

Kangasalan kaupunki Tilinpäätös 2022

Kuva: Ismo Santapukki

SISÄLLYS

KAUPUNGINJOHTAJAN KATSAUS	4
1 TILINPÄÄTÖSSÄÄNNÖKSET	7
2 TOIMINTAKERTOMUS	9
2.1. Kaupungin hallinto	9
2.2. Kaupungin palvelutoiminnan ja talouden tarkastelu	12
2.2.1 Tietoja kaupungin väestöstä ja työllisyyden kehityksestä	12
2.2.2 Julkisen talouden näkymät	16
2.2.3 Kangasalan kaupungin talous vuonna 2022	18
2.2.4 Olennaiset muutokset kaupungin toiminnassa ja taloudessa	21
2.2.5 Kaupungin henkilöstö	21
2.2.6 Ympäristötekijät	22
2.2.7 Muut ei-taloudelliset asiat	23
2.2.8 Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä	23
2.2.9 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittymiseen vaikuttavista seikoista	24
2.3 Kaupunginhallituksen selonteko kaupungin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä	26
2.4 Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus	29
2.4.1 Tuloslaskelma 2022 ja sen tunnusluvut	29
2.4.3 Rahoituslaskelma 2022 ja sen tunnusluvut	31
2.5 Rahoitusasema ja sen muutokset	33
2.5.1 Tase ja sen tunnusluvut (1000 €)	33
2.6 Kokonaistulot ja menot 2022	36
2.7 Kaupunkikonsernin toiminta ja talous	37
2.7.1 Kaupunkikonserniin kuuluvat tytäryhteisöt	38
2.7.2 Kaupunkikonsernille asetetut taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet vuodelle 2022	39
2.7.3 Olennaiset konsemmia koskevat tapahtumat	64
2.7.4 Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä	65
2.7.5 Kaupunginhallituksen selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä	67
2.7.6 Konsernin tuloslaskelma TP 2022 ja sen tunnusluvut	72
2.7.7 Konsernin rahoituslaskelma TP 2022 ja sen tunnusluvut	73
2.7.8 Kangasalan kaupungin konsernitase TP 2022 ja sen tunnusluvut	74
2.8. Tilikauden tuloksen käsittely	76
3 TALOUSARVION TOTEUTUMINEN	77
3.1 Käyttötalouden toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen palvelukeskuksittain	77
3.1.1 Strateginen johto	80
3.1.2 Sosiaali- ja terveystoimi	88
3.1.3 Sivistyskeskus	95
3.1.4 Tekninen keskus	104
3.1.5 Konserniyhtiöille ja yhteistoimintatahoille myönnettyt konsernituet ja avustukset vuonna 2022	111

3.2 Talousarvion tuloslaskelmaosan toteutuminen	112
3.3 Investointien toteutuminen	115
3.4 Talousarvion rahoitusosan toteutumisvertailu	117
3.5 Yhteenveto määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta.....	118
4. TILINPÄÄTÖSLASKELMAT	119
4.1 Kangasalan kaupungin tuloslaskelma.....	119
4.2 Kangasalan kaupungin rahoituslaskelma	120
4.3. Kangasalan kaupungin tase	121
4.4 Kangasalan kaupungin konsernituloslaskelma.....	123
4.5 Kangasalan kaupungin konsernin rahoituslaskelma	124
4.6 Kangasalan kaupungin konsernitase	125
5. LIITETIEDOT	127
Tilinpäätöksen laatimista ja esittämistapaa koskevat liitetiedot.....	127
Kaupungin tilinpäätöksen laatimista ja esittämistapaa koskevat liitetiedot	127
Konsernitilinpäätöksen laatimista ja esittämistapaa koskevat liitetiedot.....	128
Tuloslaskelman liitetiedot	130
Taseen liitetiedot.....	133
Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot.....	138
Eriytetyt tuloslaskelmat	143
Konsernitilinpäätöksen liitetiedot	144
6 ERIYTETYT TILINPÄÄTÖKSET	149
KANGASALAN VESI -liikelaitos	149
Kangasalan Vesi -liikelaitoksen tuloslaskelma 31.12.2022.....	167
Kangasalan Vesi -liikelaitoksen rahoituslaskelma 31.12.2022.....	168
Kangasalan Vesi -liikelaitoksen tase 31.12.2022	169
Kangasalan Vesi -liikelaitoksen tase 31.12.2022	170
Kangasalan Vesi -liikelaitoksen tilinpäätöksen 2022 allekirjoitukset	183
7 TILINPÄÄTÖKSEN 2022 ALLEKIRJOITUS JA TILINPÄÄTÖSMERKINTÄ	184
8 LUETTELO KÄYTETYISTÄ KIRJANPITOKIRJOISTA JA TOSITELAJEISTA.....	185

KAUPUNGINJOHTAJAN KATSAUS

Kasvavaa kaupunkia yhdessä rakentaen

Kirjoitan tilinpäätöskatsausta historiallisessa hetkessä, jossa sosiaali- ja terveyspalvelut ovat viimeistä kertaa osa tilinpäätöstämme, niin toiminnallisten tavoitteiden kuin taloudenkin näkökulmasta. Tästä tilikaudesta eteenpäin Kangasalan kaupunki on ennen kaikkea elinvoiman ja sivistyksen kaupunki, jonka talousarvio ja tilinpäätöskin on jatkossa erilainen.

Vuotta 2022 väritti monin osin itsenäisyyden ajan suurimman hallinnollisen uudistuksen valmistelemisen hyvässä yhteistyössä Pirkanmaan hyvinvointialueen kanssa. Järjestämisvastuun siirron seurauksena Kangasalan kaupunki ei enää vuoden 2023 alusta lukien järjestä eikä tuota sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja. Samalla päättyi myös Kangasalan kaupungin yhteistoimintasopimukseen perustuva järjestämisvastuu Pälkäneen kunnan perustason sosiaali- ja terveyspalveluista. Kangasalan kaupungin sosiaali- ja terveyspalveluiden henkilöstö siirtyi hyvinvointialueen palvelukseen. Lisäksi hyvinvointialueelle siirtyi osa tukipalveluiden henkilöstöstä.

Arvioitaessa kaupungin toimintaa kokonaisuutena vuonna 2022, voin todeta, että saavutimme hyvin valtuuston talousarviossaan asettamat toiminnalliset tavoitteet. Taloudellisten tavoitteiden osalta kaupungin tilinpäätös on miltei viisi miljoonaa euroa alkuperäistä talousarviota positiivisempi, vuoden kuluessa tehtyjen muutostalousarvioiden ja ylitysoikeuksien jälkeenkin.

Kaupungin palvelukeskusten toimintaa arvioitaessa piiryy kuva toimintojaan monipuolisesti kehittyvästä ja kasvavasta kaupungista. Työllisyyspalveluissa aloitimme aktiivisen kohdennetun yritysyhteistyön kunnassa toimivien kiinnostuneiden pk-yritysten kanssa. Henkilöstötyötä ohjaa kaupunkistrategiasta johdettu henkilöstö- ja työhyvinvointiohjelma. Vuoden 2022 painopisteenä oli hyvinvointialueuudistus, henkilöstön työhyvinvoinnin ja työssä jaksamisen tukeminen sekä sairauspoissaolojen vähentäminen. Keskeisessä roolissa olivat henkilöstön siirtoon liittyvät työtehtävät ja hyvinvointialueuudistukseen liittyvän muutoksen tukeminen. Työkykyjohtamista korostettiin edelleen sairauspoissaolojen vähentämiseksi työkykyprosesseja tehostaen.

Kangasalan kaupunki kehitti aktiivisesti sosiaali- ja terveyspalveluja järjestämisvastuun siirtymishetkeen saakka. Pirkanmaan tulevaisuuden sote-keskus (PirSote) –hankkeen puitteissa tehtiin monialaista kehittämistyötä kaikilla palvelualueilla. Hankkeen tavoitteet kohdistuivat mm. perusterveydenhuollon

avovastaanottopalveluiden, lasten, nuorten ja perheiden palveluiden, kuntoutuspalveluiden, hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen, sosiaalihuollon sekä sähköisten palveluiden kehittämiseen. Vanhuspalveluissa kehitettiin mm. kaatumisten ennaltaehkäisyä, iäkkäiden suun terveydenhuoltoa sekä otettiin käyttöön lääkkeiden koneellinen annosjakelupalvelu. Vuonna 2022 kehitetty sijaisrekrytoinnin toimintamalli ja SoTender-rekrytointialusta paransivat lyhytaikaisten sijaisten saatavuutta. SoTender-sijaisrekrytointi toi Kangasalle valtakunnallista medianäkyvyyttä ja Kuntatyönantajien kehittämissäkin.

Sivistyskeskuksen keskeisinä toiminnan tavoitteina ovat olleet kaupunkilaisten kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin tukeminen ja edistäminen sekä asiakkaiden palvelukokemusten parantaminen. Opetuspalveluiden kehittämisen painopistealueita lukuvuonna 2021-2022 olivat mm oppilashuollon kehittäminen ja osallisuuden lisääminen, pedagogisena tavoitteena oli tarjota monipuoliset oppimisympäristöt jokaiselle oppilaalle jokaisessa oppiaineessa ja koulujen yhteisaikuisuuden kehittäminen. Henkilöstötavoitteena oli yrittäjyyskasvatuksen kehittäminen. Kulttuuripalveluiden painopistealueina olivat kulttuuriperinnön vahvistaminen, tapahtumatuotannon kehittäminen ja kulttuuripalveluiden saavutettavuuden parantaminen. Vuoden aikana suunniteltiin Kangasalan urkutehtaan 180-vuotisjuhla-vuoden tapahtumia. Operaatio Pirkanmaa -hankkeen yhteydessä toteutettiin useita kulttuuritapahtumia eri puolilla kaupunkia.

Teknisessä keskuksessa kehitettiin ja vahvistettiin kaupungin elinvoimaa, palveluita ja viihtyisyyttä. Työtä tehtiin yhteistyössä kaupunkilaisten, kolmannen sektorin ja muiden sidosryhmien kanssa huomioiden asukasnäkökulma. Kaupunkilaisia osallistettiin mm. erilaisin kyselyin ja järjestämällä työpajoja ja esittelytilaisuuksia. Keskustan pitkäjänteistä kehittämistyötä jatkettiin tuloksellisesti. Ellintien alueen ja Timanttikorttelin asemakaavamuutokset hyväksyttiin valtuustossa. Timanttikorttelin suunnittelu eteni rakennuslupavaiheeseen. Kirkkojärventien perusparannus ja Myllystenpohjantien korjaustyöt valmistuivat. Lamminrahkan infran ja koulukeskuksen rakennustyömaat etenivät aikataulussa. Alueella käynnistyi ensimmäisten asuinrakennusten rakentaminen. Lamminrahkan pohjoisen osan asemakaavoitus ja Lahdentien varren kaupan toimintojen asemakaavamuutos käynnistettiin. Saarenmaan osayleiskaava valmistui ja hyväksyttiin valtuustossa. Kaavasta on tehty valitus Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen. Kaupungin työpaikkaomavaraisuuden kasvattamista tuettiin kaavoittamalla lisää yritystontteja. Maanhankintaa keskitettiin strategisesti tärkeille alueille, erityisesti Saarenmaalle. Tontteja luovutettiin edellisvuotta enemmän. Asuntoja valmistui myöskin edellisvuotta enemmän ja rakennuslupia myönnettiin ennätysmäärälle uusia asuntoja.

Kokonaisuutena arvioiden kaupungin yhtiöt saavuttivat valtuuston niille asettamat tavoitteet hyvin. Esimerkiksi Taloherttua Oy:n rakentama palvelutalo Sahalahdelle, Höllinkoto, valmistui kesäkuussa ja vuokra-asuntojen käyttöaste kohosi 96,6 prosenttiin. Business Kangasala tuotti Kangasalan kaupungin tilamaat elinkeino- ja matkailupalvelut kaupunkistrategian mukaisesti.

Valtuuston marraskuussa 2021 hyväksymä vuoden 2022 talousarvio oli -2,7 milj. euroa alijäämäinen. Valtuuston hyväksymän tuloslaskelman tulos oli siinä vaiheessa -3,3 milj. euroa alijäämäinen. Loppu-tulos oli kuitenkin jälleen kerran myönteinen, sillä tuloslaskelman mukainen tilikauden tulos on **-156 879** euroa ja tilikauden ylijäämä on **2 069 814** euroa.

Koko **konsernin** tuloslaskelma ennen tilinpäätössiirtoja osoittaa tilikauden tulokseksi **500 331 euroa** ja konsernin tilikauden alijäämä on **-310 989** euroa. Kaupungin ja konsernin välinen ero tilikauden yli-/alijäämässä johtuu siitä, että kaupungin investointivarausten vähennyksiä ei huomioida konsernin tuloslaskelmassa.

Toimintatuottoja kertyi yhteensä **49,8** milj. euroa eli **3,9** milj. euroa ja **8,4** prosenttia muutostalousarvi-ossa arvioitua enemmän. Tulorahoitus kasvoi edellisestä vuodesta **4,6** prosentilla ja **11,1** milj. eurolla edelliseen vuoteen nähden. Valtionosuuksien lisäys edellisvuoteen oli 4,6 milj. euroa ja verotulojen kasvu 9,9 milj. euroa.

Alkuperäisen talousarvion alijäämä **-2 654 260** euroa muuttui ylijäämäksi **2 069 814** euroa, joten voimme olla tyytyväisiä kuluneeseen vuoteen kokonaisuutena arvioiden. Talous on tasapainossa ja taseeseen kertynyt ylijäämä vahva, antaen turvaa tuleville voimakkaan investointipainotteisille vuo-sille. Kangasalan kaupunki ja sen yhtiöiden henkilöstö teki jälleen kerran hyvän tuloksen rakentaes-saan ja kehittäessään voimakkaasti kasvavaa kaupunkia.

Kiitän kaupungin ja sen yhtiöiden henkilökuntaa erittäin hyvästä työstä ja valtuuston asettamien ta-voitteiden saavuttamisesta vuoden 2022 aikana. Luottamushenkilöt ansaitsevat jälleen aivan erityi-sen kiitoksen. Olemme jakaneet yhteisen tilannekuvan, hoitaneet kaupungin asioita yhteen hiileen puhaltaen ja ratkaisuja positiivisella sykkeellä hakien.

Kangasalla on vahva ja myönteinen kehitysvire päällä, jatketaan siis hyvässä yhteistyössä kasvavan ja kehittyvän kaupungin kokonaisvaltaista kehittämistä.

Oskari Auvinen
kaupunginjohtaja

1 TILINPÄÄTÖSSÄÄNNÖKSET

Lainsäädäntö

Kunnan tilinpäätöksestä, konsernitilinpäätöksestä, toimintakertomuksesta sekä tytäryhteisön tiedonantovelvollisuudesta säädetään kuntalaissa seuraavaa:

113 § Tilinpäätös

Kunnan tilikausi on kalenterivuosi. Kunnanhallituksen on laadittava tilikaudelta tilinpäätös tilikautta seuraavan vuoden maaliskuun loppuun mennessä ja annettava se tilintarkastajien tarkastettavaksi. Tilintarkastajien on tarkastettava tilinpäätös toukokuun loppuun mennessä. Kunnanhallituksen on saatettava tilinpäätös tilintarkastuksen jälkeen valtuuston käsiteltäväksi. Valtuuston on käsiteltävä tilinpäätös kesäkuun loppuun mennessä.

Tilinpäätökseen kuuluvat tase, tuloslaskelma, rahoituslaskelma ja niiden liitteenä olevat tiedot sekä talousarvion toteutumisvertailu ja toimintakertomus.

Tilinpäätöksen tulee antaa oikeat ja riittävät tiedot kunnan tuloksesta, taloudellisesta asemasta, rahoituksesta sekä toiminnasta. Tätä varten tarpeelliset lisätiedot on ilmoitettava liitetiedoissa.

Tilinpäätöksen allekirjoittavat kunnanhallituksen jäsenet sekä kunnanjohtaja tai pormestari.

114 § Konsernitilinpäätös

Kunnan, joka tytäryhteisöineen muodostaa kuntakonsernin, tulee laatia ja sisällyttää tilinpäätökseensä konsernitilinpäätös. Konsernitilinpäätös tulee laatia samalta päivältä kuin kunnan tilinpäätös.

Konsernitilinpäätös laaditaan konserniyhteisöjen taseiden ja tuloslaskelmien sekä niiden liitetietojen yhdistelmänä. Konsernitilinpäätökseen sisällytetään lisäksi konsernin rahoituslaskelma, jossa annetaan selvitys kuntakonsernin varojen hankinnasta ja niiden käytöstä tilikauden aikana.

Kuntayhtymän tilinpäätös yhdistellään jäsenkunnan konsernitilinpäätökseen. Kunnan, jolla ei ole tytäryhteisöjä, mutta joka on jäsen kuntayhtymässä tai liikelaitoskuntayhtymässä, tulee sisällyttää tilinpäätökseensä konsernitilinpäätöstä vastaavat tiedot.

115 § Toimintakertomus

Toimintakertomuksessa on esitettävä selvitys valtuuston asettamien toiminnan ja talouden tavoitteiden toteutumisesta kunnassa ja kuntakonsernissa. Toimintakertomuksessa on myös

annettava tietoja sellaisista kunnan ja kuntakonsernin talouteen liittyvistä olennaisista asioista, jotka eivät käy ilmi kunnan tai kuntakonsernin taseesta, tuloslaskelmasta tai rahoituslaskelmasta. Tällaisia asioita ovat ainakin arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä sekä tiedot sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja keskeisistä johtopäätöksistä.

Jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää, toimintakertomuksessa on esitettävä selvitys talouden tasapainotuksen toteutumisesta tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävydestä talouden tasapainottamiseksi.

Kunnanhallituksen on toimintakertomuksessa tehtävä esitys tilikauden tuloksen käsittelystä.

116 § Tytäryhteisön ja kuntayhtymän tiedonantovelvollisuus

Kunnan tytäryhteisön ja kuntayhtymän on annettava kunnanhallitukselle kuntakonsernin taloudellisen aseman arvioimiseen ja sen toiminnan tuloksen laskemiseen tarvittavat tiedot.

Kangasalan kaupungin vuoden 2022 tilinpäätös

Tilinpäätös on laadittu edellä mainittujen kuntalain säännösten sekä kirjanpitolautakunnan kuntajaoston ja Kuntaliiton antamien ohjeiden ja suositusten mukaisesti.

Tilinpäätösaineisto on toimitettu oheismateriaalina kaupunginhallituksen kokouspiirille ja johtoryhmän jäsenille.

2 TOIMINTAKERTOMUS

2.1. Kaupungin hallinto

Valtuusto (puoluekanta sulkeissa)

Kangasalan kaupungin ylin päättävä toimielin on valtuusto. Valtuusto ohjaa päätöksillään koko kaupungin kehittämistä. Valtuutettujen lukumäärä on 51.

Valtuuston puheenjohtajana toimi Hanna Laine (SDP), ensimmäisenä varapuheenjohtajana Mika Ollila (Kok.) ja toisena varapuheenjohtajana Jari Leino (PS).

Valtuutetut

Airola Sami (PS)

Alanko Pertti (Kok.)

Arra Simo (Kesk.)

Haaparanta Jari (SDP)

Haavisto Jussi (Kok.)

Hackspik-Tuomisto Merja (Kok.)

Hagqvist Jari (KD)

Heinänen Jaana (SDP)

Hillo Simo (Kok.)

Holma Hanna (Kesk.)

Härkönen Kristiina (Vihr.)

Isokallio Sina (Vihr.)

Jokilampi Jussi (PS)

Jussila Jorma (KD)

Jussila Mauri (Kok.)

Kaarne Isto (SDP)

Karppila Hannu (Kesk.)

Keskinen Ville (KD)

Kinnari Miia (PS)

Kouhia Raimo (SDP)

Kuusjärvi Topi-Pekka (KD)

Lahikainen Stiina (Vihr.)

Lahti Pekka (SDP)

Laine Hanna (SDP) pj.

Lehtonen Mikko (SDP)
Leino Jari (PS) II vpj.
Linna Tero (PS)
Malm Jorma (Kok.)
Mansikka-aho Juha (KD)
Markkinen Jari (SDP)
Muhonen Anna-Maria (Kok.)
Mäkelä Heikki (Kesk.)
Mäkinen Wellu (PS.)
Mäntylä Jorma (Vas.)
Nupponen Maiju (Vas.)
Oesch Tommy (Kok.)
Ollila Heikki A. (Kok.)
Ollila Mika (Kok.) I vpj.
Orell Mari (Vihr.)
Palovuori Karri (PS)
Pitkänen Heidi (Vihr.)
Rinne Elina (Vihr.)
Salminen Jussi (PS)
Thomassen Anne-Mari (SDP)
Tulenheimo Tapio (Kok.)
Tuokko Irina (SDP)
Törhönen Marko (PS.)
Uotila Riku-Sippo (Kok.)
Uotila-Välimäki Soili (Kok.)
Vahvelainen Saana (Kok.)
Vilkki Petri (SDP)

Valtuuston paikkajakauma:

Kansallinen Kokoomus r.p. (14 valtuutettua)
Suomen Sosialidemokraattinen Puolue r.p. (11 valt.)
Perussuomalaiset r.p. (9 valt.)
Vihreä liitto r.p. (6 valt.)
Suomen Kristillisdemokraatit r.p. (5 valt.)

Suomen Keskusta r.p. (4 valt.)

Vasemmistoliitto r.p. (2 valt.)

Kaupunginhallitus

Valtuuston valitsema 9-jäseninen kaupunginhallitus vastaa kaupungin yleisestä johtamisesta ja kehittämisestä valtuuston hyväksymien tavoitteiden, suunnitelmien ja päätösten mukaisesti.

Puheenjohtaja

Jussi Haavisto (Kok.)

Varapuheenjohtaja

Raimo Kouhia (SDP)

Jäsen

Haavisto Jussi (Kok) pj.

Hackspik-Tuomisto Merja (Kok.)

Jokilampi Jussi (PS)

Jussila Jorma (KD)

Kouhia Raimo (SDP) vpj.

Mäkinen Wellu (PS)

Orell Mari (Vihr.)

Tuokko Irina (SDP)

Vahvelainen Saana (Kok.)

Varajäsen

Ollila Heikki A. (Kok.)

Jussila Mauri (Kok.)

Linna Tero (PS)

Keskinen Ville (KD)

Markkinen Jari (SDP)

Kinnari Miia (PS)

Lahikainen Stiina (Vihr.)

Thomassen Anne-Mari (SDP)

Kivimäki-Hietanen Heini (Kok.)

2.2. Kaupungin palvelutoiminnan ja talouden tarkastelu

2.2.1 Tietoja kaupungin väestöstä ja työllisyyden kehityksestä

Väestö

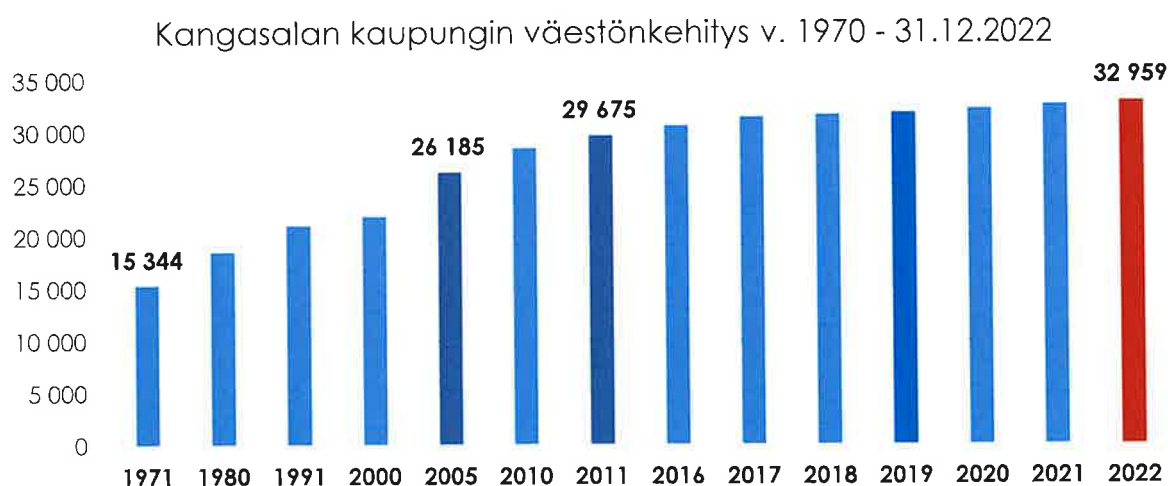
Kangasalan kaupunki sijaitsee Pirkanmaan maakunnassa, jossa oli 31.12.2021 23 kuntaa, joista 12 on kaupunkia.

Kangasalla oli 31.12.2022 asukkaita 32 959, joista miehiä 16 259 ja naisia 16 700. Vuonna 31.12.2021 asukkaita 32 622 henkeä. Vuodesta 2021 väkiluku kasvoi 337 henkilöä eli 1,0 %. Pirkanmaalla oli asukkaita 31.12.2022 tilastokeskuksen mukaan 532 671 ja Tampereen seutukunnassa (Hämeenkyrö, Kangasala, Kuhmoinen, Lempäälä, Nokia, Orivesi, Pirkkala, Pälkäne, Tampere, Vesilahti ja Ylöjärvi) yhteensä 428 065 asukasta.

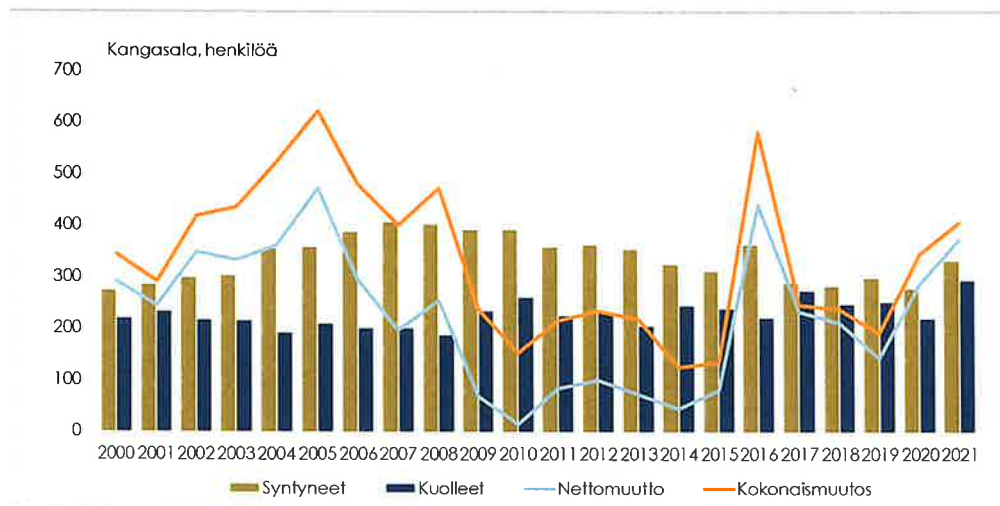
31.12.2021 kangasalalaisia oli 32 622 ja Pirkanmaalla 527 478 henkeä.

Kangasala	2018	2019	2020	2021	2022
Väestö 31.12.	31 676	31 868	32 214	32 622	32 959
Väkiluvun muutos	239	192	346	408	337
Väkiluvun muutos, %	0,8	0,6	1,1	1,3	1,0
Alle 15-vuotiaiden osuus, %	19,6	19,2	18,8	18,6	18,2
15-64-vuotiaiden osuus, %	60,5	60,3	60,2	60,4	60,6
65 vuotta täyttäneiden osuus, %	19,9	20,5	20,9	21,0	21,1

(Väestörakenne, tilastokeskus)

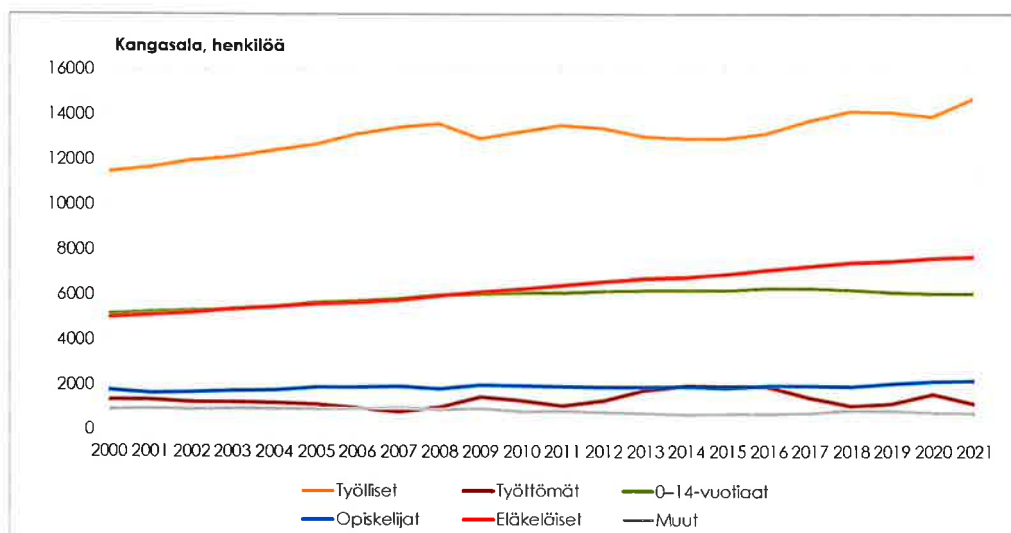
Väestönmuutokset Kangasalla vuosina 2000-2021

(Talouspalvelut, lähde: Tilastokeskus, Seutunet)

Väestön pääasiallinen toiminta

Väestön pääasiallinen toiminta vuosina 2000 - 2021

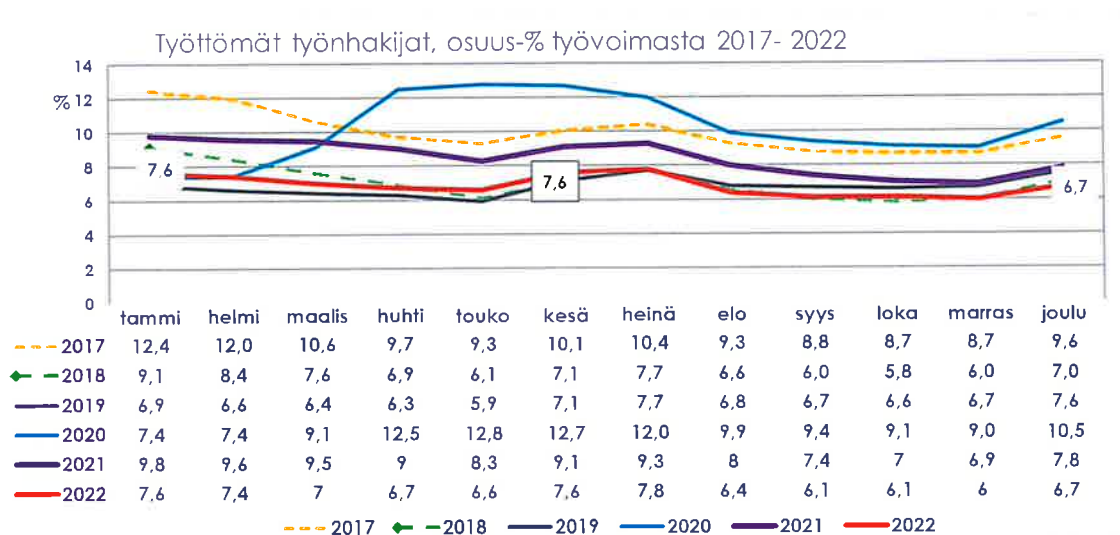
(Talouspalvelut 03/2023, lähde: Tilastokeskus, Seutunet)

Työllisyys

Yleinen suotuisa työllisyyskehitys jatkui koko vuoden 2022. Myös Kangasalla kaikkien työnhakijoiden kokonaismäärä laski vuoden takaisesta. Joulukuussa 2022 Kangasalan työttömyysaste oli 6,7 % kun se joulukuussa 2021 oli vielä 7,8 %. Työttömyyden alenema näkyi selvimmin lyhytkestoisessa työttömyydessä ja erityisesti nuorten työllistymisessä. Pitkäaikaistyöttömien ja yli 50 v. työttömien kohdalla työttömyys aleni vähemmän. Julkisilla työnvälitysalustoilla ilmoitettujen avoimien työpaikkojen määrä pysyi korkeana koko vuoden huolimatta vuoden jälkipuoliskolla tapahtuneesta ilmoitettujen avoimien työpaikkojen määrän vähentymisestä. Joulukuussa 2022 te-palveluissa ilmoitettiin avoi-

meksi Kangasalla 316 työpaikkaa, kun vuotta aikaisemmin joulukuussa 2021 niitä oli 421. Työmarkkinoiden osalta voidaan yleisesti todeta, ettei haastava kohtaanto-ongelma ole poistunut. Samaan aikaan onkin tarjolla runsaasti avoimia työtehtäviä, joihin ei kuitenkaan löydetä tekijöitä vapaana olevasta työvoimavarannosta. Huomioitavaa on myös se, että eri syistä johtuen työnantajat eivät enää ilmoita julkisesti avoimeksi kaikkia työpaikkojaan. Osa työpaikoista onkin nk. piilotyöpaikkoja.

Työttömät työnhakijat, osuus-% työvoimasta 2017-2022

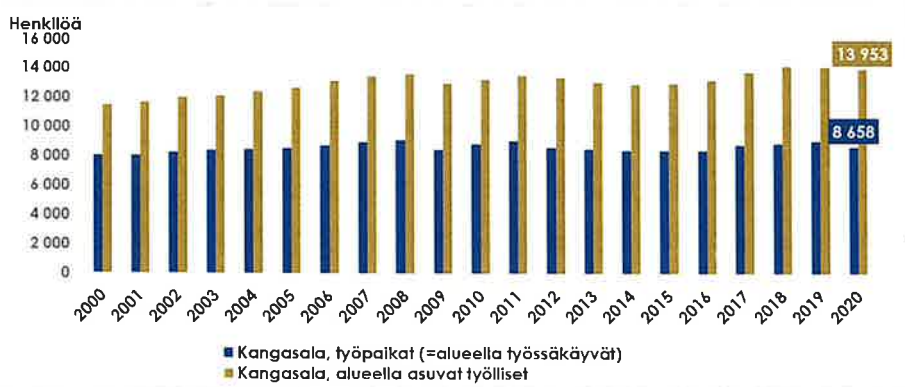
(Talouspalvelut 03/2023, lähde: Pirkanmaan Ely-keskus)

Työllistämistoimet

Kangasala jatkoi 1.3.2021 alkanutta työllisyyden edistämisen kuntakokeilua yhdessä muiden Pirkanmaan kuntien (pl. Kuhmoinen) kanssa. Eduskunnan uudistaman lain perusteella määräaikaista työllisyyskokeiluja päätettiin jatkaa 31.12.2024 asti, jonka jälkeen vuoden 2025 alussa vastuu julkista te-palveluista on siirtymässä valtiolta kuntien järjestettäväksi. Kokeilun myötä noin 95 % kaikista Kangasalan työttömistä työnhakija-asiakkaista on jo asiakkaana kaupungin työllisyyspalveluissa ja loput vain noin 5 % on Pirkanmaan te-toimiston asiakkaita. Kokeilussa työttömille tarjottiin aktiivisesti työtä sekä heidän työmarkkinatilanteisiin sopivia työllistymistä edistäviä palveluja kuten palkkatuettua työtä, työkokeiluja, koulutusta, valmennuspalvelua ja kuntouttavaa työtoimintaa. Viimeksi mainittu lakisääteinen palvelu siirtyi 1.1.2023 uuden Pirkanmaan hyvinvointialueen järjestettäväksi.

Työttömien lisäksi kokeilussa Kangasalla alettiin palvella tavoitteellisesti paikallisia työnantajia, erityisesti yrityksiä niiden liiketoiminnan kehittämistarpeita kartoittamalla. Toiminnan tavoite on auttaa joustavasti yrityksiä löytämään niiden toiveita vastaavaa uutta innokasta työvoimaa. Työllisyyspalveluiden toteuttamien työnantajakäyntien kohdentamisessa voitiin hyödyntää mm. Business Kangasala Oy:n tekemää aktiivista yritysysteistyötä.

Työpaikat ja työllisyys vuosina 2000 – 2020

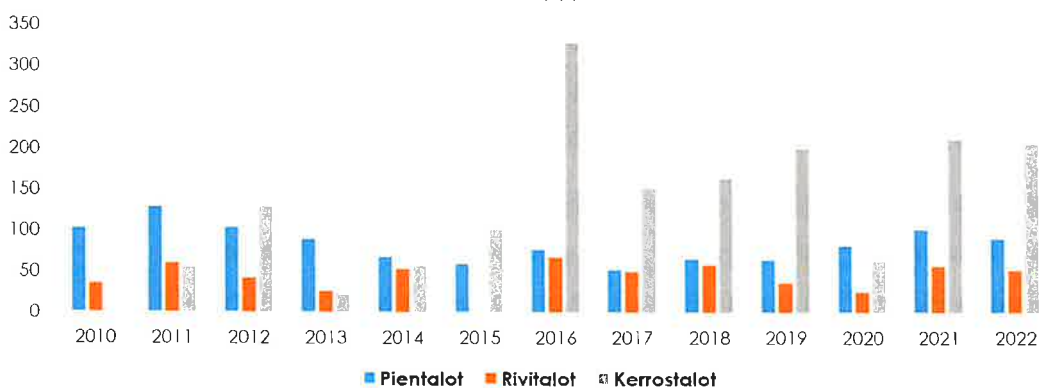
(Lähde: Tilastokeskus/seutunet, 27.2.2023)

Asuntorakentaminen

Asuntorakentamisen määrä pysyi edelleen korkealla tasolla vuoden 2022 aikana. Asuntoja valmistui yhteensä 347 kpl, mikä on parisen kymmentä asuntoa vähemmän kuin vuotta aiemmin. Lähes 60 % uusista asunnoista oli kerrostaloasuntoja vuoden 2021 tapaan. Omakotitaloja valmistui 72 kpl, paritaloasuntoja 18 kpl ja rivitaloasuntoja 52 kpl. Määrät laskivat hieman edellisvuodesta. Rakentaminen keskittyi voimakkaasti Vatialaan (204 valmistunutta asuntoa) ja keskustaan (63 valmistunutta asuntoa). Seuraavaksi eniten asuntoja valmistui Pikonlinnaan 22 kpl, Ruutanaan 19 kpl ja Suoramalle 11 kpl. Eniten omakotitaloja valmistui Vatialaan 16 kpl, keskustaan 11 kpl ja Ruutanaan 10 kpl.

Valmistuneet asunnot talotyypeittäin vuosina 2010-2022

Valmistuneet asunnot talotyyppin mukaan 2010 - 2022

2.2.2 Julkisen talouden näkymät

Kuntatalous on vuoden 2022 jäljiltä juuri ja juuri tasapainossa. Vanhan kuntatalouden viimeisenä vuonna investoinnit huomioiva rahoitusjäämä oli 300 miljoonaa euroa alijäämäinen. Ilman HKL:n yhtiöittämistä rahoitusjäämä olisi pudonnut vielä lisää noin 500 miljoonaa euroa.

Kuntaliiton vuoden 2022 ennakkollinen tilinpäätösanalyysi osoittaa, että kuntien menot kasvoivat riipeästi, kuntien talous eriytyi vauhdilla ja kokonaisuutena kuntien hyvää tulosta selittävät lähinnä poikkeukselliset, kertaluonteiset tekijät.

Kuntien ja kuntayhtymien tilikauden tulos heikkeni hieman suhteessa aikaisempiin kahteen vuoteen mutta säilyi yhä vahvalla tasolla. Tulos nousi 1,3 miljardiin euroon hyvien verotulojen ja poikkeuserien vuoksi. Tilikauden tulosta ei kuitenkaan yksistään voi käyttää kuntatalouden tasapainon mittarina.

Vuoteen 2022 kohdistui monia kertaluonteisia tulosta parantavia tekijöitä. Kuntien myyntivoitot olivat poikkeuksellisen suuria, lähes 900 miljoonaa euroa, sillä monessa kunnassa myytiin sote-kiinteistöjä. Erityisesti menojen voimakas kasvu aiheuttaa huolta kuntatalouden kestävydestä.

Kuntatalouden kulut kasvoivat vanhojen kuntien viimeisenä vuonna 2022 vauhdilla: 5 prosenttia. Kulukehitys todennäköisesti kasvaa ennakoarvioista, sillä tilinpäätöksen ennakkoluvut eivät vielä sisällä kaikkia sote-kuntayhtymien laskutuksia. Korona aiheutti yhä vuonna 2022 kustannuksia, mutta kunnat saivat valtiolta kompensatioita.

Kuntien tilinpäätöksissä tulee näkymään ripeä talouskasvu ja talousarviovuotta vauhdittanut odotettua vahvempi työllisyyskehitys. Nämä näkyivät jo talousarviovuoden aikana kuntien taloudessa kasvaneina verotuottoina. Yhteisöveron tuotto kasvoi viime vuonna valtakunnan tasolla 7 prosenttia, kunnallisvero 5 prosenttia ja kiinteistövero yli 6 prosenttia.

Kuntakentän taloudellinen eriytyminen kiihtyi vuonna 2022. Tilikauden tulos oli negatiivinen noin 90 kunnassa, eli lähes joka kolmannessa kunnassa. Vuosikatteet pysyivät yli 100 000 asukkaan kaupungeissa lähes ennallaan mutta heikkenivät pienemmissä kunnissa. Kuntien taloudellinen tulos muodostui erityisesti Etelä-Suomen kunnissa, kun taas Itä-Suomessa tulokset heikentyivät.

Kaikki Venäjän hyökkäyssodan vaikutukset eivät välittyneet kuntatalouteen voimallisesti vielä 2022. Energiakustannukset nousivat 8 prosenttia, mutta nousupainetta jää vielä vuodelle 2023. Yleinen korkotason nousu ei näy vielä kuntien korkokuluissa kuntien korkean suojausasteen vuoksi.

Valtiovarainministeriön laatima julkisen sektorin menojen ja tulojen kartoitus käsittelee julkisen sektorin varojen käyttökohteita, verorahoitusta sekä vaihtoehtoja, joilla voidaan vahvistaa julkista sektoria ja pienentää julkisen sektorin velkaantumista tulevaisuudessa. Tulo- ja menokartoitus on jatkuu keskustelulle, jossa julkisen sektorin sopeutustarpeeksi todettiin 9 miljardia euroa.

Kartoituksen mukaan indeksisidonnaiset menot muodostavat suuren osan julkisista menoista, koska indeksisidonnaisuus ulottuu nykyisin esimerkiksi työeläkkeisiin ja muihin sosiaaliturvaetuuksiin, hyvinvointialueiden ja korkeakoulujen rahoitukseen, kuntien valtionosuuksiin sekä puolustusmäärärahoihin. Kokonaisarviona yhden prosentin indeksikorotus indeksisidonnaisiin menoihin saa aikaan vuodessa reilun 600 miljoonan euron kustannukset. Laajat indeksileikkaukset ovat siten teknisesti ja vaikuttavuudeltaan houkutteleva tapa löytää julkiseen talouteen säästökohteita.

Pysyvien indeksileikkausten ohella säästöjä voidaan tehdä myös purkamalla indeksisidonnaisuus kokonaan, tekemällä indeksileikkaus määräajaksi tai toteuttamalla indeksikorotus vain osittain. Indeksikorotusten rajaaminen eli korottaminen täysimääräistä korotusta pienempänä osuudella saattaa olla lähivuosina toteutettava säästökeino julkisen talouden alijäämän kattamiseksi. Toisaalta osittainen indeksileikkaus jouduttaisiin kohdistamaan useammalle vuodelle, jotta sillä saavutettaisiin tarvittavat säästösummat kokoon.

Kaikkiin indeksileikkauksiin liittyy periaatteellisia ongelmia, eikä niitä voi pitää tärkeimpänä sopeutuskeinona erityisesti viimesijaisen sosiaaliturvan ja hyvinvointialueiden rahoituksen kohdalla. Kuntien osalta valtionvarainministeriön selvitys myöntää, että eriytyvässä kuntakentässä valtionosuusleikkaukset aiheuttaisivat lukuisia rahoituksellisia ongelmia, veronkorotuspaineita, paineita sopeuttaa palveluja, lisäisivät kuntien velkaantumista sekä leikkaisivat pidemmällä aikavälillä myös talouskasvua. Tästä huolimatta ministeriö pitää kuntien valtionosuuksien indeksileikkauksia mahdollisena. Ministeriön mukaan lainsäätäjällä on varsin laaja harkintavalta säätää kuntien taloudelliseen asemaan merkittävästikin vaikuttavista muutoksista.

Kuntien valtionosuuksien leikkaaminen on kunnille herkkä toimi, sillä kuntien perusrahoituksen vähentämistä on käytetty sopeuttamiskeinona jo monina vuosina aikaisemmin. Sote-uudistuksen jälkeen sen taloudellinen merkitys on pienentynyt, sillä nyt kuntien valtionosuuksien yhden prosenttiyksikön leikkaamisella saadaan valtion kassaan enää vain noin 40 miljoonaa euroa.

Päättäjien on tiedostettava, että päätös kuntien valtionosuuksien indeksileikkauksesta ei vahvista julkista taloutta yhdelläkään sentillä. Se ei ole säästö, vaan se tarkoittaa yksinkertaisesti valtion menojen täysimääräistä siirtoa kuntien rahoitettavaksi. Indeksileikkauksen jälkeen kunnat joutuvat miettimään leikataanko varhaiskasvatuksen ja sivistyksen palveluita, korotetaanko työn verotusta vai otetaanko lisää velkaa.

Kuntien valtionosuusleikkaus on siis aina puhdasta osaoptimointia julkisen sektorin rahoitusvastuista valtion ja kuntien välillä. Rahoitusvastuun pallottelusta, ei säästöstä, on kyse myös VM:n menokartoituksen esityksessä supistaa valtion budjettirahoitusta kansallisiin liikennehankkeisiin tai suurten kaupunkien MAL-sopimusten hankkeisiin.

Kuntien edessä on kallis palkkaratkaisu, vaimeasti kasvavat tulot ja soten jälkeen raskas velka- taakka. Asetelma korostaa sitä, että kuntiin ja hyvinvointialueisiin kohdistuva sopeutus on tehtävä velvoitteiden ja normien keventämisen kautta.

Menokartoituksessa käytiin indeksitarkistusten ohella läpi lukuisia muita kuntiin kohdistuvia mahdollisia sopeutuskeinoja. Esimerkkejä pitkästä sopeutuslistauksesta ovat muun muassa hankintalain muuttaminen, valtionavustustoimintojen karsiminen, opetustoimen rahoituslain ja järjestäjäverkon uudistukset, suurten ratahankkeiden suunnittelun keskeyttäminen ja hankeyhtiöiden purkaminen, varhaiskasvatusmaksujen korotukset ja kotihoidon tuen leikkaukset.

Julkisen rahoituksen määrää ja vaikuttavuutta tulee aina tarkastella kriittisesti talouden kantokyky huomioiden. Taloudellinen paine tulee kiristymään myös valtion lisäksi myös kunnissa.

2.2.3 Kangasalan kaupungin talous vuonna 2022

Valtuuston marraskuussa 2021 hyväksymä vuoden 2022 talousarvio oli -2,7 milj. euroa alijäämäinen. Valtuuston hyväksymän talousarvion tuloslaskelman tulos oli niin ikään -3,3 milj. euroa alijäämäinen. Tilikauden aikana talousarvion tulorahoitusta tarkistettiin talouden ennakoitua ripeämmästä toipumisesta sekä koronapandemian jälkivaikutuksista johtuen. Kunnallisveron tuottoja tarkistettiin vastaamaan valtiovarainministeriön ja Kuntaliiton arvioiden mukaisiksi ja valtionosuudet ja avustukset tarkistettiin vastaamaan maan hallituksen tekemien kuntien valtionosuuksia koskevan päätösten mukaisiksi. Tulo- ja menoarviot toimenpiteineen koottiin muutostalousarvioon. Tehtyjen muutosten jälkeen muutostalousarvio oli -1,9 milj. euroa alijäämäinen.

Tilikauden tulos muodostui ennakoitua paremmaksi

Merkittävässä roolissa Kangasalan kaupungin tilikauden tuloksen muodostumisen kannalta olivat valtion korona-avustusten lisäksi myös ennakoitua paremmin kertyneet verotulot. Lopullinen vuoden 2022 verotus ei ole vielä tilinpäätöshetkellä valmistunut, mutta ennakkolisten tietojen mukaan verotuloja kertyi n. 9,9 milj. euroa enemmän vuoteen 2021 verrattuna ja n. 3,3 milj. euroa enemmän muutettuun talousarvioon verrattuna.

Talousarvion käyttötalousoissa **toimintatuotot** toteutuivat ennakoitua paremmin. Toimintatuottoja kertyi yhteensä **49,8 milj.** euroa eli **3,9 milj.** euroa ja **8,4** prosenttia muutostalousarviossa arvioitua enemmän.

Strategisessa johdossa toimintatuotot olivat **1,9 milj.** euroa ja ne alittuivat **0,6 milj.** euroa. Toimintatuottojen alituksen taustalla oli ennakoitua heikommin kehittyneet maanmyyntivoitot. Strategisen johdon toimintakulut olivat **16,5 milj.** euroa. Toimintakulut alittivat muutostalousarvion **0,7 milj.** euroa.

Sosiaali- ja terveyskeskuksessa toimintatuotot olivat **29,8 milj.** euroa ja ylittivät muutostalousarvion **3,6 milj.** eurolla. Toimintatuottojen kasvu selittyy etenkin koronatuilla. Sosiaali- ja terveyskeskuksen toimintakulut olivat **130,0 milj.** euroa ja ylittivät muutostalousarvion **7,3 milj.** eurolla.

Sivistyskeskuksessa toimintatuotot olivat yhteensä 4,7 milj. euroa ja ylittivät muutostalousarvion 0,6 milj. eurolla. Ylityksen taustalla olivat ennakoitua paremmin toteutuneet tuet ja avustukset.

Sivistyskeskuksen toimintakulut olivat yhteensä 56,2 milj. euroa. Toimintakulut ylittyivät sivistyskeskuksessa 0,7 milj. eurolla (toteuma 101 % suhteessa muutostalousarvioon), jolle valtuusto myönsi 13.3.2023 § 22 ylitysoikeuden. Palvelusetelin arvon korotus 1.8.2022 alkaen sekä lasten määrän kasvu palveluseteliyksiköissä loppuvuodesta 2022 vaikuttivat toimintakulujen ylittymiseen.

Teknisessä keskuksessa toimintatuotot olivat 5,3 milj. euroa ja toteutuivat lähes muutostalousarvion mukaisesti, toteumaprosentti 100,2 %. Toimintatuottoja kertyi arvioitua enemmän 10 977 euroa johtuen rakennusvalvontamaksujen arvioitua suuremmasta kertymästä. Rakennushankkeiden ja lupahakemusten käsittely kasvoi merkittävästi talousarviovuoden aikana, joka vaikutti myönteisesti tulokehitykseen.

Teknisen keskuksen ulkoisten toimintakulujen toteuma oli 30,4 milj. euroa, joka oli 2,4 milj. euroa muutostalousarviossa ennakoitua vähemmän. Toimintakulujen arvioitua vähäisempi kertymä johtui useista syistä: palvelujen ostot ateria- ja siivouspalveluissa sekä maankäytön palvelualueella toteutuivat ennakoitua vähemmän sekä vuokramenot rakentamisen palvelualueella toteutuivat ennakoitua vähemmän. Merkittävin syy kuitenkin oli entisen Tredun purkamisen siirtyminen seuraavalle vuodelle 2023.

Koko kaupungin tasolla tarkasteltuna **toimintakulut** olivat **-238,2** milj. euroa ja ylittyivät **4,7** milj. euroa valtuuston hyväksymään muutostalousarvioon nähden. Toimintakulut olivat **10,9** milj. euroa ja **4,8** prosenttia suuremmat kuin vuonna 2021.

Toimintakate (=toimintatuotot - toimintakulut) oli **-188,4** milj. euroa ja **14,4** milj. euroa enemmän kuin vuonna 2021.

Vuosikate oli **14,5** milj. euroa ja **3,8** milj. euroa pienempi kuin vuonna 2021. Toimintatuottoja kertyi **3,5** milj. euroa vähemmän kuin vuonna 2021. Verotulot olivat 153,2 milj. euroa, joka oli 9,9 milj. euroa enemmän kuin vuonna 2021. Valtionosuuksia kertyi 49,8 milj. euroa, joka on 4,6 milj. euroa enemmän kuin vuonna 2021. Valtion koronatuet vähenivät merkittävästi vuoteen edelliseen vuoteen verrattuna. Koronatukia ja avustuksia kertyi 1,5 milj. euroa.

Tuloslaskelma osoittaa tilikauden tulokseksi **-156 879** euroa ja tilikauden ylijäämä on **2 069 814** euroa.

Tilikauden tuloksen syntyyn vaikuttivat tulo-rahoituksen (= toimintatuotot + verotulot + valtionosuudet) kasvu 4,7 prosentilla ja 11,4 milj. eurolla edelliseen vuoteen nähden. Valtionosuuksien lisäys ed. vuoteen oli 4,6 milj. euroa ja verotulojen kasvu 9,9 milj. euroa. Toimintakulujen kasvu oli **10,9** milj. euroa ja **4,8** prosenttia vuoden 2021 tasosta. Edellisenä vuonna vastaava kasvu oli 20,4 milj. euroa ja 9,9 prosenttia. Vuosi 2022 oli sijoitusomaisuuden kannalta vaikea. Ukrainan sota, energiakriisi, inflaation voi-

mistuminen sekä pörssikurssien notkahdus vähensivät kaupungin sijoitussalkun arvoa. Sijoitusomaisuuden kirjanpidollisen alaskirjauksen vaikutus tulokseen oli n. 1,5 milj. euroa. Suunnitelman mukaiset poistot ja arvonalentumiset olivat 14,7 milj. euroa ja olivat 0,4 milj. euroa enemmän kuin vuonna 2021. Investoinnit olivat yhteensä 42,1 milj. euroa ja toteutuivat 78,9 % talousarvioon nähden. Pysyvien vastaavien myynnin luovutusvoitot olivat talousarvioon verrattuna -0,8 milj. euroa pienemmät.

Rahoituslaskelmassa toiminnan ja investointien rahavirta oli **-26,3** milj. euroa. Vuosikate oli **14,5** milj. euroa. Vuosikate oli **3,8** milj. euroa vähemmän kuin vuonna 2021. Tulorahoituksen korjauserissä toiminnan rahavirrasta oikaistaan investointien rahavirrassa esitettävät pysyvien vastaavien luovutusvoitot ja -tappiot, joita kertyi yhteensä 1,1 milj. euroa. Rahoituksen rahavirta toteutui kuluneella tilikaudella -34,2 milj. euroa. Pitkäaikaisia lainoja otettiin 40 milj. euroa vuonna 2022, pitkäaikaisia lainoja lyhennettiin 12,4 milj. euroa, joten lainakannan muutos 27,6 milj. euroa. Kaupungin vuoden 2022 rahavarojen muutos toteutui 8,0 milj. euroa positiivisena, kun edellisenä tilikautena rahavarojen muutos oli 15,7 milj. euroa negatiivisena.

Taseen loppusumma on tilinpäätöshetkellä 301,4 milj. euroa, joka on 34,0 milj. euroa enemmän kuin edellisen vuoden lopussa.

Taseen vastaavaa -puolen merkittävin omaisuuserä oli pysyviin vastaaviin kuuluva aineelliset hyödykkeet, jotka olivat 201,4 milj. euroa ja 66,8 prosenttia taseen loppusummasta. Aineellisten hyödykkeiden arvo nousi 25,1 milj. euroa edellisestä tilinpäätöksestä. Sijoitusomaisuus oli 32,1 milj. euroa, jossa osakkeissa ja osuuksissa lisäystä 0,8 milj. euroa edellisestä vuodesta.

Taseen vastattavien merkittävin erä on oma pääoma, joka oli **139,5** milj. euroa ja **46,3** prosenttia taseen loppusummasta. Oma pääoma sisältää edellisten vuosien tilikausien ylijäämiä yhteensä 70,7 milj. euroa sekä tilikauden 2022 ylijäämän 2,1 milj. euroa. Vastattavien pääomista toimeksiantojen pääomat ovat **2,8** milj. euroa. Pitkäaikainen vieras pääoma on 88,9 milj. euroa, jossa lisäystä 24,5 milj. euroa verrattuna vuoteen 2021. Lainakanta asukasta kohden laskettuna on 2 623 euroa (1 805 euroa/ (asukas v. 2021)).

Konsernin tuloslaskelma osoittaa tilikauden tulokseksi **500 331 euroa** ja tilikauden alijäämä on **-310 989 euroa**.

Konsernitaseen loppusumma on **403 102 034** euroa ja **29,8** milj. euroa edellistä vuotta suurempi. Konsernin kokonaislainakanta on 163 milj. euroa ja 4 948 euroa asukasta kohden. Lisäksi konsernin vuokravastuut ovat 16,3 milj. euroa ja 494 euroa asukasta kohden.

2.2.4 Olennaiset muutokset kaupungin toiminnassa ja taloudessa

Kangasalan kaupungin toiminnassa ei tapahtunut merkittäviä rakenteellisia muutoksia vuoden 2022 aikana. Kaupungin toimintaan vaikutti loppuvuotta kohden kiihtynyt Sote-uudistuksen toimeenpanon valmistelu aikatauluineen. Sopimus Kangasalan ja Pälkäneen kuntien sosiaali- ja terveystalouden järjestämisestä yhteistoiminnassa sekä erikoissairaanhoidon ja kehitysvammahuollon erityispalvelujen tilaamisesta purkautui 31.12.2022.

Muiden toimintatuottojen toteuma oli 4,5 milj. euroa (79,5 %MTA). Muiden toimintatuottojen alittuminen johtui pääosin maanmyyntitulojen alittumisesta. Ennakoitua vähäisempään maanmyyntitulojen toteumaan vaikutti kysynnän vähentyminen johtuen erityisesti rahamarkkinoiden kiristymisestä ja yleisen taloustilanteen heikkenemisestä.

Tukia ja avustuksia kertyi **4,0** milj. euroa, joka oli **2,5** milj. euroa vähemmän verrattuna vuoteen 2021.

Vuoden 2022 tilinpäätös toteutui kokonaisuudessaan arvioitua paremmin, vaikka menot loppuvuodesta painottuivat erityisesti sosiaali- ja terveystalouksissa. Tulorahoitus kasvoi edellisestä vuodesta **11,4** milj. euroa ja **4,7** prosenttia. Verotulot kasvoivat edelliseen vuoteen verrattuna 6,9 % ja 9,9 milj. euroa. Valtionosuudet kasvoivat 4,6 milj. euroa ja 10,2 % edelliseen vuoteen nähden. Valtionosuuksia tuli 0,7 milj. euroa budjetoitua enemmän.

2.2.5 Kaupungin henkilöstö

Kaupungin henkilöstömäärä 31.12.2022 oli 2078. Henkilöstön kokonaisluvusta on vähennetty pitkät palkattomat poissaolot (vuorotteluvapaa, opintovapaa, kokonaan palkattomaksi mennyt pitkä sairausloma, äitiysloma, vanhempainvapaa ja hoitovapaa sekä toisen tehtävän hoito samassa julkisyrityksessä). Luvussa on mukana mm. oppisopimussuhteiset sekä työllistämistoimenpiteissä mukana olevat, jotka ovat palkanmaksun piirissä. Vuonna 2022 henkilöstön määrä on noussut edellisvuoteen verrattuna. 31.12.2022 palkan maksun piirissä oli 87 henkilöä enemmän kuin vuotta aikaisemmin.

Vakituisia työntekijöitä oli 1778, joista naisia oli 1505 ja miehiä 273. Määräaikaisia ja sijaisia oli vuoden lopussa yhteensä 424, mikä on 26 enemmän kuin vuotta aikaisemmin. Henkilöstön keski-ikä oli 46 vuotta. Vanhuuseläkkeelle siirtyneiden keski-ikä oli 64,9 vuotta.

Kokonaistyöaika henkilötötyövuosiksi muutettuna oli 2005 (HTV 2, Populus). Henkilötötyvuodet kasvoivat 71 htv:ta edelliseen vuoteen verrattuna.

Teoreettisesta vuosityöajasta laskettu sairauspoissaoloprosentti oli vuonna 2022 koko kaupungin osalta 6,61 %. Sairauspoissaoloprosentti nousi vuoden aikana 1,1 prosenttiyksikköä.

Henkilöstökulut vuonna 2022 olivat **99 743 446** euroa. Henkilöstökulut nousivat edelliseen vuoteen verrattuna n. 6,0 miljoonaa euroa.

Henkilöstökertomuksessa raportoidaan yksityiskohtaisemmin henkilöstöön liittyvistä tunnusluvuista.

Informatiiviset tunnusluvut

	2021	2022
Henkilöstön määrä,		
-voimassa oleva palvelussuhde	2131	2227
-palkanmaksun piirissä	1991	2078
Vakituiset työntekijät	1705	1778
Keski-ikä	45,2	46
HTV 1 (Populus kaikki palveluksessaolopäivät kalenteripäivinä)	2060	2146
HTV 2 (Populus palkalliset palveluksessaolopäivät kalenteripäivinä)	1934	2005
Sairauspoissaoloprosentti (Populus)	5,51	6,61
Henkilöstökustannukset	93 739 096	99 743 446

2.2.6 Ympäristötekijät

Kangasalan Kirkkojärvellä toteutettiin Kunta-helmi rahoituksella järven ekologisen tilan ja lintuvesiarvon parantamiseen tähtäävää hoitokalastusta nuottaamalla sekä ojapyynteillä. Vuoden aikana toteutettiin järvellä myös linnustoseurantaa.

Kangasala osallistui Kokemäenjoen vesistön vesiensuojeluyhdistyksen Virta2-hankkeeseen vuonna 2022, jonka puitteissa jatkettiin taimenen mäti-istutuksia ja sähkökoekalastuksia Sahalahden Myllyojaan.

Energiatehokkuus- ja ilmastotyötä on tehty poikkihallinnollisena yhteistyönä. Työn pohjana ovat kaupunkistrategia, vuonna 2021 hyväksytty ilmasto- ja energiatehokkuustyön tiekartta "Kohti hiilineutraalia Kangasalaa 2030" sekä energiatehokkuussopimus vuosille 2017-25. Syksyllä 2022 toteutettiin energiakriisiin ja uhkaavaan sähköpulaan liittyviä toimenpiteitä. Seudullisesti vuonna 2022 osallistuttiin ilmastomuutokseen sopeutumisen työkalupalkin valmisteluun sekä energiatehokkuustiedotukseen asukkaille (Seutu-Rane). Kaupungin suora energiankulutus oli vuonna 2022 noin 35,5 GWh, josta noin puolet sähköä ja puolet lämpöä. Luku on laskenut vuodesta 2021, syynä oli edellistä vuotta pienempi

lämmitystarve sekä syksyllä toteutetut energiakriisiin liittyvät säästötoimet. Kaupungin hankkimasta sähköstä päästötöntä on 100 %. Lämpöenergian päästöt pysyivät ennallaan.

Vesilaitoksen osalta energiatehokkuustoimenpiteitä olivat mm. vesijohtoverkoston pumppausmäärien (vuotojen) vähentäminen, aurinkovoimalaitoksen energiatuotannon käynnistyminen 15.4.2022 Raikon vedenottamolle ja verkostojen muut ylläpitopitotyöt. Kokonaisuudessaan kesän aikana aurinkovoimala tuotti sähköenergiaa noin 35 MWh:a. Määrä vastasi noin 6,5 %:n osuutta Raikon vedenottamon energian kulutuksesta.

2.2.7 Muut ei-taloudelliset asiat

Kaupunginhallituksen tietoon ei ole tullut korruptioon, lahjontaan eikä ihmisoikeuksien rikkomiseen liittyviä asioita.

2.2.8 Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Suomen kuntien, myös Kangasalan kaupungin, tulevaan kehitykseen vaikuttavat olennaisesti muutokset toimintaympäristössä. Toimintaympäristöön vaikuttavat mm. yleinen tilanne Euroopassa ja Itämeren alueella. Erityisesti Ukrainan sodan inhimilliset, turvallisuuspoliittiset ja taloudelliset kerrannaisvaikutukset voivat olla valtion, kuntien sekä hyvinvointialueiden kannalta historiallisen merkittäviä.

Vuoden 2023 alusta toteutuneen hyvinvointialueuudistuksen rahoitusmallin kuntakohtaisia vaikutuksia ei vielä ole yksityiskohtaisella tasolla tiedossa. Ennakoarvioiden perusteella Kangasalan kaupungin rahoituksellinen asema muuttuu entistä haasteellisemmaksi johtuen tulorahoituksen vähentymisestä suhteessa investointitarpeisiin ja valtion rahoitusvastuun kohdistamisesta hyvinvointialueiden toimintaan valtionosuusjärjestelmän kautta. Kasvukeskukset, kuten Kangasalan kaupunki, ovat Suomen väestönkasvun, elinvoiman ja taloudellisen kasvun moottoreita. Valtion, kuntien ja hyvinvointialueiden rahoitusvastuita ja rahoituksenkriteereitä tullaan arvioimaan uudelleen julkisen talouden sopeuttamistarpeen johdosta.

BKT:n arvioidaan supistuvan Suomessa 0,2 prosenttia vuonna 2023. Yksityinen kulutus vähenee, kun hintojen nopea nousu heikentää kotitalouksien reaalisia käytettävissä olevia tuloja. BKT:n kasvu toipuu vuonna 2024 1,2 prosenttiin, kun inflaatio hidastuu ja tulojen kasvu nopeutuu. Vuoden 2023 työllisyyden lievästä laskusta huolimatta työllisyystilanne säilyy hyvänä ja työllisyysaste nousee vuoteen 2025 mennessä 74,4 prosenttiin. Vuosina 2025–2027 BKT:n kasvun arvioidaan olevan talouden potentiaalista kasvua nopeampaa, noin 1,4 prosenttia vuosittain.

Julkisyhteisöjen rahoitusasema on kohentunut reippaasti nopean nimelliskasvun ja työllisyyden kasvun vetämänä. Alijäämä alkaa kasvaa uudelleen vuonna 2023, kun talouskasvu ja siten verotulojen

kasvu hiipuvat, minkä lisäksi mm. Venäjän hyökkäyssodan vuoksi tehdyt toimet ja kohonneet velanhoidokustannukset kasvattavat valtion ja kuntien menoja. Kasvavien alijäämien ja hidastuvan nimelliskasvun myötä viime vuosina supistunut julkinen velkasuhde alkaa uudelleen kasvaa vuonna 2023. Valtionhallinnon ja paikallishallinnon mittavat alijäämät sekä kohonneet velanhoidokustannukset pitävät velkasuhteen nousevalla uralla lähitulevaisuudessa.

Rakennusalan suhdanneryhmä arvioi rakentamisen vähenevän 3-4 % vuonna 2023 ja vähentymisen painottuvan asuinrakennuksiin. Asuntoaloitusten määräksi ennustetaan 33 000–34 000 vuonna 2023. Rakennuslupien määrä on kehittynyt suhteellisen suotuisasti, mutta rakentamisen aloitukset voivat silti viivästyä kuluttajien varovaisuuden seurauksena. Rakentamisen tuotannon laskun ennakoidaan jatkuvan vielä vuonna 2024, ellei taloudessa tule yllättävää positiivista käännettä. Rakentamisen hintojen nousuvauhti on ollut vuonna 2022 nopeaa ja sen odotetaan hidastuvan. Rakentamisen työllisyyden arvioidaan heikentyvän kevään 2023 aikana.

Vuosien 2023–2025 taloussuunnitelma on alijäämäinen. Vuoden 2022 tilinpäätöksen ylijäämä 1,6 milj. euroa kasvattaa taseessa olevan tilikausien kumulatiivisen ylijäämän 72,3 milj. euroon. Taseessa oleva ylijäämä antaa liikkumavaraa yksittäisten alijäämäisten tilivuosien varalle. Tavoitteena tulee kuitenkin olla, että taloussuunnitelma saadaan tasapainoon seuraavien viiden vuoden kuluessa. Vuosikatteen tulee olla riittävällä tasolla suhteessa investointeihin. Kangasalan kaupungin haasteina ovat lähivuosien suuret investoinnit, joita ovat Lamminrahkan, Saarenmaan ja keskustan rakentaminen. Kaupungin palvelutoiminnan tehokkuuteen ja tuottavuuden kehittymiseen tulee kiinnittää erityistä huomiota maakuntauudistuksen jälkeisessä tilanteessa.

2.2.9 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittymiseen vaikuttavista seikoista

Kuntatalous on ollut ulkopuolelta tulleiden muutostekijöiden koettelema jo useamman vuoden ajan. Käytännössä viimeisin tavanomainen toimintavuosi on ollut vuosi 2019. Valtion koronatuet voimistivat kuntien taloutta yksittäisinä vuosina 2020, 2021 ja vähenevissä määrin myös vuonna 2022. Kokonaisuuden kannalta tulee kuitenkin muistaa, että lähtökohta, josta koronan aikakauteen siirryttiin, oli kuntien talouden kannalta erittäin haasteellinen. Vuodet 2018 ja 2019 olivat kuntataloudelle tilinpäätösten valossa haasteellisia heikentyneiden tulosten sekä rahoituksellisen alijäämän johdosta.

Kuntien tulorahoituspohja tulee muuttumaan yhteisöverotulojen osalta. Vuonna 2022 taloutta vähistanut määräaikainen yhteisöveron korotettu jako-osuus poistui. Korotetun jako-osuuden arvioitu vaikutus Kangasalan yhteisöverotuloihin oli n. -1 milj. euroa. Sote-uudistuksen myötä v. 2023 Kangasalan yhteisöverotulopohja edelleen vähenee n. -1,5 milj. euroa, sillä hyvinvointialueiden rahoitukseen kanavoidaan yhteisöverotulojen kuntajako-osuutta.

Kuntatalouden vakaus on sitä helpompi säilyttää, mitä aiemmin tiedot uudistuksista ja lakimuutoksista sekä niiden vaikutuksista kuntien menoihin ja tuloihin ovat käytettävissä. Koronaa edeltävinä vuosina erilaiset hallinnolliset uudistukset ovat kuitenkin toinen toisensa perään heikentäneet kuntatalouden ennakoitavuutta ja lisänneet epävarmuutta erityisesti verorahoituksen arvioinnissa.

Verokorttiuudistus, verotuksen joustava valmistuminen ja tulorekisterin käyttöönotto sekoittivat ja vaikeuttivat tulojen kertymisen arviointia muutama vuosi sitten. Lainsäädäntömuutokset esimerkiksi varhaiskasvatuksessa ja vanhustenhuollossa ovat lisänneet pysyvästi kuntien menoja.

Kuntien valmistautuminen historialliseen sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen hallintouudistukseen toteutui harmillisesti talousvaikutusten arvioinnin osalta lähes täydessä sumussa. Vuosien 2021 ja 2022 talouden toteumaluvut vaikuttavat pysyvästi uuden kunnan talouteen vuodesta 2023 alkaen. Laskentatavat, joilla kuntien verotuloja ja valtionosuuksia siirretään, aiheuttavat sen, että uudistuksen pysyvät vaikutukset voivat olla yksittäisissä kunnissa euromääräisesti erittäin suuria. Tarkempi vaikutusten nettomääräinen arviointi on mahdollista vasta vuonna 2023, arviolta kesän jälkeen.

Tilannetta leimaa edelleen epätietoisuus. Kuntapäättäjien tulee vuoden 2023 aikana laatia talousarviot kuten aina ennenkin, vaikka varmaa tietoa uudistusten kokonaisvaikutuksista ei todennäköisesti ole käytettävissä. Päätöksiä tulee kuitenkin tehdä epävarmuudesta huolimatta. Päätösten tulee pohjautua parhaisiin käytettävissä oleviin tietoihin, vaikka ennakointi yksityiskohtaisella tasolla tulee olemaan erittäin vaikeaa. Kangasalan taloutta jouduttaneen, julkisista taloutta koskevien arvioiden perusteella, tasapainottamaan useamman vuoden aikajänteellä tulevana vuosina. Tasapainottamisen tarve johtuu valtion, kuntien ja hyvinvointialueiden ennakoidusta rahoitusaliijäämästä. Tasapainottaminen tulee tehdä huolellisesti ja harkiten. Tasapainottamisessa punnitaan käyttötalouden tulojen ja menojen sekä investointien välinen suhde siten, että strategian mukaisen kasvun edellytykset pystytään turvaamaan.

2.3 Kaupunginhallituksen selonteko kaupungin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä

Vastuutaho: Kaupunginhallitus

Sisäisen valvonnan on tarkoitus varmistaa, että kaupungin toiminta on taloudellista ja tuloksellista, päätösten perusteena oleva tieto on riittävää ja luotettavaa ja että lain säännöksiä, viranomaisohjeita ja toimielinten päätöksiä noudatetaan ja että omaisuus ja voimavarat turvataan.

Kaupungin hallintosäännön 5 §:n ja 70 §:n mukaan sisäinen valvonta, sisäinen tarkastus ja riskienhallinta ovat johtamisen apuvälineitä ja niistä vastaa kaupunginhallitus. 13 §:n mukaan kaupunginjohtaja vastaa sisäisen tarkastuksen järjestämisestä sekä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja tuloksellisuudesta vastualueellaan. 15 §:n mukaan palvelukeskuksen johtaja johtamansa organisaation osalta vastaa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja tuloksellisuudesta vastualueellaan. 15 a §:n mukaan hallintojohtaja vastaa konsernivalvonnan valmistelusta.

Valtuusto on 17.11.2014 hyväksynyt kuntalain 14 §:n mukaisesti kunnan ja kuntakonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet. Lisäksi kaupunginhallitus on hyväksynyt konsernille sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeen 15.5.2017 § 157. Kuntalain 123 §:n mukaan tilitarkastajien on tarkastettava, onko kunnan sisäinen valvonta ja riskienhallinta sekä konsernivalvonta järjestetty asianmukaisesti.

Selonteon tueksi on toteutettu keskeisille johtaville viranhaltijoille (kaupunginjohtaja, hyvinvointijohtaja, elin ympäristöjohtaja, Kangasalan Vesi -liikelaitoksen toimitusjohtaja, talousjohtaja, henkilöstöjohtaja ja hallintojohtaja), kirjallisen arvioinnin, jonka perusteella tehdään selkoa miten sisäinen valvonta ja siihen sisältyvä riskienhallinta on kaupungissa järjestetty, onko valvonnassa havaittu puutteita kuluneella tilikaudella ja miten sisäistä valvontaa on tarkoitus kehittää voimassa olevalla taloussuunnittelukaudella. Arvioinnissa tuli ottaa **kantaa välillä 1...4**, kuinka oman organisaation sisäisen valvonnan osa-alueet ovat toteutuneet. (1. ei ollenkaan, 2. jonkin verran, vähän, 3. kohtuullisesti, hyvin, 4. erinomaisesti, täysin kunnossa, 5 en osaa sanoa)

A) Johtamisen ja sisäisen valvonnan järjestäminen	ka/2022
1) Ovatko nykyiset säännöt ja ohjeet riittävänä tukena ja asianmukaisia johtamisen ja hallinnon järjestämiseksi?	(3,6)
2) Tunteeko henkilöstö keskeiset ohjeet, säännöt ja menettelytavat?	(3,0)
3) Reagoiko esimies ohjeiden, sääntöjen ja menettelytapojen noudattamatta jättämiseen?	(3,4)
4) Ovatko tehtäväjaot ja vastuut selkeitä ja ohjeen mukaisia, toteutuuko tilivelvollisuus?	(4,0)
5) Toteuttaako johto visiota, strategiaa ja tavoitteita?	(4,0)
6) Vastaako toiminta tavoitteita, strategiaa ja visiota?	(3,9)
7) Onko visio, strategia, tavoitteet viestitetty henkilöstölle?	(3,9)
8) Ovatko palvelualueiden tavoitteet johdettu toimialan tavoitteista?	(4,0)
9) Käsittileekö johto seurantatietoja ja kehittääkö se niiden perusteella toimintaa?	(3,7)
10) Ovatko toimintaa tukevat tietojärjestelmät luotettavia?	(3,0)
11) Ovatko henkilöstön rekrytoinnin, osaamisen arvioinnin ja kehittämisen periaatteet tiedossa ja ajan tasalla?	(3,4)
12) Käydäänkö kehityskeskustelut säännöllisesti?	(3,9)

- 13) Seurataanko henkilöstön jaksamista ja työtyytyväisyyttä systemaattisesti esim. henkilöstötilinpäätöksen yhteydessä? (3,9)
- 14) Edellytetäänkö henkilöstön osallistumista ammatilliseen koulutukseen? (3,7)
- 15) Vastataanko saatuihin palautteisiin ja huomioidaanko ne toiminnassa? (3,4)

B) Taloudelliset tavoitteet ja niiden seuranta

- 16) Onko vastuualueiden menojen suunnittelu ja kehittymisen arviointi realistista ja säännöllistä? (2,9)
- 17) Tuodaanko mahdolliset talouden muutokset tuloissa ja menoissa viivytystä päätöksentekoon? (3,6)
- 18) Suunnitellaanko toimintaa koordinoitusti siten, että jo suunnitelmia laadittaessa arvioidaan toiminnan vastaavuutta tarpeisiin ja kustannusvaikuttavuutta? (3,4)

C) Riskien hallinta

- 19) Onko kaupunkikonsernissa systemaattinen menettely, jota noudattaen kaupunkikonsernin toimintaan liittyvät riskit tunnistetaan ja arvioidaan? (3,4)
- 20) Onko riskienkartoitus ajan tasalla ja onko se tehty riittävän kattavasti? (3,6)
- 21) Raportoidaanko riskienhallinnasta säännöllisesti johdolle? (3,6)
- 22) Onko riskienhallinta ja seuranta vastuutettu selkeästi ja onko siihen riittävä asiantuntemus? (3,6)
- 23) Ovatko toiminnan seuranta-, arviointi- ja raportointimenettelyt asianmukaiset ja riittävät? (3,4)
- 24) Ovatko toimivaltuudet tarkoituksenmukaisesti ja toiminta ohjeistettu riittävästi? (hallintosääntö, delegoinnit jne.) (3,7)
- 25) Onko ohjelmistojen pääkäyttäjätunnusten käyttö ja valvonta hallinnassa? (3,4)
- 26) Tietääkö henkilöstö menettelytavat mahdollisen tietosuojaloukkauksen sattuessa? (3,1)

D) Informaatio ja kommunikaatio

- 27) Onko toiminta avointa ja läpinäkyvää, ovatko asiakirjat julkisia ja rekisteröityjä asianhallinta- tms. järjestelmään? (3,7)
- 28) Onko sisäinen tiedonkulku järjestetty niin, että johdolla ja henkilöstöllä on käytettävissä oikea tieto, oikeaan aikaan ja oikeassa muodossa? (3,3)
- 29) Onko ulkoisen tiedotuksen menettelytavat ja vastuuhenkilöt sovittu? (3,6)

E) Muuta: Omaisuuden hankinnan, luovutuksen ja hoidon valvonta sekä itsearviointi

- 30) Onko sopimustoiminnassa havaittu puutteita (esim. sopimusten tallentaminen asianhallintajärjestelmään)? (3,0)
- 31) Onko sopimusehtojen seuranta ohjeistettu ja kattavasti vastuutettu? (3,0)
- 32) Onko vastuualueella tehty johto- tai muiden työryhmien itsearviointeja? (3,3)
- 33) Onko henkilöstöllä tiedossa kaupungin ohjeistus tietosuojan noudattamisesta? (3,4)
- 34) Onko saavutettavuus verkkopalveluissa ja mobiilisovelluksissa ajan tasalla? (1 eos) (3,3)
- 35) Onko omaisuuden hankinnassa tai luovutuksessa toteutunut menetyksiä tai onko jouduttu korvaus- tai muuhun oikeudelliseen vastuuseen esim. hankintalain noudattamiseen liittyvissä asioissa? (ei)

Kirjallisen arvioinnin perusteella kaupunginhallitus toteaa sisäisen valvonnan tason lähestyvän kiitettävää 3,5 (keskiarvo tilinpäätöksissä 2016 3,0, 2017 3,2, 2018 3,4, 2019 3,3, 2020 3,4 ja 2021 3,3).

Parhaiten onnistuneeksi (3,73/4) arvioitiin edellisvuodesta poiketen osio liittyen informaatioon ja kommunikaatioon. Erityisesti koetaan, että toiminta on avointa ja läpinäkyvää, asiakirjat ovat julkisia ja rekisteröityjä asianhallinta- tms. järjestelmään. Sekä sisäisen että ulkoisen tiedonkulun ja tiedotuksen menettelyt ovat harjaantuneet mm. pandemian johdosta.

Menestyjiin kuuluu myös osio liittyen johtamisen ja sisäisen valvonnan järjestämiseen (3,65/4). Kiitettäväksi arvioitiin, että johto toteuttaa visiota, strategiaa ja tavoitteita ja että palvelualueiden tavoitteet on johdettu toimialan tavoitteista. Lisäksi tehtävänjaot ja vastuut ovat selkeitä. Osiossa koettiin parantumista mm. henkilöstön rekrytoinnin, osaamisen arvioinnin ja kehittämisen periaatteiden tiedostamisessa ja ajantasaisuudessa. Toimintaa tukevien tietojärjestelmien arvosana laski eniten. Hieman laski arvosana myös mm. saatuihin palautteisiin vastaamisissa ja niiden huomioimiseen toiminnassa.

Taloudellisten tavoitteiden ja niiden seurannan osuus on edelleen heikoimman arvosanan saanut osio, vaikka keskiarvo on noussut (3,29/4). Menojen suunnittelu tai kehittymisen arviointi eivät ole olleet yhtä vakaalla pohjalla kuin aiemmin. Uutena kysymyksenä oli taloudessa havaittujen muutosten tuominen päätöksentekoon viivytyksettä, mikä sai osion parhaan arvosanan 3,6.

Riskien hallinnan systemaattinen käsittely ja entistä vakiintuneempi raportointi ovat lisänneet sen eri osa-alueiden aikataulutusta, vastuutusta ja ymmärrystä. Osion arvosanat olivat edelleen pääsääntöisesti parantuneet.

Eniten arvosanaansa nostanut kysymys liittyi riskienkartoituksen ajantasaisuuteen ja kattavuuteen. Eniten arvosanaansa heikentäneet kysymykset olivat: 1) Toimintaa tukevien tietojärjestelmien luotettavuus ja 2) vastualueiden menojen suunnittelun ja kehittymisen arvioinnin realistisuus ja säännöllisyys. Nämä ovat havaintoja kehityskohteiksi sisäisen valvonnan osalta.

Tässä selonteossa tulee käydä myös ilmi, miten sisäinen tarkastus on järjestetty. Sisäinen tarkastus avustaa kaupungin johtoa valvontavelvollisuuden täyttämässä. Sisäisen tarkastuksen tehtävänä on arvioida systemaattisilla menetelmillä sisäisen valvonnan toimivuutta ja tehokkuutta sekä tukea kunnan johtavia viranhaltijoita ja toimielimiä riskienhallinnan toteuttamisessa.

Sisäistä tarkastusta on toteutettu erillisen kaupunginjohtajan päättämän suunnitelman mukaisesti.

2.4 Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus

2.4.1 Tuloslaskelma 2022 ja sen tunnusluvut

Tilikauden tuloksen muodostumista kuvataan tuloslaskelmassa. Tilikaudelle jaksotettujen tulojen riittävyys jaksotettaviin menoihin osoitetaan tuloslaskelman välitulosten eli toimintakatteen, vuosikatteen ja tilikauden tuloksen avulla. Arvioinnissa käytetään lisäksi tuloslaskelman eristä ja välituloksista laskettuja tunnuslukuja.

Toimintakate on toimintatuottojen ja -kulujen erotus, joka osoittaa verorahoituksen osuuden toiminnan kuluista.

Vuosikate osoittaa tulo- ja rahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin. Vuosikate on keskeinen kateluku arvioitaessa tulo- ja rahoituksen riittävyyttä.

Tilikauden tulos on tilikaudelle jaksotettujen tulojen ja menojen erotus, joka lisää tai vähentää kunnan omaa pääomaa.

Tuloslaskelma 1 000 € ja tunnusluvut

(10.5.2023)

TP2022 Tuloslaskelma 1000 €	2022	2021
Toimintatuotot	49 809	53 261
Toimintakulut	-238 161	-227 246
Toimintakate	-188 353	-173 985
Verotulot	153 192	143 281
Valtionosuudet	49 823	45 224
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	150	212
Muut rahoitustulot	11 661	4 331
Korkokulut	-890	-550
Muut rahoituskulut	-11 076	-178
Vuosikate	14 508	18 334
Poistot ja arvonalentumiset	-14 664	-14 313
Tilikauden tulos	-157	4 021
Tilinpäätössiirrot	2 227	1 940
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	2 070	5 961

Tuloslaskelman tunnusluvut	2022	2021
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	20,91	23,4
Vuosikate/Poistot, %	99	128
Vuosikate, euroa/ asukas	440	562
Asukasmäärä (Tilastokeskus)	32 959	32 622

Toimintatuotot prosenttia toimintakuluista

$$= 100 \times \text{Toimintatuotot} / (\text{Toimintakulut} - \text{Valmistus omaan käyttöön})$$

Kunnan toimintojen organisointi, kuten toimintojen yhtiöittäminen ja kuntien välinen yhteistoiminta vaikuttavat tunnusluvun arvoon ja selittävät kuntakohtaisia eroja.

Vuosikate prosenttia poistoista

$$= 100 \times \text{Vuosikate} / \text{Poistot ja arvonalentumiset}$$

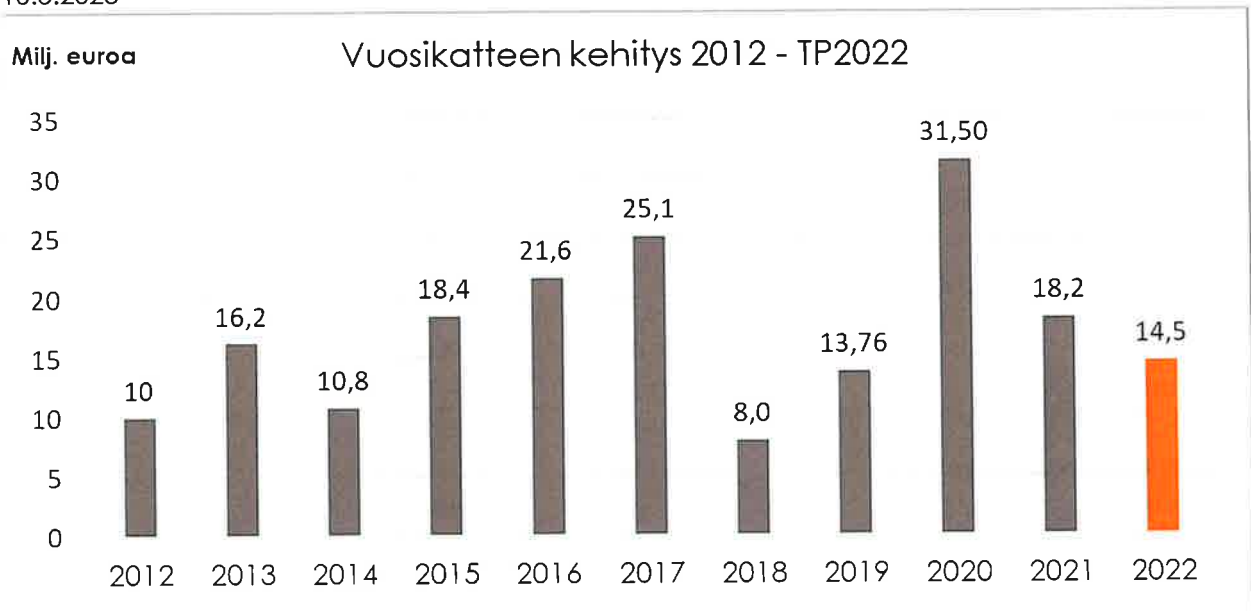
Kun tunnusluvun arvo on 100 %, oletetaan kunnan tulorahoituksen olevan riittävä. Oletusta voidaan kuitenkin pitää pätevänä vain, jos poistot ja arvonalentumiset vastaavat kunnan keskimääräistä vuotuista investointitasoa pitkällä aikavälillä. Investoinneilla tarkoitetaan tällöin poistonalaisten investointien omahankintamenoa, joka saadaan vähentämällä hankintamenoa valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet.

Vuosikate euroa/asukas

Vuosikate asukasta kohden on yleisesti käytetty tunnusluku tulorahoituksen riittävyyden arvioinnissa. Keskimääräistä, kaikkia kuntia koskevaa tavoitearvoa ei kuitenkaan voida asettaa. Asukasmääränä tunnusluvussa käytetään asukaslukua tilikauden lopussa.

Vuosikatteen kehitys 2011-2022

10.5.2023

2.4.3 Rahoituslaskelma 2022 ja sen tunnusluvut

Rahoituslaskelmassa esitetään kunnan tilikaudenaikaiset rahan lähteet ja niiden käyttö. Rahoituslaskelma kuvaa kirjattujen liiketapahtumien vaikutusta kunnan rahavaroihin eli sitä, miten kunnan rahavarat muuttuvat toiminnan johdosta tilikauden aikana. Tuloslaskelman ja taseen tavoin rahoituslaskelmassa esitetään ainoastaan kirjanpidon erät, jotka ovat syntyneet liiketapahtumista kunnan ja kuntaan kuulumattomien toimijoiden välillä.

Toiminnan rahavirta, tulorahoitus, kuvaa tuloslaskelmassa esitettyjen tuottojen ja kulujen vaikutusta rahavaroihin. Se kertoo siitä, kuinka paljon varsinainen toiminta on tuottanut tilikauden aikana rahavaroja käytettäväksi investointeihin ja rahoituksellisen aseman muutokseen.

Investointien rahavirta kuvaa pysyvien vastaavien hyödykkeiden investointeihin käytetyn ja niiden myynnistä saadun rahan vaikutusta rahavaroihin.

Rahoituksen rahavirta kuvaa niitä rahavirtoja, jotka on tarvittu varsinaisen toiminnan ja investointien rahoittamiseksi sekä rahoitusaseman muuttamiseksi tilikauden aikana.

10.5.2023

Rahoituslaskelma 1000 euroa	2022	2021
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	14 508	18 334
Tulorahoituksen korjauserät	-757	-3 016
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-42 061	-25 228
Rahoitusosuudet inv.menoihin	909	2 266
Käyttöomaisuuden myynnit	1 141	4 114
Toiminnan ja investointien rahavirta	-26 260	-3 549
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäys		
Antolainasaamisten vähennys	10	9
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	40 000	0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-12 423	-14 023
Muut maksuvalmiuden muutokset	6 615	1 873
Rahoituksen rahavirta	34 252	-12 140
Rahavarojen muutos	7 992	-15 689
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	52 992	45 001
Rahavarat 1.1.	45 001	60 690
	7 992	-15 689

TP Rahoituslaskelma + tunnusluvut	2022	2021
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä, €	-32 243	-5 983
Investointien tulo-rahoitus, %	35,25	79,8
Laskennallinen lainanhoitokate	1,32	2,4
Lainanhoitokate	1,16	1,3
Kassan riittävyys, pv	63,5	61,5
Asukasmäärä (Tilastokeskus)	32 959	32 622

10.5.2023

INVESTOINNIT

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä viideltä (5) vuodelta

Toiminnan ja investointien rahavirta –välituloksen tilinpäätösvuoden ja neljän edellisen vuoden kertymän avulla voidaan seurata investointien omarahoituksen toteutumista pitemmällä aikavälillä siltä osin kuin kertymä on laskettavissa. Omarahoitusvaatimus täyttyy, jos kertymä viimeksi päättyneenä tilinpäätösvuonna on positiivinen. Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä ei saisi muodostua pysyvästi negatiiviseksi.

Investointien tulo-rahoitus, %

= $100 \times \text{Vuositake} / \text{Investointien omahankintameno}$

Investointien tulo-rahoitus -tunnusluku kertoo kuinka paljon investointien omahankintamenosta on rahoitettu tulo-rahoituksella.

LAINANHOITO

Laskennallinen lainanhoitokate

= $(\text{Vuositake} + \text{Korkokulut}) / (\text{Korkokulut} + \text{Laskennalliset lainanlyhennykset})$

Lainanhoitokate kertoo kunnan tulo-rahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten mak-suun. Tulo-rahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi. Kun tunnusluvun arvo on alle 1, joudutaan vieraan pääoman hoitoon ottamaan lisälainaa, realisoimaan kunnan omaisuutta tai vähentä-mään kassavaroja.

MAKSUVALMIUS

Rahavarat 31.12

= Rahoitusarvopaperit sekä rahat ja pankkisaamiset

Kassan riittävyys (pv)

= $365 \text{ pv} \times \text{Rahavarat } 31.12. / \text{Kassasta maksut tilikaudella}$

Tunnusluku ilmaisee, monenko päivän kassasta maksut voidaan kattaa kunnan rahavaroilla. Kas-sasta maksuina käytetään kuukauden kassasta maksuja ja päiväkertoimenä 30 pv.

2.5 Rahoitusasema ja sen muutokset

2.5.1 Tase ja sen tunnusluvut (1000 €) (12.5.2023)

VASTAAVAA	2022	2021
A PYSYVÄT VASTAAVAT		
I Aineettomat hyödykkeet	114	230
1. Aineettomat oikeudet	56	73
3. Muut pitkävaikutteiset menot	58	157
 II Aineelliset hyödykkeet	201 353	175 941
1. Maa- ja vesialueet	33 235	32 609
2. Rakennukset	75 692	79 835
3. Kiinteät rakenteet ja laitteet	58 130	47 720
4. Koneet ja kalusto	3 015	3 453
5. Muut aineelliset hyödykkeet	283	283
6. Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	30 998	12 042
 III Sijoitukset	32 113	31 315
1. Osakkeet ja osuudet	31 643	30 835
3. Muut lainasaamiset	9	19
4. Muut saamiset	461	461
 B TOIMEKSIANTOJEN VARAT	3 618	3 715
1. Valtion toimeksiannot	0	10
2. Lahjoitusrahastojen varat	3 432	3 514
3. Muut toimeksiannot	187	191
 C VAIHTUVAT VASTAAVAT	64 176	56 124
II Saamiset	11 183	11 124
Pitkäaikaiset saamiset	585	811
1. Myyntisaamiset	193	193
2. Lainasaamiset	325	597
3. Muut saamiset	68	22
Lyhytaikaiset saamiset	10 598	10 313
1. Myyntisaamiset	5 362	5 294
2. Lainasaamiset	30	30
3. Muut saamiset	2 818	1 881
4. Siirtosaamiset	2 388	3 108
III Rahoitusarvopaperit	23 747	26 866
2. Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin	249	250
4. Muut arvopaperit	23 498	26 616
IV Rahat ja pankkisaamiset	29 246	18 135
VASTAAVAA YHTEENSÄ	301 374	267 326

2.5.1 Tase ja sen tunnusluvut, 1 000 €

VASTATTAVAA (12.5.2023)	2022	2021
A OMA PÄÄOMA	139 468	137 398
I Peruspääoma	66 725	66 725
IV Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	70 673	64 711
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	2 070	5 961
 B POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	 16 319	 18 545
1. Poistoero	9 850	4 276
2. Vapaaehtoiset varaukset	6 468	14 270
 D TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	 2 800	 3 125
1. Valtion toimeksiannot	61	265
2. Lahjoitusrahastojen pääomat	2 514	2 597
3. Muut toimeksiantojen pääomat	225	263
 E VIERAS PÄÄOMA	 142 787	 108 258
I Pitkäaikainen	88 935	64 412
2. Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	72 665	48 759
5. Saadut ennakot	1 077	1 077
7. Muut velat	15 193	14 576
 II Lyhytaikainen	 53 972	 43 846
2. Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	13 795	10 123
5. Saadut ennakot	3 018	1 943
6. Ostovelat	19 039	16 363
7. Muut velat	2 173	1 708
8. Siirtovelat	15 828	13 709
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	301 374	267 326

23.3.2023

TASEEN TUNNUSLUVUT:	2022	2021
Omavaraisuusaste, %	52,4	59,0
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	54,9	43,5
Velat ja vastuut prosenttia käyttötuloista, %	54,9	43,5
Kertynyt yli-/alijäämä, 1000 €	72 742	70 673
Kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas	2 207	2 166
Lainakanta 31.12., 1000 €	86 459	58 882
Lainakanta 31.12., €/asukas	2 623	1 805
Lainat ja vastuut, 31.12.	93 328	63 052
Lainat ja vastuut, €/asukas	2 831	1 933
Lainasaamiset, 1000 €	9	19
Asukasmäärä (Tilastokeskus)	32 959	32 622

Taseesta laskettavat tunnusluvut kuvaavat kunnan omavaraisuutta, rahoitusvarallisuutta ja velkaisuutta.

TASEEN TUNNUSLUVUT

Omavaraisuus-%

$$=100x \text{ (Oma pääoma+Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset) / (Koko pääoma-Saadut ennakot)}$$

Omavaraisuusaste mittaa kunnan vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja sen kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä tähtäimellä. Omavaraisuuden hyvänä tavoitetasona voidaan pitää kuntatalouden keskimääräistä 70 %:n omavaraisuutta. 50 %:n tai sitä alempi omavaraisuusaste merkitsee suurta velkaantuneisuutta.

Suhteellinen velkaantuneisuus-%

$$=100x \text{ (Vieras pääoma-Saadut ennakot) / Käyttötulot}$$

Tunnusluku kertoo kuinka paljon kunnan käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun.

Suhteellinen velkaantuneisuus on omavaraisuusastetta käyttökelpoisempi tunnusluku kuntien välisessä vertailussa, koska käyttöomaisuuden ikä, käyttöomaisuuden arvostus tai poistomenetelmä eivät vaikuta tunnusluvun arvoon. Suhteellinen velkaantuneisuus on koko kuntasektorilla ollut keskimäärin 30 %.

Lainakanta 31.12

$$= \text{Vieras pääoma} - (\text{Saadut ennakot} + \text{Ostovelat} + \text{Siirtovelat} + \text{Muut velat})$$

Kunnan lainakannalla tarkoitetaan korollista vierasta pääomaa.

Lainasaamiset 31.12

$$= \text{Sijoituksiin merkityt jvk-lainasaamiset ja muut lainasaamiset}$$

Lainasaamisilla tarkoitetaan pysyviin vastaaviin merkittyjä antolainoja kunnan omistamien ja muiden yhteisöjen investointien rahoittamiseen.

2.6 Kokonaistulot ja menot 2022

10.5.2023

Kokonaistulot –ja menot		1 -12 2022	1-12 2022
TULOT	1 000 €	MENOT	1 000 €
Toiminta		Toiminta	
Toimintatuotot	49 809	Toimintakulut	-238 161
Verotulot	153 192	-valmistus omaan käyttöön	
Valtionosuudet	49 823	Korkokulut	-890
Korkotuotot	150	Muut rahoituskulut	-11 076
Muut rahoitustuotot	11 661	Satunnaiset kulut	
Satunnaiset tuotot		Tulorahoituksen korjauserät	
Tulorahoituksen korjauserät		Pakollisten varausten muutos	
-Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot	-757	-Pakollisten varausten lis (-), väh. (+)	
Investoinnit		-Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustappiot	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	909	Investoinnit	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	1 141	Investointimenot	42 061
Rahoitustoiminta		Rahoitustoiminta	
Antolainasaamisten vähennykset	-10	Antolainasaamisten lisäykset	0
Lyhytaikaisten lainojen lisäys	-	Pitkäaikaisten lainojen vähennys	12 423
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	40 000	Lyhytaikaisten lainojen vähennys	0
Kokonaistulot yhteensä	305 938	Kokonaismenot yhteensä	304 612

Kokonaistulot ja –menot laskelmassa on koottu yhteen kaikki kunnan tulot ja menot tuloslaskelmasta ja rahoituslaskelmasta. Siten se kuvaa rahanlähteitä ja rahankäyttöä.

Kokonaistulojen ja –menojen erotus on täsmättävissä rahoituslaskelmaan siten, että se on muiden maksuvalmiuden muutosten ja rahavarojen muutoksen erotus.

Kokonaistulot ovat 1 327 000 euroa kokonaismenoja suuremmat

2.7 Kaupunkikonsernin toiminta ja talous

Konsernijohto vastaa kuntalain 48 §:n mukaan kuntakonsernissa omistajaohjauksen toteuttamisesta sekä konsernivalvonnan järjestämisestä. Omistajaohjauksella tarkoitetaan toimenpiteitä, joilla kunta omistajana tai jäsenenä myötävaikuttaa yhtiön ja muun yhteisön hallintoon ja toimintaan. Toimenpiteet voivat liittyä ainakin perustamissopimuksiin, yhtiöjärjestyksiin, muihin sopimuksiin, henkilövalintoihin, ohjeiden antamiseen kuntaa eri yhteisöissä edustaville henkilöille sekä muuhun kunnan määräsvallan käyttöön (Kuntal 46 §).

Kangasalan kaupunkikonsernia ohjaavia asiakirjoja ovat Kangasalan kaupunkistrategia 2029, Kangasalan omistajapolitiikka, Kangasalan kaupungin konserniohje, Kangasalan kaupunkikonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet sekä Palkitsemisperiaatteet Kangasalan kaupunkikonsernin tytäryhtiöissä. Lisäksi yhtiöiden toimintaa ovat ohjanneet valtuuston hyväksymät tavoitteet talousarvioasiakirjassa, kaupunginhallituksen selonteko konsernivalvonnasta, tarvittaessa omistajaohjaus erillispäätöksin tai omistajan ennakkokäsityksen hankkiminen. Aktiivinen tiedonvälitys tapahtuu kaupunkikonsernin yhteistyöryhmässä.

2.7.1 Kaupunkikonserniin kuuluvat tytäryhteisöt

Kuntalain 16 a §:n mukaan yhteisö, jossa kunnalla on kirjanpitolain 1 luvun 5 §:ssä tarkoitettu määräysvalta, on kunnan tytäryhteisö. Kaupunki on kaupunkikonsernin emoyhteisö. Kaupunki tytäryhteisöineen muodostaa kaupunkikonsernin.

KANGASALAN KAUPUNKIKONSERNI			
(Konsernin omistusosuus -%)			
TYTÄRYHTEISÖT		OSAKKUUS JA OMISTUSYHTEISÖT	
(Konsernin omistusosuus -%)			
KOY Kangasalan Taloherttua	100,00	Kangasalan Jäähalli Oy	35,3
Pirkanmaan Laatusännöinti Oy	100,00	KOy Nattarin Lähipalvelukeskus	24,3
Herttuan Kiinteistöpalvelu Oy	100,00	KOy Tieliikennemuseo	48,3
Kangasalan Lämpö Oy	100,00	Kuntien Hankintapalvelu KuHa Oy	20,7
Kangasalan Uimahalli Oy	100,00	Sahalahden Esikäsittelylaitos Oy	41,0
Kangasala-talo Oy	100,00	Koy Rantatarpila	35,9
KOY Kangasalan Harjunsola I	100,00	SÄÄTIÖT	
KOY Kangasalan Harjunsola II	100,00	Vehkajärven Vanhustentalosäätio	100,00
Kangasalan Parkki Oy	100,00		
Business Kangasala Oy	100,00	KUNTAYHTYMÄT	
KOY Kangasalan Timantti	100,00	Pirkanmaan liitto	5,5
KOY Kangasalan Säästökeskus	64,6	Pirkanmaan Sairaanhoidopiirin Ky	6,0
KOY Vatialan Kasarminportti	59,6	Tampereen Kaupunkiseudun kunta-yhtymä	8,1
		Valkeakosken seudun koulutuskuntayhtymä	0,5

2.7.2 Kaupunkikonsernille asetetut taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet vuodelle 2022

Kehittämisisä	Omistajan asettamat tavoitteet	Yhtiön toimenpiteet tavoitteiden toteuttamiseksi	Toteuma 31.12.2022
KOY Taloherttua (100 %)			
Yhtiö tarjoaa monipuolisia vuokra-asuntoja, asuntoja ja liike- ja toimitiloja Kangasalla.	❖ Osinko omistajalle 20 000 euroa	❖ Käyttöasteesta ja kulurakenteesta huolehtiminen tavoitteen mukaisesti	❖ Talous tasapainossa ko-honneen käyttöasteen myötä
Yhtiö rakentaa vuokra-tasoltaan kohtuuhintaisia asuntoja. Kiinteistöjä peruskorjataan, uudis-tetaan ja jalostetaan.	❖ Yh-Kodeilta kaupungin saama enintään 120 000 euron osinkotuotto kohdennetaan avustuksena uusien rakennuskohteiden toteuttamisen rahoitukseen.	❖ Osinkotuotto varataan investointitilille uudiskohteita varten	❖ Tuotto on varattu investointitilille ja pieniä osuuksia on hyödynnetty uudisrakentamiseen tarkoitukseensa mukaisesti.
	❖ Keskustan timanttikorttelin suunnittelu ja rakennuttaminen	❖ Timanttikorttelin suunnittelu on alkanut ja jatkuu vuoden 2022. Rakennuttamistoimet voivat alkaa kohdetontilla jo vuoden 2022 lopussa.	❖ Suunnittelu on jatkunut koko vuoden. Rakennuttamistoimet eivät alkaneet tilikaudella.
	❖ Kohtuuhintaisen vuokra-asumisen lisääminen MAL-sopimuksen ja seudullisten tavoitteiden mukaisesti	❖ Talousarviokaudella valmistuu Kurvis-Höllin tie 8:n sotehanke kesäksi 2022. Muita kohteita ei valmistu 2022.	❖ Höllinkoto valmistui kesäkuun lopussa.
	❖ Kilpailukykyinen asuntotarjonta: Yhtiön tulo-rahoitus riittää kattamaan rahoituskulut ja vuosittaiset vuokra-asuntojen peruskorjauskulut	❖ Yhtiön tulo-rahoituksesta ja samalla kustannusrakenteesta huolehditaan. ❖ Talousarviokaudella on alkanut yksi suurempi peruskorjaushanke.	❖ Rahoitus on riittänyt kohtuullisesti suunniteltuun toimintaan ❖ PTS-työt joudutaan osin rahoittamaan lainavarallisuudella. ❖ Höllkäsuora 8 puujulkisivujen kunnostus valmistui syksyllä.
	❖ Toiminnallinen käyttöaste 95 %	❖ Käyttöastetta on kohennettu resurssin keinoin ja tuleva vuosi näyttää tietojärjestelmäuudistuksen tehostavat vaikutukset siihen.	❖ Käyttöastetavoite ylitettiin, 96,6%
	❖ Vuokra-asumisen tehokas markkinointi ja sähköinen asiointi	❖ Sähköisen asiointin palveluita on laajennettu tietojärjestelmäuudistuksessa kesän 2021 aikana ja jatkossa hakeminen, reaaliaikainen vapaiden asuntojen tarkastelu sekä sähköinen sopimuksen allekirjoitus ja irtisanominen ovat mahdollisia.	❖ Sähköisiä palveluita on juurrutettu tilikauden aikana ❖ Palveluiden tueksi otettu käyttöön sähköinen asiakastytyväsyysskysely sekä sisään-/muuttokysely

❖ Kehitämme aktiivisesti omaa työtämme ja parannamme asiakaskokemusta	❖ Yhtiölle palveluita tuottava henkilöstö päivittää osaamistaan jatkossa myös KOVA ry:n vuokraalle suunnattujen koulutusten myötä ❖ Jatkamme asiakastyytyväisyyskyselyiden systemaattista suorittamista	❖ Henkilöstö on koulutautunut tarvelähtöisesti ❖ Asiakastyytyväisyyskysely on tehty uudella sähköisellä työkalulla ensimmäisen kerran
❖ Kasvamme kestävästi, hiilineutraaliutta edistäen	❖ Kaupungin Ilmastotiekartan ja ARAn vaatimusten huomioiminen mm. Peruskorjaus- ja uudiskohteissa ❖ Pienhankintojen ohjaus tavoite mielessä pitäen	❖ Hiilineutraaliustavoitteet ovat olleet esillä kaikissa hankkeissa ja hankinnoissa, mutta kaikkia hankintoja ei ole voitu toteuttaa näitä ensisijaisesti ❖ Päätös Ekokompassi –sertifikaatin hakemisesta vuonna 2023
❖ Yleisesti saatavilla olevan vuosikertomuksen laatiminen	❖ Vuosikertomus laaditaan joka vuosi ja julkaistaan kesään mennessä yhtiön verkkosivuilla.	❖ Vuosikertomus on julkaistu verkkosivuilla.

Kehittämisisio	Omistajan asettamat tavoitteet	Yhtiön toimenpiteet tavoitteiden toteuttamiseksi	Toteuma 31.12.2022
Pirkanmaan Laatusännöinti Oy (100,00 %)			
Laadukkaan asiakaskokemuksen tarjoava, asiakkaan kiinteistöomaisuuden arvoa kasvattava palveluorganisaatio. Yhtiö kehittää omistaja-arvoa pitkäjänteisesti siten, että yrityksen arvo kasvaa ja omistaja saa joka vuosi kasvavan osinkotuoton yhtiöstä. Yhtiö toimii markkinaehtoisesti ja tuottaa laadukkaita palveluita tuottamalla lisäarvoa asiakkailleen (isännöinti, kiinteistön ylläpitopalvelut).	❖ Osinko omistajalle 230 000 euroa, korottuen 10-20 000 euroa vuosittain	❖ Liiketoimintojen kehittämisen ja kannattavuutta lisäävien investointien tekeminen ❖ Kustannusrakenteen ja toiminnan tehostaminen	❖ Geopolittisen tilanteen ja inflaation vaikutus heijastui vahvasti tulokseen negatiivisesti ❖ Kustannusrakenteen tehostaminen näkyy vasta vuoden 2023 puolella
	❖ Ydintoimintojen (isännöinti, kiinteistönhoito, siivous), tuottavuuden parantaminen	❖ Markkinoiden ja asiakasmäärän laajentaminen, keskimääräisen asiakaskoon kasvattaminen ❖ Osaamisen ja palveluiden kehittäminen	❖ Erityisesti isännöinnin puolella tämä on onnistunut. Huollon puolella vaikutukset näkyvät vahvemmin vuoden 2023 puolella ❖ Järjestelmien ja prosessien kehittäminen on onnistunut sekä koulutusta mahdollistettu
	❖ Kehitämme aktiivisesti omaa työtämme ja parannamme asiakaskokemusta	❖ Uusien järjestelmien kautta palvelun, laadun ja helppouden tuottaminen ❖ Tyytyväisyyden mittaamista ja kehittämistä	❖ Järjestelmien käytön otto ja kehittäminen on lisännyt palvelun helppoutta ❖ Henkilöstötyytyväisyyttä mitataan keran vuodessa ja asiakastytyväisyyden mittaamista on lisätty kahteen kertaan vuodessa
	❖ Kasvamme kestävästi, hiilineutraaliutta edistään	❖ Hankintoja, palveluita ja toimintaa (esim. vähäpäästöiset työkoneet sekä huoltoautot mahdollistetaan leasing-toiminnalla, työlaitteet akkutoimintoisiksi) kehitetään tavoitteen mukaisesti	❖ Uudet hankinnat ja leasing-sopimukset on toteutettu mahdollisimman hiilineutraalista

Kehittämisisio	Omistajan asettamat tavoitteet	Yhtiön toimenpiteet tavoitteiden toteuttamiseksi	Toteuma 31.12.2022
Herttuan Kiinteistöpalvelu Oy			
Yhtiö tuottaa inhouse-yhtiönä kaupunkikonsernille laadukkaita ja kustannustehokkaita palveluita. Yhtiö kehittää ja innovoi sekä olemassa olevia että tulevia kiinteistöalan palveluiden muotoja kaupunkikonsernin tarpeisiin.	❖ Osinko omistajalle 100 000 euroa	❖ Varaudumme oikealla hinnoittelulla osinkoon ja myös tarvittaviin investointeihin yhtiön kaluston ja rakennusten osalta	❖ Osinko pystytään suorittamaan tavoitteen mukaisesti vuoden sujuttua jokseenkin tavoitteen mukaisesti
	❖ Laadukkaat palvelut kaupunkikonsernille omakustannushintaan	❖ Tarjoamme oikeita ja riittäviä palveluita kaupunkikonserniin laatua unohtamatta ❖ Palvelusopimusten hinnoittelua tarkastetaan asiakkaiden tarpeen ja omistajan tavoitteiden mukaan	❖ Palvelut ovat olleet laajasti käytössä kaupunkikonsernissa ja niiden hinnoittelua on tarkennettu edelleen vuoden kestäessä ❖ Jo tiedossa on, että tulevalle vuodelle hintoja joudutaan silti nostamaan
	❖ Ydintoimintojen (isännöinti, kiinteistön hoito, rakennuttaminen, siivous) tuottavuuden parantaminen	❖ Toimintojen oikeanlainen kustannusrakenne	❖ Hyvän suuntainen kustannusrakenne on säävutettu ja tuottavuus lukujen valossa kohtalainen inhouse-yhtiölle
	❖ Vapaana olevien liike- ja toimitilojen aktiivinen markkinointi	❖ Jatketaan yhteistyötä Business Kangasalan kanssa ❖ Markkinoitavia tiloja on aika vähän	❖ Yhteistyötä on jatkettu, mutta haasteena vähäinen vuokrattavien tilojen määrä
	❖ Kehitämme aktiivisesti omaa työtämme ja parannamme asiakaskokemusta	❖ Kouluttaudumme jatkuvasti sekä suurin koulutuksin että eri hankkeiden kautta ❖ Seuraamme asiakastyytyväisyyskyselyiden tuloksia jatkuvasti ja puutemme aktiivisesti palautteisiin ❖ Tavoittelemme erinomaista suoritustasoa työhyvinvointia unohtamatta ja seuraamme työyhteisön tilaa vuotuisin työyhteisökyselyin	❖ Koulutuksia on suunniteltu asiakkaiden tarpeiden mukaan * Asiakastyytyväisyyskyselyt muutettu tilikauden aikana jatkuvasti kyselyiksi ja sähköisiksi, mikä johtanut parempaan vastausprosenttiin * Kehitymme tasaisesti ollessa tällä hetkellä vähintäänkin hyvällä suoritustasolla
	❖ Kasvamme kestävästi, hiilineutraaliutta edistämällä	❖ Päätös Ekokompassi -sertifikaatin hakemisesta vuonna 2023 ❖ Investoinnit ja pienhankinnat ekologisuutta hakien	❖ Ekokompassi-sertifikaatin hakupäätös ja itse projektikin ehdittiin käynnistää loppuvuodesta 2023 ❖ Kestäviä investointeja on jatkettu erityisesti pienhankinnoissa

Kehittämisvisio	Omistajan asettamat tavoitteet	Yhtiön toimenpiteet tavoitteiden toteuttamiseksi	Toteuma 31.12.2022
Kangasalan Lämpö Oy			
Taloudellisesti tuotettua puhdasta energiaa luontoa säästään tulevaisuutta ajatellen.	❖ Osinko omistajalle 280 000 euroa	❖ Talouden suunnittelu	❖ Osinko 280 000 euroa on maksettu vuodelta 2021 23.3.2022
	❖ Lämmöntuotantotapojen monipuolistaminen	❖ Tampereen sähkölaitoksen ja Kangasalan Lämmön yhteinen siirinasema käytössä Mannakorvessa	❖ Siirinasema on otettu käyttöön 21.12.2022.
	❖ Uusien innovatiivisten toimintatapojen ja yhteistyömuotojen selvittäminen (esim. kaukokylmän mahdollisuudet)	❖ Osallistutaan geolämpö-energian tutkimushankkeeseen	❖ Tutkimushanke on päättynyt. Porareikä on noin 2 200 metrin syvyydessä.
	❖ Tehokas lämmöntuotanto	❖ Parannetaan kaukolämmön jäähdytystä opastamalla ja neuvomalla asiakkaita	❖ Huonon jäähdytysasiakkaita on kontaktoitu ja kolmen asiakkaan laitevika on korjattu.
	❖ Osallistuminen uusien merkittävien alueiden kehittämiseen	❖ Osallistutaan Saarenmaan alueen energiahuollon suunnitteluun liikelähtöisin periaattein	❖ Ei konkreettista toimintaa. Saarenmaa on osayleiskaavavaiheessa
	❖ Kehitämme aktiivisesti omaa työtämme ja parannamme asiakaskokemusta	❖ Kehityskohteet tarkentuvat asiakastytytyksensä perusteella	❖ Toiminnan pääpaino on ollut huoltovarmuuden turvaamisessa, kaukolämpökustannusten kohtuullisina pitämisessä ja kaukolämpöliittymien tarjoamisena kaasun korvaajaksi. ❖ Yhtiön tunnettavuutta ja näkyvyyttä on edistetty mediassa sekä eri sidosryhmätalaisyhteistyöissä.
	❖ Kasvamme kestävästi, hiili-neutraaliutta edistäen	❖ Ranta-Koiviston biolämpölaitos vakiintuneessa käytössä	❖ Ranta-Koiviston biolämpölaitos on toiminut suunnitellulla tavalla.

Kehittämisvisio	Omistajan asettamat tavoitteet	Yhtiön toimenpiteet tavoitteiden toteuttamiseksi	Toteuma 31.12.2022
Kangasala-talo Oy (100 %) 			
Kangasala-talo on tunnettu, monipuolinen ja houkutteleva tapahtumapaikka sinulle Yhtiö edistää Kangasalan vetovoimaa ja tapahtumatalouden kehittämistä kaupungissa.	❖ Kaupungin konsernituki kulttuuripalveluiden tuottamiseen enintään 260 000 euroa	❖ Katetaan liikevaihdelta tapahtumiin kohdistuvat kustannukset ❖ Sopeutetaan toiminta käytettävissä oleviin resursseihin	❖ Tuki on ollut 260 000 €
	❖ Kaupungin konsernituki museopalveluiden tuottamiseen enintään 250 000 euroa	❖ Konsernituen lisäksi katetaan liikevaihdelta ja valti-onosuudella taidemuseotoiminnan kustannukset.	❖ Tuki on ollut 250 000 €
	❖ Kaupungin vuokratuki enintään 405 000 euroa	❖ Vuokratuki vastaa vuokratuloja	❖ Vuokratuki on vastannut vuokratuloja
	❖ Kangasala-talon yhteiskävijätavoite 35 000 asiakasta, josta museon tavoite 11 000 kävijää	❖ Järjestetään ympärivuotista ja monipuolista esitystoimintaa Kangasala-salissa ❖ Taidemuseossa kolme vaihtuvaa näyttelyä ohjelmineen	❖ Kävijöitä oli yhteensä 45670, joista taidemuseon kävijöitä oli 9 539
	❖ Kangasala-talon toiminnan kehittämisessä keskitytään erityisesti liiketoiminnan monipuolistamiseen ja edelleen kehittämiseen	❖ Kehitetään taidemuseon ennakkolipunmyyntiä KV-matkailijoita tavoitellen. ❖ Kehitetään digitaalisia palveluita ja ryhmämyyntiä	❖ Taidemuseon ennakkolipunmyyntiajatuksista luovuttiin selvityksen jälkeen. Lanseerattiin uudet tuotteet: yksityiset elokuvanäytökset ja mahdollisuus vuokrata sali omaa konserttia varten. Ravintolassa aloitettiin lounastarjoilu.
	❖ Kehitämme aktiivisesti omaa työtämme ja parannamme asiakaskokemusta	❖ Asiakaskokemus on kaiken toiminnan keskiössä, palautetta kysytään ja kuunnellaan. ❖ Koko henkilöstö on mukana työn ja toiminnan kehittämisessä	❖ Toteutettiin asiakaskysely, saatiin erinomainen suositeluprosentti. ❖ Henkilöstökyselyn perusteella kehitettiin työnkuvia ja palkkajärjestelmää. Asiakaspalautteisiin vastataan aina.
	❖ Kasvamme kestävästi, hiilineutraaliutta edistämällä	❖ Vaikutamme hankinnoissa ja palveluiden ostoissa hiilijalanjälkeen huomioimalla asian tarjouspyynnöissä ❖ Tuotamme aineettomia elämyksiä ❖ Toteutamme Ekokompassi-sertifikaattiohjemaamme	❖ Toteutimme Ekokompassi-sertifikaattiohjelmää ja aloitimme toimet STF-sertif. Saamiseksi. Tuotimme aineettomia elämyksiä, joiden äärelle pääsee ilman yksityisautoilua julkisilla.
	❖ Yleisesti saatavilla olevan vuosikertomuksen laatiminen	❖ Laaditaan tilinpäätöksen yhteydessä	❖ On julkaistu nettisivuillemme

Kehittämisisävisio	Omistajan asettamat tavoitteet	Yhtiön toimenpiteet tavoitteiden toteuttamiseksi	Toteuma 31.12.2022
Business Kangasala Oy (100,00 %)		BUSINESS Kangasala	
Kaupungin elinkeino- ja matkailun johtaminen ja elinkeino- ja matkailuohjelman toteuttaminen hyvässä yhteistyössä kaupungin kanssa, painopiste-alueina uudet elinkeinoalueet	❖ Toteuttaa kaupungin kanssa tehtävän palvelusopimuksen tavoitteet	❖ Yhtiö tuottaa kaikki Kangasalan kaupungin tilamaat elinkeino- ja matkailupalvelut kaupunkikonsernistategian mukaisesti. ❖ Yhtiö laatii elinkeino- ja matkailuohjelman lisäksi vuosittaisen toiminnalliset tavoitteet.	❖ Yhtiö on tuottanut sopimuksen mukaisesti tilatut elinkeino- ja matkailupalvelut. Vuoden 2022 teema oli Hevosvoimainen Kangasala ja se näkyi hyvin eri yhteyksissä vuoden aikana. ❖ Yhtiö laati vuosittaisen 2022 toimintakertomuksen, jonka yhtiön hallitus hyväksyi.
	❖ Ostopalvelusopimus kaupungin kanssa yhteensä 907 000 euroa	❖ Yhtiö laatii budjetin, jonka suuruus on 907 000 euroa. Vuonna 2022 lisämäärärahoista varattiin saatavuussopimukseen euro per asukas, joka nosti budjettia 32 214 eurolla ❖ Budjetti sisältää Business Tampereen, Ensimeirin ja Tredun yrityskoordinaattorin kustannukset, jotka ovat yhteensä 315 950 euroa.	❖ Yhtiön toimitusjohtaja on osallistunut Business Tampereen ulkoisen johtoryhmän työskentelyyn ja kehyskuntia palvelevan strategian laadintaan. ❖ Ensimeiri on tuottanut yhtiön tiloissa alkavien yrittäjien palvelua viikoittain ❖ Yhtiön edustajat ovat olleet kiinteässä yhteistyössä Tredun yrityskoordinaattorin kanssa.
	❖ Toteuttaa elinkeino- ja matkailuohjelman tavoitteita kaupungille	❖ Yhtiö laatii vuosittaisen toimenpideohjelman tavoitteiden saavuttamiseksi ❖ Yhtiö huolehtii uusista elinkeinoalueista, mutta myös pyrkii vaikuttamaan jatkuvan tonttivarannon kasvatamiseen. ❖ Yhtiö huolehtii matkailukaupungin imagonkehittämisestä ❖ Yhtiö on aktiivinen toimija yrittäjyyskasvatuksen kehittämisessä yhdessä sivistystoimen kanssa.	❖ Yhtiö kontaktoi eri tavoin vuoden aikana 671 yritystä, järjesti työvoiman saatavuuteen liittyvän kyselyn ja toteutti useita eri tilaisuuksia. ❖ Yhtiön toimitusjohtaja on osallistunut kaupunkikehitystiimin työskentelyyn, Saarenmaan elinkeinoalueen kehittämiseen ja muihin tonttivarantoa koskeviin neuvotteluihin. ❖ Hevosvoimainen teemavuosi huipentui Laukkaa Kangasalla –viikkoon. Hevosvoimaista teemaa tehtiin yhdessä ❖ Yrittäjyys-valinnaisaineeseen saatiin uusi ryhmä ja yhteistyö sivistystoimen ja yrittäjien kanssa yrityskasvatuksen parissa on jatkunut.
	❖ Keskeisten uusien alueiden elinkeinoelämän (Saarenmaa, Lamminrahka, Tarastenjärvi) edistäminen	❖ Yhtiö myy ja markkinoi vapaina olevia tontteja	❖ Yhtiö uudisti kotisivunsa ja sivuilla on maksuton tontti- ja toimitilapalvelu.

		❖ Yhtiö tekee tiivistä ja hyvää yhteistyötä Tarasten alueen tonttien myynnin edistämiseksi ❖ Yhtiö osallistuu kaupungin ohjaus- ja työryhmiin Lamminrahkan ja Saarenmaan alueiden kehittämiseksi.	❖ Tarasteelle on osoitettu useita sijoittumiskontakteja ja tehty yhdessä markkinointitoimia. ❖ Lamminrahkan osalta ollaan päästy jo tonttimyyntiin, Saarenmaan osalta aluetta on kehitetty yhtenä Suomen suurimmista, yhtenäisistä teollisuusalueista
Yhtiö edistää Kangasalan vetovoimaa ja tapahtumatalouden kehittymistä kaupungissa	❖ Tiivis yhteistyö yrittäjien, yrittäjäyhdistysten ja Business Tampere Oy:n kanssa	❖ Yhtiön edustajat osallistuvat aktiivisesti ja säännöllisesti Yrittäjien ja Business Tampereen tilaisuuksiin. ❖ Yhtiö tekee tiivistä yhteistyötä yrittäjien ja Tampereen seudun kaupunkien kanssa	❖ Yhtiön edustajat ovat osallistuneet viikkotasolla yhteisiin aktiviteetteihin ja tilaisuuksiin. ❖ Yhtiö valmisti kolmen kunnan matkailuasiantuntijan palkkausta (Pälkäne, Kuhmoinen).
	❖ Edistää tapahtumatalouden ja matkailun kehittymistä	❖ Yhtiö suunnittelee ja luo uusia tapahtumia yhdessä kaupungin tapahtumakoordinaattorin kanssa. ❖ Yhtiö hakee hankerahotusta matkailun ja elinkeinon edistämiseksi ❖ Yhtiö edistää uusien matkailukohteiden kasvua ja kehittämistä ❖ Yhtiö viestii monikanavaisesti alueen tapahtumista.	❖ Yhteistyö kaupungin kanssa on ollut sujuvaa ja tapahtumista on tiedotettu monikanavaisesti yhdessä. Yhtiö teki nopean kokeilun Lento- lan Kauppakarnevaalit alueen vetovoiman lisäämiseksi. ❖ Yhtiöllä oli hankeaihoita, jotka eivät edenneet rahoitushakuun asti. ❖ Matkailupuolella on kehitetty kumppanuusmallia ja ohjattu yrityksiä kansalliseen Data-Hub palveluun. ❖ Yhtiöllä on merkittävät seuraajamäärät ja tavoitettavuus somekanavissa, toimivat nettisivut ja uutiskirjepalvelut.
	❖ Kehitämme aktiivisesti omaa työtämme ja parannamme asiakaskokemusta	❖ Yhtiö kerää säännöllisesti palautetta asiakkailta ❖ Positiivinen asiakaskokemus on ykkösasia kaikessa tekemisessä. ❖ Yhtiö huolehtii digitaalisesta ja vaikuttavasta viestinnästä eri kanavissa.	❖ Yritystapaamisten NPS oli vuoden lopussa 83. ❖ Organisaatiota on kehitetty siihen suuntaan, että yritykset saavat yhtiön kautta laadukasta neuvontaa ja osa yrityksistä ohjataan Business Tampereen palvelujen piiriin. ❖ Yhtiö tuottaa vuositasolla kymmeniä yritystarinoita, joita kootaan BisnesBlogiin ja Binestä Kangasalta –lehteen.
	❖ Kasvamme kestävästi, hiilineutraaliutta edistämällä	❖ Yhtiö ottaa kaikessa toiminnassaan huomioon kestävä kasvun ja hiilineutraaliuden edistämisen ml. uudet teollisuusalueet ja tapahtumatuotannon.	❖ Mm. Lamminrahkan markkinoinnissa käytetään kestävä kasvun myyntilauseita, matkailussa ollaan hakemassa kestävä kehityksen desti-

		❖ Yhtiö käy säännöllisesti läpi Kangasalan kaupungin ilmastotietokarttaa.	naation tunnusta ja kannustetaan matkailuyrityksiä vastuullisuuteen. ❖ Yhtiö raportoi puolivuositain yhtiön hallitukselle ilmastotietokartan toteutumisesta yhtiön vastuualueiden osalta.
	❖ Yleisesti saatavilla olevan vuosikertomuksen laatiminen	❖ Vuosikertomus julkaistaan Business Kangasala Oy:n nettisivuilla	❖ Vuosikertomukset löytyvät osoitteesta www.businesskangasala.fi/julkaisut

Kehittämismisio	Omistajan asettamat tavoitteet	Yhtiön toimenpiteet tavoitteiden toteuttamiseksi	Toteuma 31.12.2022
Kangasalan Uimahalli Oy (100,00 -%) 			
Kuohu toimii virkistyskeskuseksi, joka tuottaa monipuolisia liikuntapalveluja eri asiakasryhmille sekä edistää hyvän uimataidon saavuttamista. Kuohu on merkittävä osa asiakkaiden terveyden ja hyvinvoinnin edistämistä. Yhtiö edistää Kangasalan vetovoimaa ja tapahtumatalouden kehittymistä kaupungissa.	❖ Kaupungin konsernitukien enintään 925 000 euroa	Kiinteistössä tehdään tarvittavat huollot ja korjaukset huomioiden pitkän tähtäimen saneeraussuunnitelma. Lippujen hintoja korotetaan kustannustason nousu ja yhtiön taloudellinen tilanne huomioiden. Pandemia aiheuttaa yhä epävarmuutta yhtiön toimintaan ja talouteen.	❖ Kiinteistössä toteutettiin tarvittavat huollot ja korjaukset huomioiden pitkän tähtäimen saneeraus-suunnitelma ja tilojen turvallisuus. Mm. aktiivihiiht-suodattimien massat vaihdettiin. ❖ Lippujen hintoja korotettiin kesäkuussa 2022 yleisen kustannustason nousun vuoksi. Korotus oli uintilipuissa noin 2-3 % ja allasvuokrissa noin 6,5 %. ❖ Pandemia aiheutti yhä epävarmuutta yhtiön toimintaan ja talouteen
	❖ Talouden hoitaminen ja tilojen hyödyntäminen siten, että uimahallin laajennuksen omahoitusosuus on mahdollisimman suuri.	Uima-altaita hyödynnetään laajasti omaan ja vakiovuorotoimijoiden ohjattuun toimintaan huomioiden kuitenkin myös muut asiakkaat.	❖ Uima-altaita hyödynnettiin laajasti omaan ja vakiovuorotoimijoiden ohjattuun toimintaan huomioiden kuitenkin myös muut asiakkaat.
	❖ Asiakasmäärä 200 000	Asiakkaita houkutellessaan halliin markkinoinnin, ohjatun toiminnan, tapahtumien ja laadukkaan palvelun avulla.	❖ Asiakasmäärä v. 2022 oli 175 000. Tavoitteesta jäätettiin erityisesti alkuvuoden koronarajoitusten vuoksi. Asiakkaita houkutellessaan halliin markkinoinnin, ohjatun toiminnan, tapahtumien ja laadukkaan palvelun avulla.

		Markkinointia tehdään kohdennetusti ja tehokkaasti. Digimarkkinointia kehitetään. Verkkokauppaa kehitetään.	❖ Markkinointia tehtiin kohdennetusti ja tehokkaasti. ❖ Digimarkkinointia kehitettiin ja sen roolia lisättiin. ❖ Verkkokauppaa kehitettiin laittamalla alulle uuden sovelluksen käyttöönotto.
	❖ Yleisesti saatavilla olevan vuosikertomuksen laatiminen	Vuosikertomus laitetaan Kuohun kotisivuille.	❖ Vuosikertomus on sekä virallisena versiona että taittomuodossa saatavilla Kuohun kotisivuilla. Lisäksi vuosikertomusta jaetaan uimahallilla.
	❖ Kehitämme aktiivisesti omaa työtämme ja parannamme asiakaskokemusta	Keräämme asiakaspalautetta ja kuuntelemme asiakkaiden toiveita. Panostamme lipunmyynnin ja asiakaspalvelun kilpailutukseen.	❖ Keräsimme asiakaspalautetta uudella sähköisellä asiakaspalauttejärjestelmällä. ❖ Huomioimme lipunmyynnin ja asiakaspalvelun kilpailutuksessa laadun ja valvonnan aiempaa kattavammin.
	❖ Kasvamme kestävästi, hiilineutraaliutta edistämällä	Yhtiöllä rajalliset mahdollisuudet vaikuttaa lähinnä sähkön ja veden kulutukseen. Valaistusta muutetaan asteittain led-valoihin.	❖ Ekokompassi-ympäristöjärjestelmän rakentaminen aloitettiin. ❖ Yhtiöllä on mahdollisuudet vaikuttaa lähinnä sähkön ja veden kulutukseen. ❖ Valaistusta muutettiin asteittain led-valoihin.

Kehittämvisio	Omistajan asettamat tavoitteet	Yhtiön toimenpiteet tavoitteiden toteuttamiseksi	Toteuma 31.12.2022
Kangasalan Parkki Oy (100 %)			
Yhtiö omistaa pysäköintilaitoksen keskustassa, joka vastaa monipuolisesti pysäköintitarpeisiin.	❖ Kangasalan kaupunki maksaa yhtiölle ostopalvelusopimuksen mukaisesti enintään 500 000 euroa siitä, että yhtiö luovuttaa pysäköintipaikkoja (ei velvoitepysäköintipaikkoja) kaupunkilaisten käyttöön maksutta 3 tunnin (h) ajaksi.	❖ Tarjotaan eri yhteistyökumppaneille mahdollisuuksia esim. peräkonttikirpputorien ja vastavien järjestämiseen. ❖ Nostetaan käyttöastetta	❖ Käyttäjämäärissä merkittävää nousua mainoskampanjan ja keskustan rakennushankkeiden johdosta ❖ nostettu käyttöastetta

Kehittämisvisio	Omistajan asettamat tavoitteet	Yhtiön toimenpiteet tavoitteiden toteuttamiseksi	Toteuma 31.12.2022
	❖ Pysäköintilaitoksen monipuolinen hyödyntäminen	❖ Lisätään yhteistyötä kaupungin ja alueen yritysten kanssa ❖ Lisätty hallin markkinointia, tunnettavuutta ja löydettävyyttä. Viitoitusta ja ajo-opastusta lisätään.	❖ Aktiivisesti mukana mm. Kangasalan yrittäjien tapahtumassa ❖ Markkinointia jatketaan toistaiseksi printti- ja verkkomediassa, yhtiölle luotu omat verkkosivut. Opasteita lisätään kevään -23 aikana
	❖ Kehitämme aktiivisesti omaa työtämme ja parannamme asiakaskokemusta	❖ Reagoidaan nopeasti kaikkeen palautteeseen ❖ Lisätty tilojen valvontaa ilkvallan torjumiseksi	❖ Vikailmoitusten vasteaika arkena muutamia tunteja ❖ Ilkivalta vähentynyt vaan ei poistunut
	❖ Kasvamme kestävästi, hiilineutraaliutta edistäen	❖ Valaistuksessa himmennintoiminto liiketunnistimella ❖ Aurinkopaneeleilla tuotetaan sähköt kesäajan valaistukseen ❖ Sähköautopaikkoja mahdollista lisätä	❖ Optimoitu kulutusta ja päästöjä mm. sulkemalla kaksi ylintä kerrosta talven ajaksi ❖ Sähkökustannuksia katettu vähäisessä määrin omalla tuotannolla ❖ Toistaiseksi ei tarvetta lisälatauspisteille

Kehittämisvisio	Omistajan asettamat tavoitteet	Yhtiön toimenpiteet tavoitteiden toteuttamiseksi	Toteuma 31.12.2022
KOY Kangasalan Timantti (100,00)			
Keskustakorttelin kehittäminen timanttikorttelisuunnitelman mukaisesti	❖ Yhtiön valmistautuu aloittamaan toimenpiteet omalta osaltaan timanttikorttelin rakentamisen mahdollistamiseksi (KH 21.6.2021 § 235)	❖ Timanttikorttelin suunnittelu on aloitettu. Yhtiö aloittaa omistajaohjauksen mukaiset toimenpiteet hankkeen edetessä.	❖ Suunnittelua jatkettu pääpiirteissään aikataulussa

Kehittämisvisio	Omistajan asettamat tavoitteet	Yhtiön toimenpiteet tavoitteiden toteuttamiseksi	Toteuma 31.12.2022
KOY Kangasalan Säästökeskus (64,60)			
Kiinteistön ylläpito ja kehittäminen kustannustehokkaasti	❖ Toiminnan ylläpitäminen kiinteänä osana kulttuurikorttelia	❖ Kiinteistön yleisilme pidetään siistinä, kulkuväylät toimivana ja si-	❖ Kulkuväylien korjauksiin kiinnitetty huomiota, ilmastoinnin huollon suunnittelu käynnistetty

		säilmasto miellyttävänä asiakkaille ja henkilökunnalle	mm. kirjaston ja apteekin sisäilmaston optimoimiseksi.
--	--	--	--

Kehittämvisio	Omistajan asettamat tavoitteet	Yhtiön toimenpiteet tavoitteiden toteuttamiseksi	Toteuma 31.12.2022
KOY Kangasalan Harjunsola I (100,00%)			
Laaditaan kehittämisvisio alueelle	❖ Selvitetään alueen kehittämisvaihtoehtot yhteistyössä kaavoituksen kanssa	❖ Ei aktiivisia toimenpiteitä	❖ Asemakaavan muutoksen valmisteluaineisto oli nähtävillä 10.11.-9.12.2022 ja kaavamuu- tos edennee koronapandemian aiheuttaman seisahduksen jälkeen.

Kehittämvisio	Omistajan asettamat tavoitteet	Yhtiön toimenpiteet tavoitteiden toteuttamiseksi	Toteuma 31.12.2022
KOY Kangasalan Harjunsola II (100,00%)			
Yhtiö tullaan purkamaan	❖ Yhtiön valmistautuu aloittamaan toimenpiteet omalta osaltaan timanttikorttelin rakentamisen mahdollistamiseksi (KH 21.6.2021 § 235)	❖ Timanttikorttelin suunnittelu on aloitettu. Yhtiö aloittaa omistajaohjauksen mukaiset toimenpiteet hankkeen edetessä.	❖ Yhtiö valmistautuu purkautumaan konsernitilinpäätöksen jälkeen

Kehittämvisio	Omistajan asettamat tavoitteet	Yhtiön toimenpiteet tavoitteiden toteuttamiseksi	Toteuma 31.12.2022
KOY Vatialan Kasarminportti (59,60%)			
Kiinteistön tilat ovat omistajien ja yritystilasopimuksella olevien yrittäjien käytössä. Toiminta jatkuu ennallaan.	❖ Kiinteistön omistusratkaisu yhteistyössä nykyisen sopimuskumppanin kanssa	❖ Kiinteistön omistusratkaisu yhteistyössä nykyisen sopimuskumppanin kanssa	❖ Omistusratkaisuista ei ole neuvotteluja käynnissä omistajien kesken
	❖ Kiinteistön kunto säilytetään hyvänä	❖ Kiinteistön kunto säilytetään hyvänä	❖ Kunnossapitotarpeita arvioitu katselmuksin ja toimenpiteiden priorisointi tehdään kevään 2023 aikana.

Kaupunkikonsernin taloudelliset tavoitteet

Kaupunkikonserniin kuuluvat tytäryhteisöt

Kuntalain 16a §:n mukaan yhteisö, jossa kunnalla on kirjanpitolain 1. luvun 5 §:ssä tarkoitettu määräysvalta, on kunnan tytäryhteisö. Kunta on kuntakonsernin emoyhteisö. Kunta tytäryhteisöineen muodostaa kuntakonsernin.

Vuoden 2022 talousarvioluvut ovat toimitusjohtajan arvioita*. Vuoden 2022 talousarviosta päätetään kunkin yhtiön yhtiökokouksessa tai yhtiön hallituksessa.

KOY Taloherttua

KOY Taloherttua

Perustamisvuosi	1973
Toimitusjohtaja	Stefan Stortz
Sähköposti	stefan.stortz@herttuankp.fi
Osoite ja puh.	c/o Herttuan Kiinteistöpalvelu Oy, Urheilutie 2-4, 36200 Kangasala, puh. 0400 242 794
Hallituksen puheenjohtaja (nimi)	Soili Uotila-Välimäki

Osakeomistus 100 % (kaupungin omistusosuus -%)	Osakepääoma 3 246 027 euroa
Toimiala ja toiminnan kuvaus	
Yhtiö vastaa kaupungin vuokratolotoiminnasta eli hoitaa asuntojen markkinoinnin, vuokrauksen, rakennuttamisen ja hallinnoinnin. Taloherttuan palvelutuotannosta huolehtii pääosin Herttuan Kiinteistöpalvelu Oy.	

Talous

Kiinteistö Oy Taloherttua	TP2021	TA2022	TP2022*
Liikevaihto	6915 532	7 015 000	7 549 642
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) (ennen veroja)	143 580	65 000	120 418
Taseen loppusumma	37 051 611	36 500 000	37 428 769
Lainat	26 632 187	28 450 000	28 268 786
Takaukset emolta	20 527 402	23 500 000	21 129 813

Kiinteistö Oy Taloherttua	TP2021	TA2022	TP2022*
Yhtiön informatiiviset tunnusluvut			
Toiminnallinen käyttöaste- %	94	95	96,6
Vaihtuvuus	16	17,50	18,69
Omavaraisuusaste %	26	20,50	24,5
Velkaantumisaste %	257	350,00	250,67
Quick ratio, maksuvalmiusaste	0,88	0,28	0,84

Pirkanmaan Laatusännöinti Oy

Pirkanmaan Laatusännöinti Oy

Perustamisvuosi	2012
Toimitusjohtaja	Joni Brander
Sähköposti	joni.brander@pirkanmaanlaatusannointi.fi
Osoite ja puh.	Urheilutie 2-4, 36200 Kangasala, puh. 03 357 5229
Hallituksen puheenjohtaja	Mika Ollila

Osakeomistus 100 %	Osakepääoma 40 000 euroa
Toimiala ja toiminnan kuvaus	
Isännöinti, kiinteistöjen ylläpitopalvelut (huolto, siivous, tekniset palvelut), vuokraus	

Talous

Pirkanmaan Laatusännöinti Oy	TP2021	TA2022	TP2022
Liikevaihto	3 798 495	3 700 000	3 796 495
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) (ennen veroja)	124 770	180 000	26 630
Taseen loppusumma	1 043 607	1 000 000	874 078

Yhtiön informatiiviset tunnusluvut	TP2021	TA2022	TP2022
Henkilöstön määrä	48	48	48
Osinko	220 176	230 000	220 176

Herttuan Kiinteistöpalvelu Oy

Herttuan Kiinteistöpalvelu Oy

Perustamisvuosi	2012
Toimitusjohtaja	toimitusjohtaja Stefan Stortz
Sähköposti	stefan.stortz@herttuankp.fi
Osoite ja puh.	Urheilutie 2- 4, 36200 Kangasala, puh. 040 868 21 63
Hallituksen puheenjohtaja	Pekka Lahti

Osakeomistus 100 %	Osakepääoma 10 000 euroa
Toimiala ja toiminnan kuvaus	
Isännöinti ja vuokraus, rakennuttaminen ja kiinteistöjen ylläpitopalvelut (huolto, siivous, tekniset palvelut) kaupunkikonsernille (sovitut kohteet).	

Talous

Herttuan Kiinteistöpalvelu Oy	TP2021	TA2022	TP2022*
Liikevaihto	2 220 379	2 050 000	2 357 047
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) (ennen veroja)	81 509	125 000	149 574
Taseen loppusumma	1 511 321	1 740 000	1 643 024

Yhtiön informatiiviset tunnusluvut

Henkilöstön määrä	30	30	30
Kaupunkikonsernin omistuksessa olevien kohteiden huolto- ja ylläpitopalvelut, kpl	65	65	64
Käyttökate%	5	5	7,9
Omavaraisuusaste%	71	70	66,6
Quick ratio	2	3	2,3

Kangasalan Lämpö Oy

Kangasala Lämpö Oy

Perustamisvuosi	1982
Toimitusjohtaja	toimitusjohtaja Pekka Lehtonen
Sähköposti	pekka.lehtonen@kangasalanlampo.fi
Osoite ja puh.	Kankkulantie 5, 36200 Kangasala, puh. 040 732 0041
Hallituksen puheenjohtaja	Jari Haaparanta

Osakeomistus 100 %	Osakepääoma 100 912,76 euroa
---------------------------	-------------------------------------

Toimiala ja toiminnan kuvaus

Kangasalan Lämpö Oy on Kangasalan kaupungin alueella toimiva kaukolämpö- ja maakaasupalveluja tarjoava lämpöyhtiö.

Talous

Kangasalan Lämpö Oy	TP2021	TA2022	TP2022
Liikevaihto	10 749 449	9 500 000	12 181 351
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) (ennen veroja)	963 438	800 000	821 858
Taseen loppusumma	21 852 900		21 297 998
Lainat	8 965 519	8 275 865	8 275 865
Takaukset emolta	10 000 000	10 000 000	10 000 000

Yhtiön informatiiviset tunnusluvut	TP2021	TA2022	TP2022
Verkostohyötysuhde-%	91	>90	91,5
Kaukolämmön suunnittelemttomat keskeytykset (kpl)	1	<3	0
Uusiutuvan energian osuus kaukolämmön tuotannossa -%	72	>70	71,5

Kangasalan Uimahalli Oy

Kangasalan Uimahalli Oy

Perustamisvuosi	2007
Toimitusjohtaja	toimitusjohtaja Reija Kolehmainen
Sähköposti	reija.kolehmainen@kangasalanuimahalli.fi
Osoite ja puh.	Kirkkojärventie 4 36200 Kangasala, puh. 0400 515 611
Hallituksen puheenjohtaja	Miia Kinnari

Osakeomistus 100 %

Osakepääoma 750 000 euroa

Toimiala ja toiminnan kuvaus

Uinti- ja hyvinvointipalvelujen tuottaminen vauvasta ikäihmisiin.

Toiminnan strateginen perusta on kaupunkilaisille tarjottavien uimahallipalvelujen ja terveellä pohjalla olevan liiketoiminnan yhdistäminen. Yhtiö ei tavoittele voittoa, jotta palvelun hinnat pysyvät kohtuullisina.

Talous

Kangasalan Uimahalli Oy	TP2021	TA2022	TP2022*
Liikevaihto	844 021	1 204 000	1 127 917
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) (ennen veroja)	313 319	1 000	47 372
Taseen loppusumma	8 490 707	7 600 000	7 934 296
Lainat	7 068 355	6 500 000	6 464 572
Takaukset emolta	12 630 000	12 630 000	12 630 000
Yhtiön informatiiviset tunnusluvut	TP2021	TA2022	
Kävijämäärä	118 856	200 000 Oletuksena, että korona ei vaikuta asiakasmääriin.	175 000
Lämmönkulutus MWh	2 013	2 200	2 055
Sähkön kulutus MWh	2 029	1 200	1 152
Veden kulutus m3	19 178	26 000	16 732
Omavaraisuusaste %	17	15 %	19 %
Quick ratio maksuvalmiusaste	0,9	0,5	1,0

Kangasala-talo Oy

Kangasala-talo Oy

Perustamisvuosi	2013
Vastuuhenkilö	toimitusjohtaja Timo Kotilainen
Sähköposti	timo.kotilainen@kangasala-talo.fi
Osoite ja puh.	Kuohunharjuntie 6, PL 31, 36200 Kangasala, puh. 040 631 6400
Hallituksen puheenjohtaja	Riitta Santala-Köykkä

Osakeomistus 100 %

Osakepääoma 400 000 euroa

Toimiala ja toiminnan kuvaus

Tuottaa kulttuuripalveluina ohjelma- ja näyttelytoimintaa sekä museotoimintaa, sekä vuokraa tapahtuma- ja kokoustiloja.

Talous

Kangasala-talo Oy	TP2021	TA2022	TP2022
Liikevaihto	255 392	280 000	310 572
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) (ennen veroja)	186 198	5 000	-26613
Taseen loppusumma	760 379	555 000	678 327

Yhtiön informatiiviset tunnusluvut	TP2021	TA2022	TP2022
Kävijät yhteensä	30 007	35 000	45 670
Kävijät taidemuseo	16 570	11 000	9 539
Tilaisuudet salissa	72/perutut 55	100	131
Elokuvaesitykset	106/kevät ja joulukuu peruttu	180	191

Business Kangasala Oy

BUSINESS
Kangasala

Business Kangasala Oy

Perustamisvuosi	19.3.2018
Toimitusjohtaja	Päivi Kuusivaara
Sähköposti	paivi.kuusivaara@businesskangasala.fi
Osoite ja puh.	Kangasalan kaupunki, Kunnantie 1, PL 50 36201 Kangasala puh. 044 430 9246
Hallituksen puheenjohtaja	Tapio Tulenheimo

Osakeomistus 100 %**Osakepääoma** 100 000 euroa**Toimiala ja toiminnan kuvaus**

Yhtiön toimialana on tuottaa julkiselle sektorille elinkeinotoimen ja matkailun kehittämis- ja yrityspalveluja. Yhtiö tarjoaa ja välittää yritysten kehittämis- ja informaatiopalveluja ja osallistuu muutoinkin elinkeinoelämän yleisten edellytysten kehittämiseen. Yhtiö voi hankkia hallintaansa ja vuokrata elinkeinoelämän käyttöön toimitiloja, laitteita ja järjestelmiä sekä myydä ja välittää palveluja yrityksille verkostoitumisessa, toiminnoissa tarvittavien tietojen ja taitojen hankinnassa, uusien yritysten, liikeideoiden ja toimintatapojen kehittämisessä sekä kotimaisten ja kansainvälisten yhteyksien luomisessa ja ylläpidossa. Yhtiö voi omistaa sellaisten yhtiöiden ja yhteisöjen osakkeita ja osuuksia, joiden toiminta liittyy välittömästi tai läheisesti yhtiön omaan toimintaan. Yhtiön tarkoituksena ei ole tavoitella voittoa eikä se jaa omistajilleen osinkoa, vaan mahdollinen voitto on käytettävä yhtiön oman toiminnan tukemiseen ja kehittämiseen.

Talous

Business Kangasala Oy	TP2021	TA2022	TP2022
Liikevaihto	911 400	907 000	948 417
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) (ennen veroja)	6 562	0	45 349
Tilikauden voitto/tappio	3 838	0	35 732
Taseen loppusumma	255 750	250 000	293 157

Yhtiön informatiiviset tunnusluvut	TP2021	TA2022	TP2022
Uusien Kangasalla perustettujen yritysten ja työntekijöiden lukumäärä	254/260	200/250	215/230
Työpaikkaomavaraisuusaste	>64	>64	62,5 % (2020)
Tarjonnassa olevien tonttien lukumäärä	>10	>10	> 10

Kangasalan Parkki Oy

Kangasalan Parkki Oy

Perustamisvuosi	1981
Toimitusjohtaja	toimitusjohtaja Toni Ketolainen
Sähköposti	toni.ketolainen@herttuankp.fi
Osoite ja puh.	Herttuan Kiinteistöpalvelu Oy Urheilutie 2-4, 36200 Kangasala p. 050 4522123
Hallituksen puheenjohtaja	Timo Keskinen

Osakeomistus 100 %

Osakepääoma 400 000 euroa

Toimiala ja toiminnan kuvaus

Yhtiön toimialana on omistaa, hallita ja vuokrata kiinteistöjä, rakennuttaa, omistaa ja hallinnoida pysäköintitiloja ja alueita sekä harjoittaa pysäköintiliiketoimintaa omistamissaan tai sitä varten vuokraamissaan pysäköintiloissa ja alueilla. Yhtiö voi myös omistaa pysäköintipaikkojen hallintaan oikeuttavia osakkeita tai osuuksia.

Talous

Kangasalan Parkki Oy	TP2021	TA2022	TP2022
Liikevaihto	524 703,53	530 000	527 142,64
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) (ennen veroja)	-346,98	-90 000	7,25
Taseen loppusumma	7 831 811	7 531 811	7 502 920
Lainat	6 750 000	6 750 000	6 450 000
Takaukset emolta	7 500 000	7 500 000	7 500 000
Yhtiön informatiiviset tunnusluvut	TP2021	TA2022	TP2022
Pysäköintitalon käyttöönotto	5.12.2019	5.12.2019	5.12.2019
Autopaikkojen lukumäärä	332	332	332
Sähköautojen latauspisteet	6	6	6
Alkaneet pysäköintikerrat / kpl	59 962 l	60 000	63 000*

*ajoneuvolla aiheutetun vahingon seurauksena puomilaitteet rikki 2 kk, luku on laskennallinen arvio

KOY Kangasalan Harjunsola I

KOY Kangasalan Harjunsola I

Perustamisvuosi	1962 ja 1972
Isännöitsijä	isännöitsijä Toni Ketolainen
Sähköposti	toni.ketolainen@herttuankp.fi
Osoite ja puh.	Herttuan Kiinteistöpalvelu Oy, Urheilutie 2-4, 36200 Kangasala puh. 050 4522 123
Hallituksen puheenjohtaja	Harri Pitkämäki

Osakeomistus 100 %	Osakepääoma 154 985 euroa
Toimiala ja toiminnan kuvaus	
Yhtiön toimialana on vuokraoikeuden nojalla hallita tontteja ja omistaa ja hallita tonteilla olevia yhtä asuin- ja kahta liikerakennusta	

Talous

KOY Kangasalan Harjunsola I	TP2021	TA2022	TP2022
Liikevaihto	169 960	170 800	182 243
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) (ennen veroja)	-15 049	1000	33 111
Tilikauden voitto/tappio	-15 049	1000	33 111
Taseen loppusumma	254 897	210 000	266 966

Yhtiön informatiiviset tunnusluvut	TP2021	TA2022	TP2022
Asuntojen käyttöaste	0	0	0
Liiketilojen käyttöaste-%	75	75	50

KOy Kangasalan Harjunsola II

KOY Kangasalan Harjunsola II

Perustamisvuosi	1986
Selvitysmies	Toni Ketolainen
Sähköposti	toni.ketolainen@herttuankp.fi
Osoite ja puh.	Herttuan Kiinteistöpalvelu Oy, Urheilutie 2-4, Kangasala puh. 050 4522 123
Hallituksen puheenjohtaja	Selvitystilassa

Osakeomistus 100 %	Osakepääoma 68 368,39 euroa
---------------------------	------------------------------------

Toimiala ja toiminnan kuvaus

Yhtiön toimialana on vuokraoikeuden nojalla hallita tonttia ja omistaa ja hallita kyseisellä tontilla olevaa liikerakennusta.

Talous

KOY Kangasalan Harjunsola II	TP2021	TA2022	TP2022
Liikevaihto	108 246	96 073	98 996
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) (ennen veroja)	44 898	-6 100	38 885
Tilikauden voitto/tappio	44 898	-6 100	38 885
Taseen loppusumma	558 299	550 000	626 893

Yhtiön informatiiviset tunnusluvut	TP2021	TA2022	TP2022
Liiketilojen käyttöaste %	100	100	50
Velkaantumisaste %	0	0	0

*Yhtiön omistama rakennus sekä yhtiö tullaan purkamaan vuoden 2023 aikana.

KOY Vatialan Kasarminportti

KOY Vatialan Kasarminportti

Perustamisvuosi	2000
Toimitusjohtaja	Toni Ketolainen
Sähköposti	toni.ketolainen@herttuankp.fi
Osoite ja p.	c/o Herttuan Kiinteistöpalvelu Oy, Urheilutie 2-4, 36200 Kangasala
Hallituksen puheenjohtaja	Harri Pitkämäki

Osakeomistus 59,6 %**Osakepääoma** 49 615,44 euroa**Toimiala ja toiminnan kuvaus**

Yhtiön toimialana on omistaa ja hallita tonttia sekä yhtiön toimesta tontille rakennettua teollisuusrakennusta.

Talous

Kiinteistö Oy Vatialan Kasarminportti	TP2021	TA2022	TP2022
Liikevaihto	83 599	90 976	90 975
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) ennen veroja	-13 360	-22 000	-16 549
Tilikauden voitto/tappio	-13 360	-22 000	-16 549
Taseen loppusumma	1 644 316	1 622 000	1 629 667

Yhtiön informatiiviset tunnusluvut	TP2021	TA2022	TP2022
Teollisuustilojen käyttöaste -%	100	100	100

M

KOY Kangasalan Säästökeskus

KOY Kangasalan Säästökeskus

Perustamisvuosi	1975
Toimitusjohtaja	Toni Ketolainen
Sähköposti	toni.ketolainen@herttuankp.fi
Osoite ja p.	Herttuan Kiinteistöpalvelu Oy, Urheilutie 2-4, p. 04452 2123
Hallituksen puheenjohtaja	Harri Pitkämäki

Osakeomistus 64,60 %

Osakepääoma 35 379 euroa

Toimiala ja toiminnan kuvaus

Kiinteistöyhtiön tehtävä on hallinnoida ja ylläpitää kiinteistöä siten, että osakkeenomistajat ja vuokralaiset voivat toimia hallitsemisissaan huoneistossa itse tai vuokrata hallitsemiaan tiloja.

Talous

Kangasalan Säästökeskus Oy	TP2021	TA2022	TP2022*
Liikevaihto	167 255	181 435	181 435
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) (ennen veroja)	2 966	3 830	2965
Tilikauden voitto/tappio	2 966	3 830	2965
Taseen loppusumma	1 579 534	1 570 000	1 563 560
Yhtiön informatiiviset tunnusluvut	TP2021	TA2022	TP2022
Tilojen käyttöaste-% (yhtiön omistamat tilat)	100	100	100
Yhtiön omavaraisuusaste %	76	78	77,36
Sijoitetun pääoman tuotto-%	0,4	0,4	0,27
Nettovelkaantumisaste%	23,3	21	18,9
Maksuvalmius, Quick ratio	0,9	0,8	0,78

KOY Kangasalan Timantti

KOY Kangasalan Timantti

Perustamisvuosi	1986
Toimitusjohtaja	Toni Ketolainen
Sähköposti	toni.ketolainen@herttuankp.fi
Osoite ja puh.	Herttuan Kiinteistöpalvelu Oy, Urheilutie 2-4, 36200 Kangasala puh. 050 4522 123
Hallituksen puheenjohtaja	Petri Lätti

Osakeomistus 100,0 %

Osakepääoma 18 980,01 euroa

Toimiala ja toiminnan kuvaus Yhtiön toimialana on omistaa, hallita ja vuokrata kiinteistöjä sekä rakentaa, omistaa, vuokrata ja hallinnoida virasto, liike- ja toimitiloja. Yhtiö voi myös omistaa tilojen hallintaan oikeuttavia osakkeita tai osuuksia.

Talous

KOY Kangasalan Timantti	TP2021	TA2022	TP2022*
Liikevaihto	121 535	0*	396
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) (ennen veroja)*	-312 550	0*	-4005
Tilikauden voitto/tappio*	-312 550	0*	-4005
Taseen loppusumma	312 139	1 200 000	850 306

Yhtiön informatiiviset tunnusluvut	TP2021	TA2022	TP2022
Käyttöaste	0	0	0
Velkaantumisaste	-98	-99	-25

*Yhtiö toiminta ja talouden tunnusluvut tulevat muuttumaan tilikausien 2023-2025 aikana Timanttikortteli-hankeen edetessä.

2.7.3 Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat

Kiinteistö Oy Taloherttuan Sahalahdella sijaitseva uudishanke os. Kurvis-Höllintie 8 valmistui kesällä. Keskustan Timanttikorttelin rakennuttamis- ja suunnitteluinvestoinnit aloitettiin.

Kangasala-talo Oy:n toimintaan koronapandemian vaikutus oli vielä alkuvuodesta erittäin merkittävä. Taloudellisesti vuosi oli kuitenkin vahva johtuen mm. saaduista valtion koronatuista.

Koronapandemia heikensi vielä alkuvuodesta Kangasalan Uimahalli Oy:n taloudellista tilannetta. Koronasulun aikana uimahallissa toteutettiin korjaus-, huolto-, ja uusimistöitä. Yhtiö haki ja sai valtiokonttorista koronatukea.

Pirkanmaan Laatusännöinti Oy:n toimintaa kehitettiin Kangasalla ja Tampereella uusien asiakkaiden saamiseksi strategian mukaisesti. Toimintaan vaikuttivat merkittävästi järjestelmämuutokset, energian hinta ja inflaatio.

Herttuan Kiinteistöpalvelu Oy:n on mukana rakennuttamisen osalta Kiinteistö Oy Taloherttuan investointikohteissa. Merkittävin on Timanttikorttelin rakennuttamisen suunnitteluohjaus. PTS-työt toteutettiin systemaattisesti.

Kangasalan Lämpö Oy:n rakennuttama Ranta-Koiviston biolämpölaitoksen (käyttöönotto 2021) viimeistelytyöt ovat jatkuneet. Kaukolämpölinjojen rakentaminen Lamminrahkan kautta Vatialaan ja Lentolaan sekä Vatialan kaukolämmön siirinasema valmistuivat. Kaasutoimitukset on korvattu Virosta tulevalle yhteydellä. Kaasuasiakkuudet vähentyneet. Kaukolämpöliittymien lisääntyneet.

Kangasalan Parkki Oy:n asiakasmäärät ovat olleet kasvussa. Valvontaa on lisätty. Sovittelu As Oy Kuohunlähteen kanssa veloitteipaikkojen käytöstä ja maksuista ovat tilinpäätöshetkellä kesken.

Business Kangasala Oy:n vastuulla oleva elinkeino- ja matkailutoimi kehittyivät positiivisesti. Pääkohteina elinkeinoalueissa olivat Keskusta, Lamminrahka ja Lentola. Matkailupalveluja kehitettiin laajasti vuoden aikana.

Kiinteistö Oy Kangasalan Timantti aloitti toimintansa (ent. Koy Kangasalan Myllypohja), jonka tehtävänä on suunnitellusti Timanttikorttelin toimisto- ja liiketilojen omistaminen. Suunnittelu ja valmistelevat työt aloitettu.

2.7.4 Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Business Kangasala Oy vahvistaa edelleen asemaansa kaupungin elinkeino- ja matkailuyhtiönä ja jatkaa työtä Lamminrahkan, Saarenmaan ja Tarastenjärven yritysalueiden myymisessä ja markkinoinnissa. Yhtiön liikevaihtoa nostavat Business Tampereen sopimuksen ja saavutettavuussopimuksen hinnan nousu. Kangasala, Kuhmoinen ja Pälkäne ostavat yhtiöltä yhteisen resurssin palvelut (75 000 e/v) ja yhtiö toimii siinä operaattorina vuosina 2023-2024 (+optiovuosi). Vuorovaikutus yrittäjien ja yhteistyökumppaneiden kanssa on tiivistä ja saumatonta.

Herttuan Kiinteistöpalvelu Oy:n palveluja tarjotaan edelleen muuttuviin emon ja konserniyhtiöiden tarpeisiin. Hinnottelua tullaan muuttamaan enemmän omakustannushinnotteluun. 1.1.2023 aloitettava hyvinvointialue tulee asiakkaaksi, ja yhtiön nykyinen in house -asema on turvattava, jotta ulosmyynti ei ylitä 5 %:a liikevaihdosta. Yhtiön toimintaan vaikuttavat systemaattisesti toteutetut PTS-työt ja useat samanaikaiset rakennuttamisen hankkeet, joista suurimpana Timanttikortteli-uudishankkeen rakennuttamisen tehtäväkokonaisuus.

Kangasalan Lämpö Oy:n kaukolämmön myyntimäärän arvioidaan jatkossa kasvavan. Uusia kaukolämpöasiakkaita arvioidaan tulevan Lentola-Pikkola siirtolinjan varrelta. Sen sijaan maakaasun myyntimäärien arvioidaan laskevan edelleen vuonna 2023. Venäjän hyökkäyssodasta johtuen polttoainemarkkinat ovat edelleen muutoksessa. Puun ja hakkeen tuonnin loppuminen Venäjältä on nostanut ja nostaa edelleen kiinteiden polttoaineiden hintoja Suomessa. Myös puupolttoaineen saatavuudessa on nähtävissä mahdollisia ongelmia. Euroopan siirryttyä yhä voimakkaammin nesteytetyn kaasun käyttöön, kaasun saatavuudessa ei ole näyttäisi olevan enää ongelmia. Kaasun hinta on lähtenyt selvään laskuun vuoden 2023 alusta lähtien.

Kangasalan Parkki Oy:n asiakasmäärien ennakoidaan kasvavan palvelun monipuolisuuden lisäämisen, Keskon rakennushankkeen käynnistymisen sekä uimahallin toiminnan normalisoitumisen myötä.

Kangasalan Uimahalli Oy:ssä on edelleen erilaisia saneeraustarpeita, mikä lisää rahoitustarvetta. Yhtiö monipuolistaa edelleen toimintaansa ja markkinointiaan.

Kangasala-talo Oy toteuttaa edelleen monipuolista ja laadukasta ohjelmistoa ja tapahtumia. Lisääntynyt kilpailu viihdealalla ja uudet isot toimijat Tampereen seudulla haastavat toimintasisältöjämme ja markkinointiamme pysymään ajassa kiinni. Yleinen taloustilanne ja kustannusten nopea nousu vähentävät asiakkaiden ostovoimaa, joka saattaa näkyä lipunmyynnissä. Nousseita yleiskustannuksia ja esiintyjäkustannuksia ei ole mahdollista täysimääräisesti siirtää lippuhintoihin. Kimmo Pyykkö -taidemuseon valtioneuvosto on päätetty vuoteen 2024 asti ja tullee jatkumaan uudelle kaudelle 2025-2029. Museovirasto päättää asiasta loppuvuonna 2023.

Kiinteistö Oy Kangasalan Harjunsola I tulevaisuuteen vaikuttaa merkittävästi Kunnantien kaava-hankkeen eteneminen ja kumppanihaku. Asuinrakennuksen osalta on siirrytty kevyeen ylläpitoon ja kiinteistön turvallisuuden varmistamiseen. Liiketilojen vuokraamista jatketaan toistaiseksi teknisen kunnan haasteita huomioiden. Keskustan rakennushankkeiden myötä uusien liiketilojen tarvitsijoita palvellaan.

Kiinteistö Oy Kangasalan Harjunsola II yhtiö purkautuu vuoden 2023 aikana.

Kiinteistö Oy Taloherttua rakennuttaa keskustan Timanttikortteliin omistukseensa yhden kaksirakennuksisen vuokrakohteen (n. 60 vuokra-asuntoa). Timanttikorttelissa sijaitsevien kiinteistöjen purkutyöt alkavat kaupungin toimesta keväällä 2023. Talouden riskitekijöitä ovat Sahalahden ja Kuhmalahden käyttöasteet sekä koko yhtiötä koskien korkotilanne sekä energian hinta ja saatavuus.

Kiinteistö Oy Vatialan Kasarminportin osalta yhtiön rakennus tulee vaatimaan lähivuosina investointeja laajempien saneerausten toteuttamiseksi mm. julkisivuihin ja piha-alueisiin.

Kiinteistö Oy Kangasalan Timantti (ent. Myllypohja) on myynyt omistamansa kiinteistöt kaupungille. Myynnistä saadut tulot on kohdennettu Timanttikortteli-hankkeen virasto-osuuden suunnitteluun konserniohjeen mukaisesti. Yhtiö toimii tilaajana Timanttikortteli-hankkeessa yhdessä Koy Taloherttuan kanssa. Suunnittelu- ja valmistelutyöt mahdollistettu omistajan suorittamilla svop-sijoituksilla. Pääomista tarvittaneen lähitulevaisuudessa lisää. Riskinä nopeasti kasvava korkotas.

Pirkanmaan Laatusännöinti Oy:n investointi- ja kehityskulut lähitulevaisuudessa ovat maltillisia sisältäen mm. henkilöstökuluja, energian hinnan korotusta sekä inflaation vaikutuksia.

Osinkotulot emolle talousarvion 2022 mukaan tytäryhtiöiltä olivat yhteensä 630 000 euroa. Muista kaupungin osakeomistuksista osinkoa maksoivat Pirkanmaan Jätehuolto Oy, YH-Kodit Oy ja Kuntarahoitus.

2.7.5 Kaupunginhallituksen selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä

Vastuutaho: Kaupunginhallitus

Kaupunginhallituksen on toimintakertomuksessa tehtävä selkoa miten konsernivalvonta on järjestetty, onko valvonnassa havaittu puutteita kuluneella tilikaudella ja miten konsernivalvontaa on tarkeitus kehittää voimassa olevalla taloussuunnittelukaudella. Selonteon tulee pohjautua dokumentoituun tietoon.

Konsernivalvonnan tarkoituksena on varmistaa, että kaupunkikonsernin toiminta on taloudellista ja tuloksellista, päätösten perusteena oleva tieto on riittävää ja luotettavaa ja että lain säännöksiä, viranomaisohjeita ja toimielinten päätöksiä noudatetaan sekä omaisuus ja voimavarat turvataan. Kuntalain 48 §:n mukaan kunnan konsernijohtoon kuuluvat kunnanhallitus, kunnanjohtaja tai pormestari ja muut hallintosäännössä määrättyt viranomaiset. Konsernijohto vastaa kuntakonsernissa omistajaohjauksen toteuttamisesta sekä konsernivalvonnan järjestämisestä, jollei hallintosäännössä toisin määrätä.

Hallintosäännön § 13: "Kaupunginjohtaja vastaa kaupunkikonsernin johtamisesta sekä omistajapolitiikan, konserniohjauksen ja konsernivalvonnan toteuttamisesta kuntalain tarkoittamalla tavalla."

Hallintosäännön 15 a §:n mukaan hallintojohtaja vastaa omistajaohjauksen ja konsernivalvonnan valmistelusta.

Kuntalain 14 §:n mukaisesti valtuusto on päättänyt 17.11.2014 Kangasalan kuntakonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista. Lisäksi kaupunginhallitus on hyväksynyt kaupunkikonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeet 15.5.2017 § 157.

Kuntalain 123 §:n mukaan tilintarkastajan on tarkastettava, onko kunnan sisäinen valvonta ja riskienhallinta sekä konsernivalvonta järjestetty asianmukaisesti.

Kaupunginhallituksen selonteon tueksi on toteutettu kaupunkikonsernin keskeisten tytäryhtiöiden toimitusjohtajille, joiden omistusosuus on 100 % tai merkittävä (Business Kangasala Oy, Herttuan Kiinteistöpalvelu Oy, Kangasalan Lämpö Oy, Kangasalan Parkki Oy, Kangasalan Uimahalli Oy, Kangasala-talo Oy, Koy Kangasalan Harjunsola I, Koy Kangasalan Säästökeskus, Koy Kangasalan Timantti, Koy Taloherttua, Koy Vatialan Kasarminportti ja Pirkanmaan Laatusääntöinti Oy), kirjallinen arviointi, jonka perusteella tehdään selkoa yleisohjeen kunnan ja kuntayhtymän tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisen edellyttämistä osa-alueista. Kysymykset on laadittu soveltaen yleisohjeen kappaletta 3.7.4. Vastauksia saatiin 12/12.

Arvioinnissa tuli ottaa kantaa välillä 1...4, kuinka oman konsernivalvonnan osa-alueet ovat toteutuneet.

1. ei ollenkaan,
2. jonkin verran, vähän,
3. kohtuullisesti, hyvin,
4. erinomaisesti, täysin kunnossa,
- 5 en osaa sanoa

A) Toimivallan ja -vastuunjako konserniohjauksessa

Luovatko johtamistapa ja valvontakulttuuri l perustan hyvälle hallinnolle ja edistävätkö ne tavoitteiden saavuttamista	3,6
Hallintosäännössä on määritetty tarkoituksenmukaisesti konsernijohto ja sen vastuut?	3,8
Ovatko kaupungin ohjeistukset yhtiölle ajantasaiset ja riittävät?	3,7
Varmistaako ohjeistus ajantasaisen raportoinnin ja tiedottamisen?	3,8
Varmistaako ohjeistus konsernijohtoon riittävästi ajan tasalla pitämisen?	3,8
Onko tiedonkulku kumpaankin suuntiin järjestetty tarkoituksenmukaisella tavalla?	3,8

B) Ohjeiden anto kaupungin edustajille tytäryhteisöissä

Millaisia ohjeita kaupungin edustajille on annettu? Onko ohjeistettu:	
• yhtiökokouksessa/hallituksessa käsiteltäviä asioita?	3,2
• tavoitteiden asettamista ja seurantaa?	3,4
• sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämistä?	3,3
• raportointia?	3,6
Onko annettu ohjeistus ollut riittävää ja selkeää? (1 eos)	3,6
Onko konserniyhtiöiden hallitusten jäsenten valinnassa painotettu riittävää asian- tuntemusta ja riippumattomuutta?	3,4

C) Strategisten tavoitteiden asettamista ja toteutumista koskeva arviointi

Ovatko omistajan yhtiölle asettamat tavoitteet tarkoituksenmukaiset ja riittävät?	3,6
Ovatko asetetut tavoitteet toteutuneet?	3,3
Ovatko kiinteistöosakeyhtiöt varautuneet riittävästi tuleviin korvausinvestointeihin? Onko pts laadittu? (3 eos)	2,3

D) Toiminnan tuloksellisuuden ja taloudellisen aseman seuranta, analysointi ja raportointi

Ovatko tytäryhteisöjen raportointi investointitarpeista ja niihin varautumisesta oikeaa ja riittävää?	3,6
Ovatko tytäryhteisöjen toiminnan tuloksellisuuden ja taloudellisen aseman seuranta, analysointi ja raportointijärjestelmä toimivia?	3,8
-Raportoidaanko konsernijohtolle toiminnan volyymissa tapahtuvista merkittävistä muutoksista?	3,3
- Raportoidaanko konsernijohtolle yhtiön toimintaympäristön merkittävistä muutoksista?	3,7
- Raportoidaanko konsernijohtolle yhtiön strategiasta ja suunnitelmista ja niiden toteutumisesta?	3,7
Ovatko konserniyhteisöjen hallitusten kokousten esityslistat ja pöytäkirjat toimitettu konsernijohtolle kysyttäessä (pl. salassa pidettävä aineisto)?	3,7

E) Riskienhallinnan järjestelmien toimivuus tytär- ja osakkuusyhtiöissä

Onko yhtiössä hyväksytty ja otettu käyttöön kaupunkikonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohje?	3,4
Ovatko yhtiön riskienhallintakartoitukset tehty kattavasti ja ovatko ne ajan tasalla?	3,6
Arvioiko konserniyhtiön johto riskienhallinnan kehittyneisyyttä (systemaattisuus, riittävyys ja tehokkuus)?	3,1
Saako konsernijohto riittävästi ja luotettavaa tietoa konserniyhteisön riskienhallinnan riittävyydestä ja tehokkuudesta?	3,6
Onko konsernijohtolla käsitys konserniyhteisön keskeisistä toimintaan ja talouteen liittyvistä riskeistä ja riskienhallinnan riittävyydestä?	3,8
Onko yhtiön hallitus toteuttanut itsearviointia?	8 kyllä
Onko yhtiön toimitusjohtajan kanssa käyty kehityskeskustelu?	7 kyllä
Onko yhtiön lähipiirin kanssa tehty liiketoimintaa (pl. emo- ja sisaryhtiöt)?	12 ei
Onko yhtiöönne liittyen tietoonne tullut korruptioon, lahjontaan tai ihmisoikeuksien rikkomiseen liittyviä asioita?	12 ei

F) Informaatio ja kommunikaatio

Onko yhtiöllä systemaattiset ulkoisen tiedottamisen tiedotuskanavat ja menettelyt?	10 kyllä
Onko yhtiöllä systemaattiset sisäisen tiedottamisen tiedotuskanavat ja menettelyt?	12 kyllä
Soveltaako yhtiö toiminnassa tietosuojalain ja EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen tavoitteita? (henkilötietojen käsittely)	12 kyllä

Kaupunginhallitus toteaa, että kirjallisen arvioinnin perusteella konsernivalvonnan järjestäminen on järjestetty hyvin 3,5 (kaikkien kysymysten keskiarvo vuosina 2021: 3,5, 2020: 3,6, 2019: 3,4, 2018: 3,3 ja 2017: 3,5). Parhaiten onnistuneeksi osa-alueeksi koettiin edellisvuoden tapaan toimivallan ja vastuunjako konserniohjauksessa. Toiseksi parhaaseen kokonaisarvioon ylsi toiminnan tuloksellisuuden ja taloudellisen aseman seuranta, analysointi ja raportointi.

Ensimmäisessä osion "Toimivallan ja vastuunjako konserniohjauksessa" kysymykset paransivat pääsääntöisesti arvosanojansa. Konserniohjauksen asiakirjoja ja menettelyitä on kerrattu yhtiöiden hallitusten kanssa ja yhteistä keskustelua on lisätty edelleen.

Toisessa osiossa (ohjeiden anto edustajille tytäryhtiöissä) koetaan, että ohjeistus koskien tavoitteita ja niiden seurantaa, sekä riskienhallinnan järjestämiseen on tehostunut. Emon ohjeiden anto yhtiökokouksissa tai hallitusten kokouksiin koetaan vähäisemmäksi kuin ennen. Tuloksen voidaan ajatella johtuva siitä, että tulevista ohjauksista ja ohjeistuksista usein keskustellaan ennakoon.

Tavoitteiden asettamiseen ja toteutumisen arviointeihin oltiin pääsääntöisesti tyytyväisiä. Kiinteistöosakeyhtiöistä entistä harvempi on varautunut tuleviin korvausinvestointeihin (2,3).

Osio riskienhallinnan ja järjestelmien toimivuus tytäryhtiöissä sai edellisestä arvioinnista hieman heikentyneen arvion, mutta taso on kokonaisuudessaan erinomainen (3,5/4). Riskienhallinnan arviointeihin on kannustettu ja järjestetty koulutusta. Pääosassa yhtiöitä on jo aiemmin hyväksytty vuonna 2017 kaupunkikonsernin ohjeistus, mutta joidenkin yhtiön johto ei arvioi riittävästi oman yhtiönsä riskienhallinnan riittävyyttä ja systemaattisuutta.

Uusimpina kysymyksinä mukaan ovat tulleet arviot sisäisen ja ulkoisen tiedottamisen systemaattisista menettelyistä ja kanavista sekä kysymys henkilötietoihin liittyvän tietosuojalainsäädännön toteuttamisesta asianmukaisesti yhtiön toiminnassa. Tiedottamismenettelyn ovat hallinnassa ja ajan tasalla, samoin tietosuojalainsäädännön ymmärrys ja toimenpiteet.

Lopuksi yhtiöiltä kysyttiin hallitusten ja toimitusjohtajien itsearvioinneista/kehityskeskusteluista. Hallitukset ovat arvioineet toimintaansa vain useimmissa yhtiöissä, mutta toimitusjohtajien osalta kehityskeskustelut ovat hieman vähentyneet. Konsernin yhteinen pohja hallituksen itsearviointiin on annettu avuksi yhtiöille.

Arviota pyydettiin myös tiedoista yhtiöiden lähipiiriin kohdistuvasta liiketoiminnasta (pl. emo- tai sisäyhtiöt), mikä vaikuttaa yhtiön luotettavuuden yleiseen arviointiin. Samoin kysymys liittyen korruptioon jne. on kysymys, jolla halutaan varmistaa yhtiöiden huomion kiinnittäminen mahdollisiin riskeihin.

Samassa yhteydessä yhtiöitä on pyydetty esittämään lyhyt kuvaus heidän oman sisäisen valvontansa ja riskien hallinnan järjestämisestä.

Kaupunginhallitus toteaa, että vastausten perusteella kokonaistilanne on edelleen hyvällä tasolla. Parannettavaa on mm. riskienhallinnan tärkeyden oivaltamisessa ja juurruttamisessa sekä kiinteistöyhtiöiden osalta korjausinvestointien varautumisessa.

Tavoitteiden asettaminen, ohjeistus, raportointi ja yhteydenpito kokonaisuudessaan sekä sisäinen valvonta ml. riskienhallinta osa-alueena ovat vakiintuneet. Konserniohjaukseen ja tehokkaan konsernirakenteen kehittämiseen on tehty toimenpiteitä. Mm. konsernijohto ja yhtiöiden hallitukset tapaavat vuosittain valtuuston asettamien tavoitteiden täsmentämiseksi. Yhteisiä teemoja ja mallipohjia eri tarpeisiin on hyödynnetty. Koko konsernin kattavia yhteisiä tavoitteita ja haasteita on ratkottu yhdessä. Säännöllinen yhteydenpito kaupunkikonsernin yhteistyöryhmässä, Kangasalan konserniohje, Kangasalan omistajapolitiikka –asiakirja, Palkitsemisperusteet ja Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohje Kangasalan kuntakonsernissa -ohje ovat vakiinnuttaneet toimintatapoja ja tavoitteita.

2.7.6 Konsernin tuloslaskelma TP 2022 ja sen tunnusluvut

12.5.2023

KANGASALAN KAUPUNKI

KONSERNITULOSLASKELMA

	2022	2021
Toimintatuotot	134 635 056	140 952 296,60
Toimintakulut	-313 405 633	-301 531 845,31
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappi- osta)	143 782	147 521,03
Toimintakate	-178 626 795	-160 432 027,69
Verotulot	152 907 341	143 083 639,04
Valtionosuudet	49 879 437	45 274 567,26
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	226 274	247 477,21
Muut rahoitustuotot	11 200 298	3 535 362,05
Korkokulut	-1 421 303	-1 153 544,89
Muut rahoituskulut	-11 331 976	-337 423,79
Vuosikate	22 833 275	30 218 049,19
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-22 319 894	-21 340 380,29
Omistuksen eliminointierot	0	-294 459,37
Arvonalentumiset	-13 050	-510 482,55
Tilikauden tulos	500 331	8 072 726,98
Tilinpäätössiirrot	721	651,60
Tilikauden verot	-424 774	-676 839,71
Laskennalliset verot	-28 580	-104 936,64
Vähemmistöosuudet	-358 687	-981 930,05
Tilikauden ali-/ylijäämä	-310 989	6 309 672,18

Konsernituloslaskelman tunnusluvut	2022	2021
Toimintatuotot/toimintakulut %	43,0	46,7
Vuosikate/poistot %	100,3	138,3
Vuosikate €/asukas	693	926
Asukasmäärä 31.12.	32 959	32 622

12.5.2023

2.7.7 Konsernin rahoituslaskelma TP 2022 ja sen tunnusluvut

12.5.2023

KANGASALAN KAUPUNKI		
KONSERNIN RAHOITUSLASKELMA		
	2022	2021
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	22 833 275	30 218 049
Tilikauden verot	-424 774	-676 840
Tulorahoituksen korjauserät	-1 340 786	-2 984 408
Yhteensä	21 067 715	26 556 802
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-50 744 181	-37 462 401
Rahoitusosuudet investointimenoihin	912 742	2 265 852
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	1 789 956	7 100 853
Yhteensä	-48 041 482	-28 095 696
Toiminnan ja investointien rahavirta	-26 973 767	-1 538 894
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	-69 328	-100 766
Antolainasaamisten vähennykset	57 751	55 678
Yhteensä	-11 577	-45 087
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	44 962 529	8 618 662
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-18 055 416	-7 603 480
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-141 214	-14 697 371
Yhteensä	26 765 900	-13 682 189
Oman pääoman muutokset		
Oman pääoman muutokset	0	-664 943
Muutokset vähemmistön osuudessa	0	0
	0	-664 943
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-238 157	-19 749
Vaihto-omaisuuden muutos	118 633	34 248
Saamisten muutos	439 176	-3 341 296
Korottomien velkojen muutos	5 237 420	6 335 556
Yhteensä	5 557 072	3 008 760
Rahoituksen rahavirta	32 311 395	-11 383 459
Rahavarojen muutos	5 337 627	-12 922 353
Rahavarat 31.12.	70 874 589	65 536 776
Rahavarat 1.1.	65 536 962	78 459 129
	5 337 627	-12 922 353
Rahavarojen muutos	5 337 627	-12 922 353

12.5.2023

Konsernin rahoituslaskelman tunnusluvut	2022	2021
Investointien tulorahoitus%	45,8	85,9
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä viideltä (5) vuodelta 1000 e	-54 149	-27 175
Lainanhoitokate	1,2	3,6
Laskennallinen lainanhoitokate	1,1	1,7
Kassan riittävyys	65,4	68,6
Asukasmäärä 31.12.	32 959	32 622

2.7.8 Kangasalan kaupungin konsernitase TP 2022 ja sen tunnusluvut

12.5.2023

KANGASALAN KAUPUNKI		
KONSERNITASE	31.12.2022	31.12.2021
V A S T A A V A A		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	738 415	402 839
Muut pitkävaikutteiset menot	1 034 682	2 245 016
Ennakkomaksut	10 312	271 798
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	1 783 409	2 919 654
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	36 360 484	35 622 234
Rakennukset	142 945 591	147 796 293
Kiinteät rakenteet ja laitteet	68 172 047	58 249 778
Koneet ja kalusto	7 188 366	8 216 473
Muut aineelliset hyödykkeet	1 366 823	502 659
Ennakkomaksut ja keskener. hankinnat	37 727 069	17 819 521
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	293 760 380	268 206 959
Sijoitukset		
Osakkuusyhteisöosuudet	2 772 242	1 811 354
Muut osakkeet ja osuudet	8 678 525	8 864 062
Muut lainasaamiset	41 634	58 575
Muut saamiset	511 867	483 347
Sijoitukset yhteensä	12 004 269	11 217 338
PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ	307 548 057	282 343 951
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
Valtion toimeksiannot	423 628	531 009
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	3 431 588	3 514 056
Muut toimeksiantojen varat	186 973	191 001
Toimeksiantojen varat yhteensä	4 042 189	4 236 066
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	761 225	879 514
Valmiit tuotteet	2 286	2 613
Vaihto-omaisuus yhteensä	763 512	882 127
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	192 514	192 514
Lainasaamiset	101 968	0
Laskennalliset verosaamiset	5 181	5 154
Muut saamiset	88 204	46 189
Siirtosaamiset	43 223	53 879
Pitkäaikaiset saamiset yhteensä	431 091	297 735
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	12 327 123	13 382 559
Lainasaamiset	51 617	36 414
laskennalliset verosaamiset	71	71
Muut saamiset	3 943 690	2 851 097
Siirtosaamiset	3 120 094	3 744 803
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	19 442 596	20 014 944
Saamiset yhteensä	19 873 687	20 312 680
Rahoitusarvopaperit		
Osakkeet ja osuudet	68 229	68 229
Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin	551 189	552 142
Joukkovelkakirjalainasaamiset	62 654	81 238
Muut arvopaperit	23 673 858	26 615 702
Rahoitusarvopaperit yhteensä	24 355 930	27 317 311
Rahat ja pankkisaamiset	46 518 659	38 219 465
Vaihtuvat vastaavat yhteensä	91 511 788	86 731 582
VASTAAVAA YHTEENSÄ	403 102 034	373 311 599

KANGASALAN KAUPUKI		
KONSERNITASE		
VASTATTAVAA	31.12.2022	31.12.2021
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	66 725 408	66 725 408
Säätiöiden pääomat	77 323	77 322
Arvonkorotusrahasto	19 943	19 644
Muut omat rahastot	1 043 400	1 114 121
Edellisten tilikausien yli/alijäämä	93 084 668	86 978 797
Tilikauden yli/alijäämä	-310 989	6 309 672
Oma pääoma yhteensä	160 639 752	161 224 964
VÄHEMMISTÖOSUUDET	1 177 799	2 288 708
PAKOLLISET VARAUKSET		
Muut pakolliset varaukset	1 589 765	1 745 580
Pakolliset varaukset yhteensä	1 589 765	1 745 580
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Valtion toimeksiannot	481 425	785 540
Lahjoitusrahastojen pääomat	2 643 876	2 734 652
Muut toimeksiantojen pääomat	225 452	262 591
Toimeksiantojen pääomat yhteensä	3 350 753	3 782 783
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkääkalkainen		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	134 033 104	110 516 235
Lainat julkisyhteisöiltä	4 701	9 401
Lainat muilta luotonantajilta	10 000 311	10 275 010
Saadut ennakot	1 077 384	1 077 384
Ostovelat	0	1 654
Liittymismaksut ja muut velat	16 033 504	15 480 077
Siirtovelat	0	685
Laskennalliset verovelat	7 488	12 933
Pitkääkalkainen yhteensä	161 156 492	137 373 379
Lyhytkaikainen		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	17 939 211	14 284 042
Lainat julkisyhteisöiltä	4 701	4 387
Lainat muilta luotonantajilta	1 119 594	1 246 044
Saadut ennakot	3 482 754	2 213 100
Ostovelat	23 916 516	21 986 466
Muut velat	3 892 930	3 413 994
Siirtovelat	23 333 799	22 326 146
Laskennalliset verovelat	1 497 968	1 422 005
Lyhytkaikainen yhteensä	75 187 473	66 896 184
Vieras pääoma yhteensä	236 343 965	204 269 563
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	403 102 034	373 311 599

12.5.2023

Konsernitaseen tunnusluvut	2022	2021
Omavaraisuusaste,%	40,6	44,2
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	68,7	61,0
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), 1000 euroa	92 774	93 288
Kertynyt ylijäämä (alijäämä) €/asukas	2 814	2 859
Konsernin lainat €/asukas	4 948	4 179
Konsernin lainakanta 31.12., 1000 euroa	163 102	136 335
Konsernin vuokravastuut 31.12. milj. euroa	16,4	30,4
Lainat ja vuokravastuut 31.12. 1000 euroa	179 463	166 727
Lainat ja vuokravastuut €/asukas	5 444	5 110
Konsernin lainsaamiset 31.12. 1 000 euroa	42	59
Konsernin henkilöstömäärä	2 804	2 821
Asukasmäärä 31.12.	32 959	32 622

2.8. Tilikauden tuloksen käsittely

Kuntalain 115 §:n 3 mom. mukaan kaupunginhallituksen on toimintakertomuksessa tehtävä esitys tilikauden tuloksen käsittelystä.

Kaupungin tilikauden tulos oli **-156 878,85** euroa. Kaupunginhallitus esittää valtuustolle tilikauden tuloksen käsittelyä siten, että

- tilikauden ylijäämä **2 069 814,17** euroa siirretään taseen oman pääoman edellisten tilikausien ylijäämä -erään

Esitystä talouden tasapainottamiseen ei tilikauden tuloksen perusteella tarvita, koska taseessa on aikaisemmilta tilikausilta kertyneitä ylijäämiä yhteensä 70,7 milj. euroa.

3 TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

3.1 Käyttötalouden toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen palvelukeskuksittain

Talous (Valtuustoon nähden sitova)

10.5.2023

STRATEGINEN JOHTO, euroa	TP2022	Alkup. TA2022	TA 2022 muutokset	MTA 2022	Poikkeama	Tot.-% MTA	2021
Toimintatuotot	6 344 448	7 312 923	600 000	7 912 923	1 568 475	82,3	8 516 785
ulkoiset	1 854 410	1 900 000	600 000	2 500 000	647 390	74,2	3 950 175
sisäiset	4 490 038	5 412 923	0	5 412 923	720 530	86,2	4 566 610
Toimintakulut	-17 629 710	-18 323 272	-30 000	-18 353 272	-723 562	96,1	-17 214 499
ulkoiset	-16 469 510	-17 180 000	-30 000	-17 210 000	-740 490	95,7	-16 135 125
sisäiset	-1 160 200	-1 143 272	0	-1 143 272	16 928	101,5	-1 079 374
Toimintakate	-11 285 262	-11 010 349	570 000	-10 642 703	844 913	106,0	-8 697 714
Poistot ja arvonalentumiset							-590 000

Henkilöstökuluissa mukana luottamushenkilöiden palkkiot (ml. vaalit) sekä esim. koko kaupungin kesätyöntekijät ja työllistetyt.

Talous

10.5.2023

SOSIAALI- JA TERVEYSKESKUS, euroa	TP2022	Alkup. TA2022	TA 2022 muutokset	MTA2022	Poikkeama	Tot.-% MTA	2021
Toimintatuotot	29 758 557	26 100 000	0	26 100 000	-3 658 557	114,0	31 257 901
ulkoiset	29 759 774	26 100 000	0	26 100 000	-3 659 774	114,0	31 257 901
sisäiset	-1 217				1 217		
Toimintakulut	-138 441 673	-130 702 696	-136 000	-130 838 696	7 602 978	105,8	-131 980 019
ulkoiset	-130 023 621	-122 600 000	-136 000	-122 736 000	7 287 622	105,9	-124 135 404
sisäiset	-8 418 052	-8 102 696	0	-8 102 696	315 356	103,9	-7 844 615
Toimintakate	-108 683 116	-104 602 696	-136 000	-104 738 696	3 944 421	103,8	-100 722 118
Poistot ja arvonalentumiset	-142 833	-435 012	0	-435 012	-292 179	32,8	-156 891

M

Talous

22.3.2023

SIVISTYSKESKUS, euroa	TP2022	Alkup. TA2022	TA 2022 muutokset	MTA 2022	Poikkeama	Tot.-% MTA	2021
Toimintatuotot	4 890 078	4 080 250	0	4 080 250	-809 801	120	4 331 375
ulkoiset	4 710 401	4 080 250	0	4 080 250	-630 124	115,4	4 165 708
sisäiset	179 677				-179 677		165 667
Toimintakulut	-74 967 396	-72 418 241	-1 313 770	-73 732 011	-1 235 385	101,7	-71 352 361
ulkoiset	-56 246 713	-54 210 019	-1 313 770	-55 523 789	722 924	101,3	-53 282 435
sisäiset	-18 720 683	-18 208 222	0	-18 208 222	512 461	102,8	-18 069 925
Toimintakate	-70 077 318	-68 337 991	-1 313 770	-69 651 761	-425 557	100,6	-67 020 986
Poistot ja arvonalentumiset	-1 084 681	-1 203 386	0	-1 203 386	-118 705	90,1	-1 000 403

Talous

22.3.2023

Tekninen keskus, euroa	TP2022	Alkup. TA2022	TA 2022 muutokset	MTA2022	Poikkeama	Tot.-% /MTA	2021
Toimintatuotot	30 692 406	29 914 946	-600 000	29 235 944	1 456 462	105,0	30 137 269
ulkoiset	5 280 977	5 870 000	-600 000	5 270 000	-10 977	100,2	5 742 622
sisäiset	25 411 429	24 044 946	0	24 044 946	-1 366 483	105,7	24 394 647
Toimintakulut	-32 201 611	-34 852 322	0	-34 852 322	-2 650 711	92,4	-31 044 449
ulkoiset	-30 420 967	-32 800 000	0	-32 800 000	-2 379 033	92,7	-28 791 668
sisäiset	-1 780 644	-2 052 322	0	-2 052 322	-271 678	86,8	-2 252 781
Toimintakate	-1 509 205	-4 686 378	-600 000	-5 616 378	-1 194 244		-907 180
Poistot ja arvonalentumiset	-10 939 888	-10 154 662		-10 154 662	-785 226	107,7	-10 266 224

Talous

10.5.2023

KAUPUNKI, ilman vesi -ll, euroa	TP2022	Alkup. TA2022	TA 2022 muutokset	MTA2022	Poik- keama	Tot.-% / MTA	2021
Toimintatuotot	71 685 489	67 461 028	0	67 126 763	-4 558 699	106,8%	74 077 662
ulkoiset	41 605 563	37 950 250	0	37 950 250	-3 655 313	109,6%	45 116 405
sisäiset	30 079 927	29 176 512	0	29 176 512	-903 415	103,1%	28 961 957
Toimintakulut	-263 240 475	-256 296 531	-1 479 770	-254 816 761	7 964 742	103,3%	-251 591 327
ulkoiset	-233 160 897	-226 790 019	-1 479 770	-228 269 788	4 891 108	102,1%	-222 344 632
sisäiset	-30 079 578	-29 506 512	-29 176 512	-29 176 512	903 066	103,1%	-29 244 695
Toimintakate	-191 554 985	-188 888 411	-1 479 770	-187 689 998	3 406 043	102,1%	-177 513 665
Poistot ja arvonalentumiset	-12 167 402	-11 793 060	0	-11 793 060	-1 196 110		-12 013 517

Talous

17.3.2023

Kangasalan vesi, euroa	TP2022	TA2022	TA 2022 muutokset	MTA2022	Poikkeama	Tot.-% /MTA	TP2021
Toimintatuotot	8 605 917	8 330 000		8 330 000	275 917	103,3%	8 511 462
ulkoiset	8 202 989	8 000 000	0	8 000 000	202 989	102,5%	8 144 593
sisäiset	402 927	330 000		330 000	72 928	122,1%	366 869
Toimintakulut	-5 189 835	-5 461 357		-5 461 357	271 521	95,0%	-5 148 293
ulkoiset	-5 000 388	-5 180 000	0	-5 180 000	179 611	96,5%	-4 901 194
sisäiset	-189 447	-281 357		-281 357	91 910	67,3%	-247 099
Toimintakate	3 416 081	2 868 643		2 868 643	547 438	119,1%	3 363 169
Poistot ja arvonalentumiset	-2 497 066	-2 750 000		-2 750 000	252 934	90,8%	-2 299 704

Talous

10.5.2023

KAUPUNKI ml. vesi -ll, euroa	TP2022	TA2022	TA 2022 muutokset	MTA2022	Poikkeama	Tot.-% /MTA	2021
Toimintatuotot	80 480 506	75 738 119	0	75 738 119	-4 742 386	106,3%	82 589 124
ulkoiset	49 808 552	45 950 250	0	45 950 250	-3 858 302	108,4%	53 260 998
sisäiset	30 671 953	29 787 869	0	29 787 869	-884 084	103,0%	29 328 126
Toimintakulut	-268 833 119	-261 757 887	-1 479 770	-263 237 657	5 595 462	102,1%	-256 739 620
ulkoiset	-238 161 166	-231 970 018	-1 479 770	-233 449 788	4 711 378	102,0%	-227 245 826
sisäiset	-30 671 953	-29 787 869	0	-29 787 869	884 084	103,0%	-29 493 793
Toimintakate	-188 352 614	-186 019 768	-1 479 770	-187 499 538	853 076	100,5%	-174 150 496
Poistot ja arvonalentumiset	-14 664 468	-14 543 060	0	-14 543 060	-943 176	100,8%	-14 313 222

3.1.1 Strateginen johto

Vastuuhenkilö: kaupunginjohtaja Oskari Auvinen

Talous (Valtuustoon nähden sitova)

10.5.2023

STRATEGINEN JOHTO, euroa	TP2022	Alkup. TA2022	TA 2022 muutok- set	MTA 2022	Poikkeama	Tot.-% MTA	2021
Toimintatuotot	6 344 448	7 312 923	600 000	7 912 923	1 568 475	82,3	8 516 785
ulkoiset	1 854 410	1 900 000	600 000	2 500 000	647 390	74,2	3 950 175
sisäiset	4 490 038	5 412 923	0	5 412 923	720 530	86,2	4 566 610
Toimintakulut	-17 629 710	-18 323 272	-30 000	-18 353 272	-723 562	96,1	-17 214 499
ulkoiset	-16 469 510	-17 180 000	-30 000	-17 210 000	-740 490	95,7	-16 135 125
sisäiset	-1 160 200	-1 143 272	0	-1 143 272	16 928	101,5	-1 079 374
Toimintakate	-11 285 262	-11 010 349	570 000	-10 642 703	844 913	106,0	-8 697 714
Poistot ja arvonalentumiset							-590 000

Henkilöstökuluissa mukana luottamushenkilöiden palkkiot (ml. vaalit) sekä esim. koko kaupungin kesätyöntekijät ja työllistetyt.

Toimintaympäristö

Strateginen johto muodostuu seuraavista tehtävistä: vaalit, tarkastustoimi ja strateginen johto, kehittämisspalvelut, henkilöstöpalvelut, viestintä, työllisyyspalvelut, talouspalvelut, toimistopalvelut, lakimiespalvelut, logistiikkapalvelut, liikennesuunnittelu, verotus sekä omistajaohjaus.

Valtuusto on kaupungin ylin päättävä elin. Kaupunginhallitus luo edellytyksiä kaupunkilaisten hyvinvoinnille vaikuttamalla yhteiskunnalliseen kehitykseen, johtamalla ja kehittämällä strategista suunnittelua ja kaupungin hallintoa sekä ohjaamalla ja yhteen sovittamalla organisaation toimintaa kaupunkistrategian ja valtuuston hyväksymien strategisten tavoitteiden mukaisesti.

Kaupunginhallituksen tehtäväalueita ovat mm. palvelut, talous ja maankäyttö, asunto-, elinkeino- ja maapolitiikka, edunvalvonta, kuntien välinen yhteistoiminta, sidosryhmät ja tiedottaminen, omistajapolitiikka ja omistajastrategia, konserniohjaus ja konsernivalvonta.

Keskusvaalilautakunta vastaa vaalien järjestämisestä kaupungissa.

Tarkastuslautakunta valmistelee valtuuston päättämät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat sekä arvioi ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet kaupungissa ja kaupunkikonsernissa toteutuneet.

Talousspalvelut tukee kaupungin strategista johtamista sekä palvelukeskusten toimintaa taloushallinnon sekä keskitettyjen ICT-palvelujen rutiini- ja asiantuntijapalveluilla. Talousspalvelut tuottaa virallisen talousraportoinnin hallitukselle ja valtuustolle sekä vastaa johdon raportoinnin kehittämisestä yhteistyössä Kehittämispalvelujen kanssa.

Kehittämispalvelut koordinoi kaupungin sisäistä ja ulkoista kehittämistoimintaa sekä muun muassa kymppityöryhmän työskentelyä. Kehittämispalvelut osallistuu kaupunkitason näkökulmasta kaupungin eri valmistelu-, projekti- ja selvitystehtäviin.

Toimistopalvelut tukee kaupungin toimintaa tuottaen asiakaspalvelua sekä asian- ja asiakirjahallinnan kokonaisuuden.

Liikennesuunnittelu- ja logistiikkapalvelut vastaa kaupungin kuljetuksista ja joukkoliikenteestä.

Lakimiespalvelut vastaa kaupungin oikeudellisista asiantuntijapalveluista sekä keskusvaalilautakunnan sihteerin ja pysäköinninvalvojan tehtävien hoitamisesta.

Viestintä tuottaa asukkaille ja muille sidosryhmille tietoa kaupungin toiminnasta, edistää vuorovaikutusta ja osallistumista sekä päätöksenteon avoimuutta. Strategian mukaisella viestinnällä tuetaan kaupungin tavoitteiden saavuttamista. Tapahdumien koordinointi sisältyy viestinnän tehtäviin.

Työllisyyspalvelut vastaa pitkäaikaistyöttömien ja nuorten monialaisista työllisyyttä edistävistä palveluista. Kangasala osallistuu työllistymistä edistävään monialaiseen yhteispalveluun (TYP). Kangasala on mukana Pirkanmaan työllisyyskokeilussa 1.3.2021-31.12.2024.

Henkilöstöpalvelut johtaa, koordinoi ja kehittää organisaation henkilöstöasioita esihenkilötyön tukena. Kaupungin palkkaa saavan henkilöstön määrä on 2078 henkilöä. Vakituisen henkilöstön määrä on 1778 henkilöä.

Business Kangasala Oy vastaa kaupungin elinkeinopalveluista. Elinkeinopalveluilla tuetaan yritysten kehittymistä, toimintaympäristöä ja uudistumista. Houkuttelemme yrityksiä sijoittumaan kaupunkiin aktiivisella markkinoinnilla ja tonttipolitiikalla.

Painopistealueet 2022

Kaupunginhallitus ohjaa kaupungin kehitystä kaupunkistrategian tavoitteiden mukaisesti. Valtuuston 9.5.2022 § 38 hyväksymässä kaupunkistrategiassa on 9 laajaa tavoitetta. Erityisesti esiin nousivat uusina tavoitteina liikunta ja vapaa-aika, yhteisöllisyys sekä hiilineutraalius.

Kaupunginhallitus johtaa talousarvion valmistelua ja talouden hallintaa kaupunkistrategian mukaisesti pitäen tulot ja menot tasapainossa pitkällä aikavälillä. Poikkeuksellisen suuret investoinnit ja niistä seuraavat poistot vaikuttavat siten, että tarkastelujaksolla syntyy alijäämäisiä tilinpäätöksiä. Sosiaali- ja terveystalouden siirtyminen hyvinvointialueelle vaikuttaa olennaisesti kaupungin rahoitusasemaan vuodesta 2023 alkaen.

Arvio vaikutuksista ja tarvittavista toimenpiteistä laaditaan osana vuosittaista talousarviovalmistelua. Toimintaympäristön epävarmuustekijät vaikeuttavat talousarvion laadintaa. Talousarviot tarkentuvat valmistelun edetessä.

Vuonna 2022 toteutettiin edelleen osallistuvan budjetoinnin keinoja mm. sivistyskeskuksessa. Investointeihin, kasvuun ja toimintaympäristön muutoksiin varauduttiin suunnittelemalla investointeja Kangasalan kymppi +5 suunnitteluvälineen mukaisesti.

Kaupunginhallitus johtaa strategisen yleiskaavan toimeenpanoa. Kangasala osallistui aktiivisesti Tampereen kaupunkiseudun kuntien väliseen yhteistyöhön ja tekee lisäksi tarkoituksenmukaista yhteistyötä kaikilla kaupungin raja-alueilla. Keskeisimmät yhteistyökohteet Tampereen kaupungin kanssa olivat Lamminrahka-Ojalan alue sekä Tarastenjärven ja Saarenmaan elinkeinoalueet. Kaikessa kehittämistyössä huomioitiin MAL-sopimuksen tavoitteet. Kangasala osallistui valtakunnallisen kehyskuntaverkoston työskentelyyn.

Kangasalan kaupunki valmistautui hyvinvointialueuudistukseen ja sen vaikutuksiin. Sosiaali- ja terveyspalvelujen siirtymisen kokonaiskoordinaatio oli strategisessa johdossa ja erillisessä ohjausryhmässä. Operatiivinen vastuu siirtymisen valmistelusta oli eri palvelukeskuksilla niiden työnjaon ja tehtävien mukaisesti. Kaupungin luottamushenkilöorganisaatiota ja hallintosäätöä uudistettiin vastamaan uutta tilannetta.

Kaupunginhallitus arvioi konsernirakenteen osalta tarkoituksenmukaisen omistamisen perusteita omistajastrategian ja loppuvuodesta hyväksytyn omistajapolitiikka -asiakirjan kautta. Kaupunkistrategian mukaisesti kaikelle omistukselle on perusteet ja kehitystavoitteet. Konserniohje yhtenäistää konserniyhtiöiden ohjaamista. Konserniohjausta ja konsernin kokonaisuutta toteutettiin tiiviisti mm. siten, että konsernijohto tapasi keskeisten kaupungin omistamien yhtiöiden hallituksia. Yhteistyöryhmän toiminta oli tuloksellista ja yhteistyötä lisäävää.

Konsernivalvontaa ja riskienhallintaa toteutettiin koko kaupunkikonsernissa voimassa olevan kaupunginhallituksen hyväksymän ohjeen mukaisesti.

Henkilöstötyötä ohjaa kaupunkistrategiasta johdettu henkilöstö- ja työhyvinvointiohjelma. Vuoden 2022 painopisteenä oli hyvinvointialueuudistus, henkilöstön työhyvinvoinnin ja työssä jaksamisen tukeminen sekä sairauspoissaolojen vähentäminen. Keskeisessä roolissa olivat henkilöstön siirtoon liittyvät työtehtävät ja hyvinvointialueuudistukseen liittyvän muutoksen tukeminen. Työkykyjohtamista korostettiin edelleen sairauspoissaolojen vähentämiseksi työkykyprosesseja tehostaen. Lähdimme mukaan Kevan kehittämishankkeeseen tavoitteena toimintamallien ja -tapojen kehittäminen. Jatkoimme Hyvinvoiva ja aktiivinen Kangasala-hyvinvointihanketta. Työsuojelutyössä jatkoimme sähköisten toimintaprosessien kehittämistä. Vuoden 2022 alussa Kangasalan palvelutalosaatiön henkilöstö (n. 40 henkilöä) siirtyi Kangasalan kaupungin palvelukseen.

Kaupungin elinkeino- ja matkailupalvelut tuottaa Business Kangasala Oy. Kaupunginhallitus hyväksyy ostopalvelusopimuksen yhtiön kanssa.

Yhtiön tehtävänä on toteuttaa kaupungin elinkeino- ja matkailuohjelmaa. Lisäksi yhtiö vastaa vaikuttavasta yhteistyöstä Business Tampereen ja paikallisten yrittäjäyhdistysten kanssa.

Business Kangasala Oy toimii tiiviissä yhteistyössä kaupungin eri toimialojen kanssa. Keskeisiä kehityshankkeita ovat tonttivarannon riittävyys, Lamminrahkan yritystonttien myynti ja markkinointi, Saaremaan tulevan elinkeinoalueen kehittäminen ja Tarastejärven kiertotalousalueen edistäminen yhteistyössä alueen kehittäjän kanssa.

Yhtiö osallistui vuonna 2022 aktiivisesti yrittäjyyskasvatukseen, keskustan alueen kehittämiseen, toimivien yritysten palvelemiseen ja huolehti sijoittumispalveluista alueelle tuleville yrityksille.

Kangasala osallistui Pirkanmaan työllisyyden edistämisen kuntakokeiluun. Sen tarkoituksena oli ohjata kohderyhmän työttömiä avoimille työmarkkinoille, koulutukseen tai muihin työllistymistä edistäviin palveluihin. Aktiivisella palvelutoiminnalla oli pyrkimys vähentää pitkäaikaistyöttömyydestä kaupungille aiheutuvaa kunnan työmarkkinatuen maksuosuutta. Nuorisotakuuta toteutettiin moniammatillisena yhteistyönä, jossa hyödynnettiin työllisyyspalveluihin kuuluvan etsivä nuorisotyön asiantuntijuutta.

Vuonna 2022 viestinnällä oli merkittävä rooli hyvinvointialueuudistukseen valmistautumisessa. Kaupungin viestintä toimii tiiviissä yhteistyössä hyvinvointialueen viestintäverkoston kanssa ja toteutti valmistelu- ja päätösviestintää, henkilöstö-, kansalais- ja osallistumisviestintää.

Kaupungin asemaa ja näkyvyyden vahvistamista erilaisten tapahtumien järjestämisen paikkana edistettiin. Uusien elinkeino- ja asuinalueiden sekä keskustan kehittämistä tuettiin monipuolisen viestinnän ja markkinoinnin keinoin. Sähköisiä viestintätapoja ja kanavien käyttöä kehitettiin.

STRATEGISET TAVOITTEET 2022

Numero	Strateginen tavoite
3	Tuemme hyvinvointia ja työllisyyttä
4	Henkilöstö on osaavaa, hyvinvoivaa ja motivoitunutta
7	Erinomaiset ja kilpailukykyiset elinkeinoelämän alueet, palvelut ja profiilit
9	Tuottava, tehokas ja vaikuttava

Toiminnalliset tavoitteet

Numero	Toiminnallinen tavoite	Toteuma 31.12.2022
3.4	Osallistumme hallitusohjelmaan kirjat- tuun työllisyshankkeeseen, jossa kuntien roolia työllisyyspalvelujen jär- jestäjänä vahvistetaan.	Toteutui.
3.5	Kehitämme monipuolisesti työllisyy- denhoitoa: pitkäaikais- ja nuoriso- työttömyys sekä osatyökykyiset	Toteutui. Aloitettiin aktiivinen kohdennettu yritysyhteistyön kunnassa toimivien kiinnos- tuneiden pk-yritysten kanssa.
3.7	Toivotamme tapahtumat tervetul- leiksi kaupunkiympäristöömme: li- säämme Kangasalan houkuttele- vuutta tapahtumajärjestämisen paik- kana.	Tapahtumatukimuotoja kehitettiin ja moni- puolistettiin yhteistyössä kaupungin eri ta- pahtumatoimijoiden kanssa. Tapahtumien markkinointiyhteistyötä edistettiin kehittä- mällä yhteistä suunnittelua ja kampanjoin- tia. Kangasalaa tapahtumien kaupunkina nostettiin aktiivisesti viestimällä esiin ja me- dianäkyvyydessä erityisesti osallistavien ja uusien tapahtumien, kuten Kauhujen Kan- gasala, Kangasala Street Art ja Lammin- rahkan katufiesta, onnistuttiin hyvin.
4.1	Ylläpidämme kaupungin hyvää ima- goa työnantajana	Lisäsimme näkyvyyttä toteuttamalla kolme some-markkinointikampanjaa (opetus, var- haiskasvatus, ateriat- ja siivous) sekä muuta verkko- ja somemainontaa. Teimme mark- kinointivideoita. Laadimme kaupungin brändikäsikirjan osaksi työnantajamieliku- vaosuuden ja rekrytointimarkkinointioh- jeen. Uudistimme ilmoitus pohjat.
4.4	Panostamme työhyvinvointiin ja työssä jaksamiseen	Jatkoimme Hyvinvoiva ja aktiivinen Kan- gasala-hyvinvointihanketta. Järjestimme esihenkilöille työkykyjohtamisen koulutusta ja uutena esihenkilönä Kangasalla koulu- tuksen. Toteutimme kaksi työhyvinvointiky- selyä.

Numero	Toiminnallinen tavoite	Toteuma 31.12.2022
4.8	Onnistunut henkilöstön siirto hyvinvointialueelle (lisätavoite)	Säännölliset henkilöstöinfot ja yt-käsittelyt yt-ryhmässä ja pääluottamusmiespalaverissa koko vuoden ajan. Hr-verkoston työskentelyyn osallistuminen, muutoksen johtaminen ja laajojen tietomateriaalien toimitus pyyntöjen mukaisesti hyvinvointialueelle. Hyvinvointialueen ohjeistuksen mukaiset toimenpiteet tehty ja siirto onnistunut Pirkanmaan linjausten mukaisesti.
7.3	Kolme kärkihanketta omilla toiminnallisilla profiileillaan: Lamminrahka, Saarenmaa, Tarastenjärvi	Lamminrahkan alue eteni toteutukseen, ensimmäiset kohteet rakenteilla. Saarenmaan yleiskaava valmistui, valitus hallinto-oikeudessa kesken. Tarastenjärven alue on toteutusvaiheessa.
7.4	Kehitämme elinvoimaista keskustaa	Keskustan monipuolinen kehittäminen eteni vuoden aikana mm. Timanttikorttelin suunnittelun myötä.
9.1	Kehitämme kaupunkikonsernia jatkuvan parantamisen periaatteella	Valtuusto hyväksyi omistajapolitiikka -asiakirjan 12.12.2022 § 114 Konsernijohdon toimesta järjestettiin tytäryhtiöiden hallitusten puheenjohtajien sekä toimitusjohtajien yhteistapaamisen ajankohtaisista teemoista. Konsernijohdon ja tytäryhtiöiden johdon säännöllisiä tapaamisia jatkettiin vuoden aikana.
9.2	Sosiaali- ja terveystalvelujen siirtymisen hyvinvointialueelle, valmistelukonaisuuden koordinoiminen	Selvitys siirtyvästä omaisuudesta hyväksyttiin kaupunginhallituksessa 21.2.2022 § 62. Kaupungin poikkihallinnollinen ohjausryhmä koordinoi hyvinvointialueen tietopyyntöjä, sopimusten siirtoa, vuokrasopimuksia, työsuhteita ym.

Numero	Toiminnallinen tavoite	Toteuma 31.12.2022
9.3	Arvioimme tuottavuuttamme ja tehokkuuttamme	Toimintavuosi oli poikkeuksellinen johtuen normaalitoiminnan lisäksi sosiaali- ja terveyspalvelujen siirtymän valmistelusta. Valmistelutehtävät toteutettiin aikataulun mukaisesti, vaikka esimerkiksi talous- ja ICT-palvelujen avainhenkilöissä oli vaihtuvuutta. Talousjärjestelmä uudistettiin huhtikuussa Sarastia S365-järjestelmään. Vanhan järjestelmän tietojen yhdistäminen uuteen järjestelmään (konversiot) tuotti muutosprojektille ennakoiduttomia vaikeuksia, joka vaikutti osaltaan myös taloustietojen raportointiin. Tilinpäätösvaiheessa projekti on pääosin valmis. Kustannusvertailua toteutettiin osana seutuvertailua varhaiskasvatuksen ja opetuksen osalta.
9.4	Pidämme tulot ja menot tasapainossa (yhteinen tavoite)	Strategisen johdon toimintamenot toteutuivat talousarvion mukaisina. Toimintatulot jäivät hieman jälkeen, johtuen ennakoitua vähäisemmästä maanmyyntitulokertymästä. Koko kaupunkikonsernin tulos muodostui talousarviossa ennakoitua paremmaksi johtuen mm. verotulojen kertymästä. Tilinpäätöserien jälkeen tilikausi muodostui ylijäämäiseksi.
9.7	Varaudumme investointeihin, korjauksiin ja toimintaympäristön muutoksiin pitkän aikavälin suunnittelulla	Pitkän aikavälin suunnittelua toteutettiin 10+5 yhteistyöryhmän työnä. Kaupungin hallitus ohjaa 10+5 työryhmän työtä ja suunnittelun painopisteitä vuosittain.

Kangasalan kaupunki

Tehokkuusmittarit	TP2021	MTA2022	TP2022
Sairauspoissaolot (SBI-luku)	5,3 %	5,0 %	6,2 %
SBI= Tiedolla johtamisen järjestelmä			

Informatiiviset tunnusluvut, kaupunki	TP2021	MTA2022	TP2022
Vuosikate euroa /asukas	562	366	425
Vuosikate /poistot, %	128	83	96
Investointien tulorahoitus-% (100xvuosikate/investointien omahankintameno)	79,8	21,0	34,2
Lainakanta euroa /asukas	1 805	2 903	2 623
Joukkoliikenteen matkustajamäärä	832 963	1 000 000	1 054 508
Henkilöstön määrä -voimassa oleva palvelussuhde	2 131	2 200	2 227
-Palkkaa saavan henkilöstön määrä (vuoden keskiarvo, SBI)	2 008	2 030	2 078
Henkilöt, joilla ei sairauspoissaoloja vuoden aikana (kaikki palvelussuhteet)	44,8 %	46 %	38,7 %
Henkilötyövuodet (htv 2)**	1 934	1 950	2 005
Henkilöstökustannukset milj. euroa	93,7	96,3	99,6
*investointiraportti kesken			

**)palkalliset palveluksessaolopäivät kalenteripäivinä

Strateginen johto

Informatiiviset tunnusluvut	TP2021	MTA2022	TP2022
Henkilöstö	33	35	36
Työllistetyt	35	27	28
Toimintakulut/asukas	527	555	537
ulkoiset nettomenot/euroa/asukas*	374	520	446

Asukasmäärä

Väestö 31.12.2021: 32 622

Väestö 31.12.2022: 32 965 (ennakkotieto)*

3.1.2 Sosiaali- ja terveyskeskus

Vastuuhenkilö: sosiaali- ja terveysjohtaja Marika Lanne

Talous

10.5.2023

SOSIAALI- JA TERVEYS- KESKUS, euroa	TP2022	Alkup. TA2022	TA 2022 muutokset	MTA2022	Poikkeama	Tot.-% MTA	2021
Toimintatuotot	29 758 557	26 100 000	0	26 100 000	-3 658 557	114,0	31 257 901
ulkoiset	29 759 774	26 100 000	0	26 100 000	-3 659 774	114,0	31 257 901
sisäiset	-1 217				1 217		
Toimintakulut	-138 441 673	-130 702 696	-136 000	-130 838 696	7 602 978	105,8	-131 980 019
ulkoiset	-130 023 621	-122 600 000	-136 000	-122 736 000	7 287 622	105,9	-124 135 404
sisäiset	-8 418 052	-8 102 696	0	-8 102 696	315 356	103,9	-7 844 615
Toimintakate	-108 683 116	-104 602 696	-136 000	-104 738 696	3 944 421	103,8	-100 722 118
Poistot ja arvonalentumiset	-142 833	-435 012	0	-435 012	-292 179	32,8	-156 891

Toimintaympäristö 2022

Sosiaali- ja terveyskeskuksen toiminta tukee ja edistää alueen asukkaiden hyvinvointia, terveyttä, sosiaalista turvallisuutta ja itsenäistä selviytymistä sekä ehkäisee sairauksia, sosiaalisten ongelmien syntymistä ja poistaa haittoja, jotka rajoittavat kuntalaisten toimintamahdollisuuksia ja osallistumista.

Kangasalan kaupunki toimii vastuukuntana Kangasalan ja Pälkäneen yhteistoiminta-alueella, joka järjestää sosiaali- ja terveyspalvelut Kangasalan kaupungin ja Pälkäneen kunnan asukkaille. Sosiaali- ja terveyskeskuksen toimintaa ohjasivat Kangasalan kaupunkistrategia, hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelma sekä vuoden 2022 talousarvion strategiset ja toiminnalliset tavoitteet.

Sosiaali- ja terveyskeskuksen kuuluivat vanhuspalveluiden, terveyspalveluiden sekä sosiaali- ja perhepalveluiden palvelualueet.

Vanhuspalveluihin kuuluvat kotona asumista tukevat palvelut ja pitkäaikaisen asumisen palvelut. Vanhuspalveluiden tehtävänä on auttaa iäkästä ihmistä ja hänen läheisiään käyttämään ja kehittämään ikäihmisen olemassa olevia voimavaroja niin, että hän voi asua mahdollisimman pitkään kotona sairauksista tai alentuneesta toimintakyvystä huolimatta.

Terveyspalveluihin kuuluvat terveydenhuollon ammattilaisten vastaanottotoiminta, suun terveyspalvelut, kaupunginsairaala, mielenterveys- ja päihdepalvelut sekä erikoissairaanhoido. Terveyspalveluiden tarkoituksena on vahvistaa alueen asukkaiden valmiuksia oman terveytensä ja hyvinvointinsa edistämiseen sekä tuottaa terveyden- ja sairaanhoidon palveluita.

Sosiaali- ja perhepalveluiden palvelualueeseen kuuluvat työikäisten ja lapsiperheiden sosiaalipalvelut, perhetyö, perheneuvola sekä vammais- ja kehitysvammapalvelut. Sosiaali- ja perhepalvelujen keskeinen tehtävä on edistää ja ylläpitää kuntalaisten hyvinvointia, sosiaalista, henkistä ja fyysistä turvallisuutta sekä osallisuutta. Kaikkien palveluiden painopisteenä on ennaltaehkäisevä työ.

Sosiaali- ja terveystalveluiden järjestämisvastuu siirtyi kunnilta hyvinvointialueille 1.1.2023, jolloin hyvinvointialueet aloittivat toimintansa. Järjestämisvastuun siirron seurauksena Kangasalan kaupunki ei enää vuoden 2023 alusta lukien järjestä eikä tuota sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja. Samalla päättyi myös Kangasalan kaupungin yhteistoimintasopimukseen perustuva järjestämisvastuu Pälkäneen kunnan perustason sosiaali- ja terveystalveluista. Kangasalan kaupungin sosiaali- ja terveystalveluiden henkilöstö siirtyi hyvinvointialueen palvelukseen. Lisäksi hyvinvointialueelle siirtyi osatukipalveluiden henkilöstöstä. Kangasalan kaupungin järjestämisvastuulle jäivät ympäristöterveydenhuollon palvelut. Lisäksi kunnat vastaavat yhteistyössä hyvinvointialueiden kanssa väestön terveyden ja hyvinvoinnin edistämistyöstä.

Painopistealueet 2022

Hyvinvointialueeseen valmistautumisen vuoksi sosiaali- ja terveyskeskuksen talousarviovuoden 2022 tavoitteet poikkesivat muun kaupunkiorganisaation tavoitteista. Sosiaali- ja terveyskeskuksen toiminnalliset tavoitteet perustuivat kuitenkin yhtä lailla Kangasalan kaupunkistrategiaan. Siirron valmisteluun liittyvät tavoitteet asetettiin linjaan Kangasalan kaupunkistrategian palvelutuotannon kehittämiseen ja alueen väestön hyvinvoinnin edistämiseen tähtäävien tavoitteiden sekä Kangasalan hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelman kanssa.

Sosiaali- ja terveystalveluiden järjestämisvastuun siirron valmistelu ja kehittäminen

Vuoden 2022 keskeisenä tavoitteena ja painopistealueena on ollut sosiaali- ja terveystalvelujen järjestämisvastuun hallitun ja turvallisen siirron valmistelu Kangasalan kaupungilta Pirkanmaan hyvinvointialueelle. Talousarviovuoden 2022 tavoitteiden asettelussa painottuivat järjestämisvastuun siirron valmistelu ja Pirkanmaan hyvinvointialueen valmisteluun liittyvät, Pirkanmaan kuntien yhteiset kehittämistoimet.

Kangasalla sosiaali- ja terveystalveluiden siirtoa koordinoivat kaupungin yhteinen ohjausryhmä sekä sosiaali- ja terveyskeskuksen johtoryhmä. Sosiaali- ja terveystalveluita, tukipalveluita sekä henkilöstöä koskevien tietojen oikeellisuus ja siirtäminen hyvinvointialueen käyttöön oli kriittinen tekijä palveluiden sekä henkilöstön aseman turvaamisessa. Hyvinvointialueelle toimitettiin tietoja mm. siirtyvästä henkilöstöstä, sopimuksista, asianhallinnasta ja taloudesta. Sosiaali- ja terveyskeskuksen henkilöstö osallistui useisiin eri alojen valmistelutyöryhmiin, joissa linjattiin tulevan hyvinvointialueen periaatteita ja toimintatapoja.

Sosiaali- ja terveyskeskus osallistui moninaisiin hankkeisiin, joiden tavoitteena oli kehittää ja yhtenäistää palveluja tulevaa hyvinvointialuetta ennakoiden. Pirkanmaan tulevaisuuden sote-keskus (PirSote) -hankkeen puitteissa tehtiin monialaista kehittämistyötä kaikilla palvelualueilla. Hankkeen tavoitteet kohdistuivat mm. perusterveydenhuollon avovastaanottopalveluiden, lasten, nuorten ja perheiden palveluiden, kuntoutuspalveluiden, hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen, sosiaalihuollon sekä sähköisten palveluiden kehittämiseen.

Vanhuspalveluissa kehitettiin mm. kaatumisten ennaltaehkäisyä, iäkkäiden suun terveydenhuoltoa sekä otettiin käyttöön lääkkeiden koneellinen annosjakelupalvelu. Kati-hanke tuki digitalisaation ja teknologioiden hyödyntämistä mm. erilaisten etä- ja kuvayhteyksien avulla. Hankkeen kautta edistettiin iäkkään osallisuutta ja vähennettiin yksinäisyyttä hyvien ikäteknologiakäytäntöjen ja kotona asumista tukevien teknologisten ratkaisujen avulla.

Terveyspalveluiden kehittämisen painopisteenä oli terveydenhuollon palveluiden syvempi integraatio Pirkanmaan alueen linjausten ja valmistelun mukaisesti. Avovastaanoilla laajennettiin kiirevastaanottotoimintaa ja otettiin käyttöön Pirkanmaan yhteinen pitkäaikaissairaiden seurantamalli. Avoterveydenhuolto kehitti koululaisille ja opiskelijoille helpon sähköisen yhteydenottokanavan sekä matalan kynnyksen tukea mielen kuormitustilanteissa. Suun terveyspalveluissa lisättiin suuhygienistien itenäistä vastaanottotoimintaa, mikä paransi palvelua ja henkilöstön työnjakoa. Sähköinen Omaolo-palvelu laajentui kattamaan kaikki valmistuneet oirearviot.

Sosiaali- ja perhepalveluissa vuoden 2022 kehittämisen painopiste oli monialaisen ja ennalta ehkäisevän yhteistyön joustavoittaminen ja kehittäminen. Lastensuojelun kehittäminen keskittyi moniammatillisista tiimityöskentelyä edellyttävän systeemisen työotteen käyttöönottoon, jota valmisteltiin ammattilaisille suunnattujen systeemisten työpajojen menetelmällä. Neuropsykiatristen asiakasperheiden palveluita kehitettiin paikallisten ja hyvinvointialueen tavoitteiden mukaisesti. Vammaispalveluissa yhtenäistettiin toimintoja Pirkanmaan laajuisesti hyvinvointialuetta varten, mm. kuljetustenohjausjärjestelmä Sampo ja perhehoitajien palkkiomaksujärjestelmä Oima otettiin käyttöön.

Työhyvinvoinnin tukeminen ja henkilöstön saatavuus

Sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnallinen työvoimapula on aiheuttanut Kangasallakin haasteita henkilöstön saatavuuteen kaikissa sosiaali- ja terveysalan ammattiryhmissä. Vuonna 2022 sosiaali- ja terveyskeskuksessa laadittiin kokonaissuunnitelma työntekijäkokemuksen ja rekrytointien kehittämiseksi. Suunnitelmaan sisältyi toimenpiteitä työhyvinvoinnin, esihenkilötyön, rekrytointien, työnantajamarkkinoinnin (mm. oppilaitosyhteistyö sekä sosiaalinen media) sekä sijaisrekrytoinnin kehittämiseksi. Sosiaali- ja terveyskeskukseen rekrytointiin henkilöstöpääällikkö ja henkilöstöasiantuntija, joiden työpanoksen avulla voitiin keskittää henkilöstötyön osaamista ja keventää esihenkilöiden rekrytointitehtäviin käyttämää työaika.

Vaikka henkilöstötilanne oli vuoden 2022 lopussa edelleen haastava, näyttää siltä, että järjestelmällisen kehittämistyön avulla on saatu myönteisiä vaikutuksia. Vuoden 2022 päättyessä avosairaanhoidon vakanssit oli täytetty. Työnantajamarkkinoinnin ja uusien rekrytoinnin keinojen avulla saatiin hakijoita rekrytointihaasteellisiin tehtäviin, joihin ei aiemmin ollut tullut hakemuksia. Vuonna 2022 kehitetty sijaistekrytoinnin toimintamalli ja SoTender-rekrytointialusta paransivat lyhytaikaisten sijaisten saatavuutta. SoTender-sijaistekrytointi toi Kangasalle valtakunnallista medianäkyvyyttä ja Kuntatyönantajien kehittämisspalkinnon.

Sosiaali- ja terveyskeskuksen henkilöstö siirtyi kokonaisuudessaan hyvinvointialueen palvelukseen 1.1.2023 alkaen. Henkilöstöä tuettiin muutosvaiheessa järjestämällä tiedotustilaisuuksia, joissa henkilöstö sai esittää kysymyksiä. Esihenkilöt vastasivat yksiköiden muutosviestinnästä hyvinvointialueen sähköisen Howspace-tiedotusalueen avulla. Henkilöstöllä oli lisäksi mahdollisuus osallistua hyvinvointialueen valmistelutehtäviin ja hakea uusia tehtäviä hyvinvointialueen ilmoittautumismenettelyissä.

STRATEGISET TAVOITTEET 2022

Numero	Strateginen tavoite
2.	Kuuntelemme, kokeilemme, mahdollistamme ja välitämme
3.	Tuemme hyvinvointia ja työllisyyttä
4.	Henkilöstö on osaavaa, hyvinvoivaa ja motivoitunutta

Toiminnalliset tavoitteet ja toteuma 31.12.2022

Numero	Toiminnallinen tavoite	Toteuma 31.12.2022
2.3	Kuulemme aidosti palautteen ja kehitämme toimintaa	Sosiaali- ja terveyskeskuksen palveluita ja toimintaa on kehitetty Pirkanmaan hyvinvointialueen yhteisten kehittämistavoitteiden mukaisesti tunnistuen yhteistoiminta-alueen asiakastarpeet. Sosiaali- ja terveyskeskuksessa on osallistuttu Pirkanmaan yhteisiin kehittämishankkeisiin, kuten PirSote, PirKoti- ja Kati-hankkeisiin. Lääkkeiden koneellinen annosjakelu otettu käyttöön vanhuspalveluissa ja lääkeautomaattipalvelu Evondos otettu käyttöön kotihoidossa

Numero	Toiminnallinen tavoite	Toteuma 31.12.2022
		• Keskitetty ja toimintalähtöinen, asiakkaan palvelutarpeeseen perustuva työvuorosuunnittelu käynnistyi asumispalveluissa • Hyvinvointialueen yhteisen pitkäaikaissairaalan hoitomallin aloitusversiota pilotoitu Hoituki-ohjelman avulla keväällä 2022 • Neuropsykiatristen asiakasperheiden palveluita on kehitetty paikallisten ja hyvinvointialueen tavoitteiden mukaisesti. • Vammaispalvelun asiakkaille suunnattu Pirkanmaan työkyky -hanke saavutti sille asetetut tavoitteet. • Lastensuojelussa otettiin käyttöön systeeminen työote. Sähköisiä palveluita on kehitetty ja laajennettu. • Etähoivan ja -hoidon palveluja on käytössä kotihoidossa (hoitajan etäkäynti, etäkuntoutus, omaishoitajien etäkuntoutus sekä uutena palveluna sosiaalisen kuntoutuksen etäryhmät). • Omaolon sähköisiä esitietolomakkeita on otettu käyttöön terveydenhollon avopalveluissa, kuntoutuksessa ja suun terveystoimissa. Asiakastyytyväisyyttä on mitattu jatkuvasti HappyOrNot-asiakaspalautelaitteilla: • Vanhuspalveluissa positiivisia tai erittäin positiivisia palautteita 91 % • Terveyskeskuspäivystykseen oli tyytyväisiä vuoden 2022 ensimmäisellä puoliskolla 63 % palautteenantajista. Asiakaskokemus parani loppuvuotta kohden ja viikolla 49 positiivisen tai

Numero	Toiminnallinen tavoite	Toteuma 31.12.2022
		erittäin positiivisen palautteen antoi 87 %. Perheneuvolan palautteista 75 % oli positiivisia tai erittäin positiivisia.
3.1	Mahdollistamme ja edistämme kaupunkilaisten hyvinvointia ja terveyttä (omaehtoinen hyvinvointi)	Palvelut on pyritty kohdentamaan asiakkaan yksilöllisten tarpeiden mukaan. - Vanhuspalveluissa palvelutarvearvio toteutui 100 %:sti palvelujen myöntämisen yhteydessä. - Sosiaali- ja perhepalveluissa asiakassuunnitelmat perustuivat 75 %:sti palvelutarpeen arvioinnille. Palvelut pystyttiin tarjoamaan avovastaanotoilla hoitotakuun (3kk) sekä suun terveydenhuollossa (6kk) mukaisesti. Aikuisten mielenterveys- ja päihdepalveluissa hoitotakuu(90 vrk) toteutui 86 %:n kohdalla ja alle 23-vuotiaiden hoitotakuu (42 vrk) 77 %:n kohdalla.
4.4.	Panostamme työhyvinvointiin ja työssä jaksamiseen	Sosiaali- ja terveysalan valtakunnallinen työvoimapula toi vaikeuksia rekrytointeihin. Sosiaali- ja terveyskeskuksessa laadittiin työnantajakuvan parantamisen ja rekrytoinneissa onnistumisen kokonaissuunnitelma, joka sisältää toimenpiteitä henkilöstön vetovoiman, pitovoiman ja lumovoiman lisäämiseksi. - Työnantajaviestintää sekä rekrytointimarkkinointia laajennettiin sosiaalisessa mediassa ja tv-mainoskampanjalla. - Työntekijäkokemuksen ja rekrytointien kehittämiseen lisättiin henkilöstöresurssia. - Sijaisrekrytoinnin uuden mallin ja So-Tender-rekrytointialustan avulla saatiin rekrytoitua uusia lyhytaikaisia sijaisia.

Tehokkuusmittarit

Tehokkuusmittarit	TP2021	MTA2022	TP2022
Kuntaliiton kustannusvertailu 60 isointa kuntaa ja kaupunkia, Kangasala			
Sijaluku tehokkuusjärjestyksessä (Soten nettomenot euro/asukas)	7.	7.	*

*ei tietoja saatavilla 14.3.2023

Informatiiviset tunnusluvut

Informatiiviset tunnusluvut	TP2021	MTA2022	TP2022
Kangasala ja Pälkäne			
Henkilöstön määrä (budjetoidut vakanssit)	634	669	674
Sosiaali- ja terveysterveyst, ulk. nettomenot/ Kangasala/euroa/asukas	2 825	2 710	3 052
Sosiaali- ja terveysterveyst, nettomenot/ Pälkäne/euroa/asukas	3 917	3 710	3 861

Informatiiviset tunnusluvut	TP2021	MTA2022	TP2022
Kangasala			
Kotona asuvia % 75 vuotta täyttäneistä 31.12.	92,8	93,5	91,9
Erikoissairaanhoidon PSHP €/asukas	1 177	1070	1 167
- Kodin ulkopuolelle sijoitetut lapset lkm	54	50	59
- Kiireellisiä sijoituksia, lasten lkm/päätösten lkm	18/23	15/15	30/33
- Avohuollon sijoitukset, lasten lkm/päätösten lkm	14/24	6/6	15/16

Informatiiviset tunnusluvut	TP2021	MTA2022	TP2022
Pälkäne			
Kotona asuvia % 75 vuotta täyttäneistä 31.12.	92,4	93,5	93,3
Erikoissairaanhoidon PSHP €/asukas	1 457	1 300	1 604
- Kodin ulkopuolelle sijoitetut lapset lkm	7	6	9
- Kiireellisiä sijoituksia, lasten lkm/päätösten lkm	4/4	2/2	8/8
- Avohuollon sijoitukset, lasten lkm/päätösten lkm	1/1	3/3	5/7

3.1.3 Sivistyskeskus

Vastuhenkilö: hyvinvointijohtaja Kati Halonen

Talous

22.3.2023

SIVISTYSKESKUS, euroa	TP2022	Alkup. TA2022	TA 2022 muutokset	MTA 2022	Poikkeama	Tot.-% MTA	2021
Toimintatuotot	4 890 078	4 080 250	0	4 080 250	-809 801	120,0	4 331 375
ulkoiset	4 710 401	4 080 250	0	4 080 250	-630 124	115,4	4 165 708
sisäiset	179 677				-179 677		165 667
Toimintakulut	-74 967 396	-72 418 241	-1 313 770	-73 732 011	-1 235 385	101,7	-71 352 361
ulkoiset	-56 246 713	-54 210 019	-1 313 770	-55 523 789	722 924	101,3	-53 282 435
sisäiset	-18 720 683	-18 208 222	0	-18 208 222	512 461	102,8	-18 069 925
Toimintakate	-70 077 318	-68 337 991	-1 313 770	-69 651 761	-425 557	100,6	-67 020 986
Poistot ja arvonalentumiset	-1 084 681	-1 203 386	0	-1 203 386	-118 705	90,1	-1 000 403

Sivistyskeskuksen talous

Sivistyskeskuksen ulkoisten toimintatuottojen toteuma vuonna 2022 oli 115,44 % (v. 2021 toteuma 122,56 %), 630 124 € arvioitua enemmän. Tuottoarvio ylittyi maksutuotoissa sekä sivistyskeskuksen saamissa tuissa ja avustuksissa.

Ulkoisten toimintakulujen toteuma oli 101,30 % (v. 2021 toteuma 101,95 %), 723 026 € arvioitua enemmän. Merkittävimmät euromääräiset ylitykset olivat henkilöstökuluissa 478 030 € (101,16 %) ja palvelujen ostoissa 662 749 € (107,81 %). Sivistyslautakunta on 14.2.2023 § 14 tehnyt esityksen kaupunginhallitukselle ja edelleen valtuustolle, että valtuusto myöntäisi 735 416 € ylitysoikeuden sivistyskeskuksen toimintakulujen ylittymiseen. Ylitysoikeusesitys on tehty toteumatilanteen 14.2.2023 mukaisesti. Kaupunginhallitus on käsitellyt ylitysoikeuden myöntämisen 20.2.2023 § 59 ja valtuusto 13.3.2023 § 22.

Sivistyskeskuksen toimintakulujen ylittyminen johtui pääasiassa varhaiskasvatus- ja esiopetuspalvelujen sijaiskuluista sekä palvelujen ostoissa olevista varhaiskasvatuksen palvelustelikustannuksista.

Ulkoisen toimintakatteen toteuma oli 100,18 % (v. 2021 toteuma 100,52 %). Talousarvioon nähden nettoylitys oli 92 902 € (v. 2021 toimintakatteen nettoylitys 254 036 €).

Vuoden 2022 ulkoinen toimintakate on kasvanut vuoden 2021 tilinpäätöksestä 4,93 % (kasvu 2 419 714 €). Vastaava kasvu vuosien 2020 ja 2021 tilinpäätöksien välillä oli 7,95 % (kasvu 3 618 888 €). Vuoden 2020 tuloihin ja menoihin vaikutti maaliskuussa 2020 alkanut koronaepidemia.

Vuonna 2022 hyväksytyt talousarviomuutokset

Sivistyskeskuksen talousarvioon on vuonna 2022 hyväksytty seuraavat talousarviomuutokset:

- Valtuusto 9.5.2022 § 41: Uusien esiopetuksen ja varhaiskasvatuksen lapsiryhmien perustamisesta aiheutuviin henkilöstökustannuksiin myönnettiin 213 770 € lisämääräraha.
- Valtuusto 12.12.2022 § 111: Toimintakuluihin myönnettiin 1 100 000 € suuruinen lisämääräraha (varhaiskasvatus- ja esiopetuspalveluiden henkilöstökulut 200 000 € ja päivähoidon palvelusetelikulut 330 000 €, opetus- ja koulutuspalveluiden henkilöstökulut 400 000 € ja oppilaskuljetuskulut 170 000 €).

Toimintaympäristö 2022

Sivistyskeskuksen kaikkien palvelualueiden yhteinen päätavoite on ollut kaupunkilaisten kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin tukeminen ja edistäminen.

Sivistyskeskus on tuottanut monipuolisia varhaiskasvatus- ja esiopetus-, opetus- ja koulutus- sekä hyvinvointi- ja vapaa-aikapalveluja jatkuvasti muuttuvassa ja tulevaisuuteen suuntautuvassa toimintaympäristössä. Palveluilla on edistetty kaupungin elinvoimaisuutta ja kaupunkilaisten hyvinvointia, mahdollisuuksia virikkeiseen vapaa-aikaan ja monipuoliseen osallistavaan toimintaan. Palvelut on järjestetty asiakaslähtöisesti ja niitä on ylläpidetty sekä kehitetty yhteistyössä asukkaiden, sidosryhmien, toisten palvelukeskusten ja yleishallinnon kanssa. Vuonna 2022 on selvitetty sivistyspalveluiden ja hyvinvointialueella järjestettävien sote-palveluiden yhdyspintarakennetta ja käytännön toimintoja.

Varhaiskasvatus- ja esiopetuspalvelujen palvelualueeseen kuuluvat päiväkotitoiminta, perhepäivähoito, esiopetus, avoin varhaiskasvatustoiminta (virike- ja perhekerhotoiminta), yksityinen varhaiskasvatus ja ostopalvelut sekä lasten hoidon tuet. Yhteistyössä opetuspalveluiden kanssa toteutetaan joustavaa esi- ja alkuopetusta, Oksa-toimintaa.

Opetus- ja koulutuspalvelujen palvelualue sisältää opetustoimen järjestämän esiopetuksen (vain vammaisopetuksessa), perusopetuksen, koululaisten iltapäivätoiminnan ja lukiokoulutuksen. Kaupungissa järjestettävästä toisen asteen ammatillisesta koulutuksesta vastaa Tampereen seudun ammattiopisto Tredu, jonka isäntäkuntana toimii Tampereen kaupunki. Kangasalan lukio, Tredun Kangasalan toimipiste ja Pikkolan yläkoulu muodostavat yhdessä Roine-kampuksen.

Hyvinvointi- ja vapaa-aikapalveluiden palvelualueeseen kuuluvat kirjastopalvelut, kulttuuripalvelut, liikuntapalvelut ja nuorisopalvelut sekä taiteen perusopetus ja vapaa sivistystyö. Vapaan sivistystyön palveluja tuottaa Valkeakoski-opisto ja taiteen perusopetuspalvelut hankitaan alueella toimivien taideoppilaitosten ja Valkeakoski-opiston kautta. Yhteistyötä palvelujen järjestämisessä tehdään myös järjestöjen sekä mm. kaupunkikonserniin kuuluvien yhtiöiden kuten Kangasala-talon, uimahalliyhtiön ja jäähalliyhtiön kanssa.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen liitettiin kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluiden palvelualueeseen vuoden 2023 alusta lähtien ja palvelualueen nimi muutettiin Hyvinvointi- ja vapaa-aikapalveluiden palvelualueeksi. Uusi hyvinvointilautakunta aloitti toimintansa vuoden 2023 ja hyvinvointi- ja vapaa-aikapalvelut siirtyi uuden lautakunnan alaisuuteen.

Painopistealueet 2022

Sivistyskeskuksen strategisiksi tavoitteiksi vuodelle 2022 on valittu seuraavat kaupunkistrategian tavoitteet: Palveleva, uudistuvan toimintakulttuurin ja sujuvan arjen Kangasala sekä Kasvatuksen, opetuksen ja koulutuksen edelläkävijä. Lisäksi kaupungin johtoryhmässä on sovittu kaikille palvelukeskuksille yhteisistä tavoitteista seuraavasti: Henkilöstö on osaavaa, hyvinvoivaa ja motivoitunutta sekä Tuottava, tehokas ja vaikuttava. Toiminnalliset tavoitteet on johdettu suoraan strategisista tavoitteista ja niillä on edistetty myös kaupungin turvallisuus- ja hyvinvointitavoitteiden saavuttamista.

Sivistyskeskuksen keskeisinä toiminnan tavoitteina ovat olleet kaupunkilaisten kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin tukeminen ja edistäminen sekä asiakkaiden palvelukokemusten parantaminen. Toimintaa on toteutettu mm. osallisuutta ja yhteistä tekemistä lisäämällä sekä prosessien sujuvuutta kehittämällä palveluiden saavutettavuus ja vaikuttavuus huomioiden. Kaupunkilaisten yleinen hyvinvoinnin edistäminen on ollut koko kaupungin ja kaikkien palvelukeskusten yhteinen tehtävä ja työn tavoite, ja sitä on koordinoitu ja ohjattu sivistyskeskuksesta käsin.

Edellisen valtuuston hyväksymät Hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelman päätavoitteet valtuustokaudelle 2017-2021 olivat:

1. lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistäminen
2. terveyserojen kaventaminen
3. osallisuuden vahvistaminen sekä
4. turvallisuuden ja viihtyvyyden lisääminen

Nämä tavoitteet yhdessä kaupunkistrategian tavoitteiden kanssa ovat muodostaneet pohjan painopistealueille ja konkreettisille toimenpiteille, joita sivistyskeskuksen palvelualueilla valtuustokauden aikana on toteutettu. Vuoden 2022 talousarvio valmisteltiin näiden tavoitteiden pohjalta.

Valtuusto hyväksyi 14.3.2022 uuden Hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelman vuosille 2022-2025 Suunnitelman keskeiset tavoitteet vuosille 2022-2025 ovat:

1. Lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistäminen
2. Mielen hyvinvoinnin vahvistaminen
3. Arjen hyvinvoinnin tukeminen sekä
4. Turvallisen ja viihtyisän arkiympäristön rakentaminen

Pitkän aikavälin poikkihallinnollisten tavoitteiden toteumista seurataan vuosittain tilinpäätöksen yhteydessä hyväksyttävän hyvinvointikertomuksen muodossa.

Varhaiskasvatus- ja esiopetuspalvelut: Lapsille turvataan laadukas varhaiskasvatus ja esiopetus monipuolisilla ja muuntuvilla oppimisympäristöillä, osallisuuden mahdollistavalla toimintakulttuurilla, osaavalla ja kehittämishaluisella henkilöstöllä sekä hyvällä palveluasenteella. Varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa lapsista kasvaa ja kehittyy juurensa tuntevia, itsetunnoltaan terveitä sekä tulevaisuuteen suuntautuvia. Oppimisympäristöjen kehittäminen sekä sisätiloissa että ulkona olivat toimintakauden painopisteinä. Digitaalisten välineiden määrää yksiköissä lisättiin ja välineillä haettiin uusia ratkaisuja sekä innovaatioita pedagogiseen toimintaan.

Lasten määrä ja lasten tuen tarpeet kasvoivat varhaiskasvatus- ja esiopetuspalveluissa, joten varhaiskasvatus- ja esiopetuspaikkojen määrää lisättiin. Aiemmin perustetut ryhmät jatkoivat Suoraman esiopetuksessa ja Vatialan päiväkodissa. Elokuussa perustettiin uudet ryhmät Huutijärven päiväkotiin ja Tursolan esiopetukseen. Varhaiskasvatustlain muutos liittyen lasten tukeen tuli voimaan 1.8.2022. Varhaiskasvatuksen erityisopetusta vahvistettiin varhaiskasvatuksen erityisopettajalla. Varhaiskasvatuksen henkilöstölle järjestettiin laadukkaita koulutuksia, joilla vahvistettiin henkilöstön osaamista. Lisäksi 1.8.2022 aloitti kaksi varhaiskasvatuksen lastenhoitajaa, jotka vahvistivat varhaiskasvatuksen kiertävien lastenhoitajien resurssia. Poissaoloihin ei kuitenkaan pystytty vastaamaan kiertävillä lastenhoitajilla, vaan jouduttiin käyttämään myös lyhytaikaisia sijaisia.

Varhaiskasvatuksen asiakasmaksuihin tuli muutoksia 1.8.2022 alkaen. Muutokset alensivat varhaiskasvatuksen asiakasmaksutulojen kertymää sekä lisäsivät palvelusetelikustannuksia. Palvelusetelikustannuksia lisäsivät myös palvelusetelin arvon korottaminen 1.8.2022 alkaen sekä lisääntyneet tarpeet korottaa lapsikohtaista palvelusetelin arvoa liittyen lapsen kasvun ja oppimisen tukeen.

Vuosina 2021-2024 Kangasala osallistuu kaksivuotiseen esiopetuskokeiluun Harjunsalon ja Liuksialan päiväkodeissa. Joustavan esi- ja alkuopetuksen Oksaluokkatoiminta on laajentunut kaikkiin yksiköihin ja Oksa-toiminnan kehittämistä jatkettiin yhteistyössä opetuspalveluiden kanssa.

Opetus- ja koulutuspalvelut: Kasvatuksen, opetuksen ja koulutuksen edelläkävijänä Kangasalan kouluilla tehdään pitkäjänteistä kehittämistyötä. Henkilökunta osallistuu aktiivisesti kehittämishankkeisiin ja koulutuksiin.

Opetuspalveluiden kehittämisen painopistealueita lukuvuonna 2021-2022 olivat seuraavat:

- Hyvinvointitavoitteena yhteisöllisen oppilashuollon kehittäminen ja osallisuuden lisääminen.
- Pedagogisena tavoitteena tarjota monipuoliset oppimisympäristöt jokaiselle oppilaalle jokaisessa oppiaineessa ja koulujen yhteisaikuisuuden kehittäminen.
- Henkilöstötavoitteena yrittäjyyskasvatuksen kehittäminen

Talousarvioesitykseen sisältyi 2 koulupsykologin vakanssia, 3 erityisopettajan virkaa (Voima- ja Silta-luokkiin sekä laaja-alaiseen erityisopetukseen), 9 koulunkäynninohjaajan vakanssia (7 näistä iltapäivätoimintaan), suomi toisena kielenä opettajan vakanssi, Huutijärven koulun rehtorin virka, tv-t-suunnittelijan vakanssi, iltapäivätoiminnan koordinaattorin vakanssi ja Lamminrahkan johtajuusjärjestelyt.

Lisäksi jo olemassa olevaa määrärahaa palvelualueen sisällä kohdennettiin 3 koulunkäynninohjaajan vakinaistamiseen ja 3 aineopettajan vakituisen tuntiopettajuuden perustamiseen (1 lukioon, 2 yläkouluun) 1.8.2022 alkaen. Muita keskeisiä muutoksia olivat kotikuntakorvausmenojen kasvaminen sekä oppivelvollisuuden laajentamisesta aiheutuvat leasing-kulujen ja oppimateriaalikulujen lisääntyminen. Oppivelvollisuuden laajentamiseen liittyvä tutkintoon valmentava koulutus alkoi syksyllä 2022 Tredussa. Siihen liittyen on tehty yhteistyötä asuinkuntaohjauksen, perusopetuksen arvosanojen korottamisen ja lukiokoulutukseen tutustumisen osalta.

Hyvinvointi- ja vapaa-aikapalvelut: Kangasala osallistui vuoden aikana aktiivisesti Pirkanmaan PirSote-hankkeen kehitystyöhön ja valmistautui hyvinvointialueen käynnistymiseen vuoden 2023 alusta. Kangasala pääsi mukaan Unicefin lapsisystävällinen kunta –malliin, joka auttaa kuntia kehittämään omaa toimintaansa ja päätöksentekoaan yhä paremmin lapset ja nuoret huomioivaan suuntaan erityisesti kaikkein haavoittuvimmassa asemassa olevien lasten ja nuorten osalta. Vuoden aikana myös vahvistettiin ehkäisevän päihdetyön monialaista verkostotyötä ja käynnistettiin ehkäisevän päihdetyön suunnitelman laadinta. Kulttuurihyvinvoinnin palveluohjausta jatkettiin ja otettiin käyttöön kulttuurilähete työttömille nuorille aikuisille. Kaupunkilaisten osallisuuden vahvistamiseksi tehtiin myös tiivistä ja säännöllistä järjestöyhteistyötä.

Kirjastopalveluiden toiminnallisina painopistealueina olivat asiakaspalvelun ja digitaalisten palveluiden kehittäminen. Kirjastopalveluiden saavutettavuutta parannettiin mm. kirjastojen omatoimisuutta lisäämällä sekä laajentamalla digitaalisten palveluiden käyttöä. Kirjastojen tiloja päivitettiin vastaamaan paremmin kirjastolaissa määriteltyä tehtävää tarjota kuntalaisille tiloja oppimiseen ja työskentelyyn.

Kulttuuripalveluiden painopistealueina olivat kulttuuriperinnön vahvistaminen, tapahtumatuotannon kehittäminen ja kulttuuripalveluiden saavutettavuuden parantaminen. Vuoden aikana suunniteltiin Kangasalan urkutehtaan 180-vuotisjuhlavuoden tapahtumia. Operaatio Pirkanmaa -hankkeen yhteydessä toteutettiin useita kulttuuritapahtumia eri puolilla kaupunkia. Tapahtumatuotannon kehittämiseksi valmisteltiin Kangasalan suur tapahtuma -avustusmallia yhteistyössä strategisen johdon ja Business Kangasalan kanssa. Saavutettavuutta parannettiin alueellisilla hankkeilla kuten Kulttuurihyvinvoinnin palveluohjaus Pirkanmaalla –hankkeen sekä Kulttuuri- ja taide virtaa –projektin kulttuuripankki -järjestelmän kautta. Lumoava Kangasala -ympäristö- ja taideohjelmaan hankkeita edistettiin toimenpidesuunnitelman mukaisesti ja kulttuuripalvelut vastasi myös osallistuvan budjetoinnin koordinoinnista.

Liikuntapalveluiden painopistealueina olivat erityisryhmien ja ikäihmisten liikuntapalvelut sekä liikuntaneuvonta. Kouluyhteistyötä jatkettiin MOVEI-toimintamallin muodossa. Liikuntapalvelut tiivistivät yhteistyötä teknisen keskuksen kanssa, joka vastaa ulkoliikuntapaikkojen hoidosta ja niiden rakentamisesta sekä kehittämisestä. Seuraparlamentin toimintaa kehitettiin osana osallistavan liikuntapaikkarakentamisen kehittämistä. Nuorisopalveluissa painopiste oli ennakkoivassa ja osallistavassa nuoriso-

työssä. Nuorisotilatoiminta laajentui Ruutanan monitoimitalon valmistumisen myötä. Henkilöstöressurit kasvoivat yhdellä uudella vakanssilla. Kouluyhteistyötä jatkettiin kuten aiemmin päivystyksin, oppilashuollollisin kerhoin ja ryhmäytyksin. Koulunuorisotyöntekijä-hanke päättyi keväällä 2022. Nuorisopassikokeilua jatkettiin keväälle 2022, mutta vähäisen käytön ja harrastustarjonnan vuoksi, siitä luovuttiin. Harrastamisen Suomen malli -hanke siirtyi vuoden aikana opetuupalveluihin iltapäivätoiminnan koordinaattorille.

Taiteen perusopetusta annettiin kaupungin tukemana musiikissa, tanssissa, kuvataiteessa ja käsityössä. Keväällä Tampereen Balettiopiston toiminta lakkasi koronapandemian seurauksena ja Tampereen Konservatorio aloitti tanssin opetuksen. Kansalaisopistopalveluista vastasi Valkeakoski-opisto.

Investoinnit 2022

Lamminrahkan koulukeskuksen (pienten lasken yksikkö ja yhtenäiskoulun I-vaihe) rakentaminen aloitettiin. Ruutanan koulun ja Pikkolan pienten lasten yksikön suunnittelua tehtiin vahvassa vuorovaikutuksessa käyttäjien kanssa. Kuhmalahden koulutaloa alettiin rakentaa.

Sivistyskeskus on osallistunut aktiivisesti käyttäjänä tarvittavilta osin näiden hankkeiden edistämiseen, suunnitteluun ja päätöksentekoon. Rakentamisen ja suunnittelun kanssa painotetaan myös toimintakulttuurillisia asioita.

Sivistyskeskuksen investointeihin oli vuoden 2022 talousarviossa varattu 578 000 €, joista toteutui 520 529 € (90,1 %). Investointimäärärahoilla on uusittu varhaiskasvatuksen yksiköiden ja koulujen kalustusta sekä pääkirjaston ja nuoriso- ja vapaa-aikatilojen kalustusta.

STRATEGISET TAVOITTEET 2022

Numero	Strateginen tavoite
1	Palveleva, uudistuvan toimintakulttuurin ja sujuvan arjen Kangasala
4	Henkilöstö on osaavaa, hyvinvoivaa ja motivoitunutta
5	Kasvatuksen, opetuksen ja koulutuksen edelläkävijä
9	Tuottava, tehokas ja vaikuttava

Toiminnalliset tavoitteet

Numero	Toiminnallinen tavoite	Toteuma 31.12.2022
1.4	Kohtaamme asiakkaat silloin ja siellä, missä he liikkuvat	Varhaiskasvatuksessa tehtiin suunnitelma huoltajien osallistumisen lisäämisestä e-linnusta digikotkaan hankkeessa (mm. kaupungin kotisivuilla yksiköiden tutustumisvideot). Vanhempainiltojen vuosiluokittainen suunnitelma laadittiin opetuspalveluissa. Sähköiset palvelut vakiintuivat kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluiden toiminnassa. Liikkuvia palveluja hyödynnettiin koko kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluiden toiminnassa (liikkuva nuorisotila Kyläkolli). Ruutanan nuorisotila on laajentanut kaupungin nuorisotilaverkostoa.
4.4	Panostamme työhyvinvointiin ja työssä jaksamiseen. Tämä toiminnallinen tavoite sisältää myös tavoitteen henkilöstön hyvinvoinnin edistämisestä ja sairauspoissaolojen vähentämisestä.	Työhyvinvointikyselyn tulokset on huomioitu yksiköiden toiminnassa. Yhteisöllisyyteen panostettiin mm. koulutuksilla ja säännöllisillä kohtaamisilla. Yksiköiden toimintakulttuuria kehitettiin yhteisöllisyyttä tukevaksi. Varhaiskasvatuksen ja opetuksen henkilöstölle järjestettiin pitkäkestoista työhyvinvointivalmennusta.
5.6	Tarjoamme turvalliset, terveelliset ja laadukkaat oppimisympäristöt	Varhaiskasvatuksen pedagogisen käsikirjan jalkauttaminen aloitettiin yksiköiden oppimisympäristöjen arvioinnilla. Opetuspalvelut ovat vahvasti olleet mukana uusien oppimisympäristöjen raken-

Numero	Toiminnallinen tavoite	Toteuma 31.12.2022
		tamisen suunnittelun eri vaiheissa (Kuhmalahti, Ruutana, Lamminrahka, Pikkolan pienten lasten yksikkö). Kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut ovat toteuttaneet Lumoava Kangasala –taide- ja ympäristöohjelmaa sekä kulttuurikasvatussuunnitelmaa.
9.3	Arvioimme tuottavuuttamme ja tehokkuuttamme	Varhaiskasvatuksen toiminnanohjausjärjestelmien käyttöä (resurssien kohdentaminen, toimintaa tukevat työjärjestelyt jne) vahvistettiin ja toimintatapoja kehitettiin kevään 2022 aikana. Yhteistyötä teknisen keskuksen kanssa on tiivistetty kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluissa tilojen monikäyttöisyyden parantamiseksi. Taloutta on seurattu yksiköissä säännöllisesti.

Tehokkuusmittarit

Tehokkuusmittarit	TP2021	MTA2022	TP2022
Päiväkotipaikka, nettomenot €/vuosi	10 127	11 500	10 127*
Opetuspalvelut nettomenot €/oppilas	9 045	9 320	9 354
Hyvinvointi- ja vapaa-aikapalvelut, nettomenot €/asukas	144	152	148

Tehokkuusmittarit laskettu kaikista kustannuksista (sisältää ulkoiset ja sisäiset).

*Seutulaskenta 2022 ei ole valmistunut.

Informatiiviset tunnusluvut

Informatiiviset tunnusluvut	TP2021	MTA2022	TP2022
Varhaiskasvatus- ja esiopetuspalvelut (tilastointipäivä 31.12.2022)			
Kunnallisessa varhaiskasvatuspalveluissa olevien lasten määrä (pk+pph+avoin+ostopalvelu+ esiop. täydentävä vaka)	1 441	1 500	1 456

Informatiiviset tunnusluvut	TP2021	MTA2022	TP2022
Yksityisessä varhaiskasvatuksessa olevien lasten määrä (yksit. hoid. tuki ja palveluseteli)	443	485	447
Esiopetuksessa olevien lasten määrä	405	400	435
Opetus- ja koulutuspalvelut (tilastointipäivä 20.9.2022)			
Perusopetuksessa olevien oppilaiden määrä 1-10 lk* Perusopetuksessa olevien oppilaiden määrä 1-9 lk** (sisältää valmistavan opetuksen oppilaat 19 kpl)	3 861*	3 861*	3 883**
Lukiokoulutuksessa opiskelevien määrä (ei sisällä kaksoistutkintoa)	440	440	431
Kaksoistutkintoa (ammattillinen perustutkinto ja ylioppilastutkinto) opiskelevien määrä	66	66	68
Hyvinvointi- ja vapaa-ajankalpalvelut (tilastointipäivä 31.12.2022)			
Kirjaston lainaukset/asukas	16,2	17,8	18,4
Kulttuuripalveluiden järjestämät tilaisuudet ja kävijämäärät	29/13 962	30/10 000	40/26 225
Ikäihmisten ja erityisryhmien liikuntaryhmät ja osallistujamäärät	24/346	24/450	24/400
Nuorisotilojen kävijämäärät ja	5 371	8 000	12 758
liikkuvan nuorisotyön kävijämäärät (Kyläkolli)	6 734	7 000	6 833
Liikunta-avustukset/asukas	4,50	4,60	4,61
Nuorisovastukset/asukas	0,75	0,85	0,77
Kulttuuriavustukset/asukas	0,83	0,86	0,85
Taiteen perusopetuksessa olevien lasten ja nuorten määrä*)	375	360	302
Kansalaisopiston osallistujamäärä	3 722	4 800	4 129
Henkilöstön määrä (vakituiset vakanssit)	761	821	821
Sivistyskeskuksen nettokustannukset/euroa/asukas*	2 054	2 113	2 126

Eurotunnusluvut laskettu kaikista kustannuksista (sisältää ulkoiset ja sisäiset).

*) Balettiopiston toiminta lakkasi kevään 2022 alussa.

Väestö:

2021: 32 622

2022: 32 965 (ennakkotieto)*

3.1.4 Tekninen keskus

Vastuuhenkilö: elinympäristöjohtaja Sirkku Malviala

Talous

22.3.2023

Tekninen keskus, euroa	TP2022	Alkup. TA2022	TA 2022 muutokset	MTA2022	Poikkeama	Tot.-% /MTA	2021
Toimintatuotot	30 692 406	29 914 946	-600 000	29 235 944	1 456 462	105,0	30 137 269
ulkoiset	5 280 977	5 870 000	-600 000	5 270 000	-10 977	100,2	5 742 622
sisäiset	25 411 429	24 044 946	0	24 044 946	-1 366 483	105,7	24 394 647
Toimintakulut	-32 201 611	-34 852 322	0	-34 852 322	-2 650 711	92,4	-31 044 449
ulkoiset	-30 420 967	-32 800 000	0	-32 800 000	-2 379 033	92,7	-28 791 668
sisäiset	-1 780 644	-2 052 322	0	-2 052 322	-271 678	86,8	-2 252 781
Toimintakate	-1 509 205	-4 686 378	-600 000	-5 616 378	-1 194 244		-907 180
Poistot ja arvonalentumiset	-10 939 888	-10 154 662		-10 154 662	-785 226	107,7	-10 266 224

Investoinnit (valtuustoon nähden sitovat)

Tekninen keskus	Alkuperäinen TA2022	TA-muutokset	MTA2022	Toteuma 1-12 2022	Jäljellä MTA	Tot.-% / MTA
Tuotot	425 520		425 520	949 761	524 240	222,26%
Kulut	-44 841 400		-44 841 400	-35 934 375	8 907 025	80, 14%
Netto	-44 415 880		-44 415 880	-34 984 614	9 431 266	78,77%

Teknisen keskuksen talous

Teknisen keskuksen ulkoisten toimintatuottojen toteuma vuonna 2022 oli 100,21 % (v. 2021 toteuma 105,65 %), eli 10 977 € arvioitua enemmän. Toimintatuottoja kertyi arvioitua enemmän rakennusvalvontamaksujen arvioitua suuremmasta kertymästä, mikä johtuu vilkkaan rakentamisen aiheuttamasta suuresta lupahakemusten ja suurien rakennushankkeiden määrästä.

Ulkoisten toimintakulujen toteuma oli 92,74 % (v. 2021 toteuma 94,16%), eli 2 379 890 € arvioitua vähemmän. Ulkoisten toimintakulujen arvioitua vähäisempi kertymä koostuu useista syistä. Merkittävin syy on entisen Tredun purkamisen siirtyminen seuraavalle vuodelle. Säästöä kertyi myös käyttämättä jääneistä ateria- ja siivouspalveluiden ja maankäytön palvelualueen palveluiden ostoihin varatuista määrärahoista, sekä rakentamisen palvelualueen vuokramenoista.

Vuoden 2022 ulkoinen toimintakate laski vuoden 2021 tilinpäätöksestä 9,07 %, eli vähennystä on 2 090 088 €. Vuosien 2021 ja 2020 tilinpäätösten välillä ulkoinen toimintakate laski 4,43 %.

Valtuuston 12.12.2022 § 110 hyväksymässä muutostalousarviossa teknisen keskuksen toimintatuottojen muita myyntituottoja alennettiin 600 000 eurolla. Budjetoitujen tuottojen alittuminen johtui siitä, että tonttien myynnistä saatavia kunnallisteknisiä korvaustuloja ei enää jaettu entisen käytännön mukaisesti teknisen keskuksen palvelualueille, vaan ne kirjataan kokonaan tuloksi strategiseen johtoon.

Toimintaympäristö 2022

Tekninen keskus kehitti ja vahvisti kaupungin elinympäristöä, elinvoimaa ja veto-, pito- sekä lumovoimaa edistämällä kaupunkilaisten hyvinvointia. Tekninen keskus vastasi kaupungin maankäytöstä, kaduista ja yleisistä alueista, rakennuksista, vesihuollosta, viranomaispalveluista sekä ateria- ja siivouspalveluista.

Teknisen keskuksen palvelualueet ovat ateria- ja siivouspalvelut, maankäyttö, rakentaminen ja ympäristö- ja rakennusvalvonta. Lisäksi tekniseen keskukseen kuuluu Kangasalan Vesi -liikelaitos. Pirkanmaan pelastuslaitos tuotti kaupungin tarvitsemat pelastuspalvelut sopimuksen mukaisesti.

Ateria- ja siivouspalvelut tuottaa palvelua kaupungin varhaiskasvatukselle, kouluille, sosiaali- ja terveyspalveluiden laitoksiin sekä lisäksi siivouspalveluita virastoihin ja kaupungin muihin kohteisiin. Ateria- ja siivouspalvelut ostaa kotiateriat kotihoidon tarpeisiin, sekä ateria- ja/tai siivouspalveluita mm. Apilan Rekolaan, Konsta-kirjastoautoon ja Kontulan juhlataloon. Kangasalan palvelutalosaatiön palvelutuotanto siirtyi 1.1.2022 liikkeenluovutuksella Kangasalan kaupungille. Siten Kangasalan palvelutalosaatiön henkilöstöstä siirtyi ateria- ja siivouspalveluiden palvelualueelle liikkeenluovutuksen periaattein.

Maankäytön palvelualue vastaa kaupungin maankäytön ja liikenteen suunnittelusta, yhdyskuntarakenteen muotoutumisesta, maaomaisuuden hoidosta, paikkatietorekisterin ja kartaston ylläpitoon liittyvistä tehtävistä ja valtion lainoittamaan asuntotuotantoon liittyvistä tehtävistä. Moniarvoisen elinympäristön säilyttämiseksi ja rakentamiseksi kaavoitus laatii mm. yleis- ja asemakaavoja, korttelisuunnitelmia ja maisemanhoitosuunnitelmia.

Rakentamisen palvelualue vastaa kaupungin peruspalvelukiinteistöistä, kaduista ja muista yleisistä alueista. Palvelualueen vastuulla on rakennetun omaisuuden arvon säilyttäminen ja rakentaminen. Palvelualueen tehtäviin kuuluu rakennusten, katujen, viheralueiden, uima- ja venerantojen, erilaisten kenttien ja ulkoliikuntapaikkojen suunnittelu, rakentaminen ja ylläpito. Lisäksi palvelualue suunnittelee ja rakentaa vesi- ja viemärijohtoja ja laitteita Kangasalan Vesi -liikelaitokselle.

Ympäristö- ja rakennusvalvonnan palvelualue sisältää ympäristönsuojelun, rakennusvalvonnan ja pysäköinninvalvonnan. Palvelualueella hoidetaan mm. ympäristönsuojelulain, maa-aineslain,

maankäyttö- ja rakennuslain sekä pysäköinninvalvonnan viranomaistehtäviä. Tehtävistä keskeisimpiä ovat ympäristö-, maa-aines-, rakennus-, toimenpide-, maisematyö-, maastoliikenneluvat, rakentamisen poikkeusluvut, suunnittelutarveratkaisut, melu- ja tärinäilmoitukset, vesihuoltolain mukaiset vapautukset, pysäköintivirhemaksut, viranomaislausunnot, erilaiset valvontatehtävät ja ympäristön tilan seuranta.

Teknisen keskuksen tavoitteet perustuvat Kangasalan kaupunkistrategiaan. Lisäksi tavoitteita ohjaavat kaupungin hyväksymä MAL-sopimus, kaupungin hyvinvointisuunnitelma ja kaupunkiseudun rakennusuunnitelma, asuntopolitiikka, ilmastostrategia ja liikennejärjestelmäsuunnitelma sekä useat lait ja asetukset.

Painopistealueet 2022

Teknisessä keskuksessa kehitettiin ja vahvistettiin kaupungin elinvoimaa, palveluita ja viihtyisyyttä. Työtä tehtiin yhteistyössä kaupunkilaisten, kolmannen sektorin ja muiden sidosryhmien kanssa huomioiden asukasnäkökulma. Kaupunkilaisia osallistettiin mm. erilaisin kyselyin ja järjestämällä työpaikkoja ja esittelytilaisuuksia. Keskustan pitkäjänteistä kehittämistyötä jatkettiin tuloksellisesti. Ellintien alueen ja Timanttikorttelin asemakaavamuutokset hyväksyttiin valtuustossa. Timanttikorttelin suunnittelu eteni rakennuslupavaiheeseen. Kirkkojärventien perusparannus ja Myllystenpohjantien korjaustyöt valmistuivat.

Lamminrahkan infran ja koulukeskuksen rakennustyömaat etenivät aikataulussa. Alueella käynnistyi ensimmäisten asuinrakennusten rakentaminen. Lamminrahkan pohjoisen osan asemakaavoitus ja Lahdentien varren kaupan toimintojen asemakaavamuutos käynnistettiin. Saarenmaan osayleiskaava valmistui ja hyväksyttiin valtuustossa. Kaavasta on tehty valitus Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen.

Kaupungin työpaikkaomavaraisuuden kasvattamista tuettiin kaavoittamalla lisää yritystontteja. Maanhankintaa keskitettiin strategisesti tärkeille alueille, erityisesti Saarenmaalle. Tontteja luovutettiin edellisvuotta enemmän. Asuntoja valmistui myös edellisvuotta enemmän ja rakennuslupia myönnettiin ennätysmäärälle uusia asuntoja.

Koronaepidemian myötä lähiympäristön retkeilyreittien, virkistysalueiden ja lähiliikuntapaikkojen käyttö on lisääntynyt. Niiden ylläpitoon panostettiin. Kävelyn, pyöräilyn ja joukkoliikenteen olosuhteita parannetaan tavoitteellisesti joka vuosi. Ruutanen lähijunaseisakkeeseen liittyen teetettiin tilavaraustarkastelu. Rakennetun omaisuuden ylläpito- ja peruskorjausohjelmia päivitettiin ja pidettiin ajan tasalla.

Kangasala on HINKU-kunta, jonka tavoitteena on olla hiilineutraali vuoteen 2030 mennessä. Kaupungin Ilmasto- ja energiatehokkuustyön tiekartan tavoitteita toteutettiin. Yksi tavoite on luopua fossiilisesta energiasta kaupungin kiinteistöistä. Sen toteutumiseksi on tehty toimenpiteitä, mutta niiden vaikutus realisoituu tulevana vuosina. Luonnon monimuotoisuutta turvattiin kaupungin omistamilla mailla valmistelemalla Pirkanmaan ELY-keskukselle esitykset kolmen uuden luonnonsuojelualueen perustamiseksi.

Kaupunkilaisten hyvinvointia lisättiin hyvinvointisuunnitelman mukaisesti yhteistyössä muiden palvelukeskusten kanssa. Ateria- ja siivouspalveluissa tuotettiin eri ikäryhmien asiakkaille ravitsevia, suositusten mukaisia aterioita, joiden kotimaisuusaste pidettiin korkeana.

Henkilöstön osaamiseen ja jaksamiseen panostettiin. Kaksi kertaa vuodessa tehtyjen henkilöstön työhyvinvointikyselyiden tulokset olivat hyvät palvelukeskustasolla. Sairauspoissaoloja pyrittiin vähentämään työhyvinvointia parantamalla. Syksyn flunssakausi aiheutti kuitenkin runsaasti sairastumisia. Toimintatapoja kehitettiin tuottavuuden ja tehokkuuden parantamiseksi. Toimenpiteet ja resurssit keskitettiin vaikutuksiltaan merkittävimpiin tehtäviin. Työn ja toimintatapojen kehittämiseen kannustettiin aktiivisesti. Kuntasektorilla on valtakunnallisesti ollut vaikeuksia osaavan henkilökunnan rekrytoinneissa. Suurten ikäluokkien eläköityessä uusia osajia tarvitaan aiempaa enemmän. Kaikkia avoimia vakansseja ei saatu täytettyä ja joitakin hakuja jouduttiin jatkamaan. Henkilökunnan vaje aiheutti ylimääräistä kuormitusta tavoitteiden toteuttamisessa. Teknisen keskuksen henkilökunta osallistui aktiivisesti seudullisiin yhteistyöryhmiin. Sote-kohteiden ateria- ja siivouspalvelutuotannon ja henkilökunnan siirtoa vuoden vaihtuessa hyvinvointialueelle valmisteltiin.

Tekninen keskus laati vuonna 2022 vastauksen yhteensä viiteentoista eri aihealueita koskevaan valtuustoaloitteeseen. Vastausten laadinta vaati suuren työpanostuksen.

Kangasalan kaupungilla on käynnissä huomattavan suuret investoinnit. Lamminrahkan infran rakentaminen valmistui vuoden 2022 loppuun mennessä. Kaupungin suurin yksittäinen talonrakennushanke oli Lamminrahkan koulukeskus, joka on tavoitteena saada valmiiksi vuonna 2023. Lamminrahkan rakennushankkeiden lisäksi merkittävimmät investointihankkeet vuonna 2022 olivat Ruutanan koulun ja Pikkolan pienten lasten yksikön suunnittelu ja Kuhmalahden koulun rakentaminen. Useita vuosia osissa rakennettu Huutijärveltä Sahalahdelle ulottuva kävelyn- ja pyöräilyn väylä valmistui. Väylän avajaisia juhlittiin Pelisalmella Matinsaaressa.

STRATEGISET TAVOITTEET 2022

Numero	Strateginen tavoite
4.	Henkilöstö on osaavaa, hyvinvoivaa ja motivoitunutta
7.	Erinomaiset ja kilpailukykyiset elinkeinoelämän alueet, palvelut ja profiilit
8.	Tiivistyvät taajamat ja mahdollisuuksien maaseutu
9.	Tuottava, tehokas ja vaikuttava
11.	Arvostamme historiaamme, ympäristöämme ja vapaa-ajanmahdollisuuksia

Toiminnalliset tavoitteet

Numero	Toiminnallinen tavoite	Toteuma 31.12.2022
4.4	Panostamme työhyvinvointiin ja työssä jaksamiseen	Kehityskeskustelut on pääsääntöisesti käyty kaikkien kanssa. Keskusteluissa on käsitelty myös työntekijöiden työhyvinvointiin liittyviä asioita, jotta mahdollisesti työhyvinvointia heikentäviin asioihin on päästy puuttumaan ratkaisukeskeisesti. Varhaisen tuen keskusteluja on käyty runsaasti. Työpaikkakokouksissa on seurattu töiden etenemistä sekä suunniteltu ja priorisoitu tulevia töitä. Etätöitä ja mukautettua työtä on tehty kaikilla palvelualueilla. Kahdesti vuodessa toteutetun työhyvinvointikyselyn tulokset on käyty läpi henkilökunnan kanssa kaikilla palvelualueilla ja suunniteltu parannustoimenpiteet heikoimmat tulokset saaneisiin asioihin. Teknisen keskuksen työkyvyttömyyspoissaolojen määrä kasvoi 0,59 % edellisvuodesta ollen 6,38 %. Korona-pandemian jälkeen palattiin etätöistä lähityöpaikoihin ja syksyn flunssakausi aiheutti runsaasti sairastumisia.
7.3	Kolme kärkihanketta omilla toiminnallisilla profiileillaan: • Lamminrahka • Saarenmaa • Tarastenjärvi	Saarenmaan osayleiskaava valmistui ja se hyväksyttiin valtuustossa 13.6.2022. Lamminrahkan pohjoisen osan asemakaavaa työstettiin. Lamminrahkan infran ja koulukeskuksen rakennustyöt pysyivät aikataulussa ja budjetissa.

7.4	Kehitämme elinvoimaista keskustaa	Keskustan alueen kaavahankkeet etenivät. Ellintien alueen ja Timanttikorttelin asemakaavat hyväksyttiin ja Harjunsola I:n alueen asemakaava oli luonnoksena nähtävillä. Urheilutien kaupunkipiennalotonttien maaperää parannettiin ennen tonttihaun käynnistämistä.
7.7	Tarjoamme yrityksille toimipaikkoja ja tontteja kulloisenkin tarpeen mukaan ja nopeasti, kaavavarantoa riittävästi.	Kaavoittamalla muodostettiin Uusia yritystontteja yhteensä seitsemän kappaletta olemassa olevan kunnallistekniikan yhteyteen.
8.3	Luomme edellytyksiä monipuoliselle asuntotuotannolle taajamissa	Tontinjakokaavoilla muodostettiin yhteensä 10 uutta omakotitalon rakennuspaikkaa. Lisäksi perinteisen kaavoituksen keinoin luotiin 40 uutta rakennuspaikkaa eri rakennustyypeille nauhataajamaan olemassa olevan rakenteen yhteyteen.
8.6	Lisäämme vetovoimaisuutta ja viihtyisyyttä rakennetun ympäristön laadulla, korkeatasoisella arkkitehtuurilla, viheralueilla ja taiteella rakennetussa ympäristössä	Rakennetun ympäristön valvontaa tarkastuksin ja paikallakäynnein tehtiin yhteensä 31 kappaletta. Niistä 18 aiheutti viranomaistoimenpiteitä.
9.3	Arvioimme tuottavuuttamme ja tehokkuuttamme	Työohjelmien toteutumisen seurantaa ja talousseurantaa on tehty säännöllisesti työpaikkapalaverissa kaikilla organisaation tasoilla. Talousseurantaa vaikeutti suuresti talouden seurantajärjestelmän ongelmat, minkä vuoksi ei ollut saatavilla ajantasaista ja oikeaa tietoa. Ympäristö- ja rakennusvalvonnan palvelualueella tehtiin toiminnanohjauskortteja työn tehokkuuden ja sujuvuuden näkökulmasta.
11.2	Vaalamme ympäristöämme: harjut, järvet ja lintuvedet ovat vahvuuksiamme	Pirkanmaan ELY-keskukselle on toimitettu esitykset hyväksyttäväksi kolmen uuden luonnonsuojelualueen perustamiseksi kaupungin omistamille alueille. Alueiden yhteenlaskettu pinta-ala on noin 20 hehtaaria. Kaupungin omistamista maa-alueista on suojeltu noin 2,3 prosenttia.
11.7	Torjumme ilmastonmuutosta, edistämme kiertotaloutta ja pienennämme hiilijalanjälkeä.	Fossiilisen energian osuus kaupungin kiinteistöjen energiatuotannosta on noin 32 %. Vuonna 2022 käytetyn fossiilisen energian osuus ei vähentynyt.

Tehokkuusmittarit

Tehokkuusmittarit	TP2021	MTA2022	TP2022
Aterian keskimääräinen hinta, €	2,76	2,78	2,78
Katujen talvihoito, €/m ²	0,43	0,44	0,48
Rakennusten energiankulutus kWh/m ³	63,9	60,0	58,4

Informatiiviset tunnusluvut

Informatiiviset tunnusluvut	TP2021	MTA2022	TP2022
Maanhankinta, ha	54	40	67
Tonttien luovutus, kpl	45	40	53
Valmistuneita asuntoja, kpl	368	220	379
Liikenneväylät, km	237	239	241
Kaupungin omistamien luonnonsuojelualueiden pinta-alan osuus kaupungin maaomaisuudesta, %	2,1	3	2,3
Tuotetut ateriamäärät, kpl	2 100 000	2 200 000	2 075 145
Henkilöstön määrä (budjetoidut vakanssit)	304	312	312
Nettomenot, €/asukas*	706	810	763

Asukasmäärä

Väestö 31.12.2021: 32 622

Väestö 31.12.2022: 32 965 (ennakkotieto)

3.1.5 Konserniyhtiöille ja yhteistoimintatahoille myönnettyt konsernituet ja avustukset vuonna 2022

Konsernituen tai avustuksen kohde euroa	2021	TA2022	TP2022
STRATEGINEN JOHTO			
Kiinteistö Oy Taloherttua, avustus YH-kodeilta kaupungin saama osinkotuotto kohdennettu avustuksena uusien rakennus- kohteiden toteuttamisen rahoitukseen	113 000	120 000	94 809
Kangasalan Uimahalli Oy Konsernituki Kunnan osuus uimahallin rakentamisen ra- hoituksen (korko + lainanlyhennys) kustan- nuksista (avustus maksetaan korko- ja lai- nanlyhennyslaskua vastaan) Toiminta-avustus uimahallin toimintaan	880 000	enintään 925 000	924 171
Val 12.4.2021 §41: toiminta-avustus, lisä- määräraha (koronatuki) enintään 552 000 euroa	322 000	-	-
Kangasala-talo Oy - vuokratuki	405 000	enintään 405 000	405 000
Kiinteistö Oy Tieliikennemuseo -Mobilia III –hankkeen toteuttamiseksi ra- hoituskuluavustus laina-ajalle 2009-2023, n. 18 000 €/vuosi	18 000	18 000	18 000
-Mobilia IV –hanke 2015-2024 Val 10.11.2008 § 112	100 000	100 000	100 000
SIVISTYSKESKUS			
Kangasala-talo Oy, Konsernituki - kulttuuripalveluiden tuottamiseen - museopalveluiden tuottamiseen	260 000 250 000	enintään 260 000 enintään 250 000	260 000 250 000
TEKNINEN KESKUS			
Kangasalan Jäähalli Oy - avustus (jäähallisopimukseen perustuva v. 1996, v. 2006, 2016) Kh 8.2.2016 § 37	75 000	75 000	75 000
YHTEENSÄ, euroa	2 423 000	2 153 000	2 126 980

3.2 Talousarvion tuloslaskelmaosan toteutuminen

Ulkoinen Talousarvion tuloslaskelmaosan toteutumisvertailu
Kangasalan kaupunki ilman liikelaitosta

12.5.2023

Talousarvion tuloslaskelma- osan toteutumisvertailu, ei sis. Vesi -ll	Alkuperäinen TA 2022	TA-muu- tokset	Muutettu TA 2022	2022	Poikkeama	Poik- keama %
Toimintatulot	37 950 250	0	37 950 250	41 605 563	3 655 313	9,63%
Myyntitulot	20 619 160	-600 000	20 019 160	20 961 251	942 091	4,71%
Maksutulot	10 335 550	0	10 335 550	12 060 206	1 724 656	16,69%
Tuet ja avustukset	1 880 540	0	1 880 540	4 042 661	2 162 121	114,97%
Muut toimintatulot	5 115 000	600 000	5 715 000	4 541 444	-1 173 556	-20,53%
Toimintamenot	-226 790 018	-1 479 770	-228 269 788	-233 160 897	-4 891 108	2,14%
Henkilöstömenot	-94 935 011	-949 770	-95 884 781	-98 463 121	-2 578 340	2,69%
Palvelujen ostot	-103 897 024	-500 000	-104 397 024	-107 698 080	-3 301 055	3,16%
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-11 582 877	0	-11 582 877	-11 959 244	-376 367	3,25%
Avustukset	-10 044 800	-30 000	-10 074 800	-10 219 025	-144 225	1,43%
Muut toimintamenot	-6 330 306	0	-6 330 306	-4 821 427	1 508 879	-23,84%
Toimintakate	-188 839 768	-1 479 770	-190 319 538	-191 555 334	-1 235 795	0,65%
Verotulot	147 700 000	2 200 000	149 900 000	153 192 227	3 292 227	2,20%
Valtionosuudet	49 087 000	0	49 087 000	49 822 792	735 792	1,50%
Rahoitustulot ja menot	497 100	0	497 100	-174 760	-671 860	-135,16%
Korkotulot	60 000	0	60 000	150 341	90 341	150,57%
Muut rahoitustulot	1 441 100	0	1 441 100	11 633 487	10 192 387	707,26%
Korkomenot	-980 000	0	-980 000	-882 828	97 172	-9,92%
Muut rahoitusmenot	-24 000	0	-24 000	-11 075 760	-11 051 760	46049,00%
Vuosikate	8 444 332	720 230	9 164 562	11 284 926	2 120 364	23,14%
Poistot ja arvonalentumiset	-11 793 060	0	-11 793 060	-12 167 402	-374 342	3,17%
Suunnitelman mukaiset pois- tot	-11 793 060	0	-11 793 060	-12 167 402	-374 342	3,17%
Arvonalentumiset		0			0	
Tilikauden tulos	-3 348 728	720 230	-2 628 498	-882 476	1 746 022	-66,43%
Poistoeron lisäys (-) tai vähen- nys (+)	685 468	0	685 468	-5 581 339	-6 266 807	-914,24%
Varausten lisäys (-) tai vähen- nys (+)		0		7 801 428	7 801 428	
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-2 663 260	720 230	-1 943 030	1 337 613	3 280 643	-168,84%

Poistot tuloslaskelmaan on laskettu kaupungin käyttöomaisuusohjeen mukaisesti. Poistot tulevat nousemaan tulevina vuosina, siitä huolimatta, että investoinneista toteutetaan vain välttämättömimmät kaupungin peruspalvelutuotantoon liittyvät investointikohteet.

Verotettava tulo vuosina 2018-2022

Vuosi	Tuloveroprosentti	Verottava tulo, milj. euroa	Muutosprosentti
2018	21,00	557,9	3,6
2019	21,00	581,2	4,2
2020	21,00	593,3	2,1
2021	21,00	623,8	5,1
2022	21,00	662,3	6,2

Vuosien 2021 ja 2022 verotettava tulo asukasta kohden

	2021	2022
Tuloveroprosentti	21,00	21,00
Verotettava tulo/as (verotusvuosi)	19 125	20 143**
Asukasluku 31.12. * ennakkotieto, tilastokeskus	32 622	32 965

**ennakkotieto, verohallinto

Kiinteistövero vuosina 2018-2022

Kiinteistövero- laji, 1000 euroa	2018 vero-%	Tuotto 1000 €	2019 vero-%	Tuotto 1000 €	2020 vero-%	Tuotto 1000 €	2021 vero- %	2021 1000 €	2022 vero- %	2022 1000 €
Yleinen kiinteis- tövero	0,93	3 439	0,93	3 479	0,93	3 542	0,93	3 609	0,93	3 811
Vakituisten asuntojen kiin- teistövero	0,43	2 982	0,43	3 084	0,43	3 136	0,43	3 127	0,43	3 313
Muiden raken- nusten vero (vapaa-ajan asunnot)	1,03	752	1,03	605	1,03	604	1,03	602	1,03	621
Voimalaitokset	ei mää- ritelty		ei mää- ritelty		ei mää- ritelty	ei mää- ritelty	ei mää- ritelty	ei mää- ritelty	ei mää- ritelty	ei mää- ritelty
Rakentama- ton rakennus- paikka	2	0	2	140	4	161		340		391
Yhteensä		7 173		7 308		7 444		7 683		8 373

Verotulot 2022, euroa

	Alkup. TA 2022	TA -muutokset	MTA 2022	TP 2022	Poikkeama
Verotulot	147 700 000	2 200 000	149 900 000	153 192 227	3 292 227
Kunnan tulovero	135 150 000	0	135 150 000	136 963 886	1 813 886
Osuus yhteisöveron tuotosta	5 050 000	1 600 000	6 650 000	7 855 304	1 205 304
Kiinteistövero	7 500 000	600 000	8 100 000	8 373 038	273 038

Valtionosuuksien erittely, euroa

Valtionosuuksien erittely	TA 2022	TA -muutokset	MTA 2022	TP 2022	Poikkeama
Valtionosuudet	49 087 000	0	49 087 000	35 747 136	-13 339 864
Kunnan peruspalveluiden valtionosuus ml. tasaukset	53 175 569	0	53 175 569	39 825 772	-13 349 797
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	-4 088 569	0	-4 088 569	-4 078 636	9 933
Harkinnanvarainen valtion- osuuden korotus	0	0	0	0	0
Verotulomenetysten korvaus				14 075 656	14 075 656
Yhteensä	49 087 000	0	49 087 000	49 822 792	735 792

3.3 Investointien toteutuminen

INVESTOINNIT / ULKOISET

Investointien toteutuminen palvelukeskuksittain, euroa, ulkoiset

(22.3.2023)

Strateginen johto	TA 2022	TA-muutokset	MTA 2022	TP 2022	Jäljellä MTA	Toteuma-% MTA
Tuotot	2 200 000	0	2 200 000	391 746	1 808 254	17,8 %
Menot	-1 500 000	310 000	-1 810 000	-1 826 472	-16 472	100,9 %
Netto	700 000	310 000	390 000	-1 434 726	-1 791 782	
Sosiaali- ja terveys- keskus	TA 2022	TA-muutokset	MTA 2022	TP 2022	Jäljellä MTA	Toteuma-% MTA
Menot	-599 000	0	0	-74 304	524 696	12,4 %
Netto	-599 000	0	-599 000	-74 304	-524 696	12,4 %
Sivistyskeskus	TA 2022	TA-muutokset	MTA 2022	TP 2022	Jäljellä MTA	Toteuma-% MTA
Menot	-578 000	0	0	-520 529	57 471	90,1 %
Netto	-578 000	0	-578 000	-520 529	57 471	90,1 %
Tekninen keskus	TA 2022	TA-muutokset	MTA 2022	TP 2022	Jäljellä MTA	Toteuma-% MTA
Tuotot	425 520	0	425 520	949 761	524 240	222,26 %
Menot	44 841 400	0	44 841 400	-35 934 278	-8 907 122	80,1 %
Netto	-44 415 880		-44 415 880	-34 984 517	-8 382 882	78,8 %
Kaupunki (ilman Vesi -liikelaistosta)	TA 2022	TA-muutokset	MTA 2022	TP 2022	Jäljellä MTA	Toteuma-% MTA
Tuotot	2 625 520	0	2 625 520	1 341 507	1 284 013	51,1 %
Menot	-47 518 400	-310 000	-47 241 400	-38 355 583	-8 885 817	81,2 %
Netto	-44 892 880	-310 000	-44 615 880	-37 014 076	-7 601 804	83,0 %
Kangasalan Vesi - liikelaitos	TA 2022	TA-muutokset	MTA 2022	TP 2022	Jäljellä MTA	Toteuma-% MTA
Tuotot				11 904	11 904	
Menot	-5 575 000	0	-5 575 000	-3 767 311	-1 807 689	67,6
Netto	-5 575 000	0	-5 575 000	-3 766 202	-1 795 785	67,6
Kaupunki (ml. Vesi -liikelaitos)	TA 2022	TA-muutokset	MTA 2022	TP 2022	Jäljellä MTA	Toteuma-% MTA
Tuotot	2 625 520	0	2 625 520	1 353 411	1 272 109	51,5
Menot	-53 093 400	-310 000	-53 403 400	-42 122 894	-11 280 506	78,9
Netto	-50 467 880	-310 000	-50 777 880	-40 769 483	-10 008 397	80,3

Menot: *KOM-konversion täsmäytysero 53 885 euroa

Investointiosassa esitetään määrärahat käyttöomaisuuden hankintaan. Käyttöomaisuus aktivoidaan taseeseen ja poistetaan tuloslaskelman kautta vuosikuluina. Käyttöomaisuuden hallinnassa noudatetaan valtuuston hyväksymää käyttöomaisuusohjetta. Investointiosan määrärahat varataan käytön mukaisina.

Investointien sitovuustaso valtuustossa

Investointien määrärahat ovat palvelukeskuksittain sitovia valtuustoon nähden.

Suurimmat investoinnit vuonna 2022, M€ ulkoiset (netto)

Investointikohde	TP2022 M€
Lamminrahkan yhtenäiskoulu	12,87
Lamminrahka	6,53
Lamminrahkan päiväkot	5,09
Lamminrahka (KaVe)	1,76
Keskusta	1,46
Ruutanan uusi koulu	1,45
Maa- ja vesialueiden osto	1,01
Mäkirinteentie	0,93
Katujen peruskorjaus	0,85
Osakkeiden osto	0,81
Kuhmalahden koulu	0,79
Vesijohtoverkoston peruskorjaus	0,73
Kyötikkälän kenttä	0,64
Jätevesiviemäriverkoston peruskorjaus	0,62
Peruskunnostusmääräraha	0,59
Huutijärvi-Sahalahti kevyen liikenteen väylä	0,48

3.4 Talousarvion rahoitusosan toteutumisvertailu

Ulkoinen TP talousarvion rahoitusosan toteutumisvertailu

Kangasalan kaupunki ilman liikelaitosta

Ulkoinen talousarvion rahoitus- osan toteutumisvertailu, ei sis. Vesi -II	Alkuperäi- nen talous- arvio	Talousar- vio-muu- tokset	Talousar- vio muu- tosten jäl- keen	2022	Poik- keama	Poik- keama %
Toiminta ja investoinnit						
Toiminnan rahavirta						
Vuosikate	8 444 332	720 230	9 164 562	11 284 926	2 120 364	23,14%
Tulorahoituksen korjauserät	-949 800	-600 000	-1 549 800	-756 892	792 908	-51,16%
Investointien rahavirta						
Investointimenot	-47 518 400	-310 000	-47 828 400	-38 203 881	9 624 519	-20,12%
Rahoitusosuudet investointime- noin	425 520	0	425 520	897 216	471 696	110,85%
Pysyvien vastaavien hyödykkei- den luovutustulot	949 800	600 000	1 549 800	1 141 173	-408 627	-26,37%
Toiminta ja investoinnit, netto	-38 648 548	410 230	-38 238 318	-25 637 457	12 600 861	-32,95%
Rahoitustoiminta						
Antolainauksen muutokset						
Antolainasaamisten lisäys		0		0	0	
Antolainasaamisten vähennys		0		10 200	-10 200	
Lainakannan muutokset						
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0	0	0	40 000 000	40 000 000	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	0	0	0	-12 173 044	-12 173 044	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0	0	0	0	0	
Vaikutus maksuvalmiuteen	0	0	0	6 862 198	6 862 198	

Vaikutus maksuvalmiuteen -erään sisältyy: toimeksiantojen varojen ja pääomien, vaihto-omaisuuden, pitkäai-
kaisten ja lyhytaikaisten saamisten sekä korottomien pitkä- ja lyhytaikaisten velkojen muutokset.

12.5.2023

3.5 Yhteenveto määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta

YHTEENVETO MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIOIDEN TOTEUTUMISESTA

12.5.2023

	Sitovuus	MÄÄRÄRAHAT ILMAN LIKELAITOSTA					Tuloarviot ILMAN LIKELAITOSTA				
Kangasalan kaupunki ilman liikelaitosta, 1 000 €	N/B	TA 2022	TA-muutokset	MTA 2022	Toteuma	Poik-keama MTA	TA 2022	Ta-muutokset	MTA 2022	Toteuma	Poik-keama MTA
KÄYTTÖTALOUSOSA											
Strateginen johto	B	-17 180	-30	-17 210	-16 470	647	1 900	600	2 500	1 854	1 853
Sosiaali- ja terveyskeskus	B	-122 600	-136	-122 736	-130 024	-7 288	26 100	0	26 100	29 760	-4 014
Sivistyskeskus	B	-54 210	-1 314	-55 524	-56 247	-723	4 080	0	4 080	4 710	-630
Tekninen keskus	B	-32 800	-	-32 800	-30 421	2 379	5 870	-600	5 270	5 281	-11
TULOSLASKELMAOSA											
VEROTULOT	B						147 700	2 200	149 900	153 192	-3 292
VALTIONOSUUDET	B						49 087	0	49 087	49 823	-736
Korkotuotot	B						60	0	60	150	-90
Muut rahoitustuotot	B						1 446	0	1 446	11 661	-10 215
Korkokulut	B	-1 046	0	-1 046	-889	-157					
Muut rahoituskulut	B	-24	0	-24	-11 077	-11 053					
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustappio	B										
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	B						3 150		3 150	1 141	-2 009
INVESTOINTIOSA											
Strateginen johto	B	-1 500	-310	-1 810	-1 826	16	2 200		2 200	392	1 808
Sosiaali- ja terveyskeskus	B	-599		-599	-74	0	0		0	0	
Sivistyskeskus	B	-578		-578	-521	-78	0		0	0	
Tekninen keskus	B	-44 841		-44 841	-35 934	-8 907	426		426	950	524
RAHOITUSOSA											
Antolainauksen muutokset											
Antolainasaamisten vähennys S	B						9		9	10	1
Lainakannan muutokset											
Pitkäaikaisten lainojen lisäys S	B						52 550		52 550	40 000	-12 550
Pitkäaikaisten lainojen vähennys S	B	-13 300		-13 300	-12 423	-877					
YHTEENSÄ		-288 678	-1 790	-290 468	-295 905	-28 419	294 578	2 200	296 778	298 924	-19 146

1) B=sitovana eränä toimintamenojen yhteissumma

4. TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

4.1 Kangasalan kaupungin tuloslaskelma

12.5.2023

	TP 2022		TP 2021	
Toimintatuotot				
Myyntituotot	29 157 934,14		28 600 327,30	
Maksutuotot	12 060 206,35		11 646 964,72	
Tuet ja avustukset	4 048 967,57		6 508 285,93	
Muut toimintatuotot	4 541 444,01	49 808 552,07	6 505 419,89	53 260 997,84
Toimintakulut				
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot yhteensä	-80 222 249,61		-75 257 589,35	
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	-16 177 921,94		-15 138 716,67	
Muut henkilösivukulut	-3 343 274,89		-3 342 790,03	
Palvelujen ostot	-110 550 510,86		-106 029 623,53	
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-12 748 720,83		-12 436 613,85	
Avustukset	-10 219 024,68		-10 619 530,25	
Muut toimintakulut	-4 899 463,05	-238 161 165,86	-4 420 942,37	-227 245 806,05
Toimintakate		-188 352 613,79		-173 984 808,21
Verotulot		153 192 227,44		143 280 858,07
Valtionosuudet		49 822 792,00		45 223 859,00
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot	150 341,40		211 521,48	
Muut rahoitustuotot	11 660 870,06		4 331 071,82	
Korkokulut	-890 094,49		-549 759,02	
Muut rahoituskulut	-11 075 933,39	-154 816,42	-178 356,88	3 814 477,40
Vuosikate		14 507 589,23		18 334 386,26
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-14 664 468,08		-13 713 073,02	
Arvonalentumiset		-14 664 468,08	-600 148,60	-14 313 221,62
Tilikauden tulos		-156 878,85		4 021 164,64
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)		-5 574 734,48		-1 690 212,13
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)		7 801 427,50		3 630 323,36
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)		2 069 814,17		5 961 275,87

4.2 Kangasalan kaupungin rahoituslaskelma

12.5.2023

	2022		2021	
Toiminnan rahavirta				
Vuosikate	14 507 589,23		18 334 386,34	
Tulorahoituksen korjauserät	-756 891,78	13 750 697,45	-3 016 498,06	15 317 888,28
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-42 061 407,78		-25 227 844,78	
Rahoitusosuudet inv.menoihin	909 120,42		2 265 851,70	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustu	1 141 172,75	-40 011 114,61	4 095 320,85	-18 866 672,23
Toiminnan ja investointien rahavirta		-26 260 417,16		-3 548 784,03
Rahoituksen rahavirta				
Antolainauksen muutokset				
Antolainasaamisten vähennys	10 200,00	10 200,00	9 350,00	9 350,00
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	40 000 000,00		0,00	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-12 423 043,64		-14 022 822,19	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0,00	27 576 956,36	0,00	-14 022 822,19
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutok	-227 447,02		-12 991,56	
Saamisten muutos	-59 414,62		-2 427 827,41	
Korottomien velkojen muutos	6 952 039,49	6 665 177,85	4 313 840,90	1 873 021,93
Rahoituksen rahavirta		34 252 334,21		-12 140 450,26
Rahavarojen muutos		7 991 917,05		-15 689 234,29
Rahavarojen muutos				
Rahavarat 31.12.	52 992 448,07		45 000 531,02	
Rahavarat 1.1.	45 000 531,02	7 991 917,05	60 689 765,31	-15 689 234,29

4.3. Kangasalan kaupungin tase

12.5.2023

VASTAAVAA	31.12.2022	31.12.2021
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	56 493,38	72 611,39
Muut pitkävaikutteiset menot	57 742,74	157 538,76
Aineettomat hyödykkeet	114 236,12	230 150,15
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	33 235 380,11	32 608 834,33
Rakennukset	75 692 054,86	79 834 831,81
Kiinteät rakenteet ja laitteet	58 129 552,30	47 719 602,86
Koneet ja kalusto	3 015 063,74	3 453 316,97
Muut aineelliset hyödykkeet	283 050,53	283 050,53
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	30 997 668,98	12 041 627,60
Aineelliset hyödykkeet	201 352 770,52	175 941 264,10
Sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet	31 643 327,42	30 835 381,42
Osakkeet ja osuudet tytäryhteisöis-	13 887 997,20	13 387 997,20
Kuntayhtymäosuudet	9 086 557,78	9 086 557,78
Osakkuusyhteisöosakkeet ja -osuu-	723 881,02	423 881,02
Muut osakkeet ja osuudet sekä os-	7 944 891,42	7 936 945,42
Muut lainasaamiset	8 566,48	18 766,48
Muut saamiset	461 010,87	461 010,87
Sijoitukset	32 112 904,77	31 315 158,77
PYSYVÄT VASTAAVAT	233 579 911,41	207 486 573,02
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
Valtion toimeksiantot	0,00	10 330,85
Lahjoitusrahastojen varat	3 431 504,86	3 513 964,56
Muut toimeksiantojen varat	186 972,79	191 000,96
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	3 618 477,65	3 715 296,37
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	192 514,22	192 514,22
Lainasaamiset	324 922,54	596 848,02
Muut saamiset	68 000,00	21 500,00
Pitkäaikaiset saamiset	585 436,76	810 862,24
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	5 362 450,04	5 293 945,04
Lainasaamiset	29 882,79	29 882,79
Muut saamiset	2 817 794,87	1 881 498,43
Siirtosaamiset	2 387 758,05	3 107 719,39
Lyhytaikaiset saamiset	10 597 885,75	10 313 045,65
Saamiset	11 183 322,51	11 123 907,89
Rahoitusarvopaperit		
Sijoitukset		
rahamarkkinainstrumentteihin	249 047,00	250 000,00
Muut arvopaperit	23 497 714,63	26 615 702,13
Rahoitusarvopaperit	23 746 761,63	26 865 702,13
Rahat ja pankkisaamiset	29 245 686,44	18 134 828,89
VAIHTUVAT VASTAAVAT	64 175 770,58	56 124 438,91
VASTAAVAA	301 374 159,64	267 326 308,30

M

12.5.2023

VASTATTAVAA	31.12.2022	31.12.2021
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	66 725 408,03	66 725 408,03
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	70 672 563,29	64 711 287,34
Tilikauden yli-/alijäämä	2 069 814,17	5 961 275,87
OMA PÄÄOMA	139 467 785,49	137 397 971,24
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET		
Poistoero	9 850 332,95	4 275 598,47
Vapaaehtoiset varaukset	6 468 249,14	14 269 676,64
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	16 318 582,09	18 545 275,11
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Valtion toimeksiannot	61 429,07	264 860,06
Lahjoitusrahastojen pääomat	2 513 576,83	2 597 269,03
Muut toimeksiantojen pääomat	225 447,05	262 589,60
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	2 800 452,95	3 124 718,69
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen vieras pääoma		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksi	72 664 645,55	48 759 210,63
Saadut ennakot	1 077 384,10	1 077 384,10
Muut velat	15 193 364,32	14 575 561,02
Pitkäaikainen vieras pääoma	88 935 393,97	64 412 155,75
Lyhytaikainen vieras pääoma		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksi	13 794 666,00	10 123 144,56
Saadut ennakot	3 017 880,93	1 942 601,03
Ostovelat	19 038 514,35	16 363 151,82
Muut velat	2 173 225,51	1 707 813,95
Siirtovelat	15 827 658,35	13 709 476,15
Lyhytaikainen vieras pääoma	53 851 945,14	43 846 187,51
VIERAS PÄÄOMA	142 787 339,11	108 258 343,26
VASTATTAVAA	301 374 159,64	267 326 308,30

4.4 Kangasalan kaupungin konsernituloslaskelma

12.5.2023

KANGASALAN KAUPUNKI**KONSERNITULOSLASKELMA**

	2022	2021
Toimintatuotot	134 635 056	140 952 297
Toimintakulut	-313 405 633	-301 531 845
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappi- osta)	143 782	147 521
Toimintakate	-178 626 795	-160 432 028
Verotulot	152 907 341	143 083 639
Valtionosuudet	49 879 437	45 274 567
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	226 274	247 477
Muut rahoitustuotot	11 200 298	3 535 362
Korkokulut	-1 421 303	-1 153 545
Muut rahoituskulut	-11 331 976	-337 424
Vuosikate	22 833 275	30 218 049
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-22 319 894	-21 340 380
Omistuksen eliminointierot	0	-294 459
Arvonalentumiset	-13 050	-510 483
Tilikauden tulos	500 331	8 072 727
Tilinpäätössiirrot	721	652
Tilikauden verot	-424 774	-676 840
Laskennalliset verot	-28 580	-104 937
Vähemmistöosuudet	-358 687	-981 930
Tilikauden ali-/ylijäämä	-310 989	6 309 672

4.5 Kangasalan kaupungin konsernin rahoituslaskelma

12.5.2023

**KANGASALAN KAUPUNKI
KONSERNIN RAHOITUSLASKELMA**

	2022	2021
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	22 833 275	30 218 049
Tilikauden verot	-424 774	-676 840
Tulorahoituksen korjauserät	-1 340 786	-2 984 408
Yhteensä	21 067 715	26 556 802
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-50 744 181	-37 462 401
Rahoitusosuudet investointimenoihin	912 742	2 265 852
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	1 789 956	7 100 853
Yhteensä	-48 041 482	-28 095 696
Toiminnan ja investointien rahavirta	-26 973 767	-1 538 894
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	-69 328	-100 766
Antolainasaamisten vähennykset	57 751	55 678
Yhteensä	-11 577	-45 087
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	44 962 529	8 618 662
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-18 055 416	-7 603 480
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-141 214	-14 697 371
Yhteensä	26 765 900	-13 682 189
Oman pääoman muutokset		
Oman pääoman muutokset	0	-664 943
Muutokset vähemmistön osuudessa	0	0
	0	-664 943
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-238 157	-19 749
Vaihto-omaisuuden muutos	118 633	34 248
Saamisten muutos	439 176	-3 341 296
Korottomien velkojen muutos	5 237 420	6 335 556
Yhteensä	5 557 072	3 008 760
Rahoituksen rahavirta	32 311 395	-11 383 459
Rahavarojen muutos	5 337 627	-12 922 353
Rahavarat 31.12.	70 874 589	65 536 776
Rahavarat 1.1.	65 536 962	78 459 129
	5 337 627	-12 922 353
Rahavarojen muutos	5 337 627	-12 922 353

4.6 Kangasalan kaupungin konsernitase

12.5.2023

KONSERNITASE	31.12.2022	31.12.2021
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	738 415	402 839
Muut pitkävaikutteiset menot	1 034 682	2 245 016
Ennakkomaksut	10 312	271 798
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	1 783 409	2 919 654
Aineelliset hyödykkeet		
Ma- ja vesialueet	36 360 484	35 622 234
Rakennukset	142 945 591	147 796 293
Kiinteät rakenteet ja laitteet	68 172 047	58 249 778
Koneet ja kalusto	7 188 366	8 216 473
Muut aineelliset hyödykkeet	1 366 823	502 659
Ennakkomaksut ja keskener. hankinnat	37 727 069	17 819 521
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	293 760 380	268 206 959
Sijoitukset		
Osakkuusyhteisöosuudet	2 772 242	1 811 354
Muut osakkeet ja osuudet	8 678 525	8 864 062
Muut lainasaamiset	41 634	58 575
Muut saamiset	511 867	483 347
Sijoitukset yhteensä	12 004 269	11 217 338
PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ	307 548 057	282 343 951
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
Valtion toimeksiannot	423 628	531 009
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	3 431 588	3 514 056
Muut toimeksiantojen varat	186 973	191 001
Toimeksiantojen varat yhteensä	4 042 189	4 236 066
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	761 225	879 514
Valmiit tuotteet	2 286	2 613
Vaihto-omaisuus yhteensä	763 512	882 127
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	192 514	192 514
Lainasaamiset	101 968	0
Laskennalliset verosaamiset	5 181	5 154
Muut saamiset	88 204	46 189
Siirtosaamiset	43 223	53 879
Pitkäaikaiset saamiset yhteensä	431 091	297 735
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	12 327 123	13 382 559
Lainasaamiset	51 617	36 414
laskennalliset verosaamiset	71	71
Muut saamiset	3 943 690	2 851 097
Siirtosaamiset	3 120 094	3 744 803
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	19 442 596	20 014 944
Saamiset yhteensä	19 873 687	20 312 680
Rahoitusarvopaperit		
Osakkeet ja osuudet	68 229	68 229
Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin	551 189	552 142
Joukkovelkakirjalainasaamiset	62 654	81 238
Muut arvopaperit	23 673 858	26 615 702
Rahoitusarvopaperit yhteensä	24 355 930	27 317 311
Rahat ja pankkisaamiset	46 518 659	38 219 465
Vaihtuvat vastaavat yhteensä	91 511 788	86 731 582
VASTAAVAA YHTEENSÄ	403 102 034	373 311 599

M

12.5.2023

VASTATTAVAA	31.12.2022	31.12.2021
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	66 725 408	66 725 408
Säätiöiden pääomat	77 323	77 322
Arvonkorotusrahoasto	19 943	19 644
Muut omat rahastot	1 043 400	1 114 121
Edellisten tilikausien yli/alijäämä	93 084 668	86 978 797
Tilikauden yli/alijäämä	-310 989	6 309 672
Oma pääoma yhteensä	160 639 752	161 224 964
VÄHEMMISTÖOSUUDET	1 177 799	2 288 708
PAKOLLISET VARAUKSET		
Muut pakolliset varaukset	1 589 765	1 745 580
Pakolliset varaukset yhteensä	1 589 765	1 745 580
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Valtion toimeksiannot	481 425	785 540
Lahjoitusrahastojen pääomat	2 643 876	2 734 652
Muut toimeksiantojen pääomat	225 452	262 591
Toimeksiantojen pääomat yhteensä	3 350 753	3 782 783
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	134 033 104	110 516 235
Lainat julkisyhteisöiltä	4 701	9 401
Lainat muilta luotonantajilta	10 000 311	10 275 010
Saadut ennakot	1 077 384	1 077 384
Ostovelat	0	1 654
Liittymismaksut ja muut velat	16 033 504	15 480 077
Siirtovelat	0	685
Laskennalliset verovelat	7 488	12 933
Pitkäaikainen yhteensä	161 156 492	137 373 379
Lyhytaikainen		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	17 939 211	14 284 042
Lainat julkisyhteisöiltä	4 701	4 387
Lainat muilta luotonantajilta	1 119 594	1 246 044
Saadut ennakot	3 482 754	2 213 100
Ostovelat	23 916 516	21 986 466
Muut velat	3 892 930	3 413 994
Siirtovelat	23 333 799	22 326 146
Laskennalliset verovelat	1 497 968	1 422 005
Lyhytaikainen yhteensä	75 187 473	66 896 184
Vieras pääoma yhteensä	236 343 965	204 269 563
* VASTATTAVAA YHTEENSÄ	403 102 034	373 311 599

5. LIITETIEDOT

Tilinpäätöksen laatimista ja esittämistapaa koskevat liitetiedot

Kaupungin tilinpäätöksen laatimista ja esittämistapaa koskevat liitetiedot

ARVOSTUSPERIAATTEET JA –MENETELMÄT SEKÄ JAKSOTUSPERIAATTEET JA MENETELMÄT

Pysyvien vastaavien arvostus

Pysyvät vastaavat on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla.

Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa suunnitelman mukaisten poistojen perusteet.

Sijoitusten arvostus

Pysyvien vastaavien sijoitukset on merkitty taseessa hankintamenoon tai sitä alempaan arvoon. Arvostuksen perusteena on ollut hyödykkeen todennäköisesti tulevaisuudessa kerryttämä tulo tai sen arvo palvelutuotannossa.

Rahoitusomaisuuden arvostus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon. Rahoitusomaisuusarvopaperit on arvostettu tilinpäätöspäivän alimpaan hankinta-arvoon tai tätä alempaan todennäköiseen luovutushintaan.

Johdannaissopimukset

Vastatakaus Tampereen kaupungille Tampereen seudun Keskuspuhdistamo Oy:n lainojen takauksiin. Sopimuksen markkina-arvo 31.12.2022 -27 484 533,81 euroa, josta Kangasalan kaupungin vastatakauksen osuus on 7,65 % ja -2 102 566,84 euroa.

Jaksotusperiaatteet

Lomapalkkajaksotus on tehty käyttäen joulukuun palkkasummaa ja seuraavan vuoden 2023 sivukuluprosentteja.

Organisaatiomuutokset 1.1.2022 alkaen

Ei muutoksia.

Konsernitilinpäätöksen laatimista ja esittämistapaa koskevat liitetiedot

Konsernitilinpäätöksen laajuus

Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty kaikki tytäryhteisöt ja kuntayhtymät, joissa kaupunki on jäsenenä.

Sisäiset liiketapahtumat ja sisäiset katteet

Konserniyhteisöjen keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty sekä konserniyhteisöjen ja kaupungin omistamien kuntayhtymien keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty vähäisiä liiketapahtumia lukuun ottamatta. Olennaiset pysyviin vastaaviin sisältyvät sisäiset katteet on vähennetty. Sisäiset kiinteistöverot on eliminoitu.

Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset

Konsernitaseessa vapaaehtoiset ja verotusperusteiset varaukset sekä poistoero on jaettu vapaaseen omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan. Jako on otettu huomioon omistuksen eliminoinnissa, vähemmistöosuuksien erottamisessa sekä osakkuusyhteisöjen yhdistelemisessä.

Keskinäisen omistuksen eliminointi

Kaupungin ja sen tytäryhteisöjen sekä kuntayhtymien keskinäinen omistus on eliminoitu. Omistuksen eliminoinnissa syntynyt ero on kirjattu kokonaisuudessaan hankintatilikaudelle.

Vähemmistöosuudet

Vähemmistöosuudet on erotettu konsernin yli- ja alijäämästä konsernituloslaskelmassa sekä konsernin omasta pääomasta konsernitaseessa.

Suunnitelmanpoistojen oikaisu

Kiinteistö- ja asunto-osakeyhtiöiden aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden poistot on oikaistu suunnitelman mukaisiksi. Jäännösarvojen ero on kirjattu konsernituloslaskelmassa tytäryhteisöjen poistojen oikaisuksi ja aikaisemmille tilikausille kertynyt ero konsernitaseessa edellisten tilikausien yli-/alijäämän oikaisuksi.

Osakkuusyhteisöt

Osakkuusyhteisöt on yhdistelty pääomaosuusmenetelmällä konsernitilinpäätökseen.

Poikkeavat tilikaudet

Osakkuusyhteisö Kangasalan Jäähalli Oy on yhdistelty konsernitiilin päätökseen 30.4.2022 laaditun tilinpäätöksen perusteella.

Oikaisut edellisen tilikauden tietoihin

Oikaisuja edellisen tilikauden tietoihin ei ole.

Konsernirakenteen muutokset

Vehkajärven Vanhustentalosäätien purkutoimenpiteiden selvitys on aloitettu vuoden 2020 alussa ja säätien purkutoimenpiteet pyritään saamaan päätökseen vuoden 2023 aikana. Kaupungilla tullut uusi osakkuusyhtiö Kiinteistö Oy Rantatarpila.

Tuloslaskelman liitetiedot

12.5.2023

	2022	2021
Toimintatuottojen erittely		
Strateginen johto	1 854 410	3 950 175
Sosiaali- ja terveystulos	29 759 774	31 257 901
Sivistyskeskus	4 710 401	4 165 708
Tekninen keskus	5 280 977	5 742 622
Kangasalan vesi	8 202 989	8 144 593
Yhteensä	49 808 552	53 260 998

Verotulojen erittely

Kunnan tulovero	136 963 886	128 315 860
Osuus yhteisöverojen tuotosta	8 373 038	7 306 064
Kiinteistövero	7 855 304	7 658 935
Verotulot yhteensä	153 192 227	143 280 858

Valtionosuuksien erittely

Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	44 001 945	40 237 470
Verotuloihin perustuva valtionosuus tasaus	-4 176 173	-2 844 600
Harkinnanvarainen valtionosuuden korotus	0	0
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	-4 078 636	-3 989 167
Verotulomenetysten korvaus	14 075 656	11 820 156
Valtionosuudet yhteensä	49 822 792	45 223 859

Palvelujen ostojen erittely

Asiakaspalvelujen ostot	32 338 633	30 241 498
Muiden palvelujen ostot	78 211 878	75 788 125
Palvelujen ostot yhteensä	110 550 511	106 029 624

Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista

Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista

Käyttöomaisuuden poistojen määrittämisessä on käytetty ennalta laadittua poistosuunnitelmaa. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu käyttöomaisuuden hankintamenoista arvioidun taloudellisen käyttöiän mukaan.

Arvioidut poistoajat ja niitä vastaavat vuotuiset poistoprosentit sekä poistomenetelmät ovat:

Aineettomat oikeudet (atk-ohjelmia)	2 vuotta	Tasapoisto	50 %
Muut pitkävaikutteiset menot	2 - 5 vuotta	Tasapoisto	20 % - 50 %
Rakennukset	10 - 30 vuotta	Tasapoisto	3,3 % - 10 %
Rakennusten perusparannukset	10 - 30 vuotta	Tasapoisto	3,3 % - 10 %
Kiinteät rakenteet ja laitteet			
Tiet, puistot, urheilulaitokset		Menojäännöspoisto	20 %
Muut maa- ja vesirakenteet		Menojäännöspoisto	20 %
Vedenjakelu- ja viemäriverkot		Menojäännöspoisto	10 %
Puhelin- ja tietoliikenneverkot		Menojäännöspoisto	22 %
Vesilaitosten laitteet	15 vuotta	Tasapoisto	6,7 %
Muut kiinteät laitteet ja rakenteet	10 vuotta	Tasapoisto	10 %
Koneet ja kalusto			
Kuljetusvälineet ja autot	4 vuotta	Tasapoisto	25 %
Liikkuvat työkoneet	5 vuotta	Tasapoisto	20 %
Sairaala-, terveydenhuolto- yms. laitteet	5 vuotta	Tasapoisto	20 %
Atk-laitteet	3 vuotta	Tasapoisto	33,3 %
Muut laitteet ja kalusteet	3 vuotta	Tasapoisto	33,3 %

Pienet käyttöomaisuushankinnat on kirjattu vuosikuluiksi.

Poistonalaiset investoinnit ovat ylittäneet viime vuosina selkeästi poistojen määrän ja investointitarpeet ovat merkittävät lähivuosina mm. Lamminrahkan alueen rakentamisen seurauksena.

Pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntivoitot ja tappiot sekä rahoitustuotot ja -kulut

Pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntivoitot- ja tappiot

	2022	2021
Muut toiminta- tuotot		
Maa- ja vesialueiden luovutusvoitot	756 865	3 004 885
Osakkeiden luovutusvoitot	27	0
Myyntivoitot yhteensä	756 892	3 004 885

	2022	2021
Rahoitustuotot ja kulut		
Osinkotuotot saman konsernin yhteisöistä	620 232	1 020 232
Osinkotuotot muista yhteisöistä	540 427	584 626
Peruspääoman korot kuntayhtymiltä	225 093	225 093
Arvon alentumisten palautumiset	9 390 139	0
Muut rahoitustuotot	884 980	2 501 121
Yhteensä	11 660 870	4 331 072
Arvon alentumiset vaiht.vastaavien rah.va- roista	-10 875 482	-116 956
Muut rahoituskulut	-200 451	-61 401
Yhteensä	-11 075 933	-178 357

Taseen liitetiedot

Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

Pysyvät vastaavat

TASEEN VASTAAVIEN LIITETIEDOT												
Pysyvät vastaavat												
	Aineettomat hyödykkeet			Aineelliset hyödykkeet				Ennakkomaksut ja keskenener.			Yhteensä	Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet yhteensä
	Aineettomat	Muut pitkävaikutteiset menot	Ennakkomaksut ja keskenener.	Maa-alueet	Rakennukset	Kilteet	Koneet ja kalusto	Muut aineell. hyödykkeet	Ennakkomaksut ja keskenener.	hankinnat		
Poistamaton hankintameno 1.1.	72 611	157 539		230 150	79 834 832	47 719 603	3 453 317	283 051	12 041 628	175 941 265	176 171 415	
Lisäykset tilikauden aikana	9520			9 520	1 412 401	9 156 776	1 088 980		28 578 581	41 247 564	41 257 084	
Rahoitusosuudet tilikaudella				0		-465126,42	-11904		-435 712	-912 742	-912 742	
Vähennykset tilikauden aikana				0		9 186 828			-9 186 828	0	0	
Siirot erien välillä	-25 638	-99 796		-125 434	-5 555 178	-7 468 528	-1 515 329			-14 923 315	-15 048 749	
Tilikauden sumu-poistot												
Arvon alentumiset												
Poistamaton hankintameno 31.12.	56 493	57 743		114 236	75 692 055	58 129 552	3 015 064	283 051	30 997 669	201 352 771	201 467 007	
Kirjanpitoarvo 31.12.2022	56 493	57 743		114 236	75 692 055	58 129 552	3 015 064	283 051	30 997 669	201 352 771	201 467 007	

Pysyvien vastaavien sijoitukset

Pysyvien vastaavien sijoitukset				Muut laina- ja muut saamiset			
Osakkeet ja osuudet				Yhteensä	Saamiset konserni-yhteisöt	Saamiset muut yhteisöt	Sijoitukset yhteensä
	Osakkeet konserniyhtiöt	Kuntayhtymä-osuudet	Osakkeet osakkuus- ja muut omist. yhteisöt	Muut osakkeet ja osuudet			
Hankintameno 1.1.	13 387 997	9 086 558	423 881	7 936 945	219 748	260 029	31 315 159
Lisäykset	500 000		300 000	7 946			807 946
Vähennykset					-10 200		-10 200
Siirrot eri osien välillä							0
Hankintameno 31.12.	13 887 997	9 086 558	723 881	7 944 891	209 548	260 029	32 112 905
Arvondennukset tilikaudella							
Arvonkorotukset							
Kirjanpitoarvo 31.12.2022	13 887 997	9 086 558	723 881	7 944 891	209 548	260 029	32 112 905

Omistukset muissa yhteisöissä 2022

	Y-tunnus	Kotipaikka	Kaupungin omistusosuus	Konsernin omistusosuus	Kuntakonsernin osuus (1000 €)		
					omasta pääomasta	vieraasta pääomasta	tilikauden voitosta/tappiosta
Tytäryhtiöt							
Kangasalan Lämpö Oy	0510578-4	Kangasala	100,00000	100,00	9 078	11177	681
Kangasalan Uimahalli Oy	2151762-3	Kangasala	100,00000	100,00	1 470	6465	47
Kiinteistö Oy Kangasalan Parkki	0488027-9	Kangasala	100,00000	100,00	996	6507	0
Kiinteistö Oy Säästökeskus	0147850-8	Kangasala	64,60000	64,60	778	232	0
Kiinteistö Oy Vatjalan Kasarminportti	1626703-3	Kangasala	59,60000	59,60	3 971	27884	120
Kiinteistö Oy Taloherttua	0147998-1	Kangasala	100,00000	100,00	966	5	-10
Kiinteistö Oy Harjunsola I	2399808-8	Kangasala	100,00000	100,00	180	87	33
Kiinteistö Oy Harjunsola II	2399809-6	Kangasala	100,00000	100,00	533	94	39
Pirkanmaan Laatusännöinti Oy	2484055-7	Kangasala	100,00000	100,00	231	643	23
Herttuan Kiinteistöpalvelu Oy	2484056-5	Kangasala	100,00000	100,00	990	549	120
Kangasala-talo Oy	2592490-4	Kangasala	100,00000	100,00	518	161	-26
Business Kangasala Oy	2912961-7	Kangasala	100,00000	100,00	198	96	36
Kiinteistö Oy Kangasalan Timantti	0641873-1	Kangasala	100,00000	100,00	776	74	-4
				Yhteensä	20 682	53974	1059
Säätiöt ja yhdistykset							
Vehkajärven vanhustentalosäätiö	0626277-3	Kangasala	100,00000	100,00	42	12	191
Kuntayhtymät							
Pirkanmaan liitto	0828308-4	Tampere	5,42593	5,43	90	262	-2
Pirkanmaan sairaanhoitopiiri ky	0826597-8	Tampere	5,94800	5,95	12 887	40355	40
Tampereen kaupunkiseutu ky	2014682-4	Tampere	8,05832	8,06	50	32	0
Valkeakosken seudun koulutuskuntayhtymä	0206289-7	alkeakoski	0,53058	0,53		12	1
				Yhteensä	13 079	40662	38
Osakkuusyhtiöt							
Kangasalan Jäähalli Oy	1031638-3	Kangasala	33,80000	33,80	79	1008	0
Kiinteistö Oy Nattarin Lähipalvelukeskus	0245115-5	Kangasala	24,25998	24,26	71	27	5
Kiinteistö Oy Tielikennemuseo	0840674-2	Kangasala	48,24667	48,25	450	1048	0
Sahalahden Esikäsittelylaitos Oy	2297620-7	Kangasala	41,00000	41,00	41	128	21
Kuntien Hankintapalvelut KuHa Oy	2397232-0	Pirkkala	20,70000	20,70	177	35	1
Kiinteistö Oy Rantatarpila	05290916	Kangasala	35,920000	35,92	415	3	0
				Yhteensä	1 233	2249	27

12.5.2023

Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset	2022	2021
Saamiset tytäryhteisöltä		
Lainasaamiset	324 923	360 251
Yhteensä	324 923	360 251
Lyhytaikaiset saamiset		
Saamiset tytäryhteisöltä		
Myyntisaamiset	169 322	111 126
Siirtosaamiset	25 875	0
Yhteensä	195 197	111 126
Saamiset kuntayhtymältä, joissa kunta on jäsenenä		
Myyntisaamiset	0	27
Siirtosaamiset	225 093	225 093
Yhteensä	225 093	225 120
Saamiset osakkuus- ja sekä muilta omistusyhteisöiltä		
Lainasaamiset	0	236 597
Myyntisaamiset	0	2 856
Siirtosaamiset	0	126 752
Yhteensä	0	366 205
Saamiset yhteensä	745 213	1 062 702
Lyhytaikaisiin siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät		
Siirtyvät korot	225 093	225 093
Koulutuskorvaus, TVR	102 650	97 110
Valtiokonttori/sotainvalidit		2500
Tasauslasku Pälkäne	626 626	
KEHA kust.korv kunnille		15 000
Työterveyshuollon korvaus	832 221	380 751
VOS Opetus- ja kulttuuri	27 390	99 402
Sote-hankkeet/ Pirso ja Komar 3		551 752
VM hankkeet		45 981
Tampereen kaupunki/Työkykyhanke		15079,04
COVID19 valtionosuusavustus 2021		1 340 000
Kiinteistö Oy Kangasalan Harjunsola I	72 904	
Kiinteistö Oy Kangasalan Harjunsola II	84 955	
Herttuan Kiinteistöpalvelu Oy	117 981	
Elatustukien saamisten jaksotuksia	16 522	
Pysäköintivirhemaksuja	50 557	
Pohjola vakuutus	28 806	
KuEL emeno tilinpäätösarvio 2022	17 592	
Huutokauppatilitys	19 400	
Soten myyntilaskujen jaksotuksia	35 816	
Alkaisemman kotikunnan korvauksen jaksotus	28 838	
Muut siirtosaamiset	100 406	
Lyhytaikaiset siirtosaamiset yhteensä	2 387 758	3 107 719
Rahoitusarvopaperit		
Sijoitukset rahanmarkkinainstrumentteihin		
Markkinarvo	287 006	287 960
Kirjanpitoarvo 31.12.	249 047	250 000
Erotus	37 959	37 960
Muut arvopaperit		
Markkinarvo	26 532 189	31 766 120
Kirjanpitoarvo 31.12.	23 898 584	26 615 702
Erotus	2 633 605	5 150 418

Taseen vastattavien liitetiedot

12.5.2023

	2022	2021
Oma pääoma		
Peruspääoma 1.1.	66 725 408	66 725 408
Peruspääoma 31.12.	66 725 408	66 725 408
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1.	64 711 287	53 724 876
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	5 961 276	10 986 412
Tilikauden yli-/alijäämä	2 069 814	5 961 276
Oma pääoma yhteensä	139 467 785	137 397 972

Pitkäaikainen vieras pääoma**Velat, jotka erääntyvät yli viiden vuoden kuluttua**

Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	30 633 342	18 300 008
Yhteensä	30 633 342	18 300 008

Velkojen erittely	2022	2021
Pitkäaikainen vieras pääoma		
Velat tytäryhteisöille		
Liittymismaksut ja muut velat	182 433	142 545
Lyhytaikainen vieras pääoma		
Velat tytäryhteisöille		
Ostovelat	528 498	548 149
Muut velat	0	0
Siirtovelat	1 663	5 709
	530 161	553 858
Velat kuntayhtymille, joissa kunta on jäsenenä		
Ostovelat	3 461 917	3 464 277
Siirtovelat	598 300	782 525
	4 060 218	4 246 802
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	4 590 379	4 800 660

Shekkilimiitti

Luotollisen Danske Bank Oyj:n shekkitilin limiitti 31.12.	1 681 879	1 681 879
siitä käyttämättä oleva määrä	1 681 879	1 681 879
Luotollinen Nordea Pankki Suomi Oyj:n shekkitili 31.12.	5 000 000	5 000 000
siitä käyttämättä oleva määrä	5 000 000	5 000 000

Muut velat

Muut pitkäaikaiset velat		
Liittymismaksut	15 171 304	14 553 501
Muut velat	22 060	22 060
Yhteensä	15 193 364	14 575 561

Siirtovelat

Lyhytaikaiset siirtovelat	2022	2021
Menojäämät		
Korkojaksotukset	75 947	75 526
Lomapalkkajaksotus	12 329 920	11 565 542
Palkkojen ja henkilösivukulujen jaksotukset	585 195	422 153
Työnantajan eläkevakuutusmaksut	555 697	578 731
Pirkanmaan sairaanhoitopiirin ky		721 777
Investointikulujen jaksotuksia		220 923
Ryhmähenkivakuutusmaksu	50168	44 601
Muut menojäämät	2 230 731	80 222
Yhteensä	15 827 658	13 709 476,08

Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot**Vuokrakone- ja leasingvastuut**

	2022	2021
Omasta puolesta		
Vuokrakone- ja leasingvastuut	6 868 260	4 169 574
Seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	2 557 100	2 147 832

Vastuusitoumukset konserniyhteisöjen puolesta

Tytäryhteisöjen puolesta annetut takaukset		
Alkuperäinen pääoma	57 127 612	57 127 612
Jäljellä oleva pääoma	41 914 308	44 290 077

Vakuudet muiden puolesta

Osakkuusyhteisöjen puolesta annetut takaukset		
Alkuperäinen pääoma	6 493 180	6 493 180
Jäljellä oleva pääoma	4 842 359	5 169 616

Takaukset muiden puolesta		
Alkuperäinen pääoma	43 204 039	43 204 039
Jäljellä oleva pääoma	21 564 212	20 598 895

Vastatakaus OP koronvaihtosopimus, osuus 7,65 %		
Nimellisarvo (250 000 000)	19 125 000	19 125 000
Käypä arvo (-27 484 533)	-2 102 567	-3 161 481
Alkamispäivä 2.1.2024 ja päättymispäivä 2.1.2049		

Vastatakaus Nordea koronvaihtosopimus, osuus 7,65 %		
Nimellisarvo (30 000 000)	2 295 000	0
Käypä arvo (-1 369 778)	-104 788	0
Alkamispäivä 2.1.2025 ja päättymispäivä 3.1.2050		

Vastuu Kuntien takauskeskuksen takausvastuista

Kunnan osuus takauskeskuksen takausvastuista 31.12.	246 968 708	227 760 047
Kunnan osuus takauskeskuksen kattamattomista takausvastuista 31.12.	0	0
Kunnan mahdollista vastuuta kattava osuus takauskeskuksen rahastosta 31.12.	142 818	149 195

Muut taloudelliset vastuut

Kangasalan Uimahalli Oy:n ja Kangasala-Talo Oy:n rahoitus päätetään vuosittain talousarvion hyväksymisen yhteydessä.

Kangasalan Jäähalli Oy:n ja kaupungin välistä 4.11.1996 allekirjoitettua sopimusta on jatkettu. Kh 8.2.2016 § 37 on hyväksynyt Kangasalan Jäähalli Oy:n lopulle lainalle (pääoma 62 712,48 euroa) laaditun maksusuunnitelman, jonka mukaan lainan viimeinen lyhennyserä maksusuunnitelman mukaisesti syyskuussa 2023.

Kiinteistö Oy Tieliikennemuseolle

3. vaihe vv. 2009-2023 vuosittaisena avustuksena 18 000 euroa

4. vaihe vv. 2015-2024 vuosittaisena avustuksena 100 000 euroa

Arvonlisäveron palautusvastuu

Palautusvastuun toteutuminen ei ole todennäköistä talousarvion 2022 ja taloussuunnitelman 2022-2023 tai muun suunnitelman perusteella.

Maankäyttösopimukset**Vuonna 2022 tehtiin seuraavat maankäyttösopimukset:**

Pikkola, koskien kiinteistöjä Kuusela ja Seppälä. Asemakaava 858. 24.3.2022 (kh. 4.4.2022 § 115)

Vatjala, Tuohenpala. Asemakaava 862. 23.3.2022 (kh. 4.4.2022 § 113)

Vatjala, Anjanpihka. Asemakaava 862. 23.3.2022 (kh 4.4.2022 § 114)

Vatjala, Raatala. Asemakaava 862. 23.3.2022 (kh 4.4.2022 § 112)

Ilkko, Päivärinne ja Päivärinne I. Asemakaava 850. 25.10.2022 (kh 2.3.2020 §53)

Kaikki yllä olevat ovat ehdollisia asemakaavan lainvoimaisuudesta. Ainoa toistaiseksi toteutunut sopimus asemakaavan lainvoimaisuuden myötä on Veturitie-Valoputkentien maankäyttösopimus.

Korkosuojauksiin liittyvät johdannaissopimukset

Vastatakaus Tampereen kaupungille Tampereen seudun Keskuspuhdistamo Oy:n lainojen takauksiin. Sopimuksen markkina-arvo 31.12.2022 -27 484 533,81 euroa, josta Kangasalan kaupungin vastatakauksen osuus on 7,65 % ja -2 102 566,84 euroa.

	2022	2021
Henkilöstön lukumäärä		
Vakituiset	1 778	1 705
Määräaikaiset, tilapäiset	437	413
joista työllistettyjä	13	15
Oppisopimus	9	9
Oppilas, harjoittelija	3	4
Yhteensä	2 227	2 131
 Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	81 907 382	76 730 252
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	16 177 922	15 138 717
Muut henkilösivukulut	3 343 275	3 342 790
Henkilöstökorvaukset ja muut korjauserät	-1 686 632	-1 472 663
 Yhteensä tuloslaskelman mukaan	 99 741 946	 93 739 096
 Henkilöstökuluja aktivoitu pysyviin vastaaviin	 1 500	 97 082
 Yhteensä henkilöstökulut	 99 743 446	 93 836 178

Luottamushenkilön palkkioista perityt ja puolueelle tilitetty luottamushenkilömaksut

	2022	2021
Suomen keskusta	2 717	4454
Kansallinen kokoomus	12 224	12877
Suomen sosiaalidemokraattinen puolue	13 805	15797
Suomen Kristillisdemokraatit	5 880	6616
Vasemmistoliitto	2 512	3331
Vihreä liitto	4 879	5685
Perussuomalaiset	5 541	3910
Luopioisten Kokoomus	189	54
 Yhteensä	 47 747	 52724
 KPMG Julkistarkastus Oy		
Tilintarkastuspalkkiot	36932	31 710
 Palkkiot yhteensä	 36 932	 31 710

Tiedot kaupungin ja sen intressitahoihin kuuluvien välisistä liiketoimista

Kaupunki on antanut tilikaudella vuoden 2022 talousarvion yhteydessä hyväksytyt avustukset konserniyhtiöille ja muille yhteistoimintatahoille seuraavasti:

- Kangasalan Uimahalli Oy, 924 170,78 euroa
- Kiinteistö Oy Taloherttua, 94 808,70 euroa
- Kangasala-talo Oy, 915 050 euroa
- Kiinteistö Oy Tieliikennemuseo, 118 000 euroa
- Kangasalan Jäähalli Oy, 75 000 euroa

Konserniyhtiöille toteutetun kyselyn mukaan konsernin lähipiirin kanssa ei ole ollut tavanomaisesta poikkeavaa liiketoimintaa.

Tytäryhtiöiden palvelujen normaalista hinnoiteltu ei ole poikettu, eikä annettu poikkeuksellisia alennuksia toisille konserniyhtiöille.

Eriytetyt tuloslaskelmat

Kirjanpidon eriyttäminen 1.1.-31.12.2022, kilpailulaki 30 d §, liiketilojen vuokraus

12.5.2023	1.1.-31.1.2022	1.1.-31.12.2021
Liikevaihto	657 879,66	673 637,18
Liiketoiminnan muut tuotot	409,48	434,99
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		
Ostot tilikauden aikana	-107 349,09	-111 473,75
Palvelujen ostot	-221 582,52	-148 032,24
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-22 698,68	-27 260,34
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-2 986,78	-5 067,76
Muut henkilösivukulut	-8 462,93	-9 560,38
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-118 283,97	-87 137,92
Liiketoiminnan muut kulut	-235 190,52	-257 442,31
Liikeliiketoiminta (-alijäämä)	-58 265,35	28 097,47
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä	-58 265,35	28 097,47
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	-58 265,35	28 097,47
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-58 265,35	28 097,47

Kilpailulain 30 d §:n perusteella julkisyhteisön on 1.1.2020 alkaen eriytettävä kilpailutilanteessa markkinoilla harjoittamansa taloudellinen toiminta kirjanpidossaan.

Kirjanpidon eriyttämissäännös luo edellytyksiä julkisyhteisön elinkeinotoiminnan kannattavuuden ja hinnoittelun kustannusperusteisuuden varmistamiseen. Tämä ennaltaehkäisee kilpailuneutraliteetti-ongelmien syntymistä ja tehostaa kilpailuneutraliteetin valvontaa. Eriyttämismuutokset mahdollistaa kirjanpitosäännösten mukaisesti laaditun ja tilintarkastuksen piiriin kuuluvan aineiston hyödyntämisen KKV:n valvontatoiminnassa.

Laskelmassa on eriytetty kaikki liiketilat, jotka ovat Kiinteistö Oy Harjunsola 1:ssä ja vuokrattavat muut liiketilat sekä tilat Juhlatalo Kontulassa, Kuhmalahden rantasauna, Vahderpään Vaparissa ja Vallitun leirikeskuksessa. Lisäksi laskelmassa on mukana kirjaston kahvion tilat sekä Kirkkoharjun näkötorin kahvila, jotka on vuokrattu yrittäjille.

Kirjanpidossa kaikille kiinteistöille ja huoneistoille on oma kohdenumerointi, jotta kulujen kohdentaminen on mahdollista. Kiinteistö Oy Harjunsola I ja Harjunsola II huoneistot ovat kaupungin omistuksessa ja niistä saatavat vuokratuotot tulevat kaupungin tuloksi.

Vuokratuista tiloista 26 tilaa on verollisen liiketoiminnan piirissä ja 36 tilaa on verottoman toiminnan piirissä.

Konsernitilinpäätöksen liitetiedot

12.5.2023

KONSERNITULOSLASKELMAN LIITETIEDOT

	2022	2021
Toimintatuotot tehtäväalueittain		
Yleishallinto	5 480 938	6 846 103
Sosiaali- ja terveystoimet	93 591 382	99 635 195
Opetus- ja kulttuuritoimet	6 215 667	5 626 335
Yhdyskuntapalvelut	29 339 258	20 699 464
Muut palvelut	7 415	8 173 376
	<u>134 634 661</u>	<u>140 980 474</u>
Valtionosuuksien erittely		
Peruspalvelut, ilman tasausta	44 001 945	40 237 470
Verotuloihin per. valtionosuuksien tasaus	-4 176 173	-2 844 600
Opetus- ja kulttuuritoimen muut	-4 021 991	-3 989 167
Koulutuskuntayhtymien valtionosuudet	0	50 708
Verotulomenetysten korvaus	14 075 656	11 820 156
Valtionosuudet yhteensä	<u>49 879 437</u>	<u>45 274 567</u>
Pakollisten varausten muutokset		
Pirkanmaan Sairaanhoidopiiriin ky		
Potilasvahinkovastuuvaraus 1.1.	1 727 234	1 587 990
Omistussuuden muutos, vähennys	-203 530	0
Lisäykset	47 837	139 206,87
Potilasvahinkovastuuvaraus 31.12.	<u>1 571 541</u>	<u>1 727 197</u>
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot ja tappiot		
Myyntivoitot		
Myyntivoitot, maa-alueet	756 892	3 016 498
Myyntivoitot, osakkeet	0	0
Myyntivoitot, rakennukset	0	0
Myyntivoitot, muut	792 200	3 785
	<u>1 549 091</u>	<u>3 020 283</u>
Myyntitappiot		
Myyntitappiot, maa-alueet	0	0
Myyntitappiot, rakennukset	0	0
Myyntitappiot, muut	47 861	8 659
	<u>47 861</u>	<u>8 659</u>

Konsernitaseen liitetiedot

KONSERNITASEEN LIITETIEDOT
TASEEN VASTAAVIEN LIITETIEDOT

	2022	2021
Arvonkorotukset		
Maa- ja vesialueet		
Arvo 1.1.	180	180
Arvonkorotusten purku		
Arvo 31.12.	180	180

Arvonkorotusten kohteena olevien maa-alueiden arvo on määritetty varovaisuuden periaatetta noudattaen. Kirjanpitolain mukaiset arvonkorotusten edellytykset täyttyvät.

Maa- ja vesialueet erittely

Maa- ja vesialueet		
Kiinteistöjen liittymismaksut	2 188 328	2 122 039
Muut maa- ja vesialueet	34 171 975	33 500 035
Arvonkorotukset	180	180
Maa ja Vesialueet yhteensä	36 360 484	35 622 254

Siirtosaamiset

	2022	2021
Korkojaksotukset	219 723	225 093
Versaamiset	60 490	34 402
Jaksotetut henkilöstökulut	13 542	125 746
Kelan korvaus työterveyshuollosta	975 459	380 751
Menoennakot	22 520	30 094
Valtion tuet ja avustukset	27 390	99 402
Tuet ja avustukset	19 727	1 825 550
Muut lyhytaikaiset	1 781 243	1 077 643
	3 120 094	3 798 681

12.5.2023

KONSERNITASEEN LIITETIEDOT		
TASEEN VASTATTAVIEN LIITETIEDOT		
	2022	2021
Oma pääoma		
Peruspääoma 1.1.	66 725 408	66 725 408
Peruspääoma 31.12.	66 725 408	66 725 408
Yhdistysten ja säätiöiden pääomat 1.1.	77 322	77 322
Yhdistysten ja säätiöiden muutos, vähennys	0	0
Yhdistysten ja säätiöiden pääomat 31.12.	77 322	77 322
Arvonkorotusrahasito 1.1.	19 644	19 644
Arvonkorotusrahasito 31.12.	19 644	19 644
Muut omat rahastot 1.1.	1 114 120	1 114 772
Omistussuuden muutos, vähennys	-70 721	-652
Lisäykset		0
Muut omat rahastot 31.12.	1 043 400	1 114 120
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1.	93 084 668	86 978 797
Osingonjako	0	0
Aikaisempiin tilikausiin liittyvät korjaukset	0	0
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) muutos	0	0
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	93 084 668	86 978 797
Tilikauden yli/alijäämä	-310 989	6 309 672
Oma pääoma yhteensä	160 639 752	161 224 964
Velat, jotka erääntyvät myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	75 579 308	39 131 288
Lainat muilta luotonantajilta	7 523 913	8 075 356
Pitkäaikaiset velat yhteensä	83 189 970	47 206 643
Pakolliset varaukset		
Muut pakolliset varaukset		
Potilasvahinkovakuutus	1 571 540	1 727 197
Muut velat		
Muut pitkäaikaiset velat		
Liittymismaksut ja muut velat	16 033 504	15 480 077
Yhteensä	16 033 504	15 480 077
Erittely siirtovelosta		
Verovelat	16 424	133 092
Korkojaksotukset	263 023	193 824
Jakotetut henkilöstökulut	19 283 355	17 979 857
Jakotetut tuet ja avustukset	828 303	19 743
Muut lyhytaikaiset	2 942 694	4 000 315
	23 333 799	22 326 831

**KONSERNIN VAKUUKSIA JA VASTUUSITOUMUKSIA KOSKEVAT
LIITETIEDOT**
Vuokravastuut

	2022	2021
Toimitilojen vuokravastuut	8 696 635	23 221 504
Koneiden ja laitteiden vuokravastuut	7 665 151	5 036 751
Maa-alueiden vuokravastuut	0	2 134 216
Muut vuokravastuut	13	7
Vuokravastuut yhteensä	16 361 799	30 392 478
siitä seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	4 076 353	4 212 282

Vastuusitoumukset konserniyhteisöjen puolesta

Tytäryhteisöjen puolesta annetut takaukset		
Alkuperäinen pääoma	57 127 612	57 127 612
Jäljellä oleva pääoma	41 914 308	44 290 077
Osakkuusyhteisöjen puolesta annetut takaukset		
Alkuperäinen pääoma	6 493 180	6 493 180
Jäljellä oleva pääoma	4 842 359	5 169 616

Vastuusitoumukset muiden puolesta

Takaukset muiden puolesta		
Alkuperäinen pääoma	43 204 039	43 204 039
Jäljellä oleva pääoma	21 564 212	20 598 895

Velat, joiden vakuudeksi annettu kiinnityksiä kiinteistöihin

Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	4 382 902	4 100 508
Vakuudeksi annetut kiinnitykset	0	500 000
Lainat julkisyhteisöiltä	22 350 540	22 490 667
Vakuudeksi annetut kiinnitykset	0	0
Muut lainat	1 924 669	1 924 628
Vakuudeksi annetut kiinnitykset yhteensä	0	500 000

Omasta puolesta annetut vakuudet

Kiinteistökiinnitykset	4 089 222	4 089 220
Pantattujen arvopapereiden kirjanpitoarvo	0	1 481
Talletukset	410 050	410 050
Yhteensä	4 499 272	4 500 751

Konsernin muut taseen ulkopuoliset järjestelyt**Järjestelyjen tarkoitus****Konserni****2022****2021**

Sopimusvastuut

Arvonlisäveron palautusvastuu

4 290 707,95

1 306 621,57

Johdannaissopimukset

Avoinna olevien johdannaissopimusten nimellisarvot

Korkojohdannaiset

Koronvaihtosopimukset

Korkojohdannaiset

6 673 375,97

7 058 313,68

6 673 375,97

7 058 313,68

Avoinna olevien johdannaissopimusten markkina-arvot

Korkojohdannaiset

Koronvaihtosopimukset

Korkojohdannaiset

-3 557 654,36

-3 302 019,67

-3 557 654,36

-3 302 019,67

6 ERIYTETTY TILINPÄÄTÖKSET

KANGASALAN VESI -liikelaitos

Kangasalan Vesi -liikelaitos

Vastuuhenkilö: toimitusjohtaja Antti Kytövaara

Talous (Valtuustoon nähden sitova)

17.3.2023

Kangasalan vesi, euroa	TP2022	TA 2022	TA 2022 muutokset	MTA 2022	Poikkeama	Tot.-% /MTA	TP2021
Toimintatuotot	8 605 917	8 330 000		8 330 000	275 917	103,3%	8 511 462
ulkoiset	8 202 989	8 000 000	0	8 000 000	202 989	102,5%	8 144 593
sisäiset	402 927	330 000		330 000	72 928	122,1%	366 869
Toimintakulut	-5 189 835	-5 461 357		-5 461 357	271 521	95,0%	-5 148 293
ulkoiset	-5 000 388	-5 180 000	0	-5 180 000	179 611	96,5%	-4 901 194
sisäiset	-189 447	-281 357		-281 357	91 910	67,3%	-247 099
Toimintakate	3 416 081	2 868 643		2 868 643	547 438	119,1%	3 363 169
Poistot ja arvonalentumiset	-2 497 066	-2 750 000		-2 750 000	252 934	90,8%	-2 299 704

Toimintaympäristö 2022

Toiminta sisältää vedentuotannon omista pohja- ja pintavesilaitoksista ja jätevesien johtamisen Tampereelle Viinikanlahden jätevedenpuhdistamolle käsiteltäväksi sekä jätevesien käsittelyn Pohjan alueella.

Kangasalan Vesi- liikelaitoksen tehtävänä on johtaa laadukasta talousvettä verkostoon liitetyille asukkaille sekä huolehtia jäteveden johtamisesta puhdistettavaksi turvallisesti. Toiminnan tulee olla taloudellisesti tehokasta ja sen pitää keskittyä huolehtimaan luotettavista vesihuoltopalveluista laitoksen omalla toiminta-alueella. Vesijohtoverkostoon on liittynyt noin 6 660 kiinteistöä, joissa on noin 30 600 asukasta. Viemäriverkostoon on liittynyt noin 5 480 kiinteistöä, joissa on noin 29 100 asukasta.

Painopistealueet

Hyvän talousveden varmistaminen ja asiallisen viemäroinnin järjestäminen ovat vesilaitoksen päätehtävät, mikä edellyttää laadukkaita ja kestäviä vesihuoltoratkaisuja.

Pääpaino investointien osalta on ollut vesi- ja viemäriverkostojen saneerauksissa. Merkittävin uudiskohde on ollut Lamminrahkan ensimmäisen asemakaava-alueen vesihuollon toteuttaminen ja se valmistui vesihuollon osalta kokonaisuudessaan alkuvuodesta 2023.

Tuloutus kaupungille

Kangasalan Vesi -liikelaitos tuloutti kaupungille korkona perustamislainasta ja korvauksena peruspääomasta yhteensä 200 000 euroa, vuosittain taloussuunnitelmakaudella 2022-2024.

STRATEGISET TAVOITTEET 2022

Numero	Strateginen tavoite
1	Palveleva, uudistuvan toimintakulttuurin ja sujuvan arjen Kangasala
4	Henkilöstö on osaavaa, hyvinvoivaa ja motivoitunutta
9	Tuottava, tehokas ja vaikuttava

Toiminnalliset tavoitteet ja toteuma 31.12.2022

Numero	Toiminnallinen tavoite	Toteuma 31.12.2022
1.8	Asiakaspalvelutyökalujen kehittäminen	Asiakaspalvelutyökaluja on kehitetty asentamalla suunnitelman mukaisesti etäluettavia vesimittareita, joita käytössä yhteensä 2350 kpl.
1.9	Toimintavarmuus ja sen kehittäminen	Toimintavarmuus on ollut hyvällä tasolla. Vedenjakelukatkoja putkirikoista johtuen on ollut 18 kpl. Vedentuotantolaitoksista johtuvia vedenjakeluhäiriöitä ei ole ollut. Jätevedenpumpppaamoilta ei ole ollut ylivuotoja. Toimintavarmuuden ylläpito ja kehittäminen on ollut jokapäiväistä.
4.4	Panostamme työhyvinvointiin ja työssä jaksamiseen / Edistämme työhyvinvointia ja vähennämme sairauspoissaoloja	Työhyvinvointia on edistetty panostamalla omatoimiseen työhyvinvoinnin ylläpitoon Easy-break systeemin kautta ja järjestämällä yhteisiä tykytapahtumia. Sairauspoissaoloprosentti on alkuvuodelta 3,9 %.
4.7	Henkilöstön ammattitaidon kehittäminen ja moniosaamisen lisääminen	Koulutuksia on jälleen voinut järjestää ja niihin on osallistuttu tarpeen mukaan. Työtehtävien kierron kautta on ylläpidetty ammattitaitoa ja tietoa. Koulutuspäivien määrä oli 2,5 päivää / työntekijä / vuosi.
9.4	Pidämme tulot ja menot pysyvästi tasapainossa	Toiminnan tulot ja menot olivat tasapainossa. Tuloja kertyi enemmän kuin oli suunniteltu 8,6 M€ (103 %) ja menoja hieman vähemmän 5,2 M€ (95 %). Vanhoja rahoituslainoja lyhennettiin 250 000 euroa. Uutta rahoituslainaa ei nostettu.

Tehokkuusmittarit

Tehokkuusmittarit	TP2021	MTA2022	TP2022
käyttö- ja kunnossapitokustannukset/ vesijohtoverkostopituus €/km	1 745	1890	2114
käyttö- ja kunnossapitokustannukset/ viemärijohtoverkostopituus €/km	3 762	4290	3724
Putkirikkoja (talousvesi) / verkostopituus, kpl/100 km	3,4	6	4,3

Informatiiviset tunnusluvut

Informatiiviset tunnusluvut	TP2021	MTA2022	TP2022
Laskutettu vesimäärä, m3	1 792 000	1 700 000	1 669 794
Laskutettu jätevesimäärä, m3	1 636 000	1 540 000	1 585 353
Vesijohtoverkosto, km	412	414	420
Viemäriverkosto, km	339	339	350
Hulevesiverkosto, km	62	61	62
Henkilöstön määrä (budjetoidut vakanssit)	24	24	23
Sairauspoissaolo, %	1,9	5	3,8
Liikevaihto euroa/asukas	260,8	252,4	260,9

Asukasmäärä

Väestö 31.12.2021: 32 622

Väestö 31.12.2022: 32 965 (ennakkotieto)

m

KANGASALAN VESI -LIIKELAITOS

TOIMINTAKERTOMUS VUONNA 2022

Kangasalan Vesi -liikelaitos on Kangasalan kaupungin liikelaitos, joka tuottaa vesihuoltopalveluja asiakkailleen. Kaupunki on määritellyt vesihuoltolaitokselle toiminnalliseksi tavoitteeksi seuraavaa:

"Kangasalan Vesi -liikelaitoksen tavoitteena on toiminnallaan turvata toiminta-alueellaan sellainen vesihuolto, että kohtuullisin kustannuksin on saatavissa riittävästi terveydellisesti ja muutoinkin moitteetonta talousvettä sekä turvata terveyden ja ympäristönsuojelun kannalta asianmukainen viemärointi."

Katsaus vesihuoltotoimintaan

Vesilaitoksen päätehtävä on hyvän talousveden varmistaminen ja asiallisen viemäröinnin järjestäminen asiakkaille.

Valvontatutkimusohjelman vesinäytetuloksien perusteella talousveden laatu on pysynyt hyvällä tasolla. Laitoksilta lähtevä vesi on tasalaatua ja talousvesiasetuksien 1352/2015 sekä 683/2017 mukaista.

Kangasalla voidaan nauttia laadukkaasta ja raikkaasta pohjavedestä. Vedenhankinta tapahtuu pääasiassa Rikun ja Raikun pohjavesilaitoksien kautta. Kuhmalahden alueella on käytössä päävedenottoa kapasiteetiltaan pienempi Lintusyrjän pohjavedenotto. Sahalahden pintavesilaitos toimii varalaitoksena. Vehkajärven vedenotto otettiin käyttöön 21.11.2022. Lisäksi Kangasalan Vesi -liikelaitoksen verkostoon on kaksi varayhteyttä Tampereen verkostosta.

Sahalahden pintavesilaitoksen koekäyttöä jatkettiin suunnitelman mukaisesti. Varalaitoksen tekninen käyttöikä on kuitenkin päättymässä ja mahdollisen korvaavan ratkaisun yleissuunnitelmatoimen selvitys valmistui vuonna 2021.

Kangasalan jätevedet johdettiin kahta siirtoviemäriinjaa pitkin Tampereelle puhdistettavaksi, lukuun ottamatta Kuhmalahden Pohjan aluetta. Kuhmalahden Pohjan alueen jätevedet käsiteltiin Pohjan jätevedenpuhdistamolla.

Ylläpitotoiminta toteutettiin suunnitelmien mukaisesti. Yhtenä painopistealueena oli laitosten ja pumppaamoiden ennakko- ja huoltotöiden tekeminen. Käyttö-, huolto- ja ylläpitotoiminta järjestettiin pääosin oman organisaation kautta. Oma toimintaa täydennettiin osto- ja sopimuspalveluilla mm. seuraavin toimin: Kangasalan alueen jätevesien käsittelypalvelut sekä Sahalahden jätevesien esikäsittely, talousveden ja jäteveden laboratorioanalyysipalvelut, painehuuhtelu- ja imuautopalvelut.

Uudis- ja saneerauskohteiden rakentamis-, työkone- ja suunnittelupalvelut ovat myös ensisijaisesti ulkopuolelta hankittavia palveluja.

Sähköisien ylläpitojärjestelmien ja asiakastietojärjestelmän kehittäminen jatkui kuluvan vuoden aikana. Kunnossapitojärjestelmä on päivittäisessä käytössä laitosten, pumppaamojen ja muiden kohteiden ylläpidossa. Henkilöstö osallistui aktiivisesti järjestelmän jatkuvaan käyttöön ja kehittämiseen. Osana vesilaskutuksen kehittämistä jatkettiin liittymien mekaanisten vesimittareiden vaihtoja etäluettaviin vesimittareihin, etäluettavia mittareiden osuus oli loppuvuodesta 2350 kpl 6500 mittarista.

Tarvikkeiden toimitusajat pidentyivät Ukrainassa alkaneen sodan johdosta ja johti osittain hankkeiden valmistumisajan siirtymiseen ja osittain materiaalien hinnan nousuihin. Koronaviruksen vaikutukset olivat vähäisiä vesihuoltotoimintaan.

Vuonna 2022 jatkettiin vesilaitoksien, terveydensuojeluviranomaisten ja muiden viranomaiset kanssa säännöllisesti tilannekuvapalavereita koskien vesihuollon ajankohtaisia asioita, toimintaohjeita ja varautumista. Tampereen seudun vesihuoltolaitoksien yhteistyö jatkui erityisesti mm. Sulkavuoren puhdistamohankkeen kautta. Tampereen Veden kanssa keskeisin yhteistyöhanke Lamminrahka jatkui, varsinainen rakentaminen alkoi kesällä 2020 ja saatiin ensimmäisen vaiheen osalta valmiiksi alkuvuodesta 2023. Lisäksi vesilaitos on Suomen Vesilaitosyhdistyksen jäsen, joka tuottaa erilaisen asiantuntijapalveluja, järjestää alan koulutusta ja valvoo vesilaitoksien etua laajemmalti Suomen mitta-kaavassa.

Hallinto ja henkilöstö

Kangasalan Vesi -liikelaitos on toiminut kuntalain tarkoittamana liikelaitoksena vuoden 2009 alusta lukien. Kangasalan Vesi -liikelaitos kuuluu teknisen keskuksen organisaatioon. Vesilaitoksella toiminoista vastaa kolme yksikköä: asiakaspalvelu-, laitos- ja verkostoyksikkö. Johtokunta hyväksyi 14.6.2018 Kangasalan Vesi -liikelaitoksen ensimmäisen varsinaisen strategian, Strategia 2018-28. Laadittu strategia pohjautuu kaupungin strategiaan.

Kangasalan Vesi -liikelaitoksen johtokunta

jäsen

pj. Uotila Riku-Sippo
vpj. Susanna Saarinen
Marko Järvenpää
Jaana Heinänen
Sakari Eerola
Marja Pekkarinen

varajäsen

Ville Viitala
Katja Poikajärvi
Pasi Ahtiainen
Anne-Mari Thomassen
Eero Ojanen
Jouhki Kati

Johtokunta kokoontui 10 kertaa.

Vastuuhenkilöt:

Hallinto ja asiakaspalvelu	toimitusjohtaja Antti Kytövaara
Laitokset	käyttöpäällikkö Mauno Annala
Verkostot	verkostopäällikkö Sami Virkajärvi

Vesilaitoksen toimintoja hoiti koko- tai osa-aikaisesti 23 henkilöä.

Tunnuslukuja ja suoritteita

Liikevaihto ja muut tuotot olivat 8 605 917 € (103,3 %) ja toimintakulut 5 189 835 € (95,0 %). Rahoitus-
tuotot ja -kulut olivat 180 057 € (69,0 %). Kunnan peruspääoman korvaus oli 170 396 €, perustamislai-
naa lyhennettiin 56 666 € ja sen korkoa maksettiin 29 604 €. Poistot olivat 2 497 066 €.

Tilikauden tulos oli arvioitua parempi. Tulot olivat arvioitua suuremmat ja käyttömenot suunnitellua
hieman pienemmät. Henkilöstökulut (91,0 %) olivat suunniteltua pienemmät ja palveluiden ostot oli-
vat (94,5 %). Aineet ja tarvikkeiden kustannukset olivat kohtuulliset (96,7 %). Muut toimintakulut olivat
171,8 % Tilikauden ylijäämä oli 745 562,69 €.

Investoinnit olivat yhteensä 3,8 milj. euroa, joista 1,5 milj. euroa kohdentui verkostojen ja jäteve-
sipumppaamoiden saneerauksiin. Uudisinvestointihankkeista merkittävimmän eli Lamminrahkan en-
simmäisen asemakaavan alueen rakentaminen käynnistyi kesällä 2020 Tampereen kaupungin ja
muiden toimijoiden kanssa Mossin puistokadun yhteisurakalla. Pääosa Lamminrahkan kuudesta ve-
sihuoltohankkeesta valmistui 2022. Vuoden 2023 alussa viimeinen hanke, joka oli Haltiankaaren
alue. Lamminrahkan vesihuollon toteuttamiseksi rakennettiin vesijohtoa yhteensä 7,5 km ja jäteve-
siviemäriä 10,3 km vuosien 2020-2023 aikana. Vanhaa vesijohtoverkostoa saneerattiin noin 2,8 km ja
jätevesiverkostoa noin 1,6 km. Vesihuoltoverkostoa saneerattiin Hakoisten, Pikonkankaan, Vatialan
ja keskustan alueilla. Lisäksi viemäriverkoston heikkokuntoisia jätevesikaivoja ja vesijohtoverkoston
venttiileitä uusittiin eri puolilla verkostoa. Uutta hulevesiverkkoa ei rakennettu eikä vanhaa verkos-
toa saneerattu.

Uutta lainaa ei otettu. Vanhoja ulkoisia lainoja lyhennettiin yhteensä 250 000 €.

Taulukko 1. Talouden vertailutaulukko

Kangasalan Vesi -liikelaitos	TP 2021	Alkuperäinen TA 2022	TA-muutokset	MTA 2022	TP 2022	Poikkeama	Toteuma %
Toimintatuotot	8 511 462	8 330 000		8 330 000	8 605 917	275 917	103,3%
ulkoiset	8 144 593	8 000 000	0	8 000 000	8 202 989	202 989	102,5%
sisäiset	366 869	330 000		330 000	402 927	72 927	122,1%
Toimintamenot	-5 148 293	-5 461 357	0	-5 461 357	-5 189 835	-271 521	95,0%
ulkoiset	-4 901 194	-5 180 000		-5 180 000	-5 000 388	179 611	96,5%
sisäiset	-247 099	-281 357		-281 357	-189 447	9 1910	67,3%
Toimintakate	3 363 169	2 868 643		2 868 643	3 416 081	547 438	119,1%
Poistot ja arvonalentumiset	-2 299 704	-2 750 000		-2 750 000	-2 497 066	252 934	90,8%

Taulukko 2. Toiminnan tunnuslukutaulukko

	2020	2021	2022
Liikevaihto (€)	7 896 078	8 509 463	8 599 611
Toimintakulut (€)	4 874 432	5 148 293	5 189 835
Verkostoon liitetyt kiinteistöt (kpl)			
- vesijohto	6484	6596	6664
- viemäri	5318	5425	5488
Laskutus (m3)			
- vesi	1 690 000	1 792 000	1 669 794
- jätevesi	1 568 000	1 636 000	1 585 353
Laskutus (€)			
- vesi + perusmaksut	3 031 530	3 204 585	3 080 185
- jätevesi + perusmaksut	4 682 880	5 107 153	5 091 304
Verkostopituudet (km)			
- vesijohto	408	412	420
- jätevesiviemäri	333	339	350
- hulevesiviemäri	62	62	62
Kangasalan Vesi -liikelaitoksen toiminta-alueella verkostoon johdettu kokonaisvesimäärä (m³/a)			
- Rikun vedenottamolta pumpattu vesi	1 274 084	1 282 453	1 224 271
- Raikun vedenottamolta pumpattu vesi	694 118	784 668	773 240
- Kuhmalahden vedenottamolta pumpattu vesi	48 447	50 447	48 807
- Sahalahden pintavesilaitokselta pumpattu vesi	0	0	0
- Tampereen Vedeltä ostettu vesi			
o Kuminakatu	2 431	3 175	2 923
o Kiveliö			
YHTEENSÄ	2 019 080	2 120 743	2 049 241

Kangasalan Vesi –liikelaitoksen toiminta-alueelta Tampereelle johdettu jätevesi (m3/a)			
- Roopennotko JVP pumpattu jätevesi	1 383 584	1 438 730	1 360 819
- Saarenmaa JVP pumpattu jätevesi	827 268	853 765	751 908
YHTEENSÄ	2 210 852	2 292 495	2 112 727
Kuhmalahden jätevedenpuhdistamolla puhdistettu jätevesi (m3/a)	4 993	4 745	5560

STRATEGISET TAVOITTEET 2022

Palveleva, uudistuvan toimintakulttuurin ja sujuvan arjen Kangasala
Henkilöstö on osaavaa, hyvinvoivaa ja motivoitunutta
Tuottava, tehokas ja vaikuttava

Toiminnallinen tavoite 2022 ja toteuma 2022

TALOUSARVIOTAVOITE	TOTEUMA 31.12.
Asiakaspalvelutyökalujen kehittäminen	Asiakaspalvelutyökaluja on kehitetty asentamalla suunnitelman mukaisesti etäluettavia vesimittareita, joita käytössä yhteensä 2350 kpl.
Toimintavarmuus ja sen kehittäminen	Toimintavarmuus on ollut hyvällä tasolla. Vedenjakelukatkoksia putkirikoista johtuen on ollut 18 kpl. Vedentuotantolaitoksista johtuvia vedenjakeluhäiriöitä ei ole ollut. Jätevedenpumppaamoilta ei ole ollut ylivuotoja. Toimintavarmuuden ylläpito ja kehittäminen on ollut jokapäiväistä.
Panostamme työhyvinvointiin ja työssä jaksamiseen / Edistämme työhyvinvointia ja vähennämme sairauspoissaoloja	Työhyvinvointia on edistetty panostamalla omatoimiseen työhyvinvointin ylläpitoon Easy-break systeemin kautta ja järjestämällä yhteisiä tykytapahtumia. Sairauspoissaoloprosentti on alkuvuodelta 3,9 %.
Henkilöstön ammattitaidon kehittäminen ja moniosaamisen lisääminen	Koulutuksia on jälleen voinut järjestää ja niihin on osallistuttu tarpeen mukaan. Työtehtävien kierron kautta on ylläpidetty ammattitaitoa ja tietoa. Koulutuspäivien määrä oli 2,5 päivää / työntekijä / vuosi.
Pidämme tulot ja menot pysyvästi tasapainossa	Toiminnan tulot ja menot olivat tasapainossa. Tuloja kertyi enemmän kuin oli suunniteltu 8,6 M€ (103 %) ja menoja hieman vähemmän 5,2 M€ (95 %). Vanhoja rahoituslainoja lyhennettiin 250 000 euroa. Uutta rahoituslainaa ei nostettu.

Talousveden laatu

Kaikissa Rikun ja Raikun pohjavedenottamoiden lähtevän veden näytteissä talousveden laatu oli Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksien 1352/2015 sekä 683/2017 mukaisesti hyvää talousvettä. Vedenottamoilla suoritettiin lähtevän veden määritysten lisäksi raakavesikaivojen käyttötarkkailua.

Varayhteyksien kautta Tampereelta otettiin vettä vuoden 2022 aikana yhteensä 2923 m³. Varalaitosta ei tarvittu ollenkaan vuoden aikana. Sahalahden pintavesilaitoksen ylläpito varalaitoksena jatkui suunnitelman mukaisesti koekäyttämällä laitosta kerran kuukaudessa.

Vesilaitoksen tarkkailun piirissä ovat valvontatutkimusohjelman mukaiset verkostoveden määritykset sekä laitoksen käyttötarkkailu, joka liittyy omien prosessien ja laadunvalvonnan tarkkailuun. Valvontatutkimusohjelman mukainen tarkkailu suoritetaan pääsääntöisesti aina käyttöpisteissä eli suoraan kuluttajien hanoista ja käyttötarkkailu laitokselta lähtevästä vedestä ja raakavedestä. Alla olevissa taulukoissa 3, 4 ja 5 on esitetty laitoksilta lähtevän veden määritystulokset. Taulukoissa 6 ja 7 on esitetty valvontatutkimusohjelman mukaiset verkstovalvonnan tulokset. Taulukko 6 sisältää myös vesi-
osuuskuntien verkstosta otetut valvontatutkimusohjelman mukaiset näytteet.

Laboratorioanalyysissä on määrityksille aina tietyt minimirajat eli tietty arvo, jonka alapuolella ei saada enää luotettavaa tulosta, koska pitoisuudet ovat niin pieniä. Taulukoissa esitettyihin tuloksiin on merkitty tämä minimiarvo, jos tulos on alle tämän rajan.

Talousveden laatu Rikun vedenottamolla

Rikun vedenottamon lähtevän veden rauta ja mangaanipitoisuudet ovat pysyneet hyvällä tasolla. Hiekkasuodattimet toimivat hyvin ja poistavat raakavedestä tehokkaasti raudat ja mangaanit. Raakaveden laadun kausittaiset vaihtelut eivät näy lähtevän veden pitoisuuksissa oikeastaan millään tavalla, joten laitos toimii kokonaisuudessaan hienosti. Rikun vedenkäsittelylaitoksen raakavesikaivoista tehtiin GTK:n pohjavesiselvityksen yhteydessä isotooppiselvitys raakaveden laadusta.

Kokemäenjoen vesistön vesiensuojeluyhdistys ry:n laboratoriossa teetettiin yhteensä 123 analyysia laitoksen käyttötarkkailua varten. Lisäksi käyttötarkkailuun liittyivät omat määritykset sekä automaation online -mittaukset. Tulokset on esitetty taulukossa 3.

Taulukko 3. Rikun vedenottamon lähtevän veden käyttötarkkailu vuodelta 2022

	Min	Max	Ka	Enimmäispitoisuus
Escherichia coli	0	0	0	0 pmy/100 ml
Koliformiset bakteerit (+37 °C)	0	0	0	0 pmy/100 ml
Heterotrofinen pesäkeluku (+22 °C)	0	2	0	Ei epätavallisia muutoksia (100 pmy/ml)
pH	8,0	8,2	8,1	6,5 - 9,5
Sameus	<0,20	<0,20	<0,20	Ei epätavallisia muutoksia (1,0 NTU)

Orgaanisen hiilen kokonaismäärä (TOC)	1,5	1,9	1,7	Ei epätavallisia muutoksia
Alkaliteetti	1,3	1,6	1,5	mmol/l
Kokonaiskovuus	2,2	2,9	2,5	odH
Kokonaiskovuus	0,40	0,51	0,45	mmol/l
Kalsium	10	12	11	mg/l
Magnesium	3,8	5,0	4,3	mg/l
Vapaa hiilidioksidi	0,5	1,1	0,8	mg/l
Happi, [O]	7,7	8,3	8,0	mg/l
Rauta, [Fe]	<10	18	12	200 µg/l
Mangaani, [Mn]	<1	<1	<1	50 µg/l
Kloridi, [Cl-]	8,1	9,7	9,0	250 mg/l
Sulfaatti, [SO42-]	31	40	36	250 mg/l
Kokonaiskloori, [Cl2]	0,07	0,12	0,10	mg/l
Vapaa kloori	0,05	0,08	0,07	mg/l
Ammonium, [NH4+]	0,005	0,007	0,006	0,5 mg/l
Nitriitti, [NO3-]	<0,007	<0,007	<0,007	hanasta 0,5 mg/l, lähtevä 0,1 mg/l
Nitraatti, [NO2-]	0,9	1,7	1,3	50 mg/l

Talousveden laatu Raikun vedenottamolla

Raikun vedenottamolla jatkettiin kaivoalueen hapetusta pumpppaamalla raakavesikaivosta toiseen ja lisäämällä maaperään johdettavaan veteen ilmaa ejektoriperiaatteella. Tällöin maaperään johdettavaan veteen imetään ilmaa ja ilman happi sitoutuu raakaveteen ja hapettaa tehokkaasti kaivon ympäristöä. Kun yhdestä kaivosta pumpataan raakavettä laitokselle, toinen kaivo hapettaa kolmatta. Näin hapetus on jatkuvaa ja maaperän happipitoisuus on saatu pysymään hyvänä ja raudan ja mangaanin liukeneminen on vähentynyt huomattavasti.

Kokemäenjoen vesistön vesiensuojeluyhdistys ry:n laboratoriossa teetettiin yhteensä 124 analyysia laitoksen lähtevän veden tarkkailua varten. Lisäksi käyttötarkkailuun liittyivät omat määritykset sekä automaation online -mittaukset. (Tulokset esitetty taulukossa 4).

Taulukko 4. Raikun vedenottamon lähtevän veden käyttötarkkailu vuodelta 2022

	Min	Max	Ka	Enimmäispitoisuus
Escherichia coli	0	0	0	0 pmy/100 ml
Koliformiset bakteerit (+37 °C)	0	0	0	0 pmy/100 ml
Heterotrofinen pesäkeluku (+22 °C)	0	3	1	Ei epätavallisia muutoksia (100 pmy/ml)
pH	7,6	8,0	7,9	6,5 - 9,5
Sameus	<0,20	<0,20	<0,20	Ei epätavallisia muutoksia (1,0 NTU)
Orgaanisen hiilen kokonaismäärä (TOC)	0,5	0,8	0,7	Ei epätavallisia muutoksia
Alkaliteetti	0,93	1,30	1,13	mmol/l
Kokonaiskovuus	3,6	4,1	3,9	odH
Kokonaiskovuus	0,65	0,74	0,69	mmol/l
Kalsium	15	17	16	mg/l
Magnesium	6,8	7,9	7,3	mg/l
Vapaa hiilidioksidi	1,1	2,1	1,5	mg/l
Happi, [O]	9,1	13,4	10,9	mg/l
Rauta, [Fe]	<10	<10	<10	200 µg/l
Mangaani, [Mn]	<1,0	3,5	1,6	50 µg/l
Kloridi, [Cl-]	8,8	11,0	10,2	250 mg/l
Sulfaatti, [SO42-]	53	56	54	250 mg/l
Kokonaiskloori, [Cl2]	0,16	0,23	0,20	mg/l
Vapaa kloori	0,15	0,22	0,19	mg/l
Ammonium, [NH4+]	0,005	0,007	0,006	0,5 mg/l
Nitriitti, [NO3-]	<0,007	<0,007	<0,007	hanasta 0,5 mg/l, lähtevä 0,1 mg/l
Nitraatti, [NO2-]	1,6	1,7	1,7	50 mg/l

Talousveden laatu Lintusyrjän vedenottamolla

Lintusyrjän vedenlaatu on pysynyt hyvällä tasolla.

Kokemäen joen vesistön vesiensuojeluyhdistys ry:n laboratoriossa teetettiin yhteensä 42 analyysia laitoksen käyttötarkkailua varten. (Tulokset esitetty taulukossa 5).

Taulukko 5. Lintusyrjän vedenottamon lähtevän veden käyttötarkkailu vuodelta 2022

	Min	Max	Ka	Enimmäispitoisuus
Escherichia coli	0	0	0	0 pmy/100 ml
Koliformiset bakteerit (+37 °C)	0	0	0	0 pmy/100 ml
Heterotrofinen pesäkeluku (+22 °C)	0	0	0	Ei epätavallisia muutoksia (100 pmy/ml)
pH	7,5	7,8	7,7	6,5 - 9,5
Sameus	0,20	0,20	0,20	Ei epätavallisia muutoksia (1,0 NTU)
Orgaanisen hiilen kokonaismäärä (TOC)	0,6	0,9	0,8	Ei epätavallisia muutoksia
Alkaliteetti	0,58	0,75	0,67	mmol/l
Kokonaiskovuus	0,9	0,9	0,9	odH
Kokonaiskovuus	0,16	0,16	0,16	mmol/l
Kalsium	4,2	4,3	4,3	mg/l
Magnesium	1,2	1,3	1,3	mg/l
Vapaa hiilidioksidi	1,1	2,5	1,8	mg/l
Happi, [O]	9,8	10,1	10,0	mg/l
Rauta, [Fe]	10	10	10	200 µg/l
Mangaani, [Mn]	1	1	1	50 µg/l
Kloridi, [Cl-]	0,51	0,89	0,70	250 mg/l
Sulfaatti, [SO42-]	14	15	15	250 mg/l
Ammonium, [NH4+]	0,005	0,007	0,006	0,5 mg/l
Nitriitti, [NO3-]	0,007	0,007	0,007	hanasta 0,5 mg/l, lähtevä 0,1 mg/l
Nitraatti, [NO2-]	0,14	0,14	0,14	50 mg/l
Sähkönjohtavuus	92	105	99	2500 µS/cm

Talousveden laatu verkostossa

Kangasalan Vesi -liikelaituksen jakaman talousveden laatua valvotaan valvontatutkimusohjelman mukaisesti kuukausittain eri puolilta verkostoa. Näytteiden ottamisen suorittaa vesilaitoksen hoitaja. Suunnitellun näytteenotto-ohjelman lisäksi terveystarkastajat ottavat vesinäytteitä satunnaisesti.

Vuoden 2022 aikana valvontatutkimusohjelman mukaisia analyyseja tehtiin eri puolilta Kangasalan verkostoa 311 kappaletta.

Yhdessä verkostovesinäytteessä (päiväty 13.10.2022) havaittiin mangaanipitoisuuden ylittävän laatuvaatteen. Vesilaitos suoritti vesijohtoverkoston huuhtelua alueella.

Yhden vesiosuuskunnan verkostovesinäytteessä (päiväty 09.05.2022) havaittiin heterotrofisen pesäkeluvun ylittävän tavoitearvon. Vesiosuuskuntaa kehoitettiin huuhtelemaan vesijohtoverkostoaan.

Kuhmalahden verkostosta valvontatutkimuksen analyyseja tehtiin 101 kappaletta vuonna 2022.

Taulukko 6. Valvontatutkimusohjelman mukainen Kangasalan verkostotarkkailu 2022

	Min	Max	Ka	Enimmäispitoisuus
Escherichia coli	0	0	0	0 pmy/100 ml
Koliformiset bakteerit (+37 °C)	0	0	0	0 pmy/100 ml
Clostridium perfringens	0	0	0	0 pmy/100 ml
Enterokokit	0	0	0	0 pmy/100 ml
Heterotrofinen pesäkeluku (+22 °C)	0	120	6	Ei epätavallisia muutoksia, 100 pmy/ml
pH	7,9	8,4	8,1	6,5 - 9,5
Sameus	<0,02	2,90	0,36	Ei epätavallisia muutoksia (1,0 NTU)
Väriluku	<5	10	<5	Ei epätavallisia muutoksia
Orgaanisen hiilen kokonaismäärä (TOC)	0,9	1,7	1,3	Ei epätavallisia muutoksia
Rauta, [Fe]	<10	98	13	200 µg/l
Mangaani, [Mn]	<1	120	4	50 µg/l
Kloridi, [Cl-]	8,8	9,3	9,1	250 mg/l
Sulfaatti, [SO42-]	36	51	44	250 mg/l
Ammonium, [NH4+]	0,005	0,007	0,006	0,5 mg/l
Nitriitti, [NO3-]	<0,007	<0,007	<0,007	hanasta 0,5 mg/l, lähtevä 0,1 mg/l
Nitraatti, [NO2-]	1,6	1,9	1,8	50 mg/l
Sähkönjohtavuus	201	347	273	2500 µS/cm
Natrium, [Na]	25	36	31	200 mg/l
Alumiini, [Al]	<10	<10	<10	200 µg/l
Arseeni, [As]	0,18	0,22	0,20	10 µg/l
Kadmium, [Cd]	0,08	0,14	0,11	5 µg/l
Kromi, [Cr]	<2	<2	<2	50 µg/l
Kupari, [Cu]	0,063	0,130	0,097	2 mg/l
Fluoridi, [F-]	0,098	0,250	0,174	1,5 mg/l
Lyijy, [Pb]	<0,10	0,22	0,16	10 µg/l
Elohopea, [Hg]	<0,005	<0,005	<0,005	1 µg/l
Nikkeli, [Ni]	0,94	6,10	3,52	20 µg/l
Torjunta-aineet GC+LC	0	0	0	Summa 0,5 µg/l, yksittäisen 0,1 µg/l
Trihalometaanit yhteensä	4,1	8,4	6,3	100 µg/l
Bromidikloorimetaani	1,4	2,0	1,7	µg/l
Bromoformi	0,5	0,5	0,5	µg/l
Dibromidikloorimetaani	0,5	1,2	0,9	µg/l
Kloroformi	1,5	6,4	4,0	µg/l

Sisältää myös vesiosuuskuntien verkostosta otetut valvontatutkimusohjelman mukaiset näytteet.

Taulukko 7. Valvontatutkimusohjelman mukainen Kuhmalahden verkostotarkkailu 2022

	Min	Max	Ka	Enimmäispitoisuus
Escherichia coli	0	0	0	0 pmy/100 ml
Koliformiset bakteerit (+37 °C)	0	0	0	0 pmy/100 ml
Clostridium perfringens	0	0	0	0 pmy/100 ml
Enterokokit	0	0	0	0 pmy/100 ml
Heterotrofinen pesäkeluku (+22 °C)	0	6	1	Ei epätavallisia muutoksia (100 pmy/ml)
pH	7,4	8,0	7,7	6,5 - 9,5
Sameus	<0,20	<0,20	<0,20	Ei epätavallisia muutoksia (1,0 NTU)
Väriluku	<5	<5	<5	Ei epätavallisia muutoksia
Orgaanisen hiilen kokonaismäärä (TOC)	0,9	0,9	0,9	Ei epätavallisia muutoksia
Rauta, [Fe]	<10	<10	<10	200 µg/l
Mangaani, [Mn]	<1	<1	<1	50 µg/l
Kloridi, [Cl-]	0,86	0,86	0,86	250 mg/l
Sulfaatti, [SO42-]	14	14	14	250 mg/l
Ammonium, [NH4+]	0,005	0,005	0,005	0,5 mg/l
Nitriitti, [NO3-]	<0,007	<0,007	<0,007	hanasta 0,5 mg/l, lähtevä 0,1 mg/l
Nitraatti, [NO2-]	0,12	0,12	0,12	50 mg/l
Sähkönjohtavuus	87	267	121	2500 µS/cm
Kalsium, [Ca]	3,7	3,7	3,7	mg/l
Magnesium, [Mg]	1,1	1,1	1,1	mg/l
Kokonaiskovuus	0,78	0,78	0,78	odH
Kokonaiskovuus	0,14	0,14	0,14	mmol/l
Lämpötila 1 min. juoksutus	12,0	12,0	12,0	20 °C
Lämpötila näytteenotossa	3,2	14,0	8,9	
Natrium, [Na]	12	12	12	200 mg/l
Alumiini, [Al]	<10	<10	<10	200 µg/l
Arseeni, [As]	0,18	0,18	0,18	10 µg/l
Kadmium, [Cd]	0,17	0,17	0,17	5 µg/l
Kromi, [Cr]	<2	<2	<2	50 µg/l
Kupari, [Cu]	0,094	0,094	0,094	2 mg/l
Fluoridi, [F-]	0,085	0,085	0,085	1,5 mg/l
Lyijy, [Pb]	0,51	0,51	0,51	10 µg/l
Elohopea, [Hg]	<0,005	<0,005	<0,005	1 µg/l
Nikkeli, [Ni]	12	12	12	20 µg/l
Torjunta-aineet GC+LC	0	0	0,0	Summa 0,5 µg/l, yksittäisen 0,1 µg/l
Trihalometaanit yhteensä	0,5	0,5	0,5	100 µg/l
Bromidikloorimetaani	0,5	0,5	0,5	µg/l
Bromoformi	0,5	0,5	0,5	µg/l
Dibromidikloorimetaani	0,5	0,5	0,5	µg/l
Kloroformi	0,5	0,5	0,5	µg/l

Jäteveden puhdistus ja johtaminen

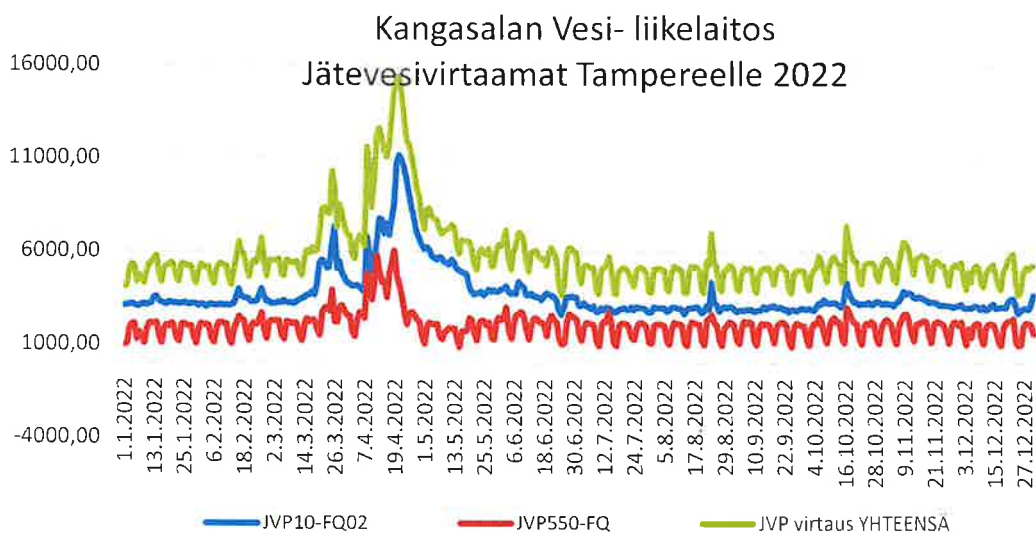
Kangasalan viemäriverkostosta johdettiin Tampereen Viinikanlahden puhdistamolle yhteensä 2 112 727 m³. Roopennotkon pumppaamon kautta johdettiin 1 360 819 m³ ja Saarenmaan pumppaamon kautta 751 908 m³.

Pohjan jätevedenpuhdistamolla käsiteltiin alueen jätevedet ja tulos oli hyvä, lukuun ottamatta ke-säkuun näytettä, jossa kiintoaineen poistoteho ei täyttänyt luvan raja-arvoa. Pohjan jätevedenpuh-distamon ympäristölupa raukesi 10.6.2022. Puhdistamon toiminnan valvontavastuu siirtyy Pirkan-maan ELY-keskukselta Kangasalan ympäristönsuojeluviranomaiselle.

Kangasalan kaupunki on yhtenä osakkaana Sahalahden esikäsittelylaitos Oy:ssä. Yhteistyö Saarioi-nen Oy:n ja Sahalahden Broiler Oy:n jätevesien esikäsittelyn osalta jatkui Operon Group Oy:n kanssa. Esikäsittelylaitoksen toiminta on ollut tavoitteet täyttävää ja tehokasta. Siirtoviemäriin haju-haittoja on vähennetty jatkamalla FIN-12 kemikaalin annostelua siirtoviemäriin johdettavaan jäteve-teen sekä ylläpitämällä siirtoviemäriin pumppaamojen hajunpoistosuodattimia. Hajujen hallinnassa käytetään happigeneraattoria Saarenmaan siirtolinjan viimeisellä pumppaamolla. Lisäksi koekäy-tössä on happigeneraattori Mustakorvenojan pumppaamolla. Tällä pyritään vähentämään haju-haittoja siirtolinjan alkupäässä ja vähentämään FIN-12 kemikaalin tarvetta.

Kaaviossa 1. on esitetty Tampereelle johdettu jätevesivirtaama Roopennotkon ja Saarenmaan pumppaamojen virtaamista graafisesti. Kaaviosta voidaan havaita huhtikuun sulamisvedet, jotka vaikuttivat suuresti virtaamiin. Suurin virtaama oli 20.04.2022, jolloin Tampereelle johdettiin yhteensä 15 406 m³/vrk. Kokonaisuudessaan vuoden 2022 sademäärä oli noin 86% keskimääräisestä sade-määrästä (vuosina 1981-2010).

Sahalahden virtaamissa havaitaan selvästi Sahalahden alueen teollisuuden vaikutus trendeissä, joka johtuu arkipäivien ja viikonloppujen suuresta virtaama vaihtelusta.

Kaavio 1: Tampereelle johdetut jätevesivirtaamat 2022

Tulevaisuuden näkymät

Hyvän talousveden varmistaminen ja asiallisen viemäröinnin järjestäminen asiakkaille on tulevaisuudessakin vesilaitoksen päätehtävä, mikä edellyttää laadukkaita ja kestäviä vesihuoltoratkaisuja.

Uudisrakentaminen sijoittuu tulevaisuudessa nykyisen rakennetun infran sisälle tai sen läheisyyteen yhdyskuntarakenteen tiivistämisen ansioista sekä koko kaupungin kannalta merkittävälle Lamminrahkan alueelle. Ojala-Lamminrahka hanke on Kangasalan ja Tampereen yhteishanke, jonne tavoitellaan noin 13 000 asukkaan uutta aluekokonaisuutta.

Kaikki Lamminrahkan ensimmäisen asemakaavavaiheen vesihuoltohankkeet on saatu valmiiksi, viimeinen hanke 2.2.2023. Alueen varsinainen rakentuminen on myös käynnistynyt, mm. Lamminrahkan koulukeskus ja pientalo- sekä kerrostalorakentamista. Kangasalla on käynnissä merkittävä Saarenmaan alueen maankäytön kehittäminen. Alueelle suunnitellaan uutta teollisuutta ja asutusta.

Korjausvelan hallinta on yksi suurimmista haasteista tulevaisuudessa samalla kun uusinvestoinnit jatkuvat seutukunnan vilkkaan kehittymisen johdosta. Mittavat saneeraustoimet verkoston korjausvelan hallinnaksi ovat vesihuoltotoiminnan ylläpidon kannalta välttämättömiä. Verkostosaneerauksien määriä on linjattu verkostosaneerausohjelman päivityksen vuonna 2022 yhteydessä lisättävän vuosittein siten, että verkostojen kunto voidaan pitää kohtuullisella tasolla tulevaisuudessakin. Saneeraus olemassa olevalla toiminta-alueella vaatii suunnitelmallisuutta sekä vankkaa osaamista sekä rakennuttajalta että urakoitsijalta. Jätevesipumppaamoille tehtiin vuonna 2020 elinkaareen perustava tarkastuskierros, jonka perusteella suoritetaan pumppaamoiden saneeraukset tulevina vuosina.

Vedentuotantolaitosten osalta toimintavarmuus tällä hetkellä on hyvä. Niiden toiminta on tehokasta ja verkostoon johdettavan talousveden laatu on hyvä. Talousveden hankinta perustuu tulevaisuudessakin ensisijaisesti pohjaveteen. Sahalahden pintavesilaitos on toiminut varavesilaitoksena vuodesta 2008 lähtien ja sen tekninen käyttöikä on loppumassa. Sahalahden alueen vedenhankinnan vaihtoehtotarkastelun (päivitetty 2021) kautta selvitettiin eri mahdollisuuksia varavedenhankinnan toteuttamiseksi Sahalahden alueelle. Päätös jatkotoimenpiteistä tehdään erikseen.

Vesilaitoksen kohteiden energiatehokkuuteen tullaan edelleen kiinnittämään huomiota tulevina vuosina ja pyritään vähentämään energiankulutusta.

Raikun vedenkäsittelylaitoksen aurinkovoimalan energiatuotanto käynnistyi 15.4.2022. Kokonaisuudessaan kesän aikana aurinkovoimala tuotti sähköenergiaa noin 35 MWh:a. Määrä vastasi noin 6,5 %:n osuutta Raikun vedenottamon energian kulutuksesta.

Tulevaisuudessa ilmaston ääri-ilmiöiden lisääntyminen tulee jatkumaan ja vesilaitoksen tulee pystyä vastaamaan näihin haasteisiin. Tämän vuoksi vesilaitoksen henkilöstön ja päivystäjien ammattitaito ja koulutus tulee pitää hyvällä tasolla ja toimintoja jatkuvasti kehittää.

Pirkanmaan uusi keskuspuhdistamo sijoittuu Tampereelle Sulkavuoreen ja sen rakentaminen on hyvässä vauhdissa. Tampereen Seudun Keskuspuhdistamo Oy:n hankkeessa on mukana Kangasala, Tampere, Ylöjärven Vesi Oy, Pirkkala, Vesilahti ja Lempäälä. Yhtiö vastaa Pirkanmaan merkittävimmän ympäristöinvestointihankkeen toteuttamisesta. Hankkeen tavoitteena on mm. tehostaa jätevesien käsittelyä tiukentuvien ympäristölupaehtojen johdosta ja korvata kuntien jätevedenpuhdistamoina yhteisellä keskuspuhdistamolla. Keskuspuhdistamon arvioidaan otettavaksi käyttöön vuonna 2025. Hanke on edennyt suunnitellun aikataulun mukaisesti. Tampereen seudun keskuspuhdistamon Oy:n ja asiakasvesihuoltolaitoksen välisen liittymis- ja käyttösopimus hyväksyttiin johtokunnan kokouksessa 16.12.2020.

Tavase Oy:n tekopohjavesihanke sai loppuvuodesta 2021 Vaasan hallinto-oikeudesta ratkaisun koskien vesilain mukaista Kangasalan alueella tapahtuvaa tekopohjaveden valmistamista. Pälkäneen alueella tapahtuvaa tekopohjavesitoimintaa koskien on jätetty erillinen lupahakemuksen, josta on hallinto-oikeuden ratkaisu vuodelta 2022. Molempien lupahakemusten käsittely on tällä hetkellä korkeimmassa hallinto-oikeudessa. Kangasalan valtuusto on päättänyt 25.1.2016, että Kangasalan kunta ei tässä vaiheessa irtaudu Tavase Oy:n osakkuudesta ja asiaa arvioidaan uudelleen, kun Tavase Oy:n lupahakemukseen on annettu lainvoimainen ratkaisu.

Vesihuoltolain uudistaminen on käynnissä ja lain uudistus tulee voimaan lähivuosina.

Selonteko sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnan järjestämisestä

Sisäinen valvonta

Kangasalan kaupungin hallintosäännön mukaan sisäisestä valvonnasta, sisäisestä tarkastuksesta ja riskienhallinnasta vastaa kaupunginhallitus ja sen lisäksi johtokunta seuraa ja kehittää liikelaitoksen toimintaa, kannattavuutta ja omaisuudenhoitoa. Kangasalan Vesi -liikelaitoksessa on noudatettu samoja periaatteita kuin kaupungin sisäisen valvonnan järjestämisessä ja sen perusteella on voitu riittävästi varmistua, että Kangasalan Veden toiminta on taloudellista ja tuloksellista, päätösten perusteena oleva tieto on ollut riittävää ja luotettavaa ja että lain säännöksiä, viranomaisohjeita ja toimielinten päätöksiä on noudatettu ja että omaisuus ja voimavarat on kohtuudella turvattu.

Riskienhallinnan järjestäminen

Riskienhallintasuunnitelma on päivitetty johtokunnassa syyskuussa 2022. Tilikauden aikana Kangasalan Vedessä ei ole raportoitu merkittävistä riskeistä, joista olisi aiheutunut vahinkoa sen toiminnalle tai tavoitteiden toteutumiseksi. Omaisuuden hankinnassa, luovutuksessa tai käyttöarvossa ei ole todettu arvonalennuksia tai muuhun oikeudelliseen vastuuseen. Vesilaitos oli korvausvastuussa yhden vahinkotapauksen osalta, toiminnan vastuuvakuutus kattoi korvaukset omavastuusuuden ylittävältä osuudelta. Kangasalan Vedellä on tehty toimintaan liittyviä erilaisia riskienhallinta-arviointia ja niiden perusteella toimenpideohjelmia riskien hallitsemiseksi ja vähentämiseksi.

Hulevedet

Liikelaitoksen tehtäviin kuuluu vastata myös hulevesien johtamisesta siltä osin kuin niitä johdetaan putkiverkossa vesilaitoksen toiminta-alueella. Hulevesien kustannukset on laskennallisesti eriytetty vesilaitoksen kirjanpidossa vuoden 2015 alusta lähtien. Uutta verkostoa ei rakennettu eikä olemassa olevaa verkostoa ei saneerattu. Tällä hetkellä vesilaitos perii kustannuksien kattamiseksi liittyviltä asiakkailta liittymismaksua ja kaupungilta hulevesipalvelumaksua. Tilikauden ulkoinen liikevaihto oli 7600 €, ulkoiset ja muut liiketoiminnan kulut 63 754,91 €, poistot vuodesta 2015 lähtien toteutettujen investointien osalta 14 464,40 € ja tilikauden alijäämä ulkoisten erien osalta oli 70 619,31 €.

Vesilaitoksen vaikutukset kaupungin talouteen

Kangasalan Vesi -liikelaitoksen vaikutus kaupungin talouteen oli positiivinen. Vesilaitos kattoi kulunsa keräämillään maksutuloilla ja tuloutti kaupungille peruspääoman korvauksena yhteensä 170 396 euroa. Lisäksi perustamislainaa lyhennettiin kaupungille 56 666 euroa ja sen pääomasta maksettiin korkoja yhteensä 29 604 euroa. Taseessa kaupungilta lyhytaikaisia saatavia on yhteensä 2,8 M€ euroa.

Tuloksen käsittely

Vuoden 2022 tilikauden ylijäämä oli 745 562,69 € ja se kirjataan taseeseen oman pääoman tilille.

Kangasalan Vesi -liikelaitoksen tuloslaskelma 31.12.2022

	2022	2021
Liikevaihto	8 599 610,52	8 509 463,17
Liiketoiminnan muut tuotot	6 306,39	1 998,60
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		
Ostot tilikauden aikana	-789 600,27	-737 632,17
Varastojen lisäys (+) tai vähennys (-)		
Palvelujen ostot	-2 985 461,47	-3 030 826,53
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-961 562,78	-962 469,88
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-181 220,94	-178 529,41
Muut henkilösivukulut	-137 541,57	-141 968,12
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-2 497 066,35	-2 299 704,21
Arvonalentumiset		
Liiketoiminnan muut kulut	-134 448,40	-96 866,70
Liikelylijäämä (-alijäämä)	919 015,13	1 063 464,75
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot		
Muut rahoitustuotot	27 382,84	24 926,35
Kunnalle/kuntayhtymälle maksetut korkokulut	-29 603,71	-29 603,71
Muille maksetut korkokulut	-7 266,50	-19 321,40
Korvaus peruspääomasta	-170 396,29	-170 396,29
Muut rahoituskulut	-172,98	-121,04
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä	738 958,49	868 948,66
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	738 958,49	868 948,66
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	6 604,20	6 604,20
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	745 562,69	875 552,86

LIKELAITOKSEN TUNNUSLUVUT

Sijoitetun pääoman tuotto, %

2022

6,80

2021

8,05

Kunnan sijoittaman pääoman tuotto, %

6,96

8,39

Voitto, %

8,59

10,21

Kangasalan Vesi -liikelaitoksen rahoituslaskelma 31.12.2022

	1-12/2022		1-12/2021	
Toiminnan rahavirta				
Liikeliiketoiminta (-aiijäämä)	919 015,13		1 063 464,75	
Poistot ja arvonalentumiset	2 497 066,35		2 299 704,21	
Rahoitustuotot ja -kulut + (-)	-180 056,64		-194 516,09	
Tulorahoituksen korjaukset	0,00	3 236 024,84	0,00	3 168 652,87
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-3 857 408,27		-4 582 242,91	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	11 904,00		0,00	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	0,00	-3 845 504,27	0,00	-4 582 242,91
Toiminnan ja investointien rahavirta		-609 479,43		-1 413 590,04
Rahoituksen rahavirta				
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen vähennys muille	-250 000,00		-450 000,00	
Lyhytaikaisten lainojen muutos kunnalta/kuntayhtymältä	-56 666,00		-56 666,00	
Lyhytaikaisten lainojen muutos muilta	0,00	-306 666,00	0,00	-506 666,00
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Saamisten muutos kunnalta/kuntayhtymältä	1 113 165,67		576 385,48	
Saamisten muutos	-347 475,12		-344 933,95	
Korottomien velkojen muutos kunnalta/kuntayhtymältä	0,00		25 977,60	
Korottomien velkojen muutos	150 454,88	916 145,43	1 662 826,91	1 920 256,04
Rahoituksen rahavirta		609 479,43		1 413 590,04
Rahavarojen muutos		0,00		0,00
Rahavarojen muutos				
Rahavarat 31.12.	0,00		0,00	
Rahavarat 1.1.	0,00	0,00		0,00

KANGASALAN VESI -LIIKELAITOKSEN TUNNUSLUVUT

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, 1000 €

Investointien tulorahoitus, %

Laskennallinen lainanhoitokate

Lainanhoitokate

Kassan riittävyys, pv

Quick ratio

Current ratio

2022

2021

-1522

-453,00

86,2

69,15

49,7

17,07

15,0

5,79

0,0

0,00

3,0

2,60

3,0

2,60

Kangasalan Vesi -liikelaitoksen tase 31.12.2022

VASTAAVAA	1-12/2022	1-12/2021
A PYSYVÄT VASTAAVAT	26 414 967,78	25 066 529,86
I Aineettomat hyödykkeet	63 092,31	88 317,02
1. Aineettomat oikeudet	56 493,38	72 611,39
2. Pitkävaikutteiset menot	6 598,93	15 705,63
3. Ennakkomaksut	9 520,00	
II Aineelliset hyödykkeet	26 283 986,47	24 910 323,84
1. Maa- ja vesialueet	245 790,11	245 790,11
2. Rakennukset	736 671,83	835 526,09
3. Kiinteät rakenteet ja laitteet	24 405 551,13	22 637 882,00
4. Koneet ja kalusto	128 073,06	139 711,88
6. Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat		1 051 413,76
	797 900,34	
III Sijoitukset	67 889,00	67 889,00
4. Muut saamiset	67 889,00	67 889,00
C VAIHTUVAT VASTAAVAT	4 666 426,23	5 432 116,78
II Saamiset	4 666 426,23	5 432 116,78
Lyhytaikaiset saamiset	4 666 426,23	5 432 116,78
1. Myyntisaamiset	1 854 621,77	1 508 218,39
3. Saamiset kunnalta/kuntayhtymältä	2 807 529,76	3 920 695,43
4. Muut saamiset	0,00	0,00
5. Siirtosaamiset	4 274,70	3 202,96
IV Rahat ja pankkisaamiset	0,00	0,00
VASTAAVAA YHTEENSÄ	31 081 394,01	30 498 646,64

Kangasalan Vesi -liikelaitoksen tase 31.12.2022

VASTATTAVAA	1-12/2022	1-12/2021
A OMA PÄÄOMA	13 268 032,57	12 522 469,88
I Peruspääoma	5 163 523,88	5 163 523,88
IV Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	7 358 946,00	6 483 393,14
V Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	745 562,69	875 552,86
B POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	52 834,28	59 438,48
1. Poistoero	52 834,28	59 438,48
E VIERAS PÄÄOMA	17 760 527,16	17 916 738,28
I Pitkäaikainen	16 188 202,16	15 827 066,86
2. Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	100 000,00	300 000,00
3. Lainat kunnalta/kuntayhtymältä	453 344,00	510 012,00
8. Korottomat velat kunnalta/kuntayhtymältä	463 554,02	463 554,02
9. Muut velat/liittymismaksut ja muut velat	15 171 304,14	14 553 500,84
II Lyhytaikainen	1 572 325,00	2 089 671,42
2. Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	200 000,00	250 000,00
3. Lainat kunnalta/kuntayhtymältä	56 670,00	56 668,00
6. Saadut ennakot	1 733,60	10 126,24
7. Ostovelat	838 608,88	1 251 808,29
9. Muut velat/liittymismaksut ja muut velat	211 728,96	54 870,14
10. Siirtovelat	263 583,56	466 198,75
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	31 081 394,01	30 498 646,64

TASEEN TUNNUSLUVUT	2022	2021
Omavaraisuusaste, %	42,86	41,27
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	206,36	210,38
Velat ja vastuut prosenttia käytötuloista, %		210,38
Kertynyt yli-/alijäämä, 1000 €	8 105	7 359
Lainakanta 31.12., 1000 €	810	1 117
Lainat ja vastuut, 31.12., 1 000 €	810	1 117
Lainasaamiset, 1000 €	0	0

KANGASALAN VESI -LIIKELAITOS

TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISTA KOSKEVAT LIITETIEDOT

ARVOSTUSPERIAATTEET JA -MENETELMÄT SEKÄ JAKSOTUSPERIAATTEET JA MENETELMÄT

Pysyvien vastaavien arvostus

Pysyvät vastaavat on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti.

Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa suunnitelman mukaisten poistojen perusteet.

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon.

Jaksotusperiaatteet

Lomapalkkajaksotus on tehty käyttäen joulukuun palkkasummaa ja saman ajankohdan sivukuluprosentteja.

TULOSLASKELMAN LIITETIEDOT

Toimintatuottojen erittely	2022	2021
Vesimaksut	2 503 396	2 636 341
Jätevesimaksut	4 014 073	3 931 789
Perusmaksut vesi	576 788	568 244
Perusmaksut jätevesi	1 261 003	1 175 364
Muut liiketoiminnan tuotot	244 351	197 726
Muut tuotot	0	0
Tuet ja avustukset	6 306	2 400
Yhteensä	8 605 917	8 511 864

M

KANGASALAN VESI –LIIKELAITOS

Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista

Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden poistojen määrittämisessä on käytetty ennalta laadittua poistosuunnitelmaa. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu kyseisten hyödykkeiden hankintamenoista arvioidun taloudellisen käyttöiän mukaan.

Arvioidut poistoajat ja niitä vastaavat vuotuiset poistoprosentit sekä poistomenetelmät ovat:

Rakennukset	20-30 v	Tasapoisto	3,33 - 5 %
Rakennusten perusparannukset	10-30 v	Tasapoisto	3,3 % - 10 %
Kiinteät rakenteet ja laitteet			
Verkostot		Menojäännöspoisto	10 %
Muut kiinteät rakenteet ja laitteet	10-15 v	Tasapoisto	6,7 - 10 %
Koneet ja kalusto			
Kuljetusvälineet ja autot	4 vuotta	Tasapoisto	25 %
Muut laitteet ja kalusteet	3 vuotta	Tasapoisto	20 % - 33,3%

Pienet hankinnat on kirjattu vuosikuluiksi.

Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen ja poistonalaisten investointien vastaavuudesta

	2021	2022	2023	2024	2025	KA
Poistonalaiset investoinnit	4 582 243	3 755 430	4 205 000	4 390 000	5 725 000	4 531 535
Rahoitusosuudet						0
Investointien omahankintamenot	4 582 243	3 857 408	4 205 000	4 390 000	5 725 000	4 551 930
Suunnitelmanmukaiset poistot	2 299 704	2 497 066	3 000 000	3 300 000	3 400 000	2 899 354
Ero	2 282 539	1 360 342	1 205 000	1 090 000	2 325 000	1 652 576
Poikkeama %						36

Investointitaso pysyy korkeahkona, koska on tarve toteuttaa uusien alueiden ja kohteiden investointihankkeita ja koska vanhan vesihuoltoverkoston saneeraustarve kasvaa verkoston ikääntymisen vuoksi. Uusien investointien kustannustaso on korkeampi suhteessa poistojen laskennan perusteena olevien vanhempien investointien kustannustasoon.

KANGASALAN VESI –LIIKELAITOS

TASEEN VASTAAVIEN LIITETIEDOT

Saamiset

2022

2021

Pitkäaikaiset saamiset

Pitkäaikaisia saamisia ei ole tytäryhteisöiltä, kuntayhtymiltä, joissa kunta on jäsenenä, eikä osakkuus- ja muilta omistusyhteisyyksiltä

Lyhytaikaiset saamiset

Saamiset tytäryhteisöiltä

Myyntisaamiset

126 793

90 343

Saamiset kuntayhtymiltä, joissa kunta on jäsenenä

Myyntisaamiset

0

0

Saamiset osakkuus- sekä muilta omistusyhteisyyksiltä

Myyntisaamiset

0

2 006

Lyhytaikaisiin siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät

Koulutuskorvaus / TVR

0

502

Työterveyshuollon korvaus

350

2 361

350

2 863

KANGASALAN VESI -LIIKELAITOS

KANGASALAN VESI - LIIKELAITOS

TASEEN VASTAAVIEN LIITETIEDOT

Pysyvät vastaavat

	Alieettomat hyödykkeet			Alieelliset hyödykkeet			Ennakkomaksut			Sijoitukset	
	Tietokone ohjelmistot	Muut	Pitkävaik Menot	Maa-alueet	Rakennukset	Kiinteät rakenteet	Koneet ja kalusto	ja keskenr. hankinnat	Yhteensä	Muut saamiset	Pysyvät vastaavat yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	72 611	15 706		245 790	835 526	22 637 882	139 712	1 051 414	24 910 323	67 889	25 066 529
Lisäykset tilikauden aikana	9 520					3 626 428	37 204	184 257	3 847 888		3 857 408
Rahoitusosuudet tilikaudella							-11 904		-11 904		-11 904
Vähennykset tilikauden aikana					-86 954				-86 954		-86 954
Siirrot erien välillä						467 770			467 770		467 770
Tilikauden sumu-poistot	-25 638	-9 107			-11 900	-2 326 529	-36 939	-467 770	-2 843 138		-2 877 882
Poistamaton hankintameno 31.12.	56 493	6 599		245 790	736 672	24 405 551	128 073	767 900	26 283 986	67 889	26 414 967
Kirjanpitoarvo 31.12.2022	56 493	6 599		245 790	736 672	24 405 551	128 073	767 900	26 283 986	67 889	26 414 967

KANGASALAN VESI -LIIKELAITOS

TASEEN VASTATTAVIEN LIITETIEDOT

Oma pääoma

	2022	2021
Peruspääoma 1.1.	5 163 524	5 163 524
Peruspääoma 31.12.	5 163 524	5 163 524
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1.	7 358 946	6 483 393
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	7 358 946	6 483 393
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	745 563	875 553
Oma pääoma yhteensä	13 268 033	12 522 470

Pitkäaikainen vieras pääoma

Velat, jotka erääntyvät yli viiden vuoden kuluttua

Lainat kunnalta	170 004	226 682
Yhteensä	170 004	226 682

Velkojen erittely

Liittymismaksut

Pitkäaikainen vieras pääoma		
Korottomat velat kunnalta		
Liittymismaksut	463 554	463 554
Muut pitkäaikaiset velat		
Liittymismaksut osakkuusyhtiölle	39 888	0
Liittymismaksut muille	15 131 416	14 553 501

Siirtovelat

Lyhytaikaiset siirtovelat		
Korkojaksotukset	693	2 688
Lomapalkkajaksotus	231 914	216 909
Palkkojen ja henkilösivukulujen jaksotukset	13 135	8 455
Työnantajan eläkevakuutusmaksut	17 000	21 723
Tapaturmavakuutusmaksut	541	374
Muut siirtovelat	301	216 050
Yhteensä	263 584	466 199

KANGASALAN VESI -LIIKELAITOKSEN TUNNUSLUKUJA JA SUORITTEITA

KANGASALAN VESI -LIIKELAITOS
TUNNUSLUKUJA JA SUORITTEITA

	2022	2021	2020	2019
TUNNUSLUVUT, 1000 €				
Liikevaihto	8 599	8 509	7 896	7 522
Liikelyli/-alijäämä	746	876	457	129
Investoinnit	3 755	4 582	2 733	2 316
Liikelyli/-alijäämä/Liikevaihto (%)	9	10	6	2
Henkilöstön määrä	23	25	25	25
SUORITTEET				
Verkostoon pumpattu vesimäärä, m ³	2 049 241	2 120 743	2 019 080	2 170 978
Johdettu jätevettä, m ³	2 112 727	2 292 495	2 210 582	2 160 836
Käsitelty jätevettä, m ³	5 560	4 745	4 993	4 703
Vesijohtoverkoston kokonaispituus, km	420	412	408	407
Liittyneitä kiinteistöjä yhteensä, kpl	6 664	6 596	6 484	6 393
Laskutettu vesimäärä, m ³	1 669 794	1 792 000	1 690 000	1 720 000
Jätevesiviemärin kokonaispituus, km	350	339	333	332
Liittyneitä kiinteistöjä yhteensä, kpl	5 488	5 425	5 318	5 241
Laskutettu jätevesimäärä, m ³	1 585 353	1 636 000	1 568 000	1 566 000

KANGASALAN VESI -LIKELAITOS

HENKILÖSTÖÄ KOSKEVAT LIITETIEDOT

Henkilöstön lukumäärä 31.12.2022

2022 2021

Vakituiset	22	22
Määräaikaiset, tilapäiset	1	2
Yhteensä	23	24

Henkilöstökulut

Palkat ja palkkiot	968 332	964 197
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	181 221	178 529
Muut henkilösivukulut	137 542	141 968
Henkilöstökorvaukset ja muut korjauserät	-6 770	-1 727
Yhteensä tuloslaskelman mukaan	1 280 325	1 282 967
Henkilöstökuluja aktivoitu pysyviin vastaaviin	3 167	36 401
Yhteensä henkilöstökulut	1 283 492	1 319 368

KANGASALAN VESI -LIIKELAITOKSEN TULOSLASKELMAN TOTEUTUMINEN 31.12.2022

ULKOISET JA SISÄISET	TOTEUTUNUT 2022	TALOUSARVIO	EROTUS	TP 2021
LIKEVAIHTO	8 599 610,52	8 330 000	269 610,52	8 509 463
Myyntituotot	8 599 610,52	8 330 000	269 610,52	8 509 463
Liiketoiminnan muut tuotot	6 306,39		6 306	1 999
Muut tuet ja avustukset	6 306,39		-6 306	1 999
Materiaalit ja palvelut	-3 775 061,74	-3 976 476	-201 414	-3 768 459
Ostot tilikauden aikana	-789 600,27	-816 841	-27 241	-737 632
Palvelujen ostot	-2 985 461,47	-3 159 635	-174 174	-3 030 827
Henkilöstökulut	-1 280 325,29	-1 406 639	-126 314	-1 282 967
Palkat ja palkkiot	-961 562,78	-1 054 623	-93 060	-962 470
Henkilösivukulut	-318 762,51	-352 016	-33 253	-320 498
Poistot ja arvonalentumiset	-2 497 066,35	-2 750 000	-252 934	-2 299 704
Suunnitelman mukaiset poistot	-2 497 066,35	-2 750 000	-252 934	-2 299 704
Liiketoiminnan muut kulut	-134 448,40	-78 242	56 206	-96 867
LIKEYLIJÄÄMÄ/-ALIJÄÄMÄ	919 015,13	118 643	-800 372	1 063 465
Rahoitustuotot ja -kulut	-180 056,64	-261 000	-80 943	-194 516
Muut rahoitustuotot	27 382,84	5 000	-22 383	24 926
Kunnalle/kuntayhtymälle maksetut korkokulut	-29 603,71	-29 604	0	-29 604
Muille maksetut korkokulut	-7 266,50	-66 000	-58 734	-19 321
Korvaus peruspääomista	-170 396,29	-170 396	0	-170 396
Muut rahoituskulut	-172,98		173	-121
YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ ENNEN SATUN- NAISIA ERIÄ	738 958,49	-142 357	-881 315	868 949
YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ ENNEN VA- RAUKSIA	738 958,49	-142 357	-881 315	868 949
Poistoeron lisäys(-) tai vähennys (+)	6 604,20		-6 604	6 604
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	745 562,69	-142 357	-887 920	875 553

KANGASALAN VESI -LIIKELAITOKSEN TULOSLASKELMAN TOTEUTUMINEN 31.12.2022

ULKOISET	TOTEUTUNUT	TALOUSARVIO	EROTUS	TP 2021
LIKEVAIHTO	8 196 683,00	8 000 000	196 683	8 142 594
Myyntituotot	8 196 683,00	8 000 000	196 683	8 142 594
Liiketoiminnan muut tuotot	6 306,39		6 306	1 999
Muut tuet ja avustukset	6 306,39		6 306	1 999
Materiaalit ja palvelut	-3 642 027,06	-3 747 861	105 834	-3 587 714
Ostot tilikauden aikana	-789 476,87	-816 841	27 364	-737 632
Palvelujen ostot	-2 852 550,19	-2 931 020	78 470	-2 850 082
Henkilöstökulut	-1 280 325,29	-1 406 639	126 314	-1 282 967
Palkat ja palkkiot	-961 562,78	-1 054 623	93 060	-962 470
Henkilösivukulut	-318 762,51	-352 016	33 253	-320 498
Poistot ja arvonalentumiset	-2 497 066,00	-2 750 000	252 934	-2 299 704
Suunnitelman mukaiset poistot	-2 497 066,00	-2 750 000	252 934	-2 299 704
Liiketoiminnan muut kulut	-78 036,00	-25 500	-52 536	-30 513
LIIEYLIJÄÄMÄ/-ALIJÄÄMÄ	705 534,56	70 000	635 535	941 696
Rahoitustuotot ja -kulut	19 943,00	-61 000	80 943	5 484
Muut rahoitustuotot	27 383,00	5 000	22 383	24 926
Kunnalle/kuntayhtymälle maksetut korkokulut	0,00	0	0	0
Muille maksetut korkokulut	-7 267,00	-66 000	58 733	-19 321
Korvaus peruspääomasta	0,00	0	0	0
Muut rahoituskulut	-173,00		-173	-121
YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ ENNEN SATUNNAISIA ERIÄ	725 477,92	9 000	716 478	947 180
YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ ENNEN VARAUKSIA	725 477,92	9 000	716 478	947 180
Poistoeron lisäys(-) tai vähennys (+)	6 604,20		6 604	6 604
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	732 082,12	9 000	723 082	953 784

KANGASALAN VESI -LIIKELAITOS
HULEVESI TULOSLASKELMA 31.12.2022

	1.1.-31.12.2022	1.1.-31.12.2021
LIKEVAIHTO	7 600,00	1 900,00
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 436,95	-6 696,41
Palvelujen ostot	-20 325,93	-15 980,69
Materiaalit ja palvelut yht.	-21 762,88	-22 677,10
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-23 788,31	-15 123,64
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-4 513,73	-2 901,83
Muut henkilösivukulut	-1 562,94	-1 300,74
Henkilöstökulut yht.	-29 864,98	-19 326,21
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 446,4	-7808,64
Liiketoiminnan muut kulut	-11 840,00	-585,65
LIKEYLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-70 332,26	-48497,60
Ylijäämä /alijäämä ennen varauksia	-70 332,26	-48497,60
Poistoeron muutos		
Varausten muutos		
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-70 332,26	-48 497,60

KANGASALAN VESI -LIIKELAITOS
HULEVESIEN RAHOITUSLASKELMA 31.12.2022

TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA

	2022	2 021
Toiminnan rahavirta		
Liikelyljäämä/alijäämä	-70 332	-48 498
Poistot ja arvonalentumiset	14 464	7 809
Rahoitustuotot ja -kulut		
Toiminnan rahavirta yht.	-55 868	-40 689
Investointien rahavirta	0	
Käyttöomaisuusinvestoinnit	0	-12 931,00
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0	
Investointien rahavirta yht.	0	-12 931,00
Toiminnan ja investointien rahavirta	-55 868	-53 620

RAHOITUKSEN RAHAVIRTA

Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset muilta		
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys muilta	26 132	26 805
Pitkäaikaisten lainojen vähennys kunnalle		
Pitkäaikaisten lainojen vähennys muilta		
Lainakannan muutokset yht.	26 132	26 805
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Vaihto-omaisuuden muutos		
Saamisten muutos kunnalta	34 842	26 815
Saamisten muutos muilta	-5 766	
Korottomien velkojen muutos kunnalta		
Korottomien velkojen muutos muilta	660	
Muut maksuvalmiuden muutokset yht.	29 736	26 815
Rahoituksen rahavirta	55 868	53 620

KANGASALAN VESI -LIIKELAITOS
HULEVESI TASE 31.12.2022

VASTAAVAA	2022	2021
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineelliset hyödykkeet		
Kiinteät rakenteet ja laitteet	130 180	144 644
Ennakkomaksut ja keskener.hankinnat		
** Aineelliset hyödykkeet yht.		
*** Pysyvät vastaavat yht.	130 180	144 644
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Saamiset		
Lyhytaikaiset saamiset		
Saamiset kunnalta	188 348	223 190
Myyntisaamiset	3 602	
Siirtosaamiset	2 164	
* Lyhytaikaiset saamiset yht.	194 114	223 190
** Saamiset yht.	194 114	223 190
*** Vaihtuvat vastaavat yht.	194 114	223 190
VASTAAVAA	324 294	367 834
VASTATTAVAA	2 022	2 021
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma		
Ed. tilikausien yli/alijäämä	-195 523	-147 025
Tilikauden yli/alijäämä	-70 332	-48 498
*** Oma pääoma yht.	-265 855	-195 523
POISTOERO JA VAP.EHTOISET VARAUKSET		
Poistoero		
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen vieras pääoma		
Liittymismaksut ja muut velat	589 489	563 357
* Pitkäaikainen yht.	589 489	
Lyhytaikainen vieras pääoma, ostovelat	661	
* Lyhytaikainen yht.	661	
*** Vieras pääoma yht.	590 150	563 357
VASTATTAVAA	324 294	367 834

Kangasalan Vesi -liikelaitoksen tilinpäätöksen 2022 allekirjoitukset

Kangasalla 15. päivänä maaliskuuta 2023

KANGASALAN VESI -LIIKELAITOKSEN JOHTOKUNTA

Antti Kytövaara
Toimistusjohtaja

Riku-Sippo Uotila

Susanna Saarinen

Marko Järvenpää

Jaana Heinänen

Eero Ojanen

Marja Pekkarinen

7 TILINPÄÄTÖKSEN 2022 ALLEKIRJOITUS JA TILINPÄÄTÖS- MERKINTÄ

Kangasalla, 22.5.2023

Jussi Haavisto

Merja Hackspik-Tuomisto

Jorma Jussila

Mari Orell

Saana Vahvelainen

Raimo Kouhia

Jussi Jokilampi

Wellu Mäkinen

Irina Tuokko

Oskari Auvinen
kaupunginjohtaja

TILINTARKASTUSMERKINTÄ

Suoritetusta tilintarkastuksesta olemme tänään antaneet erillisen tilintarkastus-kertomuksen.

Kangasalla, *23* päivänä *touko* kuuta 2023

KPMG Julkistarkastus Oy

Päivi Rintala, KHT, JHT

8 LUETTELO KÄYTETYISTÄ KIRJANPITOKIRJOISTA JA TOSITELAJEISTA

LUETTELO KÄYTETYISTÄ KIRJANPITOKIRJOISTA JA TOSITELAJEISTA

KIRJANPITOKIRJAT

Tasekirja
Päiväkirja
Pääkirja

SÄILYTYSTAPA

Sidottu kirja
Sähköinen arkistointi
Sähköinen arkistointi

APUKIRJAT

Myyntireskontra
Ostoreskontra
Käyttöomaisuus
Konsernikirjanpito

SÄILYTYSTAPA

Sähköinen arkistointi
Sähköinen arkistointi
Sähköinen arkistointi
Sähköisessä
järjestelmässä,

TOSITELAJIT

Kirjanpito

AKT

ALV

AS

ML

MU

KOM2

PA

Pankki

VY1 - VY5

VYP

XAS

CPOSKPITO

EFFICA

JAMIX

MEDIATRI

HAAHTELA

TAPAHTUMA

Aktivoinnit

ALV-maksuajo

Alkusaldo

Matkalaskut

Muistiotositteet

KOM kirjaukset kirjanpito

Palkat

Pankkitositteet

Vaiheen 1 - 5 vyörytysten tositenumero

Vyörytysten peruutusosite

Kirjanpidon konversio

Ceepos Palvelukassa

Yksilö ja perhehuolto

Jamix Ruokahuolto

Mediatri kp-aineisto

Haahtela sisäiset vuokrat

SÄILYTYSTAPA

Sähköisessä järjestelmässä

Sähköinen arkistointi

Sähköisessä järjestelmässä

Sähköisessä järjestelmässä

Sähköinen arkistointi

Sähköisessä järjestelmässä

Sähköinen arkistointi

Sähköinen arkistointi

Sähköisessä järjestelmässä

Sähköisessä järjestelmässä

Sähköisessä järjestelmässä

Sähköinen arkistointi

Sähköinen arkistointi

Sähköinen arkistointi

Sähköinen arkistointi

Sähköinen arkistointi

Myyntireskontra

AMK

AMS

HYV

KL

LT

Manuaaliset kohdistukset

Manuaaliset suoritukset

Hyvitysten palautus

Korkolasku

Luottotappiokirjaus

Sähköisessä järjestelmässä

Sähköisessä järjestelmässä

Sähköisessä järjestelmässä

Sähköisessä järjestelmässä

Sähköisessä järjestelmässä

Myyntireskontran kohdistustapahtumat

MKM

PER

VII

XMY

10 - 99

maksutosite

Perintä toimeksiantoliittymä

Viitesuoritukset

Myre-konversio

Laskulajit 10-99

Sähköisessä järjestelmässä

Sähköisessä järjestelmässä

Sähköinen arkistointi

Sähköisessä järjestelmässä

Sähköisessä järjestelmässä

Ostoreskontra

JA

OL

OM

OKM

Jaksotustosite

Ostolaskut

Ostoreskontran maksut

maksutosite

Sähköisessä järjestelmässä

Sähköinen arkistointi

Sähköinen arkistointi

Sähköisessä järjestelmässä

Käyttöomaisuus

KOM

KPA

XKOM

Käyttöomaisuus

Käyttöomaisuuden palautustapahtuma

Kom-konversio

Sähköinen arkistointi

Sähköisessä järjestelmässä

Sähköisessä järjestelmässä

